

משניות סדר נשים

על פי מהדורת הרב דוד אלטאראס ז"ל
שהודפס בשנת ה'תק"ע בעיר פיסא

פה ירושלים יע"א
שנת שלום בין איש לאשתו לפ"ק

הוצאת חטף-סגול

2024

הובא לדפוס באמצעות \LaTeX ע"י שמעון מונטגיו

תפלת ר' נחוניא בן הקנה שחייב לאומרה כל הנכנס לבית המדרש ללמוד
יהי רצון מלפניך יי אלהי שלא יאָרע דבר תקלה על ידי ולא אכָּשֶׁל
בדבר הלכה וישמחו בי חבירי ולא אומר על טהור טמא ולא על
טמא טהור ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר ולא יפְּשֶׁלוּ חבירי
בדבר הלכה ואשמח בהם:

והאר"י צוק"ל היה אומר אחר תפלה זו שני פסוקים אלו

כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:
גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך:

קודם הלימוד

כתוב בספר תוצאות חיים כשפותח הספר ללמוד בו יאמר

הנני רוצה ללמוד כְּדִי שִׁבְיָאֲנִי תִלְמוּד זֶה לִידי מַעֲשֶׂה וְלִידי מִדּוֹת
יִשְׂרָאֵל וְלִידי יְדִיעַת הַתּוֹרָה וְהִרְיֵנִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יְחִיד קֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוא וּשְׂכִינְתִּיה בְּדַחֲלֵהוּ וּרְחִימֵהּ וְיֵהִי נֹעֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה
יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

משניות סדר נשים

יש בו ז' מסכתות וזהו סדורן

א יבמות טז פרקים ב כתובות יג פרקים ג קדושין
יד פרקים ד גיטין ט פרקים ה סוטה ט פרקים ו נדרים
יא פרקים ז נזיר ט פרקים ח הכל ע"א פרקים:

אבל כפי סדר תוספת יום טוב כך הוא

יבמות כתובות נדרים נזיר סוטה גיטין קדושין

אבל הר"ם סידר גיטין אחר נזיר

ואלו ואלו דברי אלהים חיים:

מסכת יבמות

יום יוד

פרק א

חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה נָשִׁים פּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן וְצָרוֹת צְרוּתֵיהֶן
מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיְבּוּם עַד סוֹף הָעוֹלָם וְאֵלוֹ הֵן
בִּתּוֹ וְיֵבֶת בִּתּוֹ וְיֵבֶת בְּנוֹ בֵּת אִשְׁתּוֹ וְיֵבֶת בְּנָהּ וְיֵבֶת בִּתְּהָא
חֲמוֹתוֹ וְאִם חֲמוֹתוֹ וְאִם חֲמִיו אַחֲזוֹתוֹ מֵאִמּוֹ וְאִחֲזוֹת
אִמּוֹ וְאִחֲזוֹת אִשְׁתּוֹ וְאִשְׁתּוֹ אִחִיו מֵאִמּוֹ וְאִשְׁתּוֹ אִחִיו שֶׁלֹּא
הָיָה בְּעוֹלָמוֹ וְכָלָתוֹ הָרִי אֵלּוֹ פּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן וְצָרוֹת
צְרוּתֵיהֶן מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיְבּוּם עַד סוֹף הָעוֹלָם וְכָלֵן
אִם מֵתוֹ אוֹ מֵאִנּוֹ אוֹ נִתְּגַרְשׁוֹ אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ אֵילּוּנִיּוֹת
צְרוּתֵיהֶן מִתְּרוֹת וְאִי אֶתָּה יָכוֹל לומר בְּחֲמוֹתוֹ (וּבָאִם
חֲמוֹתוֹ) וּבָאִם חֲמִיו שֶׁנִּמְצְאוּ אֵילּוּנִיּוֹת אוֹ שֶׁמֵּאִנּוֹ:

ב כֵּיצַד פּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן הֵיטָה בִּתּוֹ אוֹ אֶחָת מִכָּל
הָעֵרִיּוֹת הָאֵלּוֹ נִשְׁוֹאָה לְאִחִיו וְלוֹ אִשָּׁה אַחֶרֶת וּמֵת
כֶּשֶׁם שֶׁבִּתּוֹ פְּטוּרָה כֵּךְ צֶרֶתָּה פְּטוּרָה הִלָּכָה צֶרֶת בִּתּוֹ
וְנִשְׁוֹאת לְאִחִיו הַשֵּׁנִי וְלוֹ אִשָּׁה אַחֶרֶת וּמֵת כֶּשֶׁם שֶׁצֶרֶת
בִּתּוֹ פְּטוּרָה כֵּךְ צֶרֶת צֶרֶתָּה פְּטוּרָה אִפְּלִיּוֹ הֵן מֵאָה
כֵּיצַד אִם מֵתוֹ צְרוּתֵיהֶן מִתְּרוֹת הֵיטָה בִּתּוֹ אוֹ אֶחָת מִכָּל
הָעֵרִיּוֹת הָאֵלּוֹ נִשְׁוֹאָה לְאִחִיו וְלוֹ אִשָּׁה אַחֶרֶת מֵתָה
בִּתּוֹ אוֹ נִתְּגַרְשָׁה וְאַחֵר כֵּךְ מֵת אִחִיו צֶרֶתָּה מִתְּרָת וְכָל
הַיְכוּלָה לְמֵאֵן וְלֹא מִיֵּאֲנָה צֶרֶתָּה חוֹלָצֶת וְלֹא מִתִּיבֶמֶת:

^א שש עריות חמורות מאלו. מפני שנשואות לאחרים צרותיהן מתרות. אמו. ואשת אביו. ואחות אביו. אחותו מאביו. ואשת אחי אביו. ואשת אחיו מאביו:

^ד בית שמאי מתירין הצרות לאחים. ובית הלל אוסרין. חלצו. בית שמאי פוסלין מן הכהנה. ובית הלל מכשירין. נתיבמו בית שמאי מכשירין. ובית הלל פוסלין. אף על פי שאלו (אוסרין ואלו מתירין. אלו) פוסלין ואלו מכשירין. לא נמנעו בית שמאי מלשא נשים מבית הלל. ולא בית הלל מבית שמאי. כל הטהרות והטמאות שהיו אלו מטהרין ואלו מטמאין. לא נמנעו עושין טהרות. אלו על גבי אלו:

פרק ב

כיצד אשת אחיו שלא היה בעולמו. שני אחים ומת אחד מהם. ונולד להם אח. ואחר כך יבם השני את אשת אחיו ומת. הראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו. והשניה משום צרתה. עשה בה מאמר ומת. שניה חולצת ולא מתיבמת:

^ב שני אחים ומת אחד מהן. ויבם השני את אשת אחיו. ואחר כך נולד להן אח ומת. הראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו. והשניה משום צרתה. עשה בה מאמר ומת. השניה חולצת ולא מתיבמת. רבי

שמעון אומר מיבם לאיזו מהן שירצה. או חולץ לאיזו
מהן שירצה:

א כלל אמרו ביבמה. כל שהיא אסורה אסור ערוה
לא חולצת ולא מתיבמת. (אסורה) אסור מצוה ואסור
קדושה. חולצת ולא מתיבמת. אחותה שהיא יבמתה.
חולצת או מתיבמת:

ד אסור מצוה שניות מדברי סופרים. אסור קדושה
אלמנה לכהן גדול. גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת
ונתינה לישראל. ובת ישראל לנתין וממזר:

ה מי שיש לו אח מכל מקום. זקק את אשת אחיו
ליבום. ואחיו לכל דבר. חוץ ממי שיש לו מן השפחה
ומן הנכרית. מי שיש לו בן מכל מקום. פוטר אשת אביו
מן היבום. וחייב על מכתו ועל קללתו. ובנו לכל דבר.
חוץ ממי שיש לו מן השפחה ומן הנכרית:

ו מי שקדש אחת משתי אחיות. ואינו יודע איזה מהן
קדש. נותן גט לזו וגט לזו. מת ולו אח אחד. חולץ
לשתייהן. היו לו שנים. אחד חולץ ואחד מיבם. קדמו
וכנסו. אין מוציאין מידם:

ז שנים שקדשו שתי אחיות. זה אינו יודע איזו קדש.
וזה אינו יודע איזו קדש. זה נותן שני גטין. וזה נותן שני
גטין. מתו. לזה אח ולזה אח. זה חולץ לשתייהן. וזה חולץ

לשתייהן. לזה אחד. ולזה שנים. היחיד חולץ לשתייהן. והשנים אחד חולץ. ואחד מיבם. קדמו וכנסו. אין מוציאין מידם. לזה שנים ולזה שנים. אחיו של זה חולץ לאחת. ואחיו של זה חולץ לאחת. אחיו של זה מיבם חלוצתו של זה. ואחיו של זה מיבם חלוצתו של זה. קדמו שנים וחלצו. לא ייבמו השנים. אלא אחד חולץ ואחד מיבם. קדמו וכנסו. אין מוציאין מידם:

ח מצוה בגדול ליבם. ואם קדם הקטן זכה. הנטען על השפחה ונשתחררה. או על הנכרית ונתגירה. הרי זה לא יכנס. ואם כנס אין מוציאין מידו. הנטען על אשת איש. והוציאוה מתחת ידו. אף על פי שכנס יוציא:

ט המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב ובפני נחתם. לא ישא את אשתו. מת הרגתיו. הרגנהו. לא ישא את אשתו. רבי יהודה אומר הרגתיו. לא תנשא אשתו. הרגנהו. תנשא אשתו:

י החכם שאסר את האשה בנדר על בעלה. הרי זה לא ישאנה. מאנה. או שחלצה בפניו. ישאנה. מפני שהוא בית דין. וכלם שהיו להם נשים ומתו. מותרות לנשא להם. וכלן שנשארו לאחרים ונתגרשו. או שנתאלמנו. מותרות לנשא להן. וכלן מותרות לבניהם. או לאחיהם:

פרק ג

אֲרֻבָּעָה אַחִין שְׁנַיִם מֵהֶן נָשׂוּאִים שְׁתֵּי אָחִיוֹת וּמָתוּ
הַנָּשׂוּאִים אֶת הָאָחִיוֹת הָרִי אֵלָיו חֹלְצוֹת וְלֹא
מִתִּיבְמוֹת וְאִם קָדְמוּ וַכִּנְסוּ יוֹצִיאוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים יְקִימוּ וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים יוֹצִיאוּ:

ב הָיְתָה אַחַת מֵהֶן אֲסוּרָה עַל אֶחָד אֲסוּר עֲרוּהָ אֲסוּר
בָּהּ וּמוֹתֵר בְּאַחֹתָהּ וְהַשְׁנִי אֲסוּר בְּשִׁתִּיהֶן אֲסוּר מִצּוּהָ
וְאֲסוּר קְדוּשָׁה חֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמָת:

ג הָיְתָה אַחַת מֵהֶן אֲסוּרָה עַל זֶה אֲסוּר עֲרוּהָ וְהַשְׁנִיָּה
אֲסוּרָה עַל זֶה אֲסוּר עֲרוּהָ הָאֲסוּרָה לָזֶה מִתֵּרָת לָזֶה
וְהָאֲסוּרָה לָזֶה מִתֵּרָת לָזֶה וְזוֹ הִיא שְׁאִמְרוּ אַחֻתָּהּ
כְּשֶׁהִיא יִבְמָתָהּ אוֹ חֹלְצָת אוֹ מִתִּיבָמָת:

ד שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם מֵהֶן נָשׂוּאִין שְׁתֵּי אָחִיוֹת אוֹ אִשָּׁה
וּבִתָּהּ אוֹ אִשָּׁה וּבִת בִּתְהָ אוֹ אִשָּׁה וּבִת בְּנָה הָרִי אֵלָיו
חֹלְצוֹת וְלֹא מִתִּיבְמוֹת וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר הָיְתָה אַחַת
מֵהֶן אֲסוּרָה עָלָיו אֲסוּר עֲרוּהָ אֲסוּר בָּהּ וּמוֹתֵר בְּאַחֻתָּהּ
אֲסוּר מִצּוּהָ אוֹ אֲסוּר קְדוּשָׁה חֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמָת:

ה שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם (מֵהֶן) נָשׂוּאִים שְׁתֵּי אָחִיוֹת וְאֶחָד
מִפְנֵה מֵת אֶחָד מִבְּעָלֵי אָחִיוֹת וְעָשָׂה (בָּהּ) מִפְנֵה מֵאֲמֵר
וְאַחֵר כִּד מֵת אָחִיו הַשְׁנִי בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֲשֶׁתוֹ עָמּוּ
וְהִלָּה תֵּצֵא מִשּׁוּם אַחֻת אִשָּׁה וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מוֹצִיא

אֶת אִשְׁתּוֹ בָּגַט וּבַחֲלִיצָהּ וְאִשְׁתּוֹ אָחִיו בַּחֲלִיצָהּ זֶה הִיא
שֶׁאָמְרוּ אוֹי לוֹ עַל אִשְׁתּוֹ וְאוֹי לוֹ עַל אִשְׁתּוֹ אָחִיו:

י שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם מֵהֶן נִשְׁוֹאֵין שְׁתֵּי אָחִיוֹת וְאֶחָד נָשׁוּי
נִכְרִית מֵת אֶחָד מִבְּעָלֶי אָחִיוֹת וְכֵּן נָשׁוּי נִכְרִית אֶת
אִשְׁתּוֹ וּמֵת הָרֵאשׁוֹנָה יוֹצֵאָה מִשּׁוּם אַחוֹת אִשָּׁה וּשְׁנִיָּה
מִשּׁוּם צָרְתָּהּ עָשָׂה בָּהּ מֵאָמֵר וּמֵת נִכְרִית חוֹלְצָת וְלֹא
מִתִּיבָמֶת שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם מֵהֶם נִשְׁוֹאִים שְׁתֵּי אָחִיוֹת
וְאֶחָד נָשׁוּי נִכְרִית מֵת הַנָּשׁוּי נִכְרִית וְכֵּן אֶחָד מִבְּעָלֶי
אָחִיוֹת אֶת אִשְׁתּוֹ וּמֵת הָרֵאשׁוֹנָה יוֹצֵאָה מִשּׁוּם אַחוֹת
אִשָּׁה וּשְׁנִיָּה מִשּׁוּם צָרְתָּהּ עָשָׂה בָּהּ מֵאָמֵר וּמֵת נִכְרִית
חוֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמֶת:

י שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם מֵהֶן נִשְׁוֹאִים שְׁתֵּי אָחִיוֹת וְאֶחָד
נָשׁוּי נִכְרִית מֵת אֶחָד מִבְּעָלֶי אָחִיוֹת וְכֵּן נָשׁוּי נִכְרִית
אֶת אִשְׁתּוֹ וּמֵתָהּ אִשְׁתּוֹ שֶׁל שְׁנִי וְאַחֲרֵי כֵּן מֵת נָשׁוּי
נִכְרִית הָרִי זֶה אֲסוּרָה עָלָיו עוֹלָמִית הוֹאִיל וְנֶאֱסְרָה עָלָיו
שָׁעָה אַחַת שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם מֵהֶן נִשְׁוֹאֵין שְׁתֵּי אָחִיוֹת
וְאֶחָד נָשׁוּי נִכְרִית גֵּרֵשׁ אֶחָד מִבְּעָלֶי אָחִיוֹת אֶת אִשְׁתּוֹ
וּמֵת נָשׁוּי נִכְרִית וְכֵּן הַמְּגֵרֶשׁ וּמֵת זֶה הִיא שֶׁאָמְרוּ
וְכָלֵן שְׁמֵתוֹ אוֹ נִתְּגַרְשׁוּ צְרוּתֵיהֶן מִתְּרוֹת:

ה וְכָלֵן שֶׁהָיוּ בָּהֶן קְדוּשִׁין אוֹ גִּירוּשִׁין בְּסִפְקָ הָרִי אֵלּוּ
(צְרוֹת) חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתִּיבָמוֹת בִּיצֵד סִפְקָ קְדוּשִׁין זֶרֶק
לָהּ קְדוּשִׁין סִפְקָ קְרוֹב לוֹ סִפְקָ קְרוֹב לָהּ זֶהוּ סִפְקָ

קדושינן. ספק גירושין. כתב בכתב ידו. ואין עליו עדים.
יש עליו עדים ואין בו זמן. יש בו זמן ואין בו אלא עד
אחד. זהו ספק גירושין:

ט שלשה אחין נשואין שלש נכריות. ומת אחד מהן.
ועשה בה השני מאמר ומת. הרי אלו חולצות ולא
מתבמות. שנאמר ומת אחד מהם. יבמה יבא עליה.
שעליה זקת יבם אחד. ולא שעליה זקת שני יבמין. רבי
שמעון אומר מיבם לאי זו שירצה. וחולץ לשניה. שני
אחין נשואים לשתי אחיות. ומת אחד מהן. ואחר כך
מתה אשתו של שני. הרי זו אסורה עליו עולמית. הואיל
ונאסרה עליו שעה אחת:

י שנים שקדשו שתי נשים. ובשעת כניסתן לחפה.
החליפו את של זה לזה. ואת של זה לזה. הרי אלו חייבין
משום אשת איש. ואם היו אחים. משום אשת אח. ואם
היו אחיות. משום אשה אל אחותה. ואם היו נדות. משום
נדה. ומפרישין אותן שלשה חדשים. שמא מעברות הן.
ואם היו קטנות שאינן ראויות לילד. מחזירין אותן מיד.
ואם היו כהנות. נפסלו מן התרומה:

פרק ד

החולץ ליבמתו ונמצאת מעברת וילדה בזמן שהולד
של קימא הוא מותר בקרובותיה והיא מותרת
בקרוביו ולא פסלה מן הכהונה אין הולד של קימא
הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן
הכהונה:

^א הבונס את יבמתו ונמצאת מעברת וילדה בזמן שהולד
של קימא יוציא וחיבין בקרבן ואם אין הולד של קימא
יקיים ספק בן תשעה לראשון ספק בן שבעה לאחרון
יוציא והולד כשר וחיבין באשם תלוי:

^ג שזמרת יבם שנפלו לה נכסים מוידים בית שמאי ובית
הלל שמוכרת ונותנת וקיים מתה מה יעשו בכתובתה
ובנכסים הנכנסים ויוצאין עמה בית שמאי אומרים
יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב ובית הלל אומרים
נכסים בחזקתן כתובה בחזקת יורשי הבעל נכסים
הנכנסים ויוצאים עמה בחזקת יורשי האב:

^ד כנסה הרי היא כאשתו לכל דבר ובלבד שתהא
כתובתה על נכסי בעלה הראשון:

^ה מצוה בגדול ליבם לא רצה מהלכין על כל האחים לא
רצו חוזרין אצל גדול ואומרים לו עליך מצוה או חלוק
או יבם:

י תִּלָּה בַּקָּטָן עַד שִׁיגְדִילִי אוֹ בְּגָדוֹל עַד שְׂיָבֵא מִמְּדִינַת
הַיָּם אוֹ בַּחֲרָשׁ אוֹ בַּשּׁוֹטָה אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ אֶלָּא אוֹמְרִים
לוֹ עֲלֶיךָ מִצְוָה אוֹ חֲלוּץ אוֹ יָבֵם:

י החולץ ליבמתו הרי הוא כְּאֶחָד מִן הָאֲחִים לְנִחְלָה.
וְאִם יֵשׁ שָׁם אָבִי הַנִּכְסִים שֶׁל אָבִי הַכּוֹנֵס אֶת יִבְמָתוֹ זָכָה
בַּנִּכְסִים שֶׁל אָחִיו רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ אִם
יֵשׁ שָׁם אָבִי הַנִּכְסִים שֶׁל אָבִי הַחֲלוּץ לִיבְמָתוֹ הוּא אֲסוּר
בְּקִרְוֹבוּתָהּ וְהִיא אֲסוּרָה בְּקִרְוֹבָיו הוּא אֲסוּר בְּאִמָּהּ
וּבְאִם אִמָּהּ וּבְאִם אֲבִיהָ וּבְבִתָּהּ וּבְבִת בִּתָּהּ וּבְבִת
בְּנָהּ וּבְאֲחֻתָּהּ בְּזִמְנָה שֶׁהִיא קִיָּמָה וְהָאֲחִים מוֹתְרִין
וְהִיא אֲסוּרָה בְּאָבִיו וּבְאָבִי אָבִיו (וּבְאָבִי אִמּוֹ) וּבְבָנָהּ
וּבְבִתָּהּ בְּנָהּ בְּאָחִיו וּבְבִתָּהּ אָחִיו מוֹתֵר אָדָם בְּקִרְוֹבַת צֶרֶת
חֲלוּצָתוֹ וְאֲסוּר בְּצֶרֶת קִרְוֹבַת חֲלוּצָתוֹ:

י החולץ ליבמתו וְנָשָׂא אָחִיו אֶת אֲחֻתָּהּ וּמָתָה חֲלוּצָתָהּ
וְלֹא מִתִּיבָמָתָה וְכֵן הַמְּגֵרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְנָשָׂא אָחִיו אֶת
אֲחֻתָּהּ וּמָתָה הִרִי זֶה פְּטוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיָּבוּם:

י שוֹמְרֵת יָבֵם שֶׁקִּדַּשׁ אָחִיו אֶת אֲחֻתָּהּ מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה
(בֶּן בֶּתִּירָא) אָמְרוּ אוֹמְרִים לוֹ הִמָּתֵן עַד שִׁיעֲשֶׂה אָחִיד
הַגָּדוֹל מַעֲשֶׂה חֲלָץ לָהּ אָחִיו אוֹ כִּנְסָהּ יִכְנוֹס אֶת אִשְׁתּוֹ
מִתָּה הַיָּבָמָה יִכְנוֹס אֶת אִשְׁתּוֹ מִתָּה יָבֵם יוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ
בְּגֵט וְאִשְׁתְּ אָחִיו בְּחִלְצָה:

י' הַיָּבָמָה לֹא תַחְלוּץ וְלֹא תַתִּיבִם. עַד שֶׁיְהִיוּ לָהּ שְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים. וְכֵן שָׂאָר כָּל הַנָּשִׁים. לֹא יִתְאַרְסוּ וְלֹא יִנָּשְׂאוּ.
עַד שֶׁיְהִיוּ לָהֶן שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. אֶחָד בְּתוּלוֹת וְאֶחָד
בְּעוּלוֹת. אֶחָד גְּרוּשׁוֹת וְאֶחָד אֱלֻמָּנוֹת. אֶחָד נִשְׁוֹאוֹת
וְאֶחָד אָרוּסוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַנִּשְׁוֹאוֹת יִתְאַרְסוּ.
וְהָאָרוּסוֹת יִנָּשְׂאוּ. חוּץ מִן הָאָרוּסוֹת שֶׁבִּיהוּדָה. מִפְּנֵי
שֶׁלְבוּ גַם בָּהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר כָּל הַנָּשִׁים יִתְאַרְסוּ. חוּץ
מִן הָאֱלֻמָּנָה. מִפְּנֵי הָאֵבּוֹל:

י"א אַרְבָּעָה אַחִים נִשְׁוֹאִים אַרְבַּע נָשִׁים וּמָתוּ. אִם רָצָה
הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶם לִיבֵם אֶת כָּלָן. הָרְשׁוֹת בִּידּוֹ. מִי שֶׁהָיָה
נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמָתָה בִּיאָתָהּ אוֹ חֲלִיצָתָהּ שֶׁל אַחַת מֵהֶן.
פּוֹטְרֵת צָרְתָּהּ. הָיָתָה אַחַת כְּשָׂרָה וְאַחַת פְּסוּלָה. אִם הָיָה
חוּלֵץ חוּלֵץ לַפְּסוּלָה. וְאִם הָיָה מִיָּבָם מִיָּבָם לַכְּשָׂרָה:

י"ב הַמַּחְזִיר גְּרוּשָׁתוֹ. וְהַנּוֹשֵׂא תְלוּצָתוֹ. וְהַנּוֹשֵׂא קְרוֹבַת
תְלוּצָתוֹ. יוֹצִיא וְהוֹלֵךְ מִמָּזֹר. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֻכְמִים
אוֹמְרִים אֵין הוֹלֵךְ מִמָּזֹר. וּמוֹדִים בְּנוֹשֵׂא קְרוֹבַת גְּרוּשָׁתוֹ.
שֶׁהוֹלֵךְ מִמָּזֹר:

י"ג אִיזְהוּ מִמָּזֹר. כָּל שָׂאָר בֶּשֶׁר שֶׁהוּא בְּלֹא יָבֵא. דְּבָרֵי
רַבִּי עֲקִיבָא. שֶׁמַּעֲזוֹן הַתִּימָנִי אוֹמֵר כָּל שְׁחִיבִין עָלָיו כֶּרֶת
בְּיָדֵי שְׂמִים. וְהִלָּכָה כַּדְּבָרִיו. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר כָּל שְׁחִיבִין
עָלָיו מִיתַת בֵּית דִּין. אָמַר רַבִּי שֶׁמַּעֲזוֹן בֶּן עֲזַאי מַצְאֵתִי
מִגִּלְתָּ יוֹחֲסִין בִּירוּשָׁלַיִם. וְכָתוּב בָּהּ. אִישׁ פְּלוֹנִי מִמָּזֹר

מֵאִשֶּׁת אִישׁ לְקַיִם דְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֲשֶׁתוֹ שְׁמָתָה מוֹתֵר
 בְּאַחֲוֹתֶיהָ גֵרְשָׁהּ וּמָתָה מוֹתֵר בְּאַחֲוֹתֶיהָ נִשְׂאָת לְאַחֵר
 וּמָתָה מוֹתֵר בְּאַחֲוֹתֶיהָ יִבְמָתוּ שְׁמָתָה מוֹתֵר בְּאַחֲוֹתֶיהָ
 חָלַץ לָהּ וּמָתָה מוֹתֵר בְּאַחֲוֹתֶיהָ נִשְׂאָת לְאַחֵר וּמָתָה
 מוֹתֵר בְּאַחֲוֹתֶיהָ:

פרק ה

רַבִּין גְּמַלְיָאל אוֹמֵר אֵין גֵּט אַחֵר גֵּט וְלֹא מֵאֵמֶר אַחֵר
 מֵאֵמֶר וְלֹא בְעִילָה אַחֵר בְּעִילָה וְלֹא חֲלִיצָה אַחֵר
 חֲלִיצָה וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים יֵשׁ גֵּט אַחֵר גֵּט וַיֵּשׁ מֵאֵמֶר אַחֵר
 מֵאֵמֶר אָבֵל לֹא אַחֵר בְּעִילָה וְלֹא אַחֵר חֲלִיצָה כָּלוּם:

^א כִּי־צִדְעָה מֵאֵמֶר בִּיבְמָתוֹ וְנָתַן לָהּ גֵּט צְרִיכָה הֵימָנוּ
 חֲלִיצָה עָשָׂה מֵאֵמֶר וְחָלַץ צְרִיכָה הֵימָנוּ גֵּט עָשָׂה מֵאֵמֶר
 וּבָעַל הָרִי זֶה כְּמַצּוֹתָהּ:

^ב נָתַן גֵּט וְעָשָׂה מֵאֵמֶר צְרִיכָה גֵּט וְחֲלִיצָה נָתַן גֵּט וּבָעַל
 צְרִיכָה גֵּט וְחֲלִיצָה נָתַן גֵּט וְחָלַץ אֵין אַחֵר חֲלִיצָה כָּלוּם
 חָלַץ וְעָשָׂה מֵאֵמֶר נָתַן גֵּט וּבָעַל אוֹ בָעַל וְעָשָׂה מֵאֵמֶר
 נָתַן גֵּט וְחָלַץ אֵין אַחֵר חֲלִיצָה כָּלוּם אֶחָד יִבְמָה אֶחָת
 לִיבָם אֶחָד וְאֶחָד שְׁתֵּי יִבְמוֹת לִיבָם אֶחָד:

^ד כִּי־צִדְעָה מֵאֵמֶר בָּזוּ וּמֵאֵמֶר בָּזוּ צְרִיכוֹת שְׁנֵי גִטִּין
 וְחֲלִיצָה מֵאֵמֶר בָּזוּ וְגִט בָּזוּ צְרִיכָה גֵּט וְחֲלִיצָה מֵאֵמֶר
 בָּזוּ וּבָעַל אֶת זֶה צְרִיכוֹת שְׁנֵי גִטִּין וְחֲלִיצָה מֵאֵמֶר בָּזוּ

וְחָלֵץ לְזוֹ. הָרֵאשׁוֹנָה צָרִיכָה גֵט. גֵּט לְזוֹ וְגֵט לְזוֹ. צָרִיכוֹת
הֵימָנוּ חֲלִיצָה. גֵּט לְזוֹ. וּבָעַל אֶת זוֹ. צָרִיכָה גֵט וְחֲלִיצָה. גֵּט
לְזוֹ וּמֵאֲמָר לְזוֹ. צָרִיכָה גֵט וְחֲלִיצָה. גֵּט לְזוֹ וְחָלֵץ לְזוֹ. אֵין
אַחַר חֲלִיצָה כָּלוּם:

ה' חָלֵץ וְחָלֵץ אוֹ חָלֵץ וְעָשָׂה מֵאֲמָר. נָתַן גֵּט וּבָעַל. אוֹ
בָּעַל וּבָעַל. אוֹ בָּעַל וְעָשָׂה מֵאֲמָר. נָתַן גֵּט וְחָלֵץ. אֵין אַחַר
חֲלִיצָה כָּלוּם. בֵּין יָבֵם אֶחָד לְשֵׁתִי יְבָמוֹת. בֵּין שְׁנֵי יְבָמִין
לִיְבָמָה אֶחָת:

י' חָלֵץ וְעָשָׂה מֵאֲמָר. נָתַן גֵּט וּבָעַל אוֹ בָּעַל וְעָשָׂה מֵאֲמָר.
וְנָתַן גֵּט וְחָלֵץ. אֵין אַחַר חֲלִיצָה כָּלוּם. בֵּין בִּתְחִילָה.
בֵּין בְּאַמְצַע. בֵּין בְּסוֹף. וְהַבְעִילָה בְּזִמָּן שֶׁהִיא בִּתְחִילָה
אֵין אַחֲרֶיהָ כָּלוּם. בְּאַמְצַע וּבְסוֹף יֵשׁ אַחֲרֶיהָ כָּלוּם. רַבִּי
נְחֻמִּיאַ אֹמֵר אַחַת בְּעִילָה וְאַחַת חֲלִיצָה. בֵּין בִּתְחִילָה בֵּין
בְּאַמְצַע בֵּין בְּסוֹף. אֵין אַחֲרֶיהָ כָּלוּם:

פרק ו

הָבֵא עַל יְבָמָתוֹ בֵּין בְּשׁוּגֵג בֵּין בְּמִזִּיד בֵּין בְּאִנּוּס בֵּין
 בְּרִצּוֹן אֲפִילוּ הוּא שׁוּגֵג וְהִיא מְזִידָה הוּא מְזִיד
 וְהִיא שׁוּגֵגָת הוּא אִנּוּס וְהִיא לֹא אִנּוּסָה הִיא אִנּוּסָה
 וְהוּא לֹא אִנּוּס אֶחָד הַמַּעֲרָה וְאֶחָד הַגּוֹמֵר קָנָה וְלֹא
 חָלַק בֵּין בִּיאָה לְבִיאָה:

ב וְכֵן הָבֵא עַל אַחַת מִכָּל הָעֲרִיּוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה אוֹ פְּסוּלוֹת
 כְּגוֹן אֱלֻמָּנָה לְכַהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכַהֵן הַדִּיּוֹט
 מִמְּזֻרָת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל בֵּת יִשְׂרָאֵל לְמִמְזֵר וּלְנִתְּיָן
 פְּסָלָה וְלֹא חָלַק בֵּין בִּיאָה לְבִיאָה:

ג אֱלֻמָּנָה לְכַהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכַהֵן הַדִּיּוֹט מִן
 הָאֲרוּסִין לֹא יֹאכְלוּ בְּתֵרוּמָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
 מְכַשִּׁירִין נִתְאַרְמְלוּ אוֹ נִתְגַּרְשׁוּ מִן הַנְּשׂוּאִין פְּסוּלוֹת מִן
 הָאֲרוּסִין כְּשֵׁרוֹת:

ד כֹּהֵן גָּדוֹל לֹא יֵשֵׂא אֱלֻמָּנָה בֵּין אֱלֻמָּנָה מִן הָאֲרוּסִין
 בֵּין אֱלֻמָּנָה מִן הַנְּשׂוּאִין וְלֹא יֵשֵׂא אֶת הַבּוֹגֶרֶת רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְכַשִּׁירִין בְּבוֹגֶרֶת וְלֹא יֵשֵׂא אֶת
 מִכַּת עֵץ אֲרֵס אֶת הָאֱלֻמָּנָה וְנִתְמַנָּה לֵהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל
 יִכְנוּס וּמַעֲשֶׂה בִּיהוּשָׁע בֶּן גִּמְלָא שֶׁקִּדַּשׁ אֶת מִרְתָּא בֵּת
 בִּיתוֹס וּמִנָּהוּ הַמֶּלֶךְ לֵהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל וּכְנָסָה שׁוֹמֶרֶת יָבָם
 שֶׁנִּפְלָה לִפְנֵי כֹהֵן הַדִּיּוֹט וְנִתְמַנָּה לֵהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל אֵף עַל

פִּי שֶׁעָשָׂה בָּהּ מֵאֹמֶר הָרִי זֶה לֹא יִכְנוּס. כֹּהֵן גָּדוֹל שָׁמַת
אָחִיו. חוֹלֵץ וְלֹא מִיָּבָם:

ה' כֹּהֵן גָּדוֹל לֹא יִשָּׂא אִילוּנִית. אֶלָּא אִם בֶּן יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה
וּבָנִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף עַל פִּי שֵׁישׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים.
לֹא יִשָּׂא אִילוּנִית. שֶׁהִיא זֹנָה הָאֻמּוּרָה בַּתּוֹרָה. וְחֻכָּמִים
אוֹמְרִים אֵין זֹנָה אֶלָּא גִיּוֹרֶת וּמִשְׁחַרְרֶת. וְשֹׁנְבַעֲלָה
בְּעִילַת זָנוֹת:

י' לֹא יִבְטֹל אָדָם מִפְרִיָּה וְרִבְיָה. אֶלָּא אִם בֶּן יֵשׁ לוֹ בָּנִים.
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים שְׁנֵי זָכָרִים. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים זָכָר
וְנִקְבָּה. שֶׁנֶּאֱמַר זָכָר וְנִקְבָּה בְּרֵאִם. נָשָׂא אִשָּׁה וְשָׁהָה
עִמָּה עֶשֶׂר שָׁנִים וְלֹא יִלְדָּה. אֵינוֹ רִשָּׁאִי לִבְטֹל. גֵּרְשָׁה
מוֹתֶרֶת לְנִשָּׂא לְאַחֵר. וְרִשָּׁאִי הַשְּׁנִי לְשִׁהוּת עִמָּה עֶשֶׂר
שָׁנִים. וְאִם הִפִּילָה מִזֶּנֶה מִשְׁעָה שֶׁהִפִּילָה. הָאִישׁ מַצֵּנָה
עַל פְּרִיָּה וְרִבְיָה אָבֵל לֹא הָאִשָּׁה. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא
אוֹמֵר עַל שְׁנֵיהֶם הוּא אוֹמֵר. וַיִּבְרַךְ אוֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
לָהֶם אֱלֹהִים פָּרוּ וּרְבוּ:

פרק ז

אֶלְמָנָה לָכֶּהֶן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לָכֶהֶן הִדְיוּט.
הַכְּנִיסָה לוֹ עֲבָדֵי מְלוֹג וְעֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזְל. עֲבָדֵי
מְלוֹג לֹא יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה. עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזְל יֹאכְלוּ. וְאֵלּוּ
הֵן עֲבָדֵי מְלוֹג. אִם מֵתוּ מֵתוּ לָהּ. וְאִם הוֹתִירוּ הוֹתִירוּ
לָהּ. אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא חַיִּיב בְּמִזְוֹנוֹתֶיךָ. הֲרִי אֵלּוּ לֹא יֹאכְלוּ
בִּתְרוּמָה. וְאֵלּוּ הֵן עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזְל. אִם מֵתוּ מֵתוּ לוֹ. וְאִם
הוֹתִירוּ הוֹתִירוּ לוֹ. הוֹאִיל וְהוּא חַיִּיב בְּאַחֲרֵיּוֹתֶיךָ. הֲרִי אֵלּוּ
יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה:

ב בֵּית יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁאֵאת לָכֶהֶן. וְהַכְּנִיסָה לוֹ עֲבָדִים. בֵּין עֲבָדֵי
מְלוֹג. בֵּין עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזְל. הֲרִי אֵלּוּ יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה. וּבֵת
כֹּהֵן שֶׁנִּשְׁאֵאת לְיִשְׂרָאֵל. וְהַכְּנִיסָה לוֹ בֵּין עֲבָדֵי מְלוֹג. בֵּין
עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזְל. הֲרִי אֵלּוּ לֹא יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה:

ג בֵּית יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁאֵאת לָכֶהֶן. וּמֵת וְהִנִּיחָהּ מְעַבְּרָת. לֹא
יֹאכְלוּ עֲבָדֶיהָ בִּתְרוּמָה מִפְּנֵי חֶלְקוֹ שֶׁל עֶבֶר. שֶׁהָעֶבֶר
פּוֹסֵל וְאֵינוֹ מֹאכִיל. דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. אָמְרוּ לוֹ מֵאַחֵר
שֶׁהָעֵדֻת לָנוּ עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל לָכֶהֶן. אֵף בֵּית כֹּהֵן לָכֶהֶן.
וּמֵת וְהִנִּיחָהּ מְעַבְּרָת. לֹא יֹאכְלוּ עֲבָדֶיהָ בִּתְרוּמָה מִפְּנֵי
חֶלְקוֹ שֶׁל עֶבֶר:

ד הָעֶבֶר. וְהַיֵּבֶם. וְהָאֲרוּסִין. וְהַחֲרָשׁ. וּבֶן תִּשְׁעַ שָׁנִים וַיּוֹם
אֶחָד. פּוֹסְלִין וְלֹא מֹאכִילִין. סָפֵק שֶׁהוּא בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים
וַיּוֹם אֶחָד. סָפֵק שֶׁאֵינוֹ. סָפֵק הֵבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת. וְסָפֵק

שְׁלֹא הֵבִיא נֶפֶל הַבֵּית עָלָיו וְעַל בֵּת אָחִיו וְאִין יְדוּעַ אֵיזָה
מֵהֶם מֵת רֹאשׁוֹן צָרְתָּה חוֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמֶת:

ה' הָאוֹנֵס וְהַמִּפְתָּה וְהַשּׁוֹטָה לֹא פוֹסֵלִים וְלֹא מֵאֲכִילִים.
וְאִם אֵינָם רְאוּיִין לָבֵא בְּיִשְׂרָאֵל הָרִי אֵלּוּ פוֹסְלִין בִּיצֵד.
יִשְׂרָאֵל שָׂבָא עַל בֵּת כֹּהֵן תֹּאכֹל בְּתֵרוּמָה עֲבָרָה לֹא
תֹאכֹל בְּתֵרוּמָה נִחְתָּד הָעֶבֶר בְּמַעֲיָה תֹאכֹל כֹּהֵן שָׂבָא
עַל בֵּת יִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכֹל בְּתֵרוּמָה עֲבָרָה לֹא תֹאכֹל.
יִלְדָּה תֹאכֹל נִמְצָא כָחוּ שֶׁל בֵּן גָּדוֹל מִשָּׁל אָבִי הָעֶבֶד
פוֹסֵל מִשּׁוּם בִּיאָה וְאִינוּ פוֹסֵל מִשּׁוּם זָרַע בִּיצֵד בֵּת
יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן וּבֵת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל וְיִלְדָּה הֵימָנוּ בֵּן וְהִלְדָּ
הַבֵּן וְנִכְבֵּשׁ עַל הַשִּׁפְחָה וְיִלְדָּה הֵימָנוּ בֵּן הָרִי זֶה עֶבֶד.
הֵיטָה אִם אָבִיו בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן לֹא תֹאכֹל בְּתֵרוּמָה.
בֵּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל תֹּאכֹל בְּתֵרוּמָה מִמָּזֶר פוֹסֵל וּמֵאֲכִיל.
בִּיצֵד בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן וּבֵת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל וְיִלְדָּה הֵימָנוּ
בֵּת וְהִלְכָה הַבֵּת וְנִשְׁאֵת לְעֶבֶד אוֹ לְנִכְרִי וְיִלְדָּה הֵימָנוּ
בֵּן הָרִי זֶה מִמָּזֶר הֵיטָה אִם אָמוֹ בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן תֹּאכֹל
בְּתֵרוּמָה בֵּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכֹל בְּתֵרוּמָה:

י כֹּהֵן גָּדוֹל פְּעָמִים שֶׁהוּא פוֹסֵל בִּיצֵד בֵּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל
וְיִלְדָּה הֵימָנוּ בֵּת וְהִלְכָה הַבֵּת וְנִשְׁאֵת לִכְהֵן וְיִלְדָּה הֵימָנוּ
בֵּן הָרִי זֶה רְאוּי לֵהִיוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹמֵד וּמִשְׁמֵשׁ עַל גְּבִי
הַמִּזְבֵּחַ מֵאֲכִיל אֶת אָמוֹ וּפוֹסֵל אִם אָמוֹ וְזֹאת אוֹמֶרֶת
לֹא כִבְנֵי כֹהֵן גָּדוֹל שֶׁהוּא פוֹסְלֵנִי מִן הַתֵּרוּמָה:

פרק ח

הַעֲרַל וְכָל הַטְּמְאִים. לֹא יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָהּ. וְנִשְׁיֶהֱן
וְעִבְדֵיהֶן. יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָהּ. פָּצוּעַ דָּכָא וּכְרוּת
שְׁפָכָה. הֵן וְעִבְדֵיהֶן יֹאכְלוּ. וְנִשְׁיֶהֱן לֹא יֹאכְלוּ. וְאִם לֹא
יִדְעָה מִשְׁנַעֲשֶׂה פָּצוּעַ דָּכָא וּכְרוּת שְׁפָכָה. הֲרִי אֵלּוּ
יֹאכְלוּ:

^ב אֵיזָהוּ פָּצוּעַ דָּכָא. כָּל שֶׁנִּפְצָעוּ הַבָּצִים שָׁלוּ. וְאֶפִּילוּ
אַחַת מֵהֶן. וּכְרוּת שְׁפָכָה כָּל שֶׁנִּכְרַת הַגִּיד. וְאִם נִשְׁתִּיר
מִהֶעֱטָרָה אֶפִּילוּ כְחוּט הַשְּׁעָרָה כָּשֶׁר. פָּצוּעַ דָּכָא וּכְרוּת
שְׁפָכָה מוֹתְרִין בְּגִיזוֹת וּמִשְׁחָרְרֵת. וְאֵינָן אֲסוּרִין אֲלָא
מִלְּבֹא בִקְהָל. שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יָבֹא פָּצוּעַ דָּכָא וּכְרוּת שְׁפָכָה
בִּקְהָל יי:

^ג עֲמוּנֵי וּמוֹאֲבֵי אֲסוּרִים וְאֲסוּרֵן אֲסוּר עוֹלָם. אֲבָל
נִקְבוֹתֵיהֶם מוֹתְרוֹת מִיד. מִצָּרִי וְאֲדוּמֵי אֵינָם אֲסוּרִין אֲלָא
עַד שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת. אֶחָד זָכָרִים וְאֶחָד נְקִיבוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן
מִתִּיר אֶת הַנִּקְבוֹת מִיד. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן קָל וְחֹמֶר
הַדְּבָרִים. וְמָה אִם בְּמָקוֹם שֶׁאִסֹּר אֶת הַזָּכָרִים אֲסוּר
עוֹלָם. הִתִּיר אֶת הַנִּקְבוֹת מִיד. מָקוֹם שֶׁלֹּא אִסֹּר אֶת
הַזָּכָרִים. אֲלָא עַד שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת. אֵינּוּ דִין שֶׁנִּתִּיר אֶת
הַנִּקְבוֹת מִיד. אָמְרוּ לֹא אִם הִלְכָה נִקְבָּל. וְאִם לִדִּין יֵשׁ
תְּשׁוּבָה. אָמַר לָהֶם לֹא כִי הִלְכָה אֲנִי אוֹמֵר. מִמְּזִרִים

וּנְתִינִים אֲסוּרִין. וְאֲסוּרִין אֲסוּר עוֹלָם. אֶחָד זָכָרִים וְאֶחָד
נְקִבּוֹת:

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ שְׁמַעְתִּי שֶׁהַסָּרִיס חוֹלֵץ וְחוֹלְצִין
לְאִשְׁתּוֹ וְהַסָּרִיס לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ. וְאִין לִי
לְפָרֶשׁ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא אֲנִי אֶפְרָשׁ. סָרִיס אָדָם חוֹלֵץ
וְחוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ. מִפְּנֵי שֶׁהֵיְתָה לוֹ שַׁעַת הַכָּשֶׁר. סָרִיס
חָמָה לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ. מִפְּנֵי שֶׁלֹא הֵיְתָה לוֹ
שַׁעַת הַכָּשֶׁר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לֹא כִּי אֵלֶּא סָרִיס חָמָה
חוֹלֵץ וְחוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ. מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְפוּאָה. סָרִיס אָדָם
לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ. מִפְּנֵי שֶׁאֵין לוֹ רְפוּאָה. הָעִיד
רַבִּי יְהוֹשֻעַ בֶּן בְּתִירָא עַל בֶּן מְגוּסָת שֶׁהָיָה בִירוּשָׁלַיִם
סָרִיס אָדָם. וַיְבִמּוּ אֶת אִשְׁתּוֹ. לְקַיֵּם דְּבַרִּי רַבִּי עֲקִיבָא:

הַסָּרִיס לֹא חוֹלֵץ וְלֹא מֵיבֵם. וְכֵן אֵילּוֹנִית לֹא חוֹלֶצֶת
וְלֹא מְתִיבֶמֶת. הַסָּרִיס שֶׁחָלַץ לִיבֻמָּתוֹ. לֹא פָסְלָה. בְּעֵלָה
פָסְלָה. מִפְּנֵי שֶׁהָיָה בְּעִילַת זָנוֹת. וְכֵן אֵילּוֹנִית שֶׁחָלְצוּ לָהּ
אֲחִים לֹא פָסְלוּהָ. בְּעֵלּוּהָ פָסְלוּהָ. מִפְּנֵי שֶׁהָיָה בְּעִילַת
זָנוֹת:

סָרִיס חָמָה כֹּהֵן. שֶׁנֶּשֶׂא בֵּת יִשְׂרָאֵל מֵאֲכִילָה בִּתְרוּמָה.
רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים אֲנִדְרוּגִינוֹס כֹּהֵן שֶׁנֶּשֶׂא בֵּת
יִשְׂרָאֵל. מֵאֲכִילָה בִּתְרוּמָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר טוֹמְטוֹם
שֶׁנֶּקְרַע וְנִמְצָא זָכָר. לֹא יִחְלוֹץ מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּסָרִיס.

אֲנִדְרוּגִינוֹס נוֹשֵׂא אָבֵל לֹא נִשָּׂא רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר
אֲנִדְרוּגִינוֹס חֵיִיבִים עָלָיו סְקִילָה בְּזָכֶר:

פרק ט

יֵשׁ מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֶיהֶן וְאַסוּרוֹת לִיבְמֵיהֶן. מוֹתָרוֹת
לִיבְמֵיהֶן וְאַסוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. מוֹתָרוֹת לְאֵלּוּ וּלְאֵלּוּ.
וְאַסוּרוֹת לְאֵלּוּ וּלְאֵלּוּ. וְאֵלּוּ מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְאַסוּרוֹת
לִיבְמֵיהֶן. כֹּהֵן הַדִּיּוֹט שֶׁנִּשָּׂא אֶת הָאֵלְמָנָה. וַיֵּשׁ לוֹ אֶחָד כֹּהֵן
גָּדוֹל. חָלָל שֶׁנִּשָּׂא כְּשֶׁרָה. וַיֵּשׁ לוֹ אֶחָד כָּשֶׁר. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא
בֵּת יִשְׂרָאֵל. וַיֵּשׁ לוֹ אֶחָד מִמֶּזֶר. מִמֶּזֶר שֶׁנִּשָּׂא מִמֶּזֶרֶת. וַיֵּשׁ
לוֹ אֶחָד יִשְׂרָאֵל. מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְאַסוּרוֹת לִיבְמֵיהֶן:

ב וְאֵלּוּ מוֹתָרוֹת לִיבְמֵיהֶן וְאַסוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. כֹּהֵן גָּדוֹל
שֶׁקָּדַשׁ אֶת הָאֵלְמָנָה. וַיֵּשׁ לוֹ אֶחָד כֹּהֵן הַדִּיּוֹט. כָּשֶׁר שֶׁנִּשָּׂא
חָלָל. וַיֵּשׁ לוֹ אֶחָד חָלָל. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא מִמֶּזֶרֶת. וַיֵּשׁ
לוֹ אֶחָד מִמֶּזֶר. מִמֶּזֶר שֶׁנִּשָּׂא בֵּת יִשְׂרָאֵל. וַיֵּשׁ לוֹ אֶחָד
יִשְׂרָאֵל. מוֹתָרוֹת לִיבְמֵיהֶן וְאַסוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. אֲסוּרוֹת
לְאֵלּוּ וּלְאֵלּוּ. כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁנִּשָּׂא אֶת הָאֵלְמָנָה. וַיֵּשׁ לוֹ אֶחָד
כֹּהֵן גָּדוֹל אוֹ כֹּהֵן הַדִּיּוֹט. כָּשֶׁר שֶׁנִּשָּׂא חָלָל. וַיֵּשׁ לוֹ
אֶחָד כָּשֶׁר. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא מִמֶּזֶרֶת. וַיֵּשׁ לוֹ אֶחָד יִשְׂרָאֵל.
מִמֶּזֶר שֶׁנִּשָּׂא בֵּת יִשְׂרָאֵל. וַיֵּשׁ לוֹ אֶחָד מִמֶּזֶר. אֲסוּרוֹת לְאֵלּוּ
וּלְאֵלּוּ. וְשָׂאֵר כָּל הַנָּשִׁים. מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְלִיבְמֵיהֶן:

ג שְׁנֵי מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים. שְׁנֵיהֶם לִבְעַל וְלֹא שְׁנֵיהֶם לִיבָם.
אֲסוּרָה לִבְעַל וּמוֹתָרֶת לִיבָם. שְׁנֵיהֶם לִיבָם וְלֹא שְׁנֵיהֶם לִבְעַל.

אסורה ליבם ומוותרת לבעל. שניה לזה ולזה. אסורה לזה ולזה. אין לה לא כתובה. ולא פירות. ולא מזונות. ולא בלאות. והולד כשר. וכופין אותו להוציא. אלמנה לכהן גדול. גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת ונתניה לישׂראל. בת ישׂראל לנתין ולממזר. יש להן כתובה:

ד בת ישׂראל מאורסת לכהן. מעברת מכהן. שומרת יבם לכהן. וכן בת כהן לישׂראל. לא תאכל בתרומה. בת ישׂראל מאורסת ללוי. מעברת מלוי. שומרת יבם ללוי. וכן בת לוי לישׂראל. לא תאכל במעשר. בת לוי מאורסת לכהן. מעברת מכהן. שומרת יבם לכהן. וכן בת כהן ללוי. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר:

ה בת ישׂראל שנשאת לכהן. תאכל בתרומה. מת ולזה הימנו בן. תאכל בתרומה. נשאת ללוי. תאכל במעשר. מת ולזה הימנו בן. תאכל במעשר. נשאת לישׂראל. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר. מת ולזה הימנו בן. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר. מת בנה מישׂראל. תאכל במעשר. מת בנה מלוי. תאכל בתרומה. מת בנה מכהן. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר:

ו בת כהן שנשאת לישׂראל. לא תאכל בתרומה. מת ולזה הימנו בן. לא תאכל בתרומה. נשאת ללוי. תאכל במעשר. מת ולזה הימנו בן. תאכל במעשר. נשאת לכהן. תאכל בתרומה. מת ולזה הימנו בן. תאכל בתרומה. מת

בְּנֵה מִכֶּהֱן לֹא תֹאכַל בִּתְרוֹמָהּ מֵת בְּנֵה מְלוֹי לֹא תֹאכַל
בַּמַּעֲשֵׂר מֵת בְּנֵה מִיִּשְׂרָאֵל חוֹזֶרֶת לְבֵית אָבִיהָ וְעַל זֶה
נֶאֱמַר וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כְּנַעֲוִיָּה מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹאכַל:

פרק י

הָאִשָּׁה שֶׁהִלְךָ בְּעֵלָהּ לְמַדִּינַת הַיָּם וּבָאוּ וְאָמְרוּ לָהּ
מֵת בְּעֵלֶיךָ וְנִשְׁאֵת וְאַחֵר כֵּךְ בָּא בְּעֵלָהּ תֵּצֵא
מִזֶּה וּמִזֶּה וְצָרִיכָה גֵט מִזֶּה וּמִזֶּה וְאִין לָהּ כְּתוּבָה וְלֹא
פִּירוֹת וְלֹא מְזוֹנוֹת וְלֹא בְּלָאוֹת לֹא עַל זֶה וְלֹא עַל זֶה אִם
נָטְלָה מִזֶּה וּמִזֶּה תַּחֲזִיר וְהוּלָד מִמֶּזֶר מִזֶּה וּמִזֶּה וְלֹא זֶה
וְזֶה מְטֻמָּאִין לָהּ וְלֹא זֶה וְזֶה זָכָאִי לֹא בִּמְצִיאתָהּ וְלֹא
בַּמַּעֲשֵׂה יָדֶיהָ וְלֹא בַּהֲפָרַת נְדָרֶיהָ הֵיתָה בֵּת יִשְׂרָאֵל
נִפְסְלָה מִן הַכְּהוֹנָה וּבֵת לִוִּי מִן הַמַּעֲשֵׂר וּבֵת כֹּהֵן מִן
הַתְּרוֹמָה וְאִין יוֹרְשִׁים שֶׁל זֶה וְיוֹרְשִׁים שֶׁל זֶה יוֹרְשִׁים אֶת
כְּתוּבָתָהּ וְאִם מֵתוּ אָחִיו שֶׁל זֶה וְאָחִיו שֶׁל זֶה חוֹלְצִין
וְלֹא מִיִּבְמִין רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר כְּתוּבָתָהּ עַל גִּבְסֵי בְּעֵלָהּ
הָרֵאשׁוֹן רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר הָרֵאשׁוֹן זָכָאִי בִּמְצִיאתָהּ
וּבַמַּעֲשֵׂה יָדֶיהָ וּבַהֲפָרַת נְדָרֶיהָ רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר בִּיאָתָה
אוֹ חֲלִיצָתָה מֵאָחִיו שֶׁל רֵאשׁוֹן פּוֹטְרֵת צֶרֶתָהּ וְאִין הוּלָד
מִמֶּנּוּ מִמֶּזֶר וְאִם נִשְׁאֵת שְׁלֹא בְּרִשׁוֹת מוֹתֶרֶת לַחֲזוֹר לוֹ:

ב נִשְׁאֵת עַל פִּי בֵּית דִּין תֵּצֵא וּפְטוּרָה מִן הַקֶּרְבֵּן שְׁלֹא עַל
פִּי בֵּית דִּין תֵּצֵא וְחִיבָת בְּקֶרְבֵּן יָפָה כַּח בֵּית דִּין שְׁפוֹטֶרֶת

מִן הַקֶּרְבֵּן. הוֹרוּהָ בֵּית דִּין לַנָּשָׂא וְהִלְכָה וּמִלְקָלָה חֵיבָתָא
בְּקֶרְבֵּן. שְׁלֵא הַתִּירוּהָ אֵלָא לַנָּשָׂא:

ג' הָאִשָּׁה שֶׁהִלֵּךְ בַּעֲלָהּ וּבָנָה לַמְּדִינָת הָיִם. וּבָאוּ וְאָמְרוּ
לָהּ מֵת בַּעֲלֶיךָ. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ מֵת בְּגֶד וְנִשְׂאָתָּ. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ
אָמְרוּ לָהּ חֲלוּף הָיוּ הַדְּבָרִים. תֵּצֵא וְהוֹלֵד הָרָאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן
מִמָּזוֹר. אָמְרוּ לָהּ מֵת בְּגֶד. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ מֵת בַּעֲלֶיךָ. וְנִתְיַבְמָה.
וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ אָמְרוּ לָהּ חֲלוּף הָיוּ הַדְּבָרִים. תֵּצֵא וְהוֹלֵד
רָאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן מִמָּזוֹר. אָמְרוּ לָהּ מֵת בַּעֲלֶיךָ וְנִשְׂאָתָּ. וְאַחֲרַיִךְ
כֵּךְ אָמְרוּ לָהּ קָיָם הָיָה וּמֵת. תֵּצֵא וְהוֹלֵד רָאשׁוֹן מִמָּזוֹר.
וְהָאֲחֵרוֹן אֵינוֹ מִמָּזוֹר. אָמְרוּ לָהּ מֵת בַּעֲלֶיךָ. וְנִתְקַדְּשָׁה.
וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ בָּא בַּעֲלָהּ. מוֹתֶרֶת לַחֲזוֹר לוֹ. אֵף עַל פִּי שְׁנֵתָן
לָהּ אַחֲרוֹן גָּט. לֹא פָסְלָה מִן הַכְּהוֹנָה. אֵת זֶה דֶּרֶשׁ רַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּן מֹתֵיָא וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה מֵאִשָּׁה. וְלֹא מֵאִישׁ שְׂאִינוּ
אִשָּׁה:

ד' מִי שֶׁהִלְכָה אֶשְׁתּוֹ לַמְּדִינָת הָיִם. וּבָאוּ וְאָמְרוּ לוֹ מֵתָה
אֶשְׁתֶּךָ. וְנִשְׂאָ אֵת אַחֻתָּהּ. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ בָּאת אֶשְׁתּוֹ. מוֹתֶרֶת
לַחֲזוֹר לוֹ. הוּא מוֹתֵר בְּקִרְבּוֹת שְׁנִיָּה. וּשְׁנִיָּה מוֹתֶרֶת
בְּקִרְבּוֹתֵי. וְאִם מֵתָה רָאשׁוֹנָה. מוֹתֵר בְּשְׁנִיָּה. אָמְרוּ לוֹ
מֵתָה אֶשְׁתֶּךָ. וְנִשְׂאָ אֵת אַחֻתָּהּ. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ אָמְרוּ לוֹ קִיַּמְתָּ
הֵיטֵהּ וּמֵתָה. הוֹלֵד רָאשׁוֹן מִמָּזוֹר. וְהָאֲחֵרוֹן אֵינוֹ מִמָּזוֹר.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר כָּל שְׁפוּסֵל עַל יְדֵי אַחֲרִים. פּוֹסֵל עַל יְדֵי
עַצְמוֹ. וְכָל שְׂאִינוּ פּוֹסֵל עַל יְדֵי אַחֲרִים. אֵינוֹ פּוֹסֵל עַל יְדֵי
עַצְמוֹ:

ה אמרו לו מִתָּה אֲשֶׁתְּךָ וְנָשָׂא אֲחוֹתָהּ מֵאֲבִיהָ מִתָּה וְנָשָׂא אֲחוֹתָהּ מֵאִמָּהּ מִתָּה וְנָשָׂא אֲחוֹתָהּ מֵאִמָּהּ וְנִמְצְאוּ כָּלן קִימוֹת מִתֵּר בְּרֵאשׁוֹנָה בְּשָׁלִישִׁית וּבַחֲמִישִׁית וּפּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן וְאֶסוּר בְּשֵׁנִיה וּבִרְבִּיעִית וְאִין בִּיאַת אַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת צֶרְתָּהּ וְאִם בָּא עַל הַשֵּׁנִיָּה לְאַחַר מִיתַת הָרֵאשׁוֹנָה מוֹתֵר בְּשֵׁנִיה וּבִרְבִּיעִית וּפּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן וְאֶסוּר בְּשָׁלִישִׁית וּבַחֲמִישִׁית וְאִין בִּיאַת אַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת צֶרְתָּהּ:

י בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד הוּא פּוֹסֵל עַל יְדֵי אֶחָיו וְהָאֶחָיו פּוֹסֵלִין עַל יָדוֹ אֲלֹא שֶׁהוּא פּוֹסֵל תַּחֲלָה וְהָאֶחָיו פּוֹסֵלִין תַּחֲלָה וְסוֹף כִּיצַד בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבִמְתּוֹ פָּסֵל עַל יְדֵי אֶחָיו בָּאוּ אֶחָיו עָלֶיהָ וַעֲשׂוּ בָּהּ מֵאִמֶּר נִתְּנוּ גִט אוֹ חִלְצוּ פָּסְלוּ עַל יָדוֹ:

י בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבִמְתּוֹ וְאַחַר כֵּךְ בָּא עָלֶיהָ אֶחָיו שֶׁהוּא בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד פָּסֵל עַל יָדוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר לֹא פָּסֵל:

ח בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבִמְתּוֹ וְאַחַר כֵּךְ בָּא עַל צֶרְתָּהּ פָּסֵל עַל יְדֵי עֲצָמוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר לֹא פָּסֵל בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבִמְתּוֹ וּמִתּוֹ חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתִּיבֶמֶת נָשָׂא אִשָּׁה וּמִתּוֹ הָרִי זוֹ פְּטוּרָה:

ט בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבִמְתּוֹ וּמִשֶּׁהִגְדִּיל נָשָׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת וּמִתּוֹ אִם לֹא יָדַע אֶת הָרֵאשׁוֹנָה

משהגדיל. הראשונה חולצת ולא מתבבמת. והשניה או
חולצת או מתבבמת. רבי שמעון אומר מיבם לאיזו
שירצה. וחולץ לשניה. אחד שהוא בן תשע שנים ויום
אחד. ואחד שהוא בן עשרים שנה. שלא הביא שתי
שערות:

פרק יא

נושאין על האנוסה ועל המפתה. האונס והמפתה על
הנשואה חייב. נושא אדם אנוסת אביו ומפתת
אביו. אנוסת בנו ומפתת בנו. רבי יהודה אוסר באנוסת
אביו ומפתת אביו:

^ב הגזירת שנתגירו בניה עמה. לא חולצין ולא מיבמין.
אפילו הורתו של ראשון שלא בקדושה ולידתו בקדושה.
והשני הורתו ולידתו בקדושה. וכן שפחה שנשתחררו
בניה עמה:

^ג חמש נשים שנתערבו ולדותיהן. הגדילו התערבות
ונשאו נשים ומתו. ארבעה חולצין לאחת. ואחד מיבם
אותה. הוא ושלושה. חולצין לאחת. ואחד מיבם. נמצאו
ארבע חליצות ויבום. לכל אחת ואחת:

^ד האשה שנתערב ולדה בולד כלתה. הגדילו התערבות
ונשאו נשים ומתו. בני הכלה חולצין ולא מיבמין. שהוא
ספק אשת אחיו. וספק אשת אחי אביו. ובני הזקנה.

או חולצין או מיבמין. שהוא ספק אשת אחיו ואשת בן
אחיו. מתו הפשרים בני התערובות לבני הזקנה. חולצין
ולא מיבמין. שהוא ספק אשת אחיו ואשת אחי אביו.
ובני הפלה אחד חולץ ואחד מיבם:

ה' כהנת שנתערב ולדה בולד שפחתה. הרי אלו אכלים
בתרומה וחולקים חלק אחד בגרן. ואינן מטמאין למתים.
ואין נושאין נשים. בין כשרות בין פסולות. הגדילו
התערובות ושחררו זה את זה. נושאין נשים ראויות
לכהונה. ואינן מטמאין למתים. ואם נטמאו אין סופגין
את הארבעים. ואינן אוכלים בתרומה. ואם אכלו אין
משלמים קרן וחמש. ואינן חולקין על הגרן. ומוכרין את
התרומה והדמים שלהם. ואינן חולקים בקדשי המקדש.
ואין נותנין להם קדשים. ואין מוציאין שלהם מידם.
ופטורים מן הזרוע ומן הלחיים ומן הקבה. ובכורן יהא
רועה עד שיסתאב. ונותנין עליהם חמרי כהנים וחמרי
ישראלים:

י' מי שלא שהתה אחר בעלה שלשה חדשים. ונשאת
וילדה. ואין ידוע אם בן תשעה לראשון. אם בן שבעה
לאחרון. היו לה בנים מן הראשון ובנים מן השני. חולצין
ולא מיבמין. וכן הוא להם חולץ ולא מיבם. היו לו אחים
מן הראשון ואחים מן השני. שלא מאותה האם. הוא
חולץ ומיבם. והם אחד חולץ ואחד מיבם:

י' הִיָּה אֶחָד יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד כֹּהֵן. נוֹשֵׂא אִשָּׁה רְאוּיָה לִכְהֵן. וְאִינוּ מְטַמֵּא לַמֵּתִים. וְאִם נָטְמָא אִינוּ סוֹפֵג אֶת הָאֲרָבָעִים. וְאִינוּ אוֹכֵל בִּתְרוּמָה. וְאִם אָכַל אִינוּ מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ. וְאִינוּ חוֹלֵק עַל הַגֶּרֶן. וּמִזְכֵּר (הַתְּרוּמָה) וְהַדָּמִים שָׁלוּ. וְאִינוּ חוֹלֵק בְּקֹדֶשִׁי הַמִּקְדָּשׁ. וְאִין נֹתְנִים לוֹ (אֶת) הַקֹּדֶשִׁים וְאִין מוֹצִיאִין אֶת שָׁלוּ מִידּוֹ. וּפְטוֹר מִן הַזֵּרוּעַ וְהַלְחִיִּים וְהַקֶּבֶה. וּבִכּוּרוֹ יֵהָא רוּעָה עַד שִׁסְתָּאב. וְנֹתְנִין עָלָיו חֲמֵרִי כֹהֲנִים וְחֲמֵרִי יִשְׂרָאֵלִים. הֵיוּ שְׁנֵיהֶם כֹּהֲנִים. הוּא אוֹנֵן עֲלֵיהֶם. וְהֵם אוֹנֵנִין עָלָיו. הוּא אִינוּ מְטַמֵּא לָהֶם. וְהֵם אִינֵם מְטַמְּאִין לוֹ. הוּא אִינוּ יוֹרֵשׁ אוֹתָן. אָבֵל הֵם יוֹרְשִׁין אוֹתוֹ. וּפְטוֹר עַל מִכְתּוֹ וְעַל קִלְלָתוֹ שֶׁל זֶה וְשֶׁל זֶה. וְעוֹלָה בְּמִשְׁמְרוֹ שֶׁל זֶה וְשֶׁל זֶה. וְאִינוּ חוֹלֵק. וְאִם הֵיוּ שְׁנֵיהֶם בְּמִשְׁמֵר אֶחָד. נוֹטְלִין חֵלֶק אֶחָד:

פרק יב

מִצְוֹת חֲלִיצָה בְּשִׁלְשָׁה דִּינִין. וְאֶפִּילוּ שְׁלֹשָׁתָן הִדְיוּטוֹת. חֲלִיצָה בְּמִנְעַל חֲלִיצָתָהּ בְּשָׂרָה. בְּאַנְפְּלִיא חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה. בְּסִנְדֵּל שִׁישׁ לוֹ עָקֵב כָּשֶׁר. וְשֹׂאִין לוֹ עָקֵב פְּסוּל. מִן הָאֲרָבֻבָה וּלְמִטָּה. חֲלִיצָתָהּ בְּשָׂרָה. מִן הָאֲרָבֻבָה וּלְמַעְלָה חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה:

ב' חֲלִיצָה בְּסִנְדֵּל שֶׁאִינוּ שָׁלוּ. אוּ בְּסִנְדֵּל שֶׁל עֵץ. אוּ בְּשֶׁל שְׂמָאל בִּימִין. חֲלִיצָתָהּ בְּשָׂרָה. חֲלִיצָה בְּגָדוֹל שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַלֹּךְ בוֹ. אוּ בְּקִטָּן שֶׁהוּא חוֹפֶה אֶת רוֹב רִגְלוֹ. חֲלִיצָתָהּ

כְּשֶׁרָהּ. חֲלָצָה בְּלִילָהּ. חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָהּ. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר
פּוֹסֵל בְּשִׁמְאֵל חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְכַשֵּׁיר:

א חֲלָצָה וְרִקְקָה אֲבָל לֹא קָרְאָהּ. חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָהּ. קָרְאָהּ
וְרִקְקָה אֲבָל לֹא חֲלָצָה. חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. חֲלָצָה וְקָרְאָהּ
אֲבָל לֹא רִקְקָהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. רַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמֵר חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָהּ. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כָּכָה
יַעֲשֶׂה. כָּל דְּבַר שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה מַעֲבֵב. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא
מִשֶּׁם רְאִיָּה. כָּכָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ. כָּל דְּבַר שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה
בְּאִישׁ:

ד הַחֲרַשׁ שֶׁנִּחְלַץ וְהַחֲרַשֶּׁת שֶׁחֲלָצָה. וְהַחוֹלֶצֶת לְקָטָן.
חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. קָטָנָה שֶׁחֲלָצָה. תַּחֲלוּץ מִשְׁתַּגְּדִיל. וְאִם
לֹא חֲלָצָה. חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה:

ה חֲלָצָה בְּשָׁנִים אוֹ בְּשִׁלְשָׁה. וְנִמְצָא אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב
אוֹ פְּסוּל. חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי יוֹחָנָן
הַסַּנְדֵּלָר מְכַשִּׁירִין. וּמַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁחֲלַץ בֵּינוֹ לְבֵינָהּ
בְּבֵית הָאֲסוּרִים. וְבֹא מַעֲשֶׂה לְפָנֵי רַבִּי עֲקִיבָא וְהַכְּשִׁיר:

ו מִצּוֹת חֲלָצָה. בָּא הוּא וַיִּבְמְתוּ לְבֵית דִּין. וְהֵן מְשִׁיאִין
לוֹ עֶצֶה הַהוֹגֵנָת לוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר וְקָרְאוּ לוֹ זִקְנֵי עִירוֹ וְדִבְרוּ
אֵלָיו. וְהִיא אוֹמֶרֶת מֵאֵן יִבְמִי לְהִקִּים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל
לֹא אָבָה יִבְמִי. וְהוּא אוֹמֵר לֹא חֲפָצְתִּי לְקַחְתָּהּ. וּבִלְשׁוֹן
הַקֹּדֶשׁ הָיוּ אוֹמְרִים. וְנִגְשָׁה יִבְמְתוֹ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזִּקְנִים.
וְחֲלָצָה נִעְלָו מֵעַל רִגְלוֹ. וַיִּרְקָה בְּפָנָיו רוֹק הַנִּרְאָה לְדִינָם.

וְעִנְתָּהּ וְאָמְרָהּ כִּכָּה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית
אָחִיו עַד כָּאן הָיוּ מְקַרִּין וּכְשֶׁהֱקָרָא רַבִּי הוֹרְקָנוֹס תַּחַת
הָאֵלָה בְּכַפֵּר עֵיטָם וְגָמַר אֶת כָּל הַפְּרָשָׁה הַחֲזָקוּ לִהְיוֹת
גּוֹמְרִין כָּל הַפְּרָשָׁה וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֲלוּץ
הַנֶּעֱלֹ מִצְוָה בְּדִינָן וְלֹא מִצְוָה בְּתִלְמִידִים רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר מִצְוָה עַל כָּל הָעוֹמְדִים שֵׁם לוֹמֵר חֲלוּץ הַנֶּעֱלֹ חֲלוּץ
הַנֶּעֱלֹ חֲלוּץ הַנֶּעֱלֹ:

פרק יג

בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מִמָּאֲנִין אֶלָּא אַרוֹסוֹת וּבֵית הֵלֵל
אוֹמְרִים אַרוֹסוֹת וְנִשְׁוֹאוֹת בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
בְּבַעַל וְלֹא בֵּיבָם וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים בְּבַעַל וּבֵיבָם בֵּית
שְׁמַאי אוֹמְרִים בְּפָנָיו וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים בְּפָנָיו וְשֵׁלֵא
בְּפָנָיו בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים בְּבֵית דִּין וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים
בְּבֵית דִּין וְשֵׁלֵא בְּבֵית דִּין אָמְרוּ לֶהֱנֹן בֵּית הֵלֵל לְבֵית
שְׁמַאי מִמָּאֲנָתָהּ וְהִיא קִטְנָה אֶפִּילוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה
פְּעָמִים אָמְרוּ לֶהֱנֹן בֵּית שְׁמַאי אֵין בָּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַפְּקָרָה
אֶלָּא מִמָּאֲנָתָהּ וּמִמִּתְנָתָה עַד שֶׁתִּגְדִּיל וְתִתְּמָן וְתִנָּשֵׂא:

^ב אֵיזָה הִיא קִטְנָה שֶׁצָּרִיכָה לְמָאֵן כָּל שֶׁהִישִׂיאוּהָ אִמָּה
וְאִחִיהָ לְדַעְתָּהּ הִישִׂיאוּהָ שֵׁלֵא לְדַעְתָּהּ אִינָה צָרִיכָה
לְמָאֵן רַבִּי חֲנִינָא בֶן אֲנָטִיגְנוֹס אוֹמֵר כָּל תְּנוּקָת שְׂאִינָה
יְכוּלָה לְשִׁמּוֹר קְדוּשִׁיהָ אִינָה צָרִיכָה לְמָאֵן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר אֵין מַעֲשֶׂה קִטְנָה כְּלוֹם אֶלָּא כַּמִּפְתָּה בֵּת יִשְׂרָאֵל

לכהן לא תאכל בתרומה. בת כהן לישראל תאכל
בתרומה:

ג רבי אליעזר בן יעקב אומר כל עכבה שהיא מן האיש.
כאלו היא אשתו. וכל עכבה שאינה מן האיש כאלו אינה
אשתו:

ד הממאנת באיש הוא מותר בקרובותיה. והיא מותרת
בקרוביו. ולא פסלה מן הכהונה. נתן לה גט הוא אסור
בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה. נתן
לה גט והחזירה מאנה בו ונשאת לאחר. ונתארמלה או
נתגרשה. מותרת לחזור לו. מאנה בו והחזירה. נתן לה
גט ונשאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה. אסורה לחזור
לו. זה הכלל. גט אחר מאן אסורה לחזור לו. מאן אחר
גט מותרת לחזור לו:

ה הממאנת באיש. נשאת לאחר וגרשה. (לאחר ומאנה
בו.) (לאחר וגרשה. זה הכלל. כל שיוצאת הימנו בגט
אסורה לחזור לו. במאן מותרת לחזור לו:

ו המגרש את האשה והחזירה. מותרת ליבם. ורבי
אליעזר אוסר. וכן המגרש את היתומה והחזירה.
מותרת ליבם. ורבי אליעזר אוסר. קטנה שהשיאה אביה
ונתגרשה כיתומה בחיי האב. החזירה דברי הכל אסורה
ליבם:

י שני אחין נשואין לשתי אחיות (יתומות) קטנות ומת בעלה של אחת מהן. תצא משום אחות אשה. וכן שתי חרשות גדולה וקטנה. מת בעלה של קטנה. תצא הקטנה משום אחות אשה. מת בעלה של גדולה. רבי אליעזר אומר מלמדן את הקטנה שתמאן בו. רבן גמליאל אומר אם מאנה מאנה. ואם לאו תמתין עד שתגדיל. ותצא הלזו משום אחות אשה. רבי יהושע אומר אי לו על אשתו. ואי לו על אשת אחיו. מוציא את אשתו בגט. ואשת אחיו בחליצה:

ח מי שהיה נשוי לשתי יתומות קטנות ומת. ביאתה או חליצתה של אחת מהן. פוטרת צרתה. וכן שתי חרשות. קטנה וחרשת אין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה. פקחת וחרשת ביאת הפקחת פוטרת החרשת. ואין ביאת החרשת פוטרת את הפקחת. גדולה וקטנה. ביאת הגדולה פוטרת את הקטנה. ואין ביאת הקטנה פוטרת את הגדולה:

ט מי שהיה נשוי לשתי יתומות קטנות ומת. בא יבם על הראשונה וחזר ובא על השנייה. או שבא אחיו על השנייה. לא פסל את הראשונה. וכן שתי חרשות. קטנה וחרשת. בא יבם על הקטנה וחזר ובא על החרשת. או שבא אחיו על החרשת. לא פסל את הקטנה. בא יבם על החרשת. וחזר ובא על הקטנה. או שבא אחיו על הקטנה פסל את החרשת:

י פקקת וחרשת. בא יבם על הפקקת. וחזר ובא על
החרשת. או שבא אחיו על החרשת. לא פסל את
הפקקת. בא יבם על החרשת. לא פסל את הפקקת. בא
יבם על החרשת. וחזר ובא על הפקקת. או שבא אחיו
על הפקקת. פסל את החרשת:

י"ג גדולה וקטנה. בא יבם על הגדולה. וחזר ובא על
הקטנה. או שבא אחיו על הקטנה. לא פסל את הגדולה.
בא יבם על הקטנה. וחזר ובא על הגדולה. או שבא אחיו
על הגדולה. פסל את הקטנה. רבי אלעזר אומר (בבבלין)
מלמדין הקטנה שתמאן בו:

י"ד יבם קטן שבא על יבמתו קטנה. יגדלו זה עם זה. בא על
יבמה גדולה תגדלנו. היבמה שאמרה בתוך שלשים יום
לא נבעלתי. כופין אותו שיחלוץ לה. לאחר שלשים יום
מבקשים הימנו שיחלוץ לה. ובזמן שהוא מודה. אפילו
לאחר שנים עשר חדש. כופין אותו שיחלוץ לה:

י"ה הנודרת הנאה מיבמה בחיי בעלה. כופין אותו שיחלוץ
לה. לאחר מיתת בעלה. מבקשין הימנו שיחלוץ לה. ואם
נתכוננה לכך אפילו בחיי בעלה. מבקשין הימנו שיחלוץ
לה:

פרק יד

חֵרֶשׁ שֶׁנִּשְׂא פְקָחַת וּפְקָח שֶׁנִּשְׂא חֵרֶשֶׁת. (אם רָצָה יוֹצִיא) וְאִם רָצָה יְקָיִים כְּשֶׁשָּׁם שֶׁהוּא כּוֹנֵס בְּרַמְיָה כֵּךְ הוּא מוֹצִיא בְּרַמְיָה. פְּקָח שֶׁנִּשְׂא פְקָחַת וְנִתְחַרְשָׁה. אִם רָצָה יוֹצֵא וְאִם רָצָה יְקָיִים נִשְׁתַּתֵּת. לֹא יוֹצִיא. נִתְחַרֵּשׁ הוּא אֹו נִשְׁתַּתֵּה. אֵינוֹ מוֹצִיאָה עוֹלָמִית. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי מִפְּנֵי מָה הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְחַרְשָׁה יוֹצֵאָה. וְהָאִישׁ שֶׁנִּתְחַרֵּשׁ אֵינוֹ מוֹצִיא. אָמְרוּ לוֹ אֵינוֹ דּוֹמָה הָאִישׁ הַמִּגְרֵשׁ לָאִשָּׁה הַמִּתְגַּרֶּשֶׁת. שֶׁהָאִשָּׁה יוֹצֵאָה לְרִצּוֹנָה וְשֶׁלֹּא לְרִצּוֹנָה. הָאִישׁ אֵינוֹ מוֹצִיא אֲלָא לְרִצּוֹנוֹ:

^ב הַעֲדִיד רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גּוֹדְגָדָה עַל הַחֲרֻשֶׁת שֶׁהִשְׂיָאָה אֲבִיהָ. שֶׁהִיא יוֹצֵאָה בְּגֵט. אָמְרוּ לוֹ אַף זֶה כִּיּוֹצֵא בָּהּ:

^ג שְׁנֵי אַחִים חֲרָשִׁים נִשְׂוָאִים לְשִׁתִּי אַחִיוֹת חֲרָשׁוֹת. אֹו לְשִׁתִּי אַחִיוֹת פְּקָחוֹת אֹו לְשִׁתִּי אַחִיוֹת אַחַת חֲרָשֶׁת וְאַחַת פְּקָחַת. אֹו שְׁתֵּי אַחִיוֹת חֲרָשׁוֹת נִשְׂוָאוֹת לְשְׁנֵי אַחִים פְּקָחִים. אֹו לְשְׁנֵי אַחִין חֲרָשִׁים. אֹו לְשְׁנֵי אַחִים אֶחָד חֲרֵשׁ וְאֶחָד פְּקָח. הֵרִי אֵלּוֹ פְּטוּרוֹת מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיְבוּם. וְאִם הָיוּ נְכָרִיוֹת יִכְנָסוּ. וְאִם רָצוּ לְהוֹצִיא יוֹצִיאוּ:

^ד שְׁנֵי אַחִים אֶחָד חֲרֵשׁ וְאֶחָד פְּקָח. נִשְׂוָאִים לְשִׁתִּי אַחִיוֹת פְּקָחוֹת. מֵת חֲרֵשׁ בְּעַל הַפְּקָחַת מָה יַעֲשֶׂה פְּקָח בְּעַל הַפְּקָחַת. תֵּצֵא מִשּׁוּם אַחֻת אִשָּׁה. מֵת פְּקָח בְּעַל

הַפְּקָחַת־מֶה יַעֲשֶׂה חֵרֶשׁ בֶּעַל פְּקָחַת־מוֹצִיא אֶשְׁתּוֹ בִּגְט־
וְאִשָּׁת אָחִיו אֲסוּרָה לְעוֹלָם:

^ה שְׁנֵי אָחִים פְּקָחִים נִשְׁוֹאִים לְשְׁתֵּי אַחִיוֹת־אֶחַת חֲרָשֶׁת־
וְאֶחַת פְּקָחַת־מֵת פְּקַח בֶּעַל חֲרָשֶׁת־מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח בֶּעַל
פְּקָחַת־תֵּצֵא מִשּׁוּם אַחוֹת אִשָּׁה־מֵת פְּקַח בֶּעַל פְּקָחַת־
מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח בֶּעַל הַחֲרָשֶׁת־מוֹצִיא אֶת אֶשְׁתּוֹ בִּגְט־
וְאֵת אִשָּׁת אָחִיו בַּחֲלִיצָה:

^ו שְׁנֵי אָחִים אֶחָד חֵרֶשׁ וְאֶחָד פְּקַח נִשְׁוֹאִים לְשְׁתֵּי אַחִיוֹת־
אֶחַת חֲרָשֶׁת וְאֶחַת פְּקָחַת־מֵת חֵרֶשׁ בֶּעַל חֲרָשֶׁת־מֶה
יַעֲשֶׂה פְּקַח בֶּעַל פְּקָחַת־תֵּצֵא מִשּׁוּם אַחוֹת אִשָּׁה־מֵת
פְּקַח בֶּעַל פְּקָחַת־מֶה יַעֲשֶׂה חֵרֶשׁ בֶּעַל חֲרָשֶׁת־מוֹצִיא
אֶשְׁתּוֹ בִּגְט־וְאִשָּׁת אָחִיו אֲסוּרָה לְעוֹלָם:

^ז שְׁנֵי אָחִים אֶחָד חֵרֶשׁ וְאֶחָד פְּקַח נִשְׁוֹאִים לְשְׁתֵּי נָכְרִיוֹת
פְּקָחוֹת־מֵת חֵרֶשׁ בֶּעַל פְּקָחַת־מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח בֶּעַל
פְּקָחַת־אוֹ חוֹלֵץ אוֹ מִיָּבֵם־מֵת פְּקַח בֶּעַל פְּקָחַת־מֶה
יַעֲשֶׂה חֵרֶשׁ בֶּעַל פְּקָחַת־כּוֹנֵס וְאִינוּ מוֹצִיא לְעוֹלָם:

^ח שְׁנֵי אָחִים פְּקָחִים נִשְׁוֹאִים לְשְׁתֵּי נָכְרִיוֹת־אֶחַת פְּקָחַת
וְאֶחַת חֲרָשֶׁת־מֵת פְּקַח בֶּעַל חֲרָשֶׁת־מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח
בֶּעַל פְּקָחַת־כּוֹנֵס־וְאִם רָצָה לְהוֹצִיא יוֹצִיא־מֵת פְּקַח
בֶּעַל הַפְּקָחַת־מֶה יַעֲשֶׂה פְּקַח בֶּעַל חֲרָשֶׁת־אוֹ חוֹלֵץ אוֹ
מִיָּבֵם:

ט שְׁנֵי אָחִים אֶחָד חָרַשׁ וְאֶחָד פֶּקֶחַ. נִשְׁוֹאִים לְשֵׁתִי
נִכְרִיּוֹת. אַחַת חֲרָשֶׁת וְאַחַת פֶּקֶחֶת. מֵת חָרַשׁ בְּעַל
חֲרָשֶׁת. מָה יַעֲשֶׂה פֶקֶח בְּעַל פֶּקֶחֶת. כּוֹנֵס. וְאִם רָצָה
לְהוֹצִיא יוֹצִיא. מֵת פֶּקֶח בְּעַל פֶּקֶחֶת. מָה יַעֲשֶׂה חָרַשׁ
בְּעַל חֲרָשֶׁת. כּוֹנֵס וְאִינוּ מוֹצִיא לְעוֹלָם:

פרק טו

הָאִשָּׁה שֶׁהִלְכָה הִיא וּבְעָלָה לְמַדִּינַת הָיִם. שְׁלוֹם בֵּינוּ
לְבֵינָה וְשְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וּבָאתָה וְאַמְרָה מֵת בְּעָלִי
תִּנְשָׂא. מֵת בְּעָלִי תִתְיַבֵּם. שְׁלוֹם בֵּינוּ לְבֵינָה. וּמִלְחָמָה
בְּעוֹלָם. קִטְטָה בֵּינוּ לְבֵינָה. וְשְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וּבָאתָה וְאַמְרָה
מֵת בְּעָלִי. אֵינָה נֶאֱמָנָת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם אֵינָה
נֶאֱמָנָת. אֲלֵא אִם כֵּן בָּאתָה בּוֹכָה וּבִגְדִיהָ קְרוּעִין. אָמְרוּ
לֹא אַחַת זֹו וְאַחַת זֹו תִנְשָׂא:

ב בית הַלֵּל אוֹמְרִים לֹא שָׁמַעְנוּ אֲלֵא בְּבֹאָה מִן הַקְּצִיר
בְּלִבָּד (וּבִאֲוָתָה הַמְּדִינָה וְכִמְעָשָׂה שֶׁהָיָה) אָמְרוּ לָהֶם
בֵּית שְׁמַאי אַחַת הַבָּאָה מִן הַקְּצִיר וְאַחַת הַבָּאָה מִן
הַיָּתִים. (וְאַחַת הַבָּאָה מִן הַבְּצִיר.) וְאַחַת הַבָּאָה מִמְּדִינָה
לְמַדִּינָה. לֹא דִבְּרוּ חֲכָמִים בְּקְצִיר אֲלֵא בַּהוֹוָה. חֲזָרוּ בֵּית
הַלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי:

ג בית שְׁמַאי אוֹמְרִים תִּנְשָׂא וְתִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. וּבֵית הַלֵּל
אוֹמְרִים תִּנְשָׂא וְלֹא תִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית
שְׁמַאי הִתְרַתְּם עֲרוּהָ חֲמוּרָה לֹא תִתִּירוּ אֶת הַמָּמוֹן הַקָּל.

אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הַלֵּל מְצִינוּ שְׂאִין הָאֲחִים נִכְנָסִים לְנִחְלָה
עַל פִּיהָ. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמַאי וְהֵלֵא מִסְפָּר כְּתוּבָתָהּ
נִלְמֹד. שֶׁהוּא כּוֹתֵב לָהּ. שְׁאֵם תְּנַשְׂאִי לְאַחַר תְּטִילִי מֵה
שְׁכֶתוֹב לִיכִי. וַחֲזָרוּ בֵּית הַלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי:

ד' הַכֹּל נֶאֱמַנִין לְהַעֲידָהּ. חוּץ מִחֲמוּתָהּ. וּבֵת חֲמוּתָהּ.
וְצָרְתָהּ. וְיִבְמָתָהּ. וּבֵת בַּעֲלָהּ. מֵה בֵּין גֵּט לְמִיתָה. שֶׁהִכְתֵּב
מוֹכִיחַ. עַד אוֹמֵר מֵת וְנִשְׁאֵת. וְבֹא אַחֵר וְאָמַר לֹא מֵת.
הָרִי זֶה לֹא תֵצֵא. עַד אוֹמֵר מֵת. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים לֹא מֵת.
אֵךְ עַל פִּי שְׁנֵשֵׁאֵת תֵּצֵא. שְׁנַיִם אוֹמְרִים מֵת. וְעַד אוֹמֵר
לֹא מֵת. אֵךְ עַל פִּי שְׁלֹא נִשְׁאֵת תִּנְשֵׂא:

ה' אַחַת אוֹמֶרֶת מֵת. וְאַחַת אוֹמֶרֶת לֹא מֵת. זֶה שְׁאוּמֶרֶת
מֵת תִּנְשֵׂא וְתִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. וְזֶה שְׁאוּמֶרֶת לֹא מֵת לֹא
תִנְשֵׂא וְלֹא תִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. אַחַת אוֹמֶרֶת מֵת. וְאַחַת
אוֹמֶרֶת נֶהְרַג. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר הוֹאִיל וּמִכְחִישוֹת זֶה אֵת
זֶה הָרִי אֵלּוּ לֹא תִנְשֵׂאוּ. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים
הוֹאִיל זֶה וְזֶה מוֹדוֹת שְׂאִינוּ קִיָּם הָרִי אֵלּוּ תִנְשֵׂאוּ. עַד אוֹמֵר
מֵת. וְעַד אוֹמֵר לֹא מֵת. אִשָּׁה אוֹמֶרֶת מֵת. וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת
לֹא מֵת. הָרִי זֶה לֹא תִנְשֵׂא:

י' הָאִשָּׁה שֶׁהִלְכָה הִיא וּבַעֲלָהּ לְמַדִּינַת הָיִם. וּבָאָה וְאָמְרָה
מֵת בַּעֲלִי תִנְשֵׂא וְתִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ וְצָרְתָהּ אֶסוּרָה. הִיתָה
בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן. תֹּאכַל בְּתֵרוּמָה. דְּבָרֵי רַבִּי טַרְפוֹן. רַבִּי

עקיבא אומר אין זו דרך מוציאתה מידי עבירה. עד
שתהא אסורה לנשא. ואסורה מלאכול בתרומה:

^ז אמרה מת בעלי ואחר כך מת חמי. תנשא ותטול
כתובתה. וחמותה אסורה. היתה בת ישראל לכהן תאכל
בתרומה. דברי רבי טרפון. רבי עקיבא אומר אין זו דרך
מוציאתה מידי עבירה עד שתהא אסורה לנשא ואסורה
מלאכול בתרומה. קדש אחת מחמש נשים ואינו יודע
איזו קדש. כל אחת אומרת אותי קדש. נותן גט לכל אחת
ואחת. ומניח כתובה ביניהן ומסתלק. דברי רבי טרפון.
רבי עקיבא אומר אין זו דרך מוציאתו מידי עבירה. עד
שיתן גט וכתובה לכל אחת ואחת. גזל אחד מחמשה
ואינו יודע מאיזה גזל. כל אחד אומר אותי גזל מניח גזילה
ביניהן ומסתלק. דברי רבי טרפון. רבי עקיבא אומר אין זו
דרך מוציאתו מידי עבירה. עד שישלם גזילה לכל אחד
ואחד:

^ח האשה שהלכה היא ובעלה ובנה (עמהם) למדינת
הים. ובאה ואמרה מת בעלי. ואחר כך מת בני. נאמנת.
מת בני ואחר כך מת בעלי. אינה נאמנת. וחוששים
לדבריה וחולצת ולא מתיבמת:

^ט נתן לי בן במדינת הים ואמרה מת בני ואחר כך מת
בעלי. נאמנת. מת בני ואחר כך מת בעלי. אינה נאמנת
וחוששים לדבריה וחולצת ולא מתיבמת:

י נתן לי יבם במדינת הים אמרה מת בעלי ואחר כך
(מת) יבמי יבמי ואחר כך בעלי נאמנת הלכה היא
ובעלה ויבמה למדינת הים אמרה מת בעלי ואחר כך
מת יבמי יבמי ואחר כך בעלי אינה נאמנת שאין האשה
נאמנת לומר מת יבמי שתנשא ולא מתה אחותי שתכנס
לביתה ואין האיש נאמן לומר מת אחי שייבם אשתו
ולא מתה אשתי שישא אחותה:

פרק טז

האשה שהלך בעלה וצרתה למדינת הים ובאו ואמרו
לה מת בעליך לא תנשא ולא תתיבם עד
שתדע שמא מעברת היא צרתה היתה לה חמות אינה
חוששת יצתה מליאה חוששת רבי יהושע אומר אינה
חוששת:

ב שתי יבמות זו אומרת מת בעלי וזו אומרת מת בעלי זו
אסורה מפני בעלה של זו וזו אסורה מפני בעלה של זו
לזו עדים ולזו אין עדים את שיש לה עדים אסורה ואת
שאין לה עדים מותרת לזו בנים ולזו אין בנים את שיש
לה בנים מותרת ואת שאין לה בנים אסורה נתיבמו
ומתו היבמין אסורות להנשא רבי אלעזר אומר הואיל
והתרו ליבמין התרו לכל אדם:

ג אין מעידין אלא על פרוצוף פנים עם החטם אף על
פי שיש סימנין בגופו ובכליו אין מעידין אלא עד שתצא

נִפְשׁוּ וְאַפִּילוּ רְאוּהוּ מְגוּיָד אוֹ צְלוּב וְחִיָּה אוֹכֶלֶת בּוֹ אֵין
מְעִידִין אֶלָּא עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵי אֹמֵר
לֹא כָּל הָאָדָם וְלֹא כָּל הַמְּקוֹמוֹת וְלֹא כָּל הַשָּׁעוֹת שׁוֹיִן:

י' נֶפֶל לַמַּיִם בֵּין שֵׁשׁ לָהֶן סוּף בֵּין שָׁאִין לָהֶם סוּף אֲשֶׁתוֹ
אֲסוּרָה אָמַר רַבִּי מֵאִיר מַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁנֵפֶל לְבוֹר הַגָּדוֹל
וְעָלָה לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים אָמַר רַבִּי יוֹסִי מַעֲשֶׂה בְּסוּמָא
שֶׁיֵּרֵד לְטָבוֹל בַּמַּעְרָה וְיֵרֵד מוֹשְׁכוֹ אַחֲרָיו וְשֶׁהוּ כְּדִי
שֶׁתֵּצֵא נִפְשָׁם וְהִשְׁיִאוּ נְשׁוֹתֵיהֶם וְשׁוּב מַעֲשֶׂה בַּעֲסִיָּא
בְּאַחַד שְׁשִׁלְשֻׁלוֹהוּ לַיִם וְלֹא עָלָה בְּיָדָם אֶלָּא רָגְלוֹ אָמְרוּ
חֲכָמִים מִן הָאֲרַכְבָּה וּלְמַעַלָּה תִּנְשֵׂא מִן הָאֲרַכְבָּה וּלְמַטָּה
לֹא תִנְשֵׂא:

ה' אֶפִּילוּ שָׁמַע מִן הַנָּשִׁים אוֹמְרוֹת מֵת אִישׁ פְּלוֹנִי דִּיּוֹ
רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר אֶפִּילוּ שָׁמַע מִן הַתְּנוּקוֹת אוֹמְרִים הֲרִי
אָנוּ הוֹלְכִין לְסִפּוּד וְלִקְבוּרָה אֶת אִישׁ פְּלוֹנִי (דִּיּוֹ) בֵּין
שֶׁהוּא מִתְּכַוֵּין וּבֵין שֶׁאִינוֹ מִתְּכַוֵּין רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵי
אֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מִתְּכַוֵּין וּבִגְוִי אִם הָיָה
מִתְּכַוֵּין אֵין עֵדוּתוֹ עֵדוּת:

י' מְעִידִין לְאֹזֶר הַנֵּר וּלְאֹזֶר הַלֶּבֶנָה וּמִשְׁיִאִין עַל פִּי בֵּת קוֹל
מַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁעָמֵד עַל רֹאשׁ הָהָר וְאָמַר אִישׁ פְּלוֹנִי
בֶּן פְּלוֹנִי מִמְּקוֹם פְּלוֹנִי מֵת הָלָכּוּ וְלֹא מָצְאוּ שֵׁם אָדָם
וְהִשְׁיִאוּ אֶת אֲשֶׁתּוֹ וְשׁוּב מַעֲשֶׂה בְּצִלְמוֹן בְּאַחַד שְׁאָמַר

אָנִי אִישׁ פְּלוֹנִי בֶּן אִישׁ פְּלוֹנִי (מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי) נִשְׁכַּנִּי נָחַשׁ
וְהֵרִי אֹנִי מֵת וְהָלְכוּ וְלֹא הִפְרִירוּהוּ וְהֵשִׂיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ:

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא כְּשִׁירְדָתִי לְנִהְרָדְעָא לְעֵבֶר הַשָּׁנָה
מִצְאֵנִי נְחֻמְיָה אִישׁ בֵּית דָּלִי וְאָמַר לִי שְׁמַעְתִּי שְׂאִין
מִשְׂאִין אֶת הָאִשָּׁה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל עַל פִּי עַד אֶחָד
אֶלָּא רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּבָא וְנוֹמִיתִי לוֹ כֵּן הַדְּבָרִים אָמַר
לִי אֲמֹר לָהֶם מִשְׁמִי אַתֶּם יוֹדְעִים שֶׁהַמְדִּינָה הַזֹּאת
מִשְׁבֹּשֶׁת בְּגִיסוֹת מְקַבְּלֵנִי מִרְבֵּן גַּמְלִיאֵל הַזֶּקֶן שְׁמִשְׂאִין
אֶת הָאִשָּׁה עַל פִּי עַד אֶחָד וְכִשְׁבָּאתִי וְהִרְצִיתִי הַדְּבָרִים
לִפְנֵי רִבֵּן גַּמְלִיאֵל שְׂמַח לְדַבְּרִי וְאָמַר מִצְאֵנוּ חֵבֶר לְרַבִּי
יְהוּדָה בֶּן בְּבָא מִתּוֹךְ הַדְּבָרִים נִזְכָּר רִבֵּן גַּמְלִיאֵל שֶׁנֶּהְרָגוּ
הַרוֹגִים בְּתֵל אֶרְזָא וְהֵשִׂיאוּ רִבֵּן גַּמְלִיאֵל (הַזֶּקֶן) נִשְׁוֹתֵיהֶם
עַל פִּי עַד אֶחָד (וְהַחֲזִקוּ לִהְיוֹת מִשְׂאִין עַל פִּי עַד אֶחָד)
וְהַחֲזִקוּ לִהְיוֹת מִשְׂאִין עַד מִפִּי עַד מִפִּי אִשָּׁה מִפִּי
שְׁפָחָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמְרִים אֵין מִשְׂאִין אֶת
הָאִשָּׁה עַל פִּי עַד אֶחָד רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא עַל פִּי אִשָּׁה
וְלֹא עַל פִּי עֶבֶד וְלֹא עַל פִּי שְׁפָחָה וְלֹא עַל פִּי קְרוֹבִים
אָמְרוּ לוֹ מַעֲשֵׂה בְּבִנִי לוֹי שֶׁהָלְכוּ לְצוּעֵר עִיר הַתְּמָרִים
וְחָלָה אֶחָד מֵהֶם בְּדֶרֶךְ וְהִבִּיאוּהוּ בַּפֶּנֶדֶק וּבַחֲזִרְתָּם
אָמְרוּ לַפֶּנֶדֶקִית אֵיהָ חֲבִירָנוּ אָמְרָה לָהֶם מֵת וּקְבַרְתִּיו
וְהֵשִׂיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ אָמְרוּ לוֹ וְלֹא תֵּהָא כְּהֵנָּה כַּפֶּנֶדֶקִית
אָמַר לָהֶם לִכְשֶׁתֵּהָא פֶּנֶדֶקִית נֶאֱמָנָה הַפֶּנֶדֶקִית הוֹצִיָּאָה
לָהֶם מִקְלוֹ וְתִרְמִילוֹ וְסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁהָיָה בִּידּוֹ: סליק

מסכת כתובות

פרק א

בְּתוּלָה נִשְׂאת לַיּוֹם הָרְבִיעִי וְאַלְמָנָה לַיּוֹם חֲמִישִׁי.
שְׁפַעַמִּים בְּשֶׁבֶת בְּתִי דִינִין יוֹשְׁבִין בְּעֶרְיוֹת בַּיּוֹם
הַשֵּׁנִי וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי שֶׁאִם הָיָה לוֹ טַעֲנַת בְּתוּלִים הָיָה
מִשְׁכִּים לְבֵית דִּין:

ב בְּתוּלָה כְּתוּבָתָהּ מְאֵתִים וְאַלְמָנָה מִנָּה בְּתוּלָה אֶלְמָנָה
גְּרוּשָׁה וְחִלוּצָה מִן הָאֲרוּסִין כְּתוּבָתָן מְאֵתִים וַיֵּשׁ לָהֶן
טַעֲנַת בְּתוּלִים הַגְּיוּרָת וְהַשְּׁבוּיָה וְהַשְּׁפָחָה שֶׁנִּפְדּוּ
וְשִׁנְתִּגְיָרוּ וְשִׁנְשִׁתְּחָרְרוּ פְּחוּתוֹת מִבָּנוֹת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וַיּוֹם
אֶחָד כְּתוּבָתָן מְאֵתִים וַיֵּשׁ לָהֶן טַעֲנַת בְּתוּלִים:

ג הַגְּדוֹל שְׁבָא עַל הַקָּטָנָה וְהַקָּטָן שְׁבָא עַל הַגְּדוֹלָה וּמִכַּת
עץ כְּתוּבָתָן מְאֵתִים דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְחֲכָמִים אוֹמְרִים
מִכַּת עֵץ כְּתוּבָתָהּ מִנָּה:

ד בְּתוּלָה אֶלְמָנָה גְּרוּשָׁה וְחִלוּצָה מִן הַנִּשְׁוֹאִין כְּתוּבָתָן
מִנָּה וְאִין לָהֶן טַעֲנַת בְּתוּלִים הַגְּיוּרָת וְהַשְּׁבוּיָה וְהַשְּׁפָחָה
שֶׁנִּפְדּוּ וְשִׁנְתִּגְיָרוּ וְשִׁנְשִׁתְּחָרְרוּ יְתִירוֹת עַל בָּנוֹת שְׁלֹשׁ
שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד כְּתוּבָתָן מִנָּה וְאִין לָהֶן טַעֲנַת בְּתוּלִים:

ה הָאוֹכֵל אֶצֶל חָמִיו בִּיהוּדָה שֶׁלֹּא בְּעֵדִים אֵינּוּ יָכוֹל לְטַעֵן
טַעֲנַת בְּתוּלִים מִפְּנֵי שֶׁמִּתְיַחַד עָמָה אַחַת אֶלְמָנָת יִשְׂרָאֵל

וְאַחַת אֲלֻמֶּנֶת כֹּהֵן כְּתוּבָתָהּ מָנָה. בֵּית דִּין שֶׁל כֹּהֲנִים
גֻּבֵּין לְבִתּוּלָה אַרְבַּע מֵאוֹת זָוִי. וְלֹא מִיחוּ בִידֶם חֻכָּמִים:

^י הַנוֹשֵׂא אֶת הָאִשָּׁה וְלֹא מֵצָא לָהּ בְּתוּלִים. הִיא אוֹמֶרֶת
מִשְׁאֲרִסְתִּי נֶאֱנַסְתִּי וְנִסְתַּחֲפָה שְׂדֵךְ. וְהָלָה אוֹמֵר לֹא כִי
אֶלָּא עַד שֶׁלֹּא אֲרִסְתִּיךְ. וְהִיא מִקְחִי מִקַּח טְעוֹת. רַבֵּן
גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים נֶאֱמַנְתָּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר
לֹא מִפִּיהָ אָנוּ חִיִּין אֶלָּא הֵרִי זֶה בְּחֻזְקָתָהּ בְּעוֹלָה עַד שֶׁלֹּא
תִּתְאַרֵס וְהִטְעֵתוּ עַד שֶׁתִּבְיָא רְאִיָּה לְדַבְּרֶיהָ:

^י הִיא אוֹמֶרֶת מִכֶּת עַץ אָנִי. וְהוּא אוֹמֵר לֹא כִי. אֶלָּא
דְּרוֹסַת אִישׁ אֶת. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים
נֶאֱמַנְתָּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיהָ אָנוּ חִיִּין. אֶלָּא הֵרִי
זֶה בְּחֻזְקַת דְּרוֹסַת אִישׁ עַד שֶׁתִּבְיָא רְאִיָּה לְדַבְּרֶיהָ:

^ח רְאוּהָ מִדְּבַרְתָּ עִם אֶחָד בְּשׁוּק. אָמְרוּ לָהּ מַה טָבוֹ
שֶׁל זֶה. אִישׁ פְּלוֹנִי וְכֵהֵן הוּא. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמְרִים נֶאֱמַנְתָּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיהָ אָנוּ חִיִּין.
אֶלָּא הֵרִי זֶה בְּחֻזְקַתָּהּ בְּעוֹלָה לְנִתִּין וּלְמִמְזָר. עַד שֶׁתִּבְיָא
רְאִיָּה לְדַבְּרֶיהָ:

^ט הִיָּתָה מִעֲבָרָתָהּ. וְאָמְרוּ לָהּ מַה טָבוֹ שֶׁל עֶבֶר זֶה.
מֵאִישׁ פְּלוֹנִי וְכֵהֵן הוּא. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים
נֶאֱמַנְתָּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיהָ אָנוּ חִיִּין. אֶלָּא הֵרִי זֶה
בְּחֻזְקַתָּהּ מִנִּתִּין וּמִמְזָר. עַד שֶׁתִּבְיָא רְאִיָּה לְדַבְּרֶיהָ:

אמר רבי יוסי מעשה בתינוקת שירדה למלאת מים מן העין ונאנסה אמר רבי יוחנן בן נורי אם רוב אנשי העיר משיאים לכהונה הרי זו תנשא לכהונה:

פרק ב

האשה שנתארמלה או שנתגרשה והיא אומרת בתולה נשאתני והוא אומר לא כי אלא אלמנה נשאתיך אם יש עדים שיצאת בהינומא וראשה פרוע כתובתה מאתים רבי יוחנן בן ברוקא אומר אף חלוק קליות ראה:

ב ומודה רבי יהושע באומר לחבירו שדה זו של אביך היתה ולקחתיה הימנו שהוא נאמן שהפה שאסר הוא הפה שהתיר ואם יש עדים שהיתה של אביו והוא אומר לקחתיה הימנו אינו נאמן:

ג העדים שאמרו כתב ידינו הוא זה אבל אנוסים היינו קטנים היינו פסולי עדות היינו הרי אלו נאמנים ואם יש עדים שהוא כתב ידם או שהיה כתב ידם יוצא ממקום אחר אינן נאמנים:

ד זה אומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של חברי וזה אומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של חברי הרי אלו נאמנים זה אומר זה כתב ידי וזה אומר זה כתב ידי צריכים לצרף

עמהם אחר דברי רבי. וחכמים אומרים אינם צריכים
לצרף עמהם אחר. אלא נאמן אדם לומר זה כתב ידי:

ה האשה שאמרה אשת איש הייתי וגרושה אני. נאמנת.
שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. ואם יש עדים שהיתה
אשת איש. והיא אומרת גרושה אני. אינה נאמנת.
אמרה נשבתי וטהורה אני. נאמנת. שהפה שאסר הוא
הפה שהתיר. ואם יש עדים שנשבית. והיא אומרת
טהורה אני. אינה נאמנת. ואם משנשאת באו העדים
הרי זו לא תצא:

י שתי נשים שנשבו. זאת אומרת נשבתי וטהורה אני.
וזאת אומרת נשבתי וטהורה אני. אינן נאמנות. ובזמן
שהן מעידות זו את זו. הרי אלו נאמנות:

י וכן שני אנשים. זה אומר כהן אני. וזה אומר כהן אני.
אינן נאמנין. ובזמן שהן מעידין זה את זה. הרי אלו
נאמנין:

ה רבי יהודה אומר אין מעלין לכהונה על פי עד אחד.
אמר רבי אלעזר אימתי במקום שיש עוררין. אבל במקום
שאין עוררין מעלין לכהונה על פי עד אחד. רבן שמעון בן
גמליאל אומר משום רבי שמעון בן הסגן. מעלין לכהונה
על פי עד אחד:

ט האשה שנחבשה בידי גוים על ידי ממון מותרת
 לבעלה על ידי נפשות אסורה לבעלה עיר שנחבשה
 ברכוס כל הכהנות שנמצאו בתוכה פסולות ואם יש
 להן עדים אפילו עבד אפילו שפחה הרי אלו נאמנין
 ואין נאמן אדם על ידי עצמו אמר רבי זכריה בן הקצב
 המעון הזה לא זוהי ידה מתוך ידי משעה שנכנסו גוים
 לירושלים ועד שיצאו אמרו לו אין אדם מעיד על ידי
 עצמו:

וואלו נאמנין להעיד בגדלן מה שראו בקטנן נאמן אדם
 לומר זה כתב ידו של אבא וזה כתב ידו של רבי וזה
 כתב ידו של אחי זכור אני בפלונית שיצתה בהינומא
 וראשה פרוע ושהיה איש פלוני יוצא מבית הספר
 לטבול לאכול בתרומה ושהיה חולק עמנו על הגרין
 ושהמקום הזה בית הפרס ועד כאן היינו באין בשבת
 אבל אין אדם נאמן לומר דרך היה לפלוני במקום הזה
 מעמד ומושב ומספד היה לפלוני במקום הזה:

יום יא

פרק ג

אֵלּוּ נִעְרוֹת שֵׁישׁ לָהֶן קִנְסֵי הַבָּא עַל הַמַּמְזֵרֶת. וְעַל
הַנְּתִינָה. וְעַל הַכּוֹתִיט. הַבָּא עַל הַגִּיזֵרֶת. וְעַל
הַשְּׁבוּיָה. וְעַל הַשִּׁפְחָה. שֶׁנִּפְדּוּ וְשֶׁנִּתְּגִירוּ וְשֶׁנִּשְׁתַּחֲרָרוּ.
פְּחוּתוֹת מִבָּנוֹת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. הַבָּא עַל אַחוֹתָיו
וְעַל אַחוֹת אָבִיו. וְעַל אַחוֹת אִמּוֹ. וְעַל אַחוֹת אִשְׁתּוֹ. וְעַל
אִשֶּׁת אָחִיו. וְעַל אִשֶּׁת אָחִי אָבִיו. וְעַל הַנָּדָה. יֵשׁ לָהֶן קִנְסֵי.
אֵף עַל פִּי שֶׁהֵן בִּהְפֹּרֶת אֵין בָּהֶן מִיתַת בֵּית דִּין:

ב וְאֵלּוּ שֶׁאֵין לָהֶן קִנְסֵי. הַבָּא עַל הַגִּיזֵרֶת. וְעַל הַשְּׁבוּיָה.
וְעַל הַשִּׁפְחָה. שֶׁנִּפְדּוּ וְשֶׁנִּתְּגִירוּ וְשֶׁנִּשְׁתַּחֲרָרוּ. יִתְרִירוֹת
עַל בָּנוֹת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שְׁבוּיָה
שֶׁנִּפְדִּית הִרִי הִיא בְּקִדּוּשָׁתָהּ. אֵף עַל פִּי שֶׁגְּדוּלָּה. הַבָּא
עַל בִּתּוֹ. וְעַל בִּת בָּתּוֹ. וְעַל בִּת בְּנוֹ. וְעַל בִּת אִשְׁתּוֹ. וְעַל בִּת
בָּנָה. וְעַל בִּת בָּתָהּ. אֵין לָהֶן קִנְסֵי. מִפְּנֵי שֶׁמִּתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ.
שֶׁמִּיתָתוֹ בִּידֵי בֵּית דִּין. וְכָל הַמִּתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ אֵינוֹ מְשַׁלֵּם
מִמּוֹן. שֶׁנֶּאֱמַר אִם לֹא יִהְיֶה אֶסּוֹן עָנוּשׁ יַעֲנֶשׁ:

ג נִעְרָה שֶׁנִּתְאַרְסָה. וְנִתְגַּרְשָׁה. רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי אוֹמֵר אֵין
לָהּ קִנְסֵי. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר יֵשׁ לָהּ קִנְסֵי וְקִנְסָה לְעַצְמָהּ:

ד הַמִּפְתָּה נוֹתֵן שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים. הָאוֹנֵס אַרְבָּעָה. הַמִּפְתָּה
נוֹתֵן בִּשְׁתֵּי וּפְגָם וְקִנְסֵי. מוֹסִיף עָלָיו הָאוֹנֵס. שְׁנוֹתֵן אֶת

הַצֵּעַר. מֵהַ בֵּין הָאוֹנֵס לַמַּפְתָּה. הָאוֹנֵס נוֹתֵן אֶת הַצֵּעַר.
הַמַּפְתָּה אֵינוֹ נוֹתֵן אֶת הַצֵּעַר. הָאוֹנֵס נוֹתֵן מִיד. וְהַמַּפְתָּה
לְכַשְׁיוּצִיא. הָאוֹנֵס שׁוֹתֵה בַּעֲצִיצוֹ. וְהַמַּפְתָּה אִם רָצָה
לְהוּצִיא מוּצִיא:

ה' בִּיצֵד שׁוֹתֵה בַּעֲצִיצוֹ. אֶפִּילוּ הִיא חֲגֶרֶת. אֶפִּילוּ הִיא
סוּמָא. וְאֶפִּילוּ הִיא מִכֶּת שְׁחִין. נִמְצָא בָּהּ דְּבַר עֶרְוָה. אוֹ
שְׂאִינָה רְאוּיָה לְבֹא בִישְׂרָאֵל. אֵינוֹ רֹשָׁאִי לְקִימָה. שְׁנֹאמֵר
וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה אִשָּׁה הֵרְאוּיָה לוֹ:

י' יְתוּמָה שְׁנֵתֶּאֱרָסָה וְנִתְּגַרְשָׁה. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר הַמַּפְתָּה
פְּטוּר. וְהָאוֹנֵס חַיִּיב:

י' אֵיזָהוּ בִשְׁת. הַכֹּל לְפִי הַמַּבִּישׁ וְהַמַּתְבִּישׁ. פָּגֶם רוֹאִין
אוֹתָהּ כְּאִלוּ הִיא שִׁפְחָה נִמְכָּרֶת. כִּמָּה הֵיְתָה יָפָה. וְכִמָּה
הִיא יָפָה. קִנְס שְׁוֵה בְּכָל אָדָם. וְכָל שֵׁשׁ לוֹ קִצְבָּה מִן
הַתּוֹרָה שְׁוֵה בְּכָל אָדָם:

ח' כָּל מְקוֹם שֵׁשׁ מְכָר אֵין קִנְס. וְכָל מְקוֹם שֵׁשׁ קִנְס אֵין
מְכָר. קִטְנָה יֵשׁ לָהּ מְכָר וְאֵין לָהּ קִנְס. נַעֲרָה יֵשׁ לָהּ קִנְס
וְאֵין לָהּ מְכָר. הַבּוֹגֶרֶת אֵין לָהּ לֹא מְכָר וְלֹא קִנְס:

ט' הָאוֹמֵר פְּתִיתִי אֶת בֵּתוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי. מְשַׁלֵּם בִּשְׁת וּפָגֶם
עַל פִּי עֲצָמוֹ. וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם קִנְס. הָאוֹמֵר גִּנְבֹּתִי (וְטַבַּחְתִּי
וּמִכְרֹתִי). מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן עַל פִּי עֲצָמוֹ. וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם
תְּשֻׁלּוּמֵי כָּפֶל. וְתְשֻׁלּוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה. הַמִּית שׁוּרֵי אֶת

פְּלוּגִי. או שזורו של פְּלוּגִי. הרי זה מְשֻׁלָּם על פי עֲצָמוֹ.
המית שזרי עבדו של פְּלוּגִי. אינו מְשֻׁלָּם על פי עֲצָמוֹ. זה
הַכֶּלֶל. כָּל הַמְשֻׁלָּם יֵתֵר על מה שְׁהִזִּיק אינו מְשֻׁלָּם על פי
עֲצָמוֹ:

פרק ד

נֶעְרָה שְׁנִתְּפַתְתָּהּ. בְּשִׁתָּהּ וּפְגָמָה וּקְנָסָה שֶׁל אָבִיהָ.
וְהִצְעֵר בַּתְּפוּסָה. עֲמָדָה בְּדִין עַד שֶׁלֹּא מֵת הָאָב.
הָרִי הֵן שֶׁל אָב. מֵת הָאָב. הָרִי הֵן שֶׁל אֲחִים. לֹא הִסְפִּיקָה
לְעֵמּוּד בְּדִין עַד שְׁמֵת הָאָב. הָרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה. רַבִּי
שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם לֹא הִסְפִּיקָה לְגִבּוֹת עַד שְׁמֵת הָאָב.
הָרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה. עֲמָדָה בְּדִין עַד שֶׁלֹּא בִּגְרָה. הָרִי הֵן
שֶׁל אָב. מֵת הָאָב. הָרִי הֵן שֶׁל אֲחִים. לֹא הִסְפִּיקָה לְעֵמּוּד
בְּדִין עַד שִׁבְגָּרָה. הָרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם
לֹא הִסְפִּיקָה לְגִבּוֹת עַד שְׁמֵת הָאָב. הָרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה.
מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ וּמַצִּיאָתָה אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא גָבְתָה. מֵת הָאָב.
הָרִי הֵן שֶׁל אֲחִים:

^ב הַמֶּאֱרִס אֶת בֶּתּוֹ וְגִרְשָׁהּ. אֶרְסָה וְנִתְּאֲרַמְלָה כְּתוּבָתָה
שָׁלוּ. הַשִּׂיאָה וְגִרְשָׁהּ. הַשִּׂיאָה וְנִתְּאֲרַמְלָה כְּתוּבָתָה
שָׁלָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הִרְאֵשׁוּנָה שֶׁל אָב. אָמְרוּ לוֹ
(מִשֵּׁה־שִּׂיאָה) אֵין לְאָבִיהָ רְשׁוּת בָּהּ:

^ג הַגִּיזֵּרֶת שְׁנִתְּגִירָה בִּתָּה עָמָה וְזִנְתָּה. הָרִי זוֹ בְּחֻנְקָא. אֵין
לָהּ לֹא פֶתַח בֵּית הָאָב. וְלֹא מֵאָה סֵלַע. הֵיתָה הוֹרְתָה

שלא בקדושה ולידתה בקדושה. הרי זו בסקילה. אין לה לא פתח בית האב ולא מאה סלע. היתה הורתה ולידתה בקדושה. הרי היא כבת ישראל לכל דבר. יש לה אב ואין לה פתח בית האב. יש לה פתח בית האב ואין לה אב. הרי זו בסקילה. לא נאמר פתח בית אביה אלא למצוה:

ד האב זכאי בבתו בקדושיה. בכסף בשטר ובביאה. וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה. ומקבל את גטה. ואינו אוכל פרות בחייה. נשאת. יתר עליו הבעל שאוכל פירות בחייה וחיוב במזונותיה. בפרקונה ובקבורתה. רבי יהודה אומר אפילו עני שבישראל. לא יפחות משני חלילים ומקוננות:

ה לעולם היא ברשות האב עד שתפנס לרשות הבעל לנשואין. מסר האב לשלוחי הבעל. הרי היא ברשות הבעל. הלך האב עם שלוחי הבעל. או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל. הרי היא ברשות האב. מסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל. הרי היא ברשות הבעל:

י האב אינו חייב במזונות בתו. זה מדרש דרש רבי אלעזר בן עזריה לפני חכמים בפרס בבינה. הבנים יירשו והבנות יזונו. מה הבנים אינם יורשים. אלא לאחר מיתת אביהן. אף הבנות אינן נזונות אלא לאחר מיתת אביהן:

י' לא כתב לה כתובה. בתולה גובה מאתים. ואלמנה מנה. מפני שהוא תנאי בית דין. כתב לה שדה שוה מנה תחת מאתים. ולא כתב לה כל נכסים דאית לי אחראין לכתובתיך. חייב שהוא תנאי בית דין:

ח' לא כתב לה. אם תשתבאי אפרקינך ואותבינך לי לאנתו. ובפנהנת אהדרינך למדינתך. חייב שהוא תנאי בית דין:

ט' נשבית חייב לפדותה. ואם אמר הרי גטה וכתובתה תפדה את עצמה. אינו רשאי לקתה חייב לרפאתה. אמר הרי גטה וכתובתה תרפא את עצמה רשאי:

י' לא כתב לה בגין דכרין דיהוון ליכי מנאי. אינון ירתון כסף כתובתיך. יתר על חולקהון דעם אחוהון. חייב שהוא תנאי בית דין:

יא' בגן נוקבן דיהוין ליכי מנאי. יהוין יתבן בביתי. ומתזנן מנכסי עד דתנסבן לגברין. חייב שהוא תנאי בית דין:

יב' את תהא יתבא בביתי ומתזנא מנכסי. כל ימי מיגד אלמנותיך בביתי. חייב שהוא תנאי בית דין. כך היו אנשי ירושלים כותבין. ואנשי גליל היו כותבין באנשי ירושלים. אנשי יהודה היו כותבין עד שיירצו היורשין לתן ליד כתובתיך. לפיכך אם רצו יורשין נותנין לה כתובתה. ופוסרין אותה:

פרק ה

אף על פי שאמרו בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה.
 אם רצה להוסיף אפילו מאה מנה יוסיף. נתארמלה
 או נתגרשה. בין מן הארוסין בין מן הנשואין. גובה את
 הכל. רבי אלעזר בן עזריה אומר מן הנשואין גובה את
 הכל. מן הארוסין בתולה גובה מאתים. ואלמנה מנה.
 שלא כתב לה אלא על מנת לכונסה. רבי יהודה אומר
 אם רצה כותב לבתולה שטר של מאתים. והיא כותבת
 התקבלתי ממך מנה. ואלמנה מנה. והיא כותבת
 התקבלתי ממך חמשים וזו. רבי מאיר אומר כל הפוחת
 לבתולה ממאתים. ואלמנה ממנה. הרי זו בעילת זנות:

ב נותנין לבתולה שנים עשר חדש משתבעה הבעל
 לפרנס את עצמה. וכשם שנותנין לאשה. כך נותנין לאיש
 לפרנס את עצמו. ואלמנה שלשים יום. הגיע זמן ולא
 נשאו אוכלות משלו. ואוכלות בתרומה. רבי טרפון אומר
 נותנין לה הכל תרומה. רבי עקיבא אומר מחצה חולין
 ומחצה תרומה:

ג היבם אינו מאכיל בתרומה. עשתה ששה חדשים בפני
 הבעל. וששה חדשים בפני היבם. ואפילו כלן בפני הבעל.
 חסר יום אחד בפני היבם. או כלן בפני היבם. חסר
 יום אחד בפני הבעל אינה אוכלת בתרומה. זו משנה

ראשונה: בית דין של אחריהן אמרו אין האשה אוכלת
בתרומה עד שתכנס לחפה:

ד המקדיש מעשה ידי אשתו. הרי זו עושה ואוכלת.
המותר רבי מאיר אומר הקדש. רבי יוחנן הסנדלר אומר.
חולין:

ה אלו מלאכות שהאשה עושה לבעלה. טוחנת ואופה
ומכבסת ומבשלת ומניקה את בנה. ומצעת לו המטה.
ועושה בצמר הכניסה לו שפחה אחת. לא טוחנת. ולא
אופה. ולא מכבסת. שתיים אינה מבשלת. ואינה מניקה
את בנה. שלש אינה מצעת (לו) המטה. ואינה עושה
בצמר. ארבע יושבת בקתדרא. רבי אליעזר אומר אפילו
הכניסה לו מאה שפחות כופה לעשות בצמר. שהבטלה
מביאה לידי זמה. רבן שמעון בן גמליאל אומר אף
המדיר את אשתו מלעשות מלאכה. יוציא ויתן כתובה.
שהבטלה מביאה לידי שיעמום:

י המדיר את אשתו מתשמיש המטה. בית שמאי
אומרים שתי שבתות. בית הלל אומרים שבת אחת.
התלמידים יוצאים לתלמוד תורה שלא ברשות שלשים
יום. הפועלים שבת אחת. העונה האמורה בתורה.
הטילין בכל יום. הפועלים שתיים בשבת. החמרים אחת
בשבת. הגמלים אחד לשלשים יום. הספגים אחת
לששה חודשים דברי רבי אליעזר:

י המורדת על בעלה פוחתין לה מכתובתה שבעה דינרין בשבת. רבי יהודה אומר שבעה טרפעיקים. עד מתי הוא פוחת. עד כנגד כתובתה. רבי יוסי אומר לעולם הוא פוחת והולך שמא תפול לה ירושה במקום אחר. ויחזור ויגבה הימנה. וכן המורד על אשתו מוסיפין לה על כתובתה שלשה דינרים בשבת. רבי יהודה אומר שלשה טרפעיקין:

ח המשרה את אשתו על ידי שלישי לא יפחות לה משני קבין חטין. או מארבע קבין שעורים. אמר רבי יוסי לא פסק לה שעורים אלא רבי ישמעאל שהיה סמוך לאדום. ונותן לה חצי קב קטנית. וחצי לוג שמן. וקב גרוגרות או מנה דבילה. ואם אין לו. פוסק לעמתן פירות במקום אחר. ונותן לה מטה ומפץ ומחצלת. ונותן לה כפה לראשה. וחגור למתניה. ומנעלים ממועד למועד. וכלים של חמשים זוז משנה לשנה. ואינו נותן לה לא חדשים בימות החמה. ולא שחקים בימות הגשמים. אלא נותן לה כלים של חמשים זוז בימות הגשמים. והיא מתכסה בבלאותיהן בימות החמה. והשחקים שלה:

ט נותן לה מעה כסף לצרכיה. ואוכלת עמו מלילי שבת ללילי שבת. ואם אין נותן לה מעה כסף לצרכיה. מעשה ידיה שלה. ומה היא עושה לו. משקל חמש סלעים שתי ביהודה. שהן עשרים סלעים בגליל. או משקל עשר סלעים ערב ביהודה. שהן עשרים סלעים בגליל. ואם

הִיְתָה מְנִיקָה פּוֹחֲתִין לָהּ מִמַּעֲשֵׂה יָדֶיהָ וּמוֹסִיפִין לָהּ עַל
מְזוֹנוֹתֶיהָ בָּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים בְּעָנִי שְׂבִישָׁרְאֵל אֲבָל
בְּמַכְבֵּד הַכֹּל לְפִי כְבוֹדוֹ:

פרק ו

מְצִיאת האשה ומַעֲשֵׂה יָדֶיהָ לְבַעֲלָהּ וִירוּשָׁתָהּ הוּא
אוֹכֵל פִּירוֹת בְּחֵיָהּ בְּשָׂתָהּ וּפְגָמָהּ שְׁלָהּ רַבִּי
יְהוּדָה בֶּן בֶּתִירָא אוֹמֵר בְּזִמְן שֶׁבִסְתֵּר לָהּ שְׁנֵי חֲלָקִים וְלוֹ
חֶלֶק אֶחָד וּבְזִמְן שֶׁבִגְלוּי לֹא שְׁנֵי חֲלָקִים וְלָהּ אֶחָד שְׁלֹו
יִנְתֵּן מִיָּד וְשְׁלָה יִלְקַח בָּהֶן קֶרֶקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת:

^א הַפּוֹסֵק מַעוֹת לַחֲתָנּוֹ וּמֵת חֲתָנּוֹ אֲמָרוּ חֲכָמִים יָכוֹל הוּא
שִׁיאֲמַר לְאַחִידָה הָיִיתִי רוֹצֵה לָתֵן וְלֹךְ אִי אֶפְשִׁי לָתֵן:

^ג פֶּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ אֶלֶף דִּינָר הוּא פּוֹסֵק כְּנֻגָּדִין חֲמִשָּׁה
עָשָׂר מָנָה וּכְנֻגָּד הַשּׁוֹם הוּא פּוֹסֵק פָּחוֹת חֲמִשׁ שׁוֹם
בְּמָנָה וְשׁוֹה אֵין לוֹ אֶלָּא מָנָה שׁוֹם בְּמָנָה הִיא נוֹתֶנֶת
שְׁלֹשִׁים וְאַחַד סָלַע וְדִינָר וּבְאַרְבַּע מֵאוֹת הִיא נוֹתֶנֶת
חֲמִשׁ מֵאוֹת מֵה שֶׁחֲתָן פּוֹסֵק הוּא פּוֹסֵק פָּחוֹת חֲמִשׁ:

^ד פֶּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ כֶּסֶפִּים סָלַע (כֶּסֶף) נַעֲשֵׂה שְׁשָׁה
דִּינָרִים הַחֲתָן מְקַבֵּל עָלָיו עֲשָׂרָה דִּינָרִין לְקַפָּה לְכֹל מָנָה
וּמָנָה רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמִּדְיָנָה:

^ה הַמַּשִּׂיא אֶת בִּתּוֹ סֶתֶם לֹא יִפְחוֹת לָהּ מִחֲמִשִּׁים זוּזֵי
פֶּסֶק לְהַכְנִיסָה עָרוּמָה לֹא יֹאמַר הַבַּעַל כְּשֶׁתְּבֹא לְבֵיתִי

אֶכְסָנָה בְּכִסּוּתִי אֵלֶּא מְכָסָה וְעוֹדָה בְּבֵית אָבִיהָ וְכֵן
הַמְשִׁיאִין אֶת הַיְתוּמָה לֹא יִפְתְּחוּ לָהּ מַחְמָשִׁים זָוִי אִם
יֵשׁ בָּכִים מִפְּרִנְסִין אוֹתָהּ לְפִי כְבוֹדָה:

י יְתוּמָה שֶׁהִשְׁיֵאוּהָ אִמָּה אוֹ אַחִיהָ מִדַּעְתָּהּ וְכָתְבוּ לָהּ
בְּמֵאָה אוֹ בַּחֲמִשִּׁים זָוִי יָכוֹלָה הִיא מִשְׁתַּגְּדִיל לְהוֹצִיא
מִיָּדָן מֶה שֶׁרָאוי לְהִנָּתֵן לָהּ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הִשְׁיֵא
אֶת הַבֵּת הָרֵאשׁוֹנָה יִנָּתֵן לַשֵּׁנִיָּה כְּדֶרֶךְ שְׁנָתָן לְרֵאשׁוֹנָה
וְחֻכְמִים אוֹמְרִים פְּעָמִים שְׁאֵדָם עָנִי וְהַעֲשִׂיר אוֹ עָשִׂיר
וְהָעָנִי אֵלֶּא שְׁמִין אֶת הַנִּכְסִים וְנוֹתֵנִין לָהּ:

י הַמְשָׁלִישׁ מְעוֹת לְבֵתוֹ וְהִיא אוֹמֶרֶת נֶאֱמַן בְּעָלִי עָלִי
יַעֲשֶׂה הַשָּׁלִישׁ מֶה שֶׁהִשְׁלֵשׁ בִּידּוֹ דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר רַבִּי
יוֹסִי אוֹמֵר וְכִי אֵינָהּ אֵלֶּא שְׂדָה הִיא רוֹצָה לְמוֹכְרָהּ הָרִי
הִיא מְכוּרָה מֵעַכְשָׁיו בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּגִדּוּלָהּ אֲבָל
בְּקֻטְנָה אֵין מַעֲשֶׂה קֻטְנָה כָּלוּם:

פרק ז

הַמִּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִלִּהְנוֹת לוֹ עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם יַעֲמִיד
פֶּרֶנֶס יֵתֵר מִכֵּן יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל חֹדֶשׁ אֶחָד יָקִים וּשְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן
כְּתוּבָה וּבִכְהֻנָּה שְׁנַיִם יָקִים וּשְׁלֹשָׁה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

בַּהֲמִדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִטְעוּם אֶחָד מִכָּל הַפִּירוֹת
יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל יוֹם אֶחָד
יָקִים שְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה וּבִכְהֻנָּה שְׁנַיִם יָקִים
שְׁלֹשָׁה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

גַּהֲמִדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִתְקַשֵּׁט בְּאֶחָד מִכָּל הַמִּינִין
יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר בְּעֻזּוֹת שְׁלֹא נָתַן
קֶצֶבָה וּבַעֲשִׂירוֹת שְׁלֹשִׁים יוֹם:

דַּהֲמִדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִלְךְ לְבֵית אָבִיהָ בְּזִמָּן שֶׁהוּא
עֹמֶה בָּעִיר חֹדֶשׁ אֶחָד יָקִים שְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה
וּבְזִמָּן שֶׁהוּא בָּעִיר אַחֲרֵת רִגְלֵ אֶחָד יָקִים שְׁלֹשׁ יוֹצִיא
וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

הַהֲמִדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִלְךְ לְבֵית הָאָבֶל אוֹ לְבֵית
הַמִּשְׁתָּה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה מִפְּנֵי שְׁנוּעֵל בְּפָנֶיהָ וְאִם הָיָה
טוֹעֵן מִשּׁוּם דָּבָר אַחֵר רָשָׁאי אָמַר לָהּ עַל מִנַּת שְׁתֵּאמְרִי
לְפָלוּנִי מָה שְׁאִמְרַתְּ לִי אוֹ מָה שְׁאִמְרַתִּי לָךְ אוֹ שְׁתֵּהא
מִמֶּלֶאָה וּמִמְעָרָה לְאַשְׁפָּה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

י ואילו יוצאות שלא בכתובה. העוברת על דת משה ויהודית. ואיזה היא דת משה. מאכילתו שאינו מעשר. ומשמשו נדה ולא קוצה לה חלה. ונודרת ואינה מקימת. ואיזו היא דת יהודית. יוצאה וראשה פרוע. וטוה בשוק. ומדברת עם כל אדם. אבא שאול אומר אף המקללת יולדיו בפניו. רבי טרפון אומר אף הקולגית. ואיזו היא קולגית כל שהיא מדברת בתוך ביתה. ושכניה שומעין קולה:

י המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים. ונמצאו עליה נדרים. אינה מקדשת. כנסה סתם. ונמצאו עליה נדרים. תצא שלא בכתובה. על מנת שאין בה מומין ונמצאו בה מומין. אינה מקדשת. כנסה סתם ונמצאו בה מומין. תצא שלא בכתובה. כל המומין הפוסלים בפניהם. פוסלין בנשים:

י"ה היו בה מומין ועודה בבית אביה. האב צריך להביא ראיה שמשנתארסה נולדו בה מומין הללו. ונסתחפה שדהו. נכנסה לרשות הבעל. הבעל צריך להביא ראיה שעד שלא נתארסה. היו בה מומין אלו. והיה מקחו מקח טעות. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים במה דברים אמורים במומין שבסתר. אבל במומין שבגלוי. אינו יכול לטעון. ואם יש מרחץ באותה העיר. אף מומין שבסתר אינו יכול לטעון מפני שהוא בודק בקרובותיו:

ט האיש שנולדו בו מומין אין כופין אותו להוציא אמר רבן שמעון בן גמליאל במה דברים אמורים במומין הקטנים אבל במומין הגדולים כופין אותו להוציא:

וואלו שכופין אותו להוציא מכה שחין ובעל פוליוס והמקמץ והמצרף נחשת והברסי בין שהיו בם עד שלא נשאו ובין משנשאו נולדו ועל כלן אמר רבי מאיר אף על פי שהתנה עמה יכולה היא שתאמר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל ועכשיו איני יכולה לקבל וחכמים אומרים מקבלת היא על כרחיה חוץ ממכה שחין מפני שממיקתו מעשה בצידון בברסי אחד שמת והיה לו אח ברסי אמרו חכמים יכולה היא שתאמר לאחיך הייתי יכולה לקבל ולך איני יכולה לקבל:

פרק ח

האשה שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס מוידם בית שמאי ובית הלל שמוכרת ונותנת וקיים נפלו לה משנתארסה בית שמאי אומרים תמכור ובית הלל אומרים לא תמכור אלו ואלו מוידם שאם מכרה ונתנה קיים אמר רבי יהודה אמרו לפני רבן גמליאל הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים אמר להם על החדשים אנו בושין אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים נפלו לה משנשאת אלו ואלו מוידם שאם מכרה ונתנה שהבעל מוציא מיד הלקוחות עד שלא

נשאת ונשאת רבן גמליאל אומר אם מכרה ונתנה קיים.
אמר רבי חנינא בן עקיבא אמרו לפני רבן גמליאל הואיל
וזכה באשה לא יזכה בנכסים. אמר להם על החדשים
אנו בושין. אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים:

^ב רבי שמעון חולק בין נכסים לנכסים. נכסים הידועים
לבעל לא תמכור. ואם מכרה ונתנה בטל. שאינו ידועים
לבעל לא תמכור. ואם מכרה ונתנה קיים:

^ג נפלו לה כספים. ילקח בהן קרקע. והוא אוכל פירות.
פירות התלושין מן הקרקע. ילקח בהן קרקע והוא אוכל
פירות. והמחברין בקרקע. אמר רבי מאיר שמיין אותן
כמה הן יפין בפירות. וכמה הן יפין בלא פירות. והמוזתר
ילקח בהן קרקע. והוא אוכל פירות. וחכמים אומרים
המחברין לקרקע שלו והתלושין מן הקרקע שלה. וילקח
בהן קרקע והוא אוכל פירות:

^ד רבי שמעון אומר מקום שיפה כחו בכניסתה הורע
כחו ביצאתה. מקום שהורע כחו בכניסתה. יפה כחו
ביצאתה. (כיצד) פירות המחברין לקרקע. בכניסתה
שלו. וביצאתה שלה. והתלושין מן הקרקע. בכניסתה
שלה. וביצאתה שלו:

^ה נפלו לה עבדים ושפחות זקנים. ימכרו וילקח בהן
קרקע. והוא אוכל פירות. רבן שמעון בן גמליאל אומר
לא תמכור. מפני שהן שבח בית אביה. נפלו לה זיתים

וּגְפָנִים זָקָנִים יִמְכְּרוּ לְעֵצִים וְיִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא תִמְכּוּר מִפְּנֵי שֶׁהֵן שָׁבַח בֵּית אֲבִיהֶּהּ הַמוֹצִיא הוֹצִיאוֹת עַל נָכְסֵי אִשְׁתּוֹ הוֹצִיא הֶרְבֵּה וְאָכַל קִמְעָא קִמְעָא וְאָכַל הֶרְבֵּה מֵה שֶׁהוֹצִיא הוֹצִיא וּמֵה שֶׁאָכַל אָכַל הוֹצִיא וְלֹא אָכַל יִשְׁבַּע כִּמְה הוֹצִיא וְיִטּוֹל:

י שׁוֹמֶרֶת יָבֵם שֶׁנִּפְּלוּ לָהּ נָכְסִים מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל שֶׁמוֹכְרֶת וְנוֹתֶנֶת וְקִיִּים מֵתָה מֵה יַעֲשׂוּ בְּכַתּוּבָתָהּ וּבְנָכְסִים הַנִּכְנָסִין וְהַיּוֹצֵאִין עֲמָה בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים יַחְלוּקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים נָכְסִים בְּחֻזְקָתָן וּכְתוּבָה בְּחֻזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל נָכְסִים הַנִּכְנָסִים וְהַיּוֹצֵאִים עֲמָה בְּחֻזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאָב:

י הַנִּיחַ אָחִיו מָעוֹת יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת פִּירוֹת הַתְּלוּשִׁין מִן הַקָּרְקַע יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת הַמִּחְבְּרִין בַּקָּרְקַע אָמַר רַבִּי מֵאִיר שְׁמִין אוֹתָן כִּמְה הֵן יָפִין בַּפִּירוֹת וְכִמְה הֵן יָפִין בְּלֹא פִירוֹת וְהַמּוֹתֵר יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים פִּירוֹת הַמִּחְבְּרִין בַּקָּרְקַע שְׁלוֹ וְהַתְּלוּשִׁין מִן הַקָּרְקַע כָּל הַקּוֹדֵם זָכָה בָּהֶן קֹדֵם הוּא זָכָה קֹדֵמָה הִיא יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת כְּנֶסֶה הָרִי הִיא כְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דְּבָר וּבִלְבָד שֶׁתִּהְיֶה כְּתוּבָתָהּ עַל נָכְסֵי בַּעְלָהּ הָרֵאשׁוֹן:

ח לא יאמר לה הרי כתובתיך מנחת על השלחן. אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה. (וכן לא יאמר אדם לאשתו הרי כתובתיך מנחת על השלחן. אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה.) גרשה אין לה אלא כתובתה. החזירה הרי היא ככל הנשים. ואין לה אלא כתובתה בלבד:

פרק ט

הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסיך. הרי זה אוכל פירות בחייה. ואם מתה יורשה. אם בן למך כתב לה דין ודברים. אין לי בנכסיך. שאם מכרה ונתנה קיים. כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך. ובפירותיהן. הרי זה אינו אוכל פירות בחייה. ואם מתה יורשה. רבי יהודה אומר לעולם אוכל פירי פירות עד שיכתוב לה דין ודברים. אין לי בנכסיך. ובפירותיהן. ובפירי פירותיהן עד עולם. כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך. ובפירותיהן (ובפירי פירותיהן) בחייה ובמותיה. אינו אוכל פירות בחייה. ואם מתה אינו יורשה. רבן שמעון בן גמליאל אומר אם מתה ירשנה מפני שהתנה על מה שכתוב בתורה. וכל המתנה על מה שכתוב בתורה. תנאו בטל:

ב מי שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשין. והיה לו פקדון או מלוה ביד אחרים. רבי טרפון אומר ינתנו לכושל שבהן. רבי עקיבא אומר אין מרחמין בדין. אלא

יִנָּתְנוּ לַיּוֹרְשִׁין שְׂכָלָן צָרִיכִין שְׁבוּעָה וְאִין הַיּוֹרְשִׁין צָרִיכִים
שְׁבוּעָה:

א הֵנִיחַ פִּירוֹת תְּלוּשִׁין מִן הַקֶּרֶקַע כָּל הַקּוֹדֵם בָּהֶן זָכָה
בָּהֶן זָכָתָה אִשָּׁה יוֹתֵר עַל כְּתוּבָתָהּ וּבַעַל חוֹב יוֹתֵר
עַל חוּבוֹ הַמּוֹתֵר רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר יִנָּתְנוּ לְכוֹשֵׁל שְׂבָהֶן
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵין מֵרַחֲמִין בְּדִין אֶלָּא יִנָּתְנוּ לַיּוֹרְשִׁין
שְׂכָלָם צָרִיכִים שְׁבוּעָה וְאִין הַיּוֹרְשִׁים צָרִיכִין שְׁבוּעָה:

ד הַמוֹשִׁיב אֶת אִשְׁתּוֹ חֲנוּנִית אוֹ שְׂמָנָה אֶפּוֹטְרוֹפָא הֵרִי
זֶה מִשְׁבִּיעָה כָּל זְמַן שִׁירְצָהּ רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר אֶפִּילוּ עַל
פְּלָכָה וְעַל עֶסְתָּה:

ה כָּתַב לָהּ גֵּדֵר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלֶיךָ אֵינּוּ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָה
אֲבָל מִשְׁבִּיעַ הוּא אֶת יוֹרְשִׁיהָ וְאֶת הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתָהּ גֵּדֵר
וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלֶיךָ וְעַל יוֹרְשֶׁיךָ וְעַל הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתֶיךָ
אֵינּוּ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָה לֹא הִיא וְלֹא יוֹרְשִׁיהָ וְלֹא הַבָּאִים
בְּרִשּׁוֹתָהּ אֲבָל יוֹרְשֵׁיוּ מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ וְאֶת יוֹרְשִׁיהָ וְאֶת
הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתָהּ גֵּדֵר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי וְלֹא לַיּוֹרְשִׁין וְלֹא
לְבָאִים בְּרִשּׁוֹתֶיךָ עָלֶיךָ וְעַל יוֹרְשֶׁיךָ וְעַל הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתֶיךָ
אֵינּוּ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָה לֹא הוּא וְלֹא יוֹרְשֵׁיוּ וְלֹא הַבָּאִים
בְּרִשּׁוֹתוֹ לֹא אוֹתָהּ וְלֹא אֶת יוֹרְשִׁיהָ וְלֹא אֶת הַבָּאִים
בְּרִשּׁוֹתָהּ:

ו הֵלָכָה מִקְבֵּר בַּעֲלָהּ לְבֵית אָבִיהָ אוֹ שִׁחְזָרָה לְבֵית חָמֶיהָ
וְלֹא נִעְשִׂית אֶפּוֹטְרוֹפָא אֵין הַיּוֹרְשִׁין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ:

וְאִם נִעְשִׂית אֶפּוֹטְרוֹפָא • (הַיּוֹרְשִׁים) מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ עַל
הָעֵתִיד לָבֹא וְאֵין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ עַל מֶה שֶׁעָבַר:

י הַפּוֹגֶמֶת בְּתוֹבָתָה לֹא תִפְרַע אֶלָּא בִשְׁבוּעָה • עַד אֶחָד
מֵעֵידָה שֶׁהִיא פְּרוּעָה לֹא תִפְרַע אֶלָּא בִשְׁבוּעָה • מִנְכָּסִי
יְתוּמִים וּמִנְכָּסִים מִשְׁעָבְדִין וְשֹׁלָא בְּפָנָיו לֹא תִפְרַע אֶלָּא
בִשְׁבוּעָה:

י"א הַפּוֹגֶמֶת בְּכְתוּבָתָהּ • כִּי־צַד • הֵיְתָה כְּתוּבָתָהּ אֶלֶף
זוֹז • וְאָמַר לָהּ הַתְּקַבְּלִתְ כְּתוּבָתֶיךָ • וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא
הַתְּקַבְּלִתִּי אֶלָּא מִנָּה • לֹא תִפְרַע אֶלָּא בִשְׁבוּעָה • עַד
אֶחָד מֵעֵידָה שֶׁהִיא פְּרוּעָה • כִּי־צַד • הֵיְתָה כְּתוּבָתָהּ אֶלֶף
זוֹז • וְאָמַר לָהּ הַתְּקַבְּלִתְ כְּתוּבָתֶיךָ • וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא
הַתְּקַבְּלִתִּי • וְעַד אֶחָד מֵעֵידָה שֶׁהִיא פְּרוּעָה • לֹא תִפְרַע
אֶלָּא בִשְׁבוּעָה • מִנְכָּסִים מִשְׁעָבְדִים • כִּי־צַד • מִכָּר נִכְסֵיו
לְאַחֲרִים • וְהִיא נִפְרַעֶת מִן הַלְּקוּחוֹת • לֹא תִפְרַע אֶלָּא
בִשְׁבוּעָה • מִנְכָּסִי יְתוּמִים כִּי־צַד • מֵת וְהִנִּיחַ נִכְסֵיו לְיְתוּמִים •
וְהִיא נִפְרַעֶת מִן הַיְתוּמִים • לֹא תִפְרַע אֶלָּא בִשְׁבוּעָה •
וְשֹׁלָא בְּפָנָיו • כִּי־צַד • הַלֵּךְ לוֹ לְמַדִּינַת הָיִם • וְהִיא נִפְרַעֶת
שֹׁלָא בְּפָנָיו • לֹא תִפְרַע אֶלָּא בִשְׁבוּעָה • רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
כָּל זֶמֶן שֶׁהִיא תוֹבַעֶת כְּתוּבָתָהּ • הַיּוֹרְשִׁים מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ •
וְאִם אֵינָה תוֹבַעֶת כְּתוּבָתָהּ • אֵין הַיּוֹרְשִׁין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ:

ט הוֹצִיָּאָה גֵּט וְאֵין עִמּוֹ כְּתוּבָה • גּוֹבָה כְּתוּבָתָהּ • כְּתוּבָה
וְאֵין עִמָּה גֵּט • הִיא אוֹמֶרֶת נֶאֱבַד גִּטִּי • וְהוּא אוֹמֵר נֶאֱבַד

שׁוֹבְרִי. וְכֵן בַּעַל חֹב שֶׁהוֹצִיא שְׁטַר חֹב. וְאִין עֲמוּ
פְּרוֹזְבוֹל. הָרִי אֵלּוּ לֹא יִפְרְעוּ. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר
מִן הַסִּכָּנָה וְאֵילָף. אִשָּׁה גֹבֶה כְּתוּבָתָהּ שְׁלֹא בָּגַט. וּבַעַל
חֹב גֹּבֶה שְׁלֹא בִפְרוֹזְבוֹל. שְׁנֵי גִטִּין וּשְׁתֵּי כְּתוּבוֹת. גֹּבֶה
שְׁתֵּי כְּתוּבוֹת. שְׁתֵּי כְּתוּבוֹת וְגִט אֶחָד. אוֹ כְּתוּבָה וּשְׁנֵי
גִטִּין. אוֹ כְּתוּבָה וְגִט וּמִיתָה. אֵינָה גֹבֶה אֲלֵא כְּתוּבָה
אֶחָת. שֶׁהִמְגִּירָשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְהִחְזִירָהּ. עַל מְנַת כְּתוּבָה
הָרֵאשׁוֹנָה מִחְזִירָהּ. קָטָן שֶׁהִשְׁאִיאוֹ אָבִיו כְּתוּבָתָהּ קִיָּמָת.
שֶׁעַל מְנַת כֵּן קִיָּמָה. גֵּר שֶׁנִּתְגִּיר וְאִשְׁתּוֹ עֲמוּ. כְּתוּבָתָהּ
קִיָּמָת שֶׁעַל מְנַת כֵּן קִיָּמָה:

פרק י

מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמָתָה. הָרֵאשׁוֹנָה קוֹדֶמֶת
לְשֵׁנִיָּה. וְיִוְרָשִׁי הָרֵאשׁוֹנָה קוֹדֶמִין לְיִוְרָשִׁי שֵׁנִיָּה. נָשָׂא
אֶת הָרֵאשׁוֹנָה וּמָתָה. נָשָׂא שֵׁנִיָּה וּמָתָה הוּא. שֵׁנִיָּה וְיִוְרָשִׁי
קוֹדֶמִין לְיִוְרָשִׁי הָרֵאשׁוֹנָה:

^א מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמָתָה. וְאַחֵר כֵּךְ מָתָה הוּא.
וּיְתוּמִים מִבְּקָשִׁים כְּתוּבַת אִמָּן. וְאִין שָׁם אֲלֵא כִּדִּי שְׁתֵּי
כְּתוּבוֹת. חוֹלְקִין בְּשִׁוְהָ. הָיָה שָׁם מוֹתֵר דִּינָר. אֵלּוּ נוֹטְלִין
כְּתוּבַת אִמָּן. וְאֵלּוּ נוֹטְלִין כְּתוּבַת אִמָּן. אִם אָמְרוּ יְתוּמִים.
אֲנַחְנוּ מַעֲלִין עַל נְכָסֵי אָבִינוּ יֵתֵר דִּינָר. כִּדִּי שִׁיטְלוּ כְּתוּבַת
אִמָּן. אִין שׁוֹמְעִין לָהֶן אֲלֵא שְׁמִין אֶת הַנְּכָסִים בְּבֵית דִּין:

ג' הָיוּ שָׁם גִּבְסִים בְּרֹאיוֹ אֵינָן כְּבִמְחִזָּק. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
אֲפִילוּ יֵשׁ שָׁם גִּבְסִים שְׂאִין לָהֶם אַחֲרֵיכֵן אֵינָן כְּלוּם
עַד שֶׁיְהִיוּ שָׁם גִּבְסִים שֵׁשׁ לָהֶן אַחֲרֵיכֵן. יוֹתֵר עַל שְׁתֵּי
הַכְּתוּבוֹת דִּינָר:

ד' מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁלֹשׁ נָשִׁים וּמֵת. כְּתוּבָתָהּ שֶׁל זֶה זֶה מָנָה.
וְשֶׁל זֶה מֵאֲתִים. וְשֶׁל זֶה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת. וְאֵין שָׁם אֶלָּא מָנָה
חֻלְקוֹת בְּשָׁוָה. הָיוּ שָׁם מֵאֲתִים שֶׁל מָנָה נוֹטֶלֶת חֲמִשִּׁים.
שֶׁל מֵאֲתִים וְשֶׁל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה שֶׁל זָהָב. הָיוּ
שָׁם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת. שֶׁל מָנָה נוֹטֶלֶת חֲמִשִּׁים. וְשֶׁל מֵאֲתִים
מָנָה. וְשֶׁל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁשָׁה שֶׁל זָהָב. וְכֵן שְׁלֹשָׁה שֶׁהִטִּילוּ
לְכִיס פָּחַתוּ אוֹ הוֹתִירוּ בְּדָ הֵן חֻלְקִין:

ה' מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי אַרְבַּע נָשִׁים וּמֵת. הָרֵאשׁוֹנָה קוֹדֶמֶת
לַשֵּׁנִיָּה. וְשֵׁנִיָּה לַשְּׁלִישִׁית. וְשְׁלִישִׁית לַרְבִּיעִית. הָרֵאשׁוֹנָה
נִשְׁבַּעַת לַשֵּׁנִיָּה. וְשֵׁנִיָּה לַשְּׁלִישִׁית. וְשְׁלִישִׁית לַרְבִּיעִית.
וְהַרְבִּיעִית נִפְרַעַת שְׁלֹא בִשְׁבוּעָה. בֶּן נָנֶס אוֹמֵר וְכִי
מִפְּנֵי שֶׁהָיָה אַחֲרוֹנָה נִשְׁכָּרֶת. אִף הִיא לֹא תִפְרָע אֶלָּא
בִּשְׁבוּעָה. הָיוּ יוֹצְאוֹת כָּלָן בְּיוֹם אֶחָד. כָּל הַקּוֹדֶמֶת
לַחֲבֵרָתָהּ. אֲפִילוּ שְׁעָה אַחַת זָכָתָהּ. וְכֵן הָיוּ כּוֹתְבִין
בִּירוֹשָׁלַיִם שְׁעוֹת. הָיוּ כָּלָן יוֹצְאוֹת בְּשְׁעָה אַחַת. וְאֵין שָׁם
אֶלָּא מָנָה. חֻלְקוֹת בְּשָׁוָה:

ו' מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים. וּמָכַר אֶת שְׁדֵהוּ. וְכָתְבָהּ
רֵאשׁוֹנָה לְלוֹקַח דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי עִמָּךְ. הַשֵּׁנִיָּה מוֹצִיָּאָה

מֵהִלּוּקָח. וְרֵאשׁוֹנָה מִן הַשְּׁנִיָּה. וְהִלּוּקָח מִן הָרֵאשׁוֹנָה
וְחִזְזוֹת חֲלִילָה. עַד שֶׁיַּעֲשׂוּ פְשָׁרָה בֵּינֵהֶם. וְכֵן בַּעַל חוֹב.
וְכֵן אִשָּׁה בַּעֲלַת חוֹב:

פרק יא

אֶלְמָנָה נְזוּנָת מִנְכָּסֵי יְתוּמִים. וּמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ שְׁלֶהֶן.
וְאִין חֲיִיבִין בְּקִבּוּרָתָהּ. יוֹרְשִׁיהָ יוֹרְשִׁי כְּתוּבָתָהּ.
חֲיִיבִין בְּקִבּוּרָתָהּ:

^א אֶלְמָנָה בֵּין מִן הָאִירוֹסִין. בֵּין מִן הַנְּשׂוּאִין. מוֹכֶרֶת שְׁלֵא
בְּבֵית דִּין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר מִן הַנְּשׂוּאִין מוֹכֶרֶת שְׁלֵא
בְּבֵית דִּין. מִן הָאִירוֹסִין לֹא תִמְכּוֹר. אֲלֵא בְּבֵית דִּין. מִפְּנֵי
שָׂאִין לָהּ מְזוֹנוֹת. וְכָל שָׂאִין לָהּ מְזוֹנוֹת. לֹא תִמְכּוֹר אֲלֵא
בְּבֵית דִּין:

^ב מִכְרָה כְּתוּבָתָהּ אוֹ מְקַצָּתָהּ. מִשְׁכָּנָה כְּתוּבָתָהּ אוֹ
מְקַצָּתָהּ. נִתְּנָה כְּתוּבָתָהּ לְאַחֵר אוֹ מְקַצָּתָהּ. לֹא תִמְכּוֹר
אֶת הַשָּׂאֵר אֲלֵא בְּבֵית דִּין. וְחֲכָמִים אֹמְרִים מוֹכֶרֶת הִיא
אֲפִילוֹ אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה פְּעָמִים. וּמוֹכֶרֶת לְמְזוֹנוֹת שְׁלֵא
בְּבֵית דִּין. וְכוּתֶבֶת לְמְזוֹנוֹת מִכְרָתִי. וְגֵרוּשָׁה לֹא תִמְכּוֹר
אֲלֵא בְּבֵית דִּין:

^ד אֶלְמָנָה שֶׁהִיְתָה כְּתוּבָתָהּ מֵאֲתִים. וּמִכְרָה שְׂוֵה מָנָה
בְּמֵאֲתִים. אוֹ שְׂוֵה מֵאֲתִים בְּמָנָה. נִתְּקַבְּלָה כְּתוּבָתָהּ.
הִיְתָה כְּתוּבָתָהּ מָנָה. וּמִכְרָה שְׂוֵה מָנָה וְדִינָר בְּמָנָה.

מכרה בטל. אפילו היא אומרת אחזיר דינר ליורשים.
 מכרה בטל. רבן שמעון בן גמליאל אומר לעולם מכרה
 קיים עד שתהא שם כדי שתשיר בשדה. בית תשעה קבין.
 ובגנה בת חצי קב. וכדברי רבי עקיבא בית רובע. היתה
 כתובתה ארבע מאות זוז. ומכרה לזה במנה. ולזה במנה.
 ולאחרון יפה מנה ודינר במנה. של אחרון בטל. ושל כלם
 מכרן קיים:

ה שום הדיינים שפחתו שתות. או הוסיפו שתות. מכרן
 בטל. רבן שמעון בן גמליאל אומר מכרן קיים. אם בן מה
 כח בית דין יפה. אבל אם עשו אגרת בקורת. אפילו
 מכרו שוה מנה במאות או שוה מאתים במנה. מכרן
 קיים:

י הממאנת. והשניה. והאילונית. אין להן כתובה. ולא
 פירות. ולא מזונות. ולא בלאות. ואם מתחלה נשאת
 לשם אילונית. יש לה כתובה. אלמנה לכהן גדול. גרושה
 וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת ונתניה לישראל. בת
 ישראל לנתין ולממזר. יש להן כתובה:

פרק יב

הַנוּשָׂא אֶת הָאִשָּׁה וּפְסָקָה עִמּוֹ כְּדִי שְׂיִזוֹן אֶת בִּתָּהּ
 חֲמֵשׁ שָׁנִים חַיִּיב לְזוּנָה חֲמֵשׁ שָׁנִים נִשְׂאָת
 לְאַחֵר וּפְסָקָה עִמּוֹ כְּדִי שְׂיִזוֹן אֶת בִּתָּהּ חֲמֵשׁ שָׁנִים חַיִּיב
 לְזוּנָה חֲמֵשׁ שָׁנִים לֹא יֹאמֵר הָרָאשׁוֹן לְכַשְׁתָּבֵּא אֶצְלִי
 אֶזְזוּנָה אֲלֵא מוֹלִיד אֶת מְזוּנוֹתֶיהָ לְמָקוֹם (שֶׁהִיא) אִמָּה
 וְכֵן לֹא יֹאמְרוּ שְׁנֵיהֶם הִרִי אָנוּ זָנִין אוֹתָהּ כְּאַחֵד אֲלֵא
 אֶחָד זָנָה וְאַחֵד נֹתֵן לָהּ דָּמֵי מְזוּנוֹת:

^ב נִשְׂאָת הַבַּעַל נֹתֵן לָהּ מְזוּנוֹת וְהֵן נֹתְנִים לָהּ דָּמֵי
 מְזוּנוֹת מֵתוֹ בְּנֹתֶיהֶן נְזוּנוֹת מִנְכָּסִים בְּנֵי חוֹרִין וְהִיא
 נְזוּנָת מִנְכָּסִים מִשְׁעָבָדִים מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּבַעֲלָת חוֹב
 הַפְּקָחִים הֵיוּ כּוֹתְבִין עַל מַנֶּת שְׂאֵזוֹן אֶת בִּתְדָּ חֲמֵשׁ שָׁנִים
 כָּל זְמַן שְׂאֵת עִמִּי:

^ג אֲלִמְנָה שְׂאֵמְרָה אִי אֶפְשִׁי לְזוּז מִבֵּית בַּעְלִי אִין הַיּוֹרְשִׁין
 יְכוּלִין לֹאמֹר לָהּ לְכִי לְבֵית אָבִיךָ וְאָנוּ זָנִין אוֹתָךְ אֲלֵא זָנִין
 אוֹתָהּ בְּבֵית בַּעְלָהּ וְנֹתְנִין לָהּ מְדוֹר לְפִי כְּבוֹדָהּ אִמְרָה
 אִי אֶפְשִׁי לְזוּז מִבֵּית אָבִא יְכוּלִים הַיּוֹרְשִׁים לֹאמֹר לָהּ אִם
 אֶת אֶצְלָנוּ יֵשׁ לִיד מְזוּנוֹת וְאִם אִין אֶת אֶצְלָנוּ אִין לִיד
 מְזוּנוֹת אִם הִיתָה טוֹעֵנָת מִפְּנֵי שֶׁהִיא יִלְדָּה וְהֵן יִלְדִים
 זָנִין אוֹתָהּ וְהִיא בְּבֵית אָבִיהָ:

^ד כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אָבִיהָ גּוֹבָה כְּתוּבָתָהּ לְעוֹלָם כָּל
 זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעְלָהּ גּוֹבָה כְּתוּבָתָהּ עַד עֶשְׂרִים וְחֲמִשׁ

שָׁנִים. שֵׁשׁ בְּעָשָׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנִים שֶׁתַּעֲשֶׂה טוֹבָה כְּנֶגֶד
כְּתוּבָתָהּ. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ.
גוֹבָה כְּתוּבָתָהּ לְעוֹלָם. כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אָבִיהָ. גוֹבָה
כְּתוּבָתָהּ עַד עָשָׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנִים. מִתָּהּ יוֹרְשִׁיהָ מוֹכְרִים
כְּתוּבָתָהּ. עַד עָשָׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנִים:

פרק יג

שְׁנֵי דִינֵי גִזְרוֹת הָיוּ בִירוּשָׁלַיִם. אֲדָמוֹן וְחִנֵּן בֶּן אֲבִישָׁלוֹם.
חִנֵּן אוֹמַר שְׁנֵי דְבָרִים. אֲדָמוֹן אוֹמַר שְׁבַעָה. מִי
שֶׁהִלֵּךְ לְמַדִּינַת הָיִם וְאַשְׁתּוֹ תוֹבַעַת מְזוֹנוֹת. חִנֵּן אוֹמַר
תִּשְׁבַּע בְּסוּף וְלֹא תִשְׁבַּע בְּתַחֲלָה. נִחְלְקוּ עָלָיו בְּנֵי כְהֻנִּים
גְּדוּלִים. וְאָמְרוּ. תִּשְׁבַּע בְּתַחֲלָה וּבְסוּף. אָמַר רַבִּי דוֹסָא
בֶּן הֶרְפִּיָּס כְּדַבְּרֵיהֶם. אָמַר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְכָאִי יָפָה אָמַר
חִנֵּן. לֹא תִשְׁבַּע אֶלָּא בְּסוּף:

^ב מִי שֶׁהִלֵּךְ לְמַדִּינַת הָיִם וְעָמַד אַחֵר וּפְרָגַס אֶת אִשְׁתּוֹ.
חִנֵּן אָמַר אֲבִיד אֶת מַעוֹתָיו. נִחְלְקוּ עָלָיו בְּנֵי כְהֻנִּים גְּדוּלִים
וְאָמְרוּ. יִשְׁבַּע כָּמָה הוֹצִיא וַיִּטּוֹל. אָמַר רַבִּי דוֹסָא בֶּן
הֶרְפִּיָּס כְּדַבְּרֵיהֶם. אָמַר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְכָאִי יָפָה אָמַר חִנֵּן.
הִנִּיחַ מַעוֹתָיו עַל קֶרֶן הַצְּבִי:

^ג אֲדָמוֹן אוֹמַר שְׁבַעָה. מִי שֶׁמַּת וְהִנִּיחַ בָּנִים וּבָנוֹת. בְּזִמָּן
שֶׁהִנְכָּסִים מֵרַבִּין. הַבָּנִים יוֹרְשִׁין וְהַבָּנוֹת גְּזוּנוֹת. וּבְנִכְסִים
מוֹעָטִים. הַבָּנוֹת יִזְוֹנוּ וְהַבָּנִים יִחָזְרוּ עַל הַפְּתָחִים. אֲדָמוֹן

אומר בשביל שאני זכר הפסדתי. אמר רבן גמליאל
רואה אני את דברי אדמון:

ד' הטוען את חברו כדי שמן והודה בקנקנים. אדמון
אומר הואיל והודה. במקצת הטענה ישבע. וחכמים
אומרים אין זו הודאה ממין הטענה. אמר רבן גמליאל
רואה אני את דברי אדמון:

ה' הפוסק מעות לחתנו. ופשט לו את הרגל. תשוב עד
שתלבין ראשה. אדמון אומר יכולה היא שתאמר אלו
אני פסקתי לעצמי. אשב עד שילבין ראשי. עכשיו שאבא
פסק עלי. מה אני יכולה לעשות. או כנוס או פטור. אמר
רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון:

י' העורר על השדה והוא חתום עליה בעד. אדמון אומר
יכול הוא שיאמר. השני נוח לי והראשון קשה הימנו.
וחכמים אומרים אבד את זכותו. עשאה סימן לאחר.
אבד את זכותו:

י' מי שהלך למדינת הים ואבדה דרך שדהו. אדמון אומר
ילך בקצרה. וחכמים אומרים יקנה לו דרך במאה מנה.
או יפרח באויר:

ח' המוציא שטר חוב על חברו. והלה מוציא שמכר לו
את השדה. אדמון אומר יכול הוא שיאמר אלו הייתי
חייב לך. היה לך להפרע את שלך. כשמכרת לי את

השָׁדֶה. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים זֶה הִיא פֶּקַח שְׁמֹכֵר לוֹ אֵת
הַקֶּרֶקַע. מִפְּנֵי שֶׁהוּא יָכוֹל לְמַשְׁכֵּנוֹ:

^ט שְׁנַיִם שֶׁהוֹצִיאוּ שְׁטֵר חוֹב זֶה עַל זֶה. אֲדַמּוֹן אוֹמֵר אֵלּוּ
הָיִיתִי חַיִּיב לָךְ בִּיצֵד אֶתָּה לָזֶה מִמֶּנִּי. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים זֶה
גּוֹבֶה שְׁטֵר חוֹבוֹ. וְזֶה גּוֹבֶה שְׁטֵר חוֹבוֹ:

^י שְׁלֹשׁ אֲרָצוֹת לְנִשְׁוֹאִין. יְהוּדָה. וְעֵבֶר הִירְדֵּן. וְהַגָּלִיל. אֵין
מוֹצִיאִין מֵעִיר לְעִיר. וּמִכְרֶךְ לְכְרֶךְ. אֲבָל בְּאוֹתָהּ הָאָרֶץ
מוֹצִיאִין מֵעִיר לְעִיר. וּמִכְרֶךְ לְכְרֶךְ. אֲבָל לֹא מֵעִיר לְכְרֶךְ.
וְלֹא מִכְרֶךְ לְעִיר. מוֹצִיאִין מִנְּוֶה הָרַע לְנְוֶה הַיִּפֶּה. אֲבָל לֹא
מִנְּוֶה הַיִּפֶּה לְנְוֶה הָרַע. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִף
לֹא מִנְּוֶה הָרַע לְנְוֶה הַיִּפֶּה. מִפְּנֵי שֶׁהַנְּוֶה הַיִּפֶּה בּוֹדֵק:

^{יא} הַכֹּל מַעֲלִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאֵין הַכֹּל מוֹצִיאִין. הַכֹּל
מַעֲלִין לִירוּשָׁלַיִם. וְאֵין הַכֹּל מוֹצִיאִין. אֶחָד הָאֲנָשִׁים.
וְאֶחָד הַנָּשִׁים. (וְאֶחָד עֲבָדִים). נָשָׂא אִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
וַגֵּרְשָׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
נָשָׂא אִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וַגֵּרְשָׁה בְּקִפּוֹטְקִיא. נוֹתֵן לָהּ
מִמַּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נָשָׂא אִשָּׁה בְּקִפּוֹטְקִיא. וַגֵּרְשָׁה
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. רַבֵּן שְׁמַעוֹן
בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת קִפּוֹטְקִיא. נָשָׂא
אִשָּׁה בְּקִפּוֹטְקִיא. וַגֵּרְשָׁה בְּקִפּוֹטְקִיא. נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת
קִפּוֹטְקִיא: סליק

מסכת קידושין

פרק א

האִשָּׁה נִקְנִית בְּשִׁלְשָׁה דְּרָכִים וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בְּשֵׁתִי
דְּרָכִים נִקְנִית בְּכֶסֶף בְּשִׁטָּר וּבִבְיָאָה בְּכֶסֶף
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים בְּדִינָר וּבְשִׁוָּה דִּינָר וּבֵית הַלֵּל
אוֹמְרִים בְּפְרוּטָה וּבְשִׁוָּה פְּרוּטָה וְכַמָּה הִיא פְּרוּטָה
אֶחָד מִשְׁמָנָה בְּאִיסָר הָאֵטְלָקִי וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בְּגִט
וּבְמִיתַת הַבַּעַל הַיָּבָמָה נִקְנִית בְּבִיָּאָה וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ
בְּחִלְצָהּ וּבְמִיתַת הַיָּבָם:

^ב עֶבֶד עֲבָרִי נִקְנָה בְּכֶסֶף וּבְשִׁטָּר וְקוֹנָה אֶת עַצְמוֹ
בְּשָׁנִים וּבִיּוֹבֵל וּבְגֵרָעוֹן כֶּסֶף יִתְּיָרָה עָלָיו הָאָמָה הָעֲבָרִיָּה
שְׁקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בְּסִימָנִין הַנֶּרְצָע נִקְנָה בְּרָצִיעָה וְקוֹנָה
אֶת עַצְמוֹ בִּיּוֹבֵל וּבְמִיתַת הָאָדוֹן:

^ג עֶבֶד כְּנַעֲנִי נִקְנָה בְּכֶסֶף וּבְשִׁטָּר וּבַחֲזָקָה וְקוֹנָה אֶת
עַצְמוֹ בְּכֶסֶף עַל יָדֵי אֲחֵרִים וּבְשִׁטָּר עַל יָדֵי עַצְמוֹ דְּבָרֵי
רַבִּי מֵאִיר וְחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּכֶסֶף עַל יָדֵי עַצְמוֹ וּבְשִׁטָּר
עַל יָדֵי אֲחֵרִים וּבִלְבָד שְׁיָהָא הַכֶּסֶף מִשָּׁל אֲחֵרִים:

^ד בְּהֶמָּה גִּסָּה נִקְנִית בְּמִסִּירָה וְהַדָּקָה בְּהַגָּבָה דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּהֶמָּה דָּקָה נִקְנִית
בְּמִשְׁיכָה:

ה נכסים שיש להם אחריות. נקנים בכסף ובשטר ובחזקה. ושאין להם אחריות. אין נקנין אלא במשיכה. נכסים שאין להם אחריות. נקנין עם נכסים שיש להם אחריות. בכסף ובשטר ובחזקה. וזוקקין נכסים שאין להן אחריות את הנכסים שיש להן אחריות. לשבע עליהן:

י כל הנעשה דמים באחר. כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפיו. כיצד. החליף שור בפרה. או חמור בשור. כיון שזכה זה. נתחייב זה בחליפיו. רשות הגבוהה בכסף ורשות ההדיוט בחזקה. אמירתו לגבוהה. כמסירתו להדיוט:

י כל מצות הבן על האב. אנשים חייבין ונשים פטורות. וכל מצות האב על הבן. אחד אנשים ואחד נשים חייבים. וכל מצות עשה שהזמן גרמה. אנשים חייבים ונשים פטורות. וכל מצות עשה שלא הזמן גרמה. אחד אנשים ואחד נשים חייבים. וכל מצות לא תעשה. בין שהזמן גרמה בין שלא הזמן גרמה. אחד אנשים ואחד נשים חייבין. חוץ מכל תשחית. וכל תקיף. וכל תטמא למתים:

ח הסמיכות והתנופות. וההגשות והקמיצות. וההקטרות והמליקות. וההזאות והקבלות. נוהגין באנשים ולא בנשים. חוץ ממנחת סוטה ונזירה. שהן מניפות:

ט כל מצוה שאינה תלויה בארץ. נוהגת בארץ ובחוץ לארץ. וכל המצוה שהיא תלויה בארץ. אינה נוהגת אלא

בְּאֶרֶץ חוּץ מִן הָעֶרְלָה וְכֻלָּאִים רַבִּי אֶלְיעָזֶר אוֹמֵר אִם מִן
הַחֹדֶשׁ:

י כָּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת מִטִּיבִין לוֹ וּמֵאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו
וְנוֹחַל אֶת הָאֶרֶץ וְכָל שְׂאִינוֹ עוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת אֵין
מִטִּיבִין לוֹ וְאֵין מֵאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו וְאֵינוֹ נוֹחַל אֶת הָאֶרֶץ
וְכָל שְׂיִשְׁנוֹ בַּמִּקְרָא בַּמִּשְׁנָה וּבַדֶּרֶךְ אֶרֶץ לֹא בַּמִּהְרָה הוּא
חוּטֵא שְׁנָאֵמֶר וְהַחוּט הַמִּשְׁלֵשׁ לֹא בַּמִּהְרָה יִנָּתֵק וְכָל
שְׂאִינוֹ לֹא בַּמִּקְרָא וְלֹא בַּמִּשְׁנָה וְלֹא בַּדֶּרֶךְ אֶרֶץ אֵינוֹ מִן
הַיָּשׁוּב:

פרק ב

הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ בּוֹ וּבְשָׁלוּחוֹ הָאִשָּׁה מִתְקַדֶּשֶׁת בָּהּ
וּבְשָׁלוּחָהּ הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ אֶת בֵּיתוֹ כְּשֶׁהִיא נִעְרָה
בּוֹ וּבְשָׁלוּחוֹ הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה הִתְקַדְּשִׁי לִי בַת־מָרָה זֹו
הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּזֹו אִם יֵשׁ בְּאַחַת מֵהֶן שְׁוֹה פְּרוּטָה מְקַדֶּשֶׁת
וְאִם לֹא אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת בְּזֹו וּבְזֹו אִם יֵשׁ שְׁוֹה פְּרוּטָה
בְּכָלֶן מְקַדֶּשֶׁת וְאִם לֹא אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת הִיתָה אוֹכֶלֶת
רֵאשׁוֹנָה רֵאשׁוֹנָה אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת עַד שֶׁיְהִי בְּאַחַת מֵהֶן
שְׁוֹה פְּרוּטָה:

ב הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּכּוֹס זֶה שֶׁל יַיִן וְנִמְצָא שֶׁל דְּבִשׁ שֶׁל דְּבִשׁ
וְנִמְצָא שֶׁל יַיִן בְּדִינָר זֶה שֶׁל כֶּסֶף וְנִמְצָא שֶׁל זָהָב שֶׁל
זָהָב וְנִמְצָא שֶׁל כֶּסֶף עַל מִנֵּת שְׁאֵנִי עֲשִׂיר וְנִמְצָא עֲנִי

עני וּנְמָצָא עֲשִׂירִי אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אִם
הִטָּעָה לְשִׁבַּח מְקַדֶּשֶׁת:

ג' עַל מִנַּת שְׂאֵנִי כֹהֵן וּנְמָצָא לוֹי לוי וּנְמָצָא כֹהֵן נָתִין
וּנְמָצָא מִמְּזֹר־מִמְּזֹר וּנְמָצָא נָתִין בֶּן עֵיר וּנְמָצָא בֶּן כְּרֶדֶךְ
בֶּן כְּרֶדֶךְ וּנְמָצָא בֶּן עֵיר עַל מִנַּת שְׁבִיטִי קְרוֹב לְמֶרְחָץ
וּנְמָצָא רְחוֹק רְחוֹק וּנְמָצָא קְרוֹב עַל מִנַּת שֵׁישׁ לִי בֵּת
אוֹ שְׁפָחָה גּוֹדֶלֶת וְאֵין לוֹ אוֹ עַל מִנַּת שְׂאֵין לִי וְיֵשׁ לוֹ עַל
מִנַּת שְׂאֵין לִי בָנִים וְיֵשׁ לוֹ אוֹ עַל מִנַּת שֵׁישׁ לִי וְאֵין לוֹ
עַל כָּלֶם אֶף עַל פִּי שְׁאִמְרָה בְּלִבִּי הִיא לְהִתְקַדֵּשׁ לוֹ אֶף
עַל פִּי בֶן אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת וְכֵן הִיא שֶׁהִטָּעָתוּ:

ד' הָאוֹמֵר לְשְׁלוּחוֹ צֵא וְקַדֵּשׁ לִי אִשָּׁה פְּלוֹנִית בְּמָקוֹם
פְּלוֹנִי וְהִלֵּךְ וְקַדֶּשָׁהּ בְּמָקוֹם אַחֵר אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת הֲרִי
הִיא בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי וְקַדֶּשָׁהּ בְּמָקוֹם אַחֵר הֲרִי זוֹ מְקַדֶּשֶׁת:

ה' הַמְּקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה עַל מִנַּת שְׂאֵין עָלֶיהָ נְדָרִים וּנְמָצָאוּ
עָלֶיהָ נְדָרִים אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת כְּנֶסֶה סֶתֶם וּנְמָצָאוּ עָלֶיהָ
נְדָרִים תֵּצֵא שְׁלֵא בְּכַתוּבָה עַל מִנַּת שְׂאֵין בָּהּ מוֹמִין
וּנְמָצָאוּ בָּהּ מוֹמִין אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת כְּנֶסֶה סֶתֶם וּנְמָצָאוּ בָּהּ
מוֹמִין תֵּצֵא שְׁלֵא בְּכַתוּבָה כָּל הַמוֹמִין הַפּוֹסְלִים בַּפְּהִגִּים
פּוֹסְלִים בְּנָשִׁים:

ו' הַמְּקַדֵּשׁ שְׁתֵּי נָשִׁים בְּשׁוּה פְּרוּטָה אוֹ אִשָּׁה אַחַת
בְּפָחוֹת מְשׁוּה פְּרוּטָה אֶף עַל פִּי שְׁשִׁלַּח סְבִלּוֹנוֹת לְאַחֵר

מכאן אינה מקדשת שמחמת קדושין הראשונים שלח.
וכן קטן שקדש:

^י המקדש אשה ובתה או אשה ואחותה באחת אינן
מקדשות ומעשה בחמש נשים ובהן שתי אחיות ולקט
אחד כלכלה של תאנים ושלם היתה ושל שביעית
היתה ואמר הרי כלכם מקדשות לי בכלכלה זו וקבלתה
אחת מהן על ידי כלן ואמרו חכמים אין האחיות
מקדשות:

^ח המקדש בחלקו בין קדשי קדשים בין קדשים קלים
אינה מקדשת במעשר שני בין שוגג בין מזיד לא קדש.
דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר בשוגג לא קדש במזיד
קדש ובהקדש במזיד קדש ובשוגג לא קדש דברי רבי
מאיר רבי יהודה אומר בשוגג קדש במזיד לא קדש:

^ט המקדש בערלה ובכלאי הכרם בשור הנסקל ובעגלה
ערופה בצפורי מצורע ובשער נזיר ובפטר חמור
ובבשר בחלב ובחולין שנשחטו בעזרה אינה מקדשת
מכרן וקדש בדמיהן מקדשת:

^י המקדש בתרומות ובמעשרות ובמתנות ובמי חטאת
ובאפר חטאת הרי זו מקדשת ואפילו ישראל:

פרק ג

הָאוֹמֵר לַחֲבִירוֹ צֵא וְקִדַּשׁ לִי אִשָּׁה פְּלוֹנִית. וְהִלֵּךְ
וְקִדְּשָׁהּ לְעַצְמוֹ. מְקַדֶּשֶׁת לְשָׁנִי. וְכֵן הָאוֹמֵר
לְאִשָּׁה הָרִי אֶת מְקַדֶּשֶׁת לִי לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּבֵא
אַחֵר וְקִדְּשָׁהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם. מְקַדֶּשֶׁת לְשָׁנִי. בֵּת
יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן תֹּאכַל בְּתֵרוּמָה. מֵעַכְשָׁיו וּלְאַחַר שְׁלֹשִׁים
יוֹם. וּבֵא אַחֵר וְקִדְּשָׁהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם. מְקַדֶּשֶׁת. וְאֵינָהּ
מְקַדֶּשֶׁת. בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן אוֹ בֵּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל. לֹא
תֹאכַל בְּתֵרוּמָה:

ב הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה הָרִי אֶת מְקַדֶּשֶׁת לִי. עַל מִנַּת שְׁאֵתָן
לָךְ מֵאֲתִים זוּזֵי הָרִי זֶה מְקַדֶּשֶׁת וְהוּא יִתֵּן. עַל מִנַּת שְׁאֵתָן
לָךְ מִכָּאן וְעַד שְׁלֹשִׁים יוֹם. נָתַן לָהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם.
מְקַדֶּשֶׁת. וְאִם לֹא אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת. עַל מִנַּת שֵׁשׁ לִי
מֵאֲתִים זוּזֵי הָרִי זֶה מְקַדֶּשֶׁת וַיֵּשׁ לוֹ. עַל מִנַּת שְׁאֵרְאָדָּ
מֵאֲתִים זוּזֵי הָרִי זֶה מְקַדֶּשֶׁת וַיִּרְאָהּ לָהּ. וְאִם הִרְאָהּ עַל
הַשְּׁלֶחָן אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת:

ג עַל מִנַּת שֵׁשׁ לִי בֵּית כּוֹר עֶפֶר הָרִי זֶה מְקַדֶּשֶׁת וַיֵּשׁ לוֹ.
עַל מִנַּת שֵׁשׁ לִי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. אִם יֵשׁ לוֹ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם
מְקַדֶּשֶׁת. וְאִם לֹא אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת. עַל מִנַּת שְׁאֵרְאָדָּ בֵּית
כּוֹר עֶפֶר. הָרִי זֶה מְקַדֶּשֶׁת וַיִּרְאָהּ. וְאִם הִרְאָהּ בְּבִקְעָה
אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת:

י רבי מאיר אומר כל תנאי שאינו כתנאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי שנאמר ויאמר משה אלהם אם יעברו בני גד ובני ראובן וכתוב ואם לא יעברו חלוצים רבי חנינא בן גמליאל אומר צריך היה הדבר לאמרו שאלמלא כן יש במשמע שאפילו בארץ כנען לא ינחלו:

ה המקדש את האשה ואמר בסבור הייתי שהיא כהנת והרי היא לויה לויה היא כהנת עניה והרי היא עשירה עשירה היא עניה הרי זו מקדשת מפני שלא הטעתו האומר לאשה הרי את מקדשת לי לאחר שאתגר או לאחר שתתגירי לאחר שאשתחרר או לאחר שתשתחררי לאחר שימות בעליך או לאחר שתמות אחותיך לאחר שיחלוץ לך יבמיד אינה מקדשת וכן האומר לחבירו אם ילדה אשתך נקבה הרי היא מקדשת לי אינה מקדשת (אם היתה אשת חבירו מעברת והבר עוברת דבריו קימין ואם ילדה נקבה מקדשת):

י האומר לאשה הרי את מקדשת לי על מנת שאדבר עליך לשלטון ואעשה עמך כפועל דבר עליה לשלטון ועשה עמה כפועל מקדשת ואם לאו אינה מקדשת על מנת שירצה אבא רצה האב מקדשת ואם לאו אינה מקדשת מת האב הרי זו מקדשת מת הבן מלמדין האב לומר שאינו רוצה:

י קדשתי את בתי ואיני יודע למי קדשתי. ובא אחר ואמר אני קדשתי נאמן. זה אמר אני קדשתי. וזה אמר אני קדשתי שניהם נותנים גט. ואם רצו אחד נותן גט. ואחד כונס:

י"ח קדשתי את בתי קדשתי וגרשתי כשהיא קטנה. והרי היא קטנה נאמן. קדשתי וגרשתי כשהיא קטנה. והרי היא גדולה אינו נאמן. נשביית ופדיתיה. בין שהיא קטנה בין שהיא גדולה אינו נאמן. מי שאמר בשעת מיתתו יש לי בנים נאמן. יש לי אחים אינו נאמן. המקדש את בתו סתם. אין בוגרת בכלל:

ט מי שיש לו שתי כתי בנות משתי נשים. ואמר קדשתי את בתי הגדולה. ואיני יודע אם גדולה שבגדולות. או גדולה שבקטנות. או קטנה שבגדולות. שהיא גדולה מן הגדולה שבקטנות. כלן אסורות. חוץ מן הקטנה שבקטנות דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר כלן מותרות. חוץ מן הגדולה שבגדולות. קדשתי את בתי הקטנה. ואיני יודע אם קטנה שבקטנות. או קטנה שבגדולות. או גדולה שבקטנות. שהיא קטנה מן הקטנות שבגדולות. כלן אסורות. חוץ מן הגדולה שבגדולות דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר כלן מותרות. חוץ מן הקטנה שבקטנות:

י האומר לאשה קדשתיך. והיא אומרת לא קדשתיני. הוא אסור בקרובותיה. והיא מתרת בקרוביו. היא

אמרת קדשתני. והוא אומר לא קדשתיך. הוא מותר בקרובותיה. והיא אסורה בקרוביו. קדשתיך. והיא אומרת לא קדשת אלא בתי. הוא אסור בקרובות גדולה. וגדולה מתרת בקרוביו. הוא מותר בקרובות קטנה. וקטנה מתרת בקרוביו:

א" קדשתי את בתך. והיא אומרת לא קדשת אלא אותי. הוא אסור בקרובות קטנה. וקטנה מתרת בקרוביו. הוא מותר בקרובות גדולה. וגדולה אסורה בקרוביו:

ב כל מקום שיש קדושין ואין עברה. הולד הולך אחר הזכר. ואיזו זו כהנת לוייה וישראלית שנשאנו לכהן וללוי ולישראל. וכל מקום שיש קדושין ויש עברה. הולד הולך אחר הפגום שבשניהם. ואיזו זו אלמנה לכהן גדול. גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת ונתינה לישראל. בת ישראל לממזר ולנתינ. וכן מי שאין לה עליו קדושין. אבל יש לה על אחרים קדושין הולד ממזר. ואיזה זה הבא אל אחד מכל העריות שבתורה. וכל מי שאין לה. לא עליו ולא על אחרים קדושין הולד כמותה. ואי זה זה ולד שפחה ונכרית:

ג רבי טרפון אומר יכולים ממזרים לטהר. ביצד. ממזר שנשא שפחה. הולד עבד. שחררו. נמצא הבן בן חורין. רבי אליעזר אומר הרי זו עבד וממזר:

פרק ד

עֲשָׂרָה יוֹחֲסִין עָלוּ מִבֶּבֶל. כֹּהֲנֵי לְוִי. יִשְׂרָאֵלִי. חֲלָלִי.
 גִּירִי. וְחֲרוּרִי. מִמְּזֵרִי. נְתִינִי. שְׁתּוּקִי. וְאַסּוּפִי.
 כֹּהֲנֵי לְוִי וְיִשְׂרָאֵלִי מוֹתָרִים לָבֵא זֶה בְּזֶה. לְוִי יִשְׂרָאֵלִי.
 חֲלָלִי גִירִי. וְחֲרוּרִי מוֹתָרִים לָבֵא זֶה בְּזֶה. גִּירִי. וְחֲרוּרִי.
 מִמְּזֵרִי. וְנְתִינִי. שְׁתּוּקִי. וְאַסּוּפִי (כָּלֶן) מוֹתָרִין לָבֵא זֶה
 בְּזֶה:

^ב וְאֵלּוּ הֵם. שְׁתּוּקִי. כֹּל שֶׁהוּא מְכִיר אֶת אִמּוֹ. וְאֵינּוּ מְכִיר
 אֶת אָבִיו. אֲסּוּפִי כֹל שֶׁנֶּאֱסַף מִן הַשּׁוּק. וְאֵינּוּ מְכִיר לֹא
 אָבִיו וְלֹא אִמּוֹ. אָבִא שָׂאוֹל הִיא קוֹרָא לְשְׁתּוּקִי בְּדוּקִי:

^ג כֹּל הָאֲסוּרִים לָבֵא בִקְהָל. מוֹתָרִים לָבֵא זֶה בְּזֶה. רַבִּי
 יְהוּדָה אוֹסֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר וְדָאן בּוֹדָאן מוֹתָר. וְדָאן
 בְּסַפִּיקוֹן וְסַפִּיקוֹן בּוֹדָאן וְסַפִּיקוֹן בְּסַפִּיקוֹן אֲסוּר. וְאֵלּוּ הֵן
 הַסַּפִּיקוֹת שְׁתּוּקִי וְאַסּוּפִי וְכוּתִי:

^ד הַנּוֹשֵׂא אִשָּׁה כֹּהֲנֵת צָרִיךְ לְבַדּוֹק אַחֲרֶיהָ אַרְבַּע אִמָּהוֹת.
 שֶׁהֵן שְׂמֹנֶה. אִמָּה וְאִם אִמָּה. וְאִם אָבִי אִמָּה. וְאִמָּה. וְאִם
 אָבִיהָ. וְאִמָּה. וְאִם אָבִי אָבִיהָ. וְאִמָּה. לְוִיָּה וְיִשְׂרָאֵלִית
 מוֹסִיפִין עָלֶיהֶן עוֹד אַחַת:

^ה אֵין בּוֹדֵקִין לֹא מִן הַמִּזְבֵּחַ וְלִמְעָלָה. וְלֹא מִן הַדּוֹכָן
 וְלִמְעָלָה. וְלֹא מִן סִנֵּה־דָרִין וְלִמְעָלָה. וְכֹל שֶׁחֲזָקוֹ אֲבוֹתָיו
 מְשוֹטְרֵי הָרַבִּים וְגִבְאֵי הַצִּדְקָה. מְשִׂיאִין לְכַהוֹנָה. וְאֵין

צריך לבדוק אחריהן. רבי יוסי אומר אף מי שהיה חתום עד בעורכי הישנה של צפורי. רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר אף מי שהיה מכתב באסטרטיא של מלך:

^י בת חלל זכר. פסולה מן הכהנה לעולם. ישראל שנשא חללה. בתו כשרה לכהנה. חלל שנשא בת ישראל בתו פסולה לכהנה. רבי יהודה אומר בת גר זכר כבת חלל זכר:

^י רבי אליעזר בן יעקב אומר ישראל שנשא גיורת. בתו כשרה לכהונה. וגר שנשא בת ישראל בתו כשרה לכהנה. אבל גר שנשא גיורת. בתו פסולה לכהנה. אחד גרים ואחד עבדים משחררים. אפילו עד עשרה דורות. עד שתהא אמן מישראל. רבי יוסי אומר אף גר שנשא גיורת. בתו כשרה לכהנה:

^ח האומר בני זה ממזר. אינו נאמן. ואפילו שניהם אומרים על העובר שבמעיה ממזר הוא. אינם נאמנים. רבי יהודה אומר נאמנים:

^ט מי שנתן רשות לשלוחו לקדש את בתו. והלך הוא וקדשה. אם שלו קדמו קדושיו קדושין. ואם של שלוחו קדמו. קדושיו קדושין. ואם אינו ידוע. שניהם נותנים גט. ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס. וכן האשה שנתנה רשות לשלוחה לקדשה. והלכה וקדשה את עצמה. אם שלה קדמו קדושיה קדושין. ואם של שלוחה קדמו

קדוּשֵׁיוֹ קדוּשֵׁין. וְאִם אֵינוֹ יָדוּעַ שְׁנִיָּהֶם נוֹתְנִים גִּט. וְאִם
רָצוּ אֶחָד נוֹתֵן (לָהּ) גִּט וְאֶחָד כּוֹנֵם:

^י מִי שִׁיָּצָא הוּא וְאִשְׁתּוֹ לְמַדִּינַת הַיָּם. וּבָא הוּא וְאִשְׁתּוֹ
וּבְנָיו וְאָמְרָאֵה שִׁיָּצָאת עִמִּי לְמַדִּינַת הַיָּם. הֲרִי הִיא זֶה
וְאֵלּוֹ בְּנֵיהָ. אֵין צָרִיד לְהַבִּיא רְאִיָּה. לֹא עַל הָאִשָּׁה וְלֹא
עַל הַבָּנִים. מֵתָה וְאֵלּוֹ בְּנֵיהָ. מֵבִיא רְאִיָּה עַל הַבָּנִים. וְאֵינוֹ
מֵבִיא רְאִיָּה עַל הָאִשָּׁה:

^{יא} אִשָּׁה נִשְׂאָתִי בְּמַדִּינַת הַיָּם הֲרִי הִיא זֶה וְאֵלּוֹ בְּנֵיהָ. מֵבִיא
רְאִיָּה עַל הָאִשָּׁה. וְאֵין צָרִיד לְהַבִּיא רְאִיָּה עַל הַבָּנִים. מֵתָה
וְאֵלּוֹ בְּנֵיהָ. צָרִיד לְהַבִּיא רְאִיָּה עַל הָאִשָּׁה וְעַל הַבָּנִים:

^{יב} לֹא יִתְיַחַד אִישׁ אֶחָד עִם שְׁתֵּי נָשִׁים. אָבֵל אִשָּׁה אַחַת
מִתְיַחֶדֶת עִם שְׁנֵי אָנָּשִׁים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אִף אִישׁ אֶחָד
מִתְיַחֶד עִם שְׁתֵּי נָשִׁים. בְּזִמְנָה שֶׁאִשְׁתּוֹ עִמּוֹ. וְיִשֵּׁן עִמָּהֶם
בְּפִנְדָּקִי מִפְּנֵי שֶׁאִשְׁתּוֹ מְשַׁמְּרָתוֹ. מִתְיַחֵד אָדָם עִם אִמּוֹ
וְעִם בִּתּוֹ. וְיִשֵּׁן עִמָּהֶם בְּקֶרֶב בֶּשֶׁר. וְאִם הִגְדִּילוּ זֶה יִשְׁנָה
בְּכִסּוּתָהּ. וְזֶה יִשֵּׁן בְּכִסּוּתוֹ:

^{יג} לֹא יִלְמַד אָדָם רֶוֶק סוֹפְרִים. וְלֹא תִלְמֵד אִשָּׁה סוֹפְרִים.
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִף מִי שֶׁאֵין לוֹ אִשָּׁה לֹא יִלְמַד סוֹפְרִים:

מסכת גיטין

פרק א

הַמְּבִיא גֵט מִמְּדִינַת הַיָּם. צָרִיד שִׁיאָמַר בְּפָנַי נִכְתָּב
וּבְפָנַי נִחְתָּם. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִף הַמְּבִיא
מִן הָרֶקֶם וּמִן הַחֲגָר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֶפִּילוּ מִכֶּפֶר
לוֹדִים לָלוּד. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיד שִׁיאָמַר בְּפָנַי
נִכְתָּב וּבְפָנַי נִחְתָּם. אֲלֵא הַמְּבִיא מִמְּדִינַת הַיָּם. וְהַמּוֹלִיד
וְהַמְּבִיא מִמְּדִינָה לְמְדִינָה בְּמְדִינַת הַיָּם. צָרִיד שִׁיאָמַר
בְּפָנַי נִכְתָּב וּבְפָנַי נִחְתָּם. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר
אֶפִּילוּ מִהַגְמוּנִיָּא לְהַגְמוּנִיָּא:

ב רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מֶרְקֶם לְמִזְרַח. וְרֶקֶם כְּמִזְרַח.
מֵאשְׁקֶלוֹן לְדָרוֹם. וְאֵשְׁקֶלוֹן כְּדָרוֹם. מֵעֵבֹ לְצָפוֹן. וְעֵבֹ
כְּצָפוֹן. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר עֵבֹ כְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל לְגִטִּין:

ג הַמְּבִיא גֵט בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל. אֵינוֹ צָרִיד שִׁיאָמַר בְּפָנַי
נִכְתָּב וּבְפָנַי נִחְתָּם. אִם יֵשׁ עָלָיו עוֹרָרִים. יִתְקַים בְּחוֹתָמָיו.
הַמְּבִיא גֵט מִמְּדִינַת הַיָּם. וְאֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר בְּפָנַי נִכְתָּב
וּבְפָנַי נִחְתָּם. אִם יֵשׁ עָלָיו עֵדִים יִתְקַים בְּחוֹתָמָיו:

ד אֶחָד גִּטִּי נָשִׁים. וְאֶחָד שְׁחֲרוּרֵי עֲבָדִים. שְׁוִין לְמוֹלִיד
וְלַמְּבִיא. וְזוֹ אַחַת מִן הַדְּרָכִים שֶׁשְׁוִי נָשִׁים לְשְׁחֲרוּרֵי
עֲבָדִים:

ה כל גט שיש עליו עד כותי פסול. חוץ מגטי נשים
 ושחרורי עבדים. מעשה שהביאו לפני רבן גמליאל
 לכפר עותנאי גט אשה. והיו עדיו עדי כותים והכשיר.
 כל השטרות העולים בערכאות של נכרים. אף על פי
 שחותמיהם נכרים. כשרים. חוץ מגטי נשים ושחרורי
 עבדים. רבי שמעון אומר אף אלו כשרים. לא הזכירו אלא
 בזמן שנעשו בהדיוט:

י האומר תנו גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי.
 אם רצה לחזור בשניהן יחזור דברי רבי מאיר. וחכמים
 אומרים בגטי נשים. אבל לא בשחרורי עבדים. לפי שזכין
 לאדם שלא בפניו. ואין חבין לו אלא בפניו. שאם ירצה
 שלא לזון את עבדו רשאי. ושלא לזון את אשתו אינו
 רשאי. אמר להם והרי הוא פוסל את עבדו מן התרומה.
 בשם שהוא פוסל (את) אשתו. אמרו לו מפני (שהוא)
 קנינו. האומר תנו גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי
 ומת. לא יתנו לאחר מיתה. תנו מנה לאיש פלוני ומת.
 יתנו לאחר מיתה:

פרק ב

הַמְּבִיא גִט מִמְּדִינַת הַיָּם וְאָמַר בְּפָנַי נִכְתָּב אֲבָל לֹא
 בְּפָנַי נִחְתָּם בְּפָנַי נִחְתָּם אֲבָל לֹא בְּפָנַי נִכְתָּב
 בְּפָנַי נִכְתָּב כָּלֹּ וּבְפָנַי נִחְתָּם חֲצִי בְּפָנַי נִכְתָּב חֲצִי וּבְפָנַי
 נִחְתָּם כָּלֹּ פָּסוּל אֶחָד אוֹמֵר בְּפָנַי נִכְתָּב וְאֶחָד אוֹמֵר
 בְּפָנַי נִחְתָּם פָּסוּל שְׁנַיִם אוֹמְרִים בְּפָנֵינוּ נִכְתָּב וְאֶחָד
 אוֹמֵר בְּפָנַי נִחְתָּם פָּסוּל וְרַבִּי יְהוּדָה מְכַשִּׁיר אֶחָד אוֹמֵר
 בְּפָנַי נִכְתָּב וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים בְּפָנֵינוּ נִחְתָּם כָּשֵׁר:

^ב נִכְתָּב בַּיּוֹם וְנִחְתָּם בַּיּוֹם בְּלִילָה וְנִחְתָּם בְּלִילָה בְּלִילָה
 וְנִחְתָּם בַּיּוֹם כָּשֵׁר בַּיּוֹם וְנִחְתָּם בְּלִילָה פָּסוּל רַבִּי שְׁמַעוֹן
 מְכַשִּׁיר שֶׁהָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר כָּל הַגִּטִּין שֶׁנִּכְתְּבוּ בַּיּוֹם
 וְנִחְתָּמוּ בְּלִילָה פָּסוּלִין חוּץ מִגִּטֵּי נָשִׁים:

^ג בְּכָל כּוֹתֵבִין בְּדִיּוֹ בֶּסֶם בְּסִקְרָא וּבִקְוֹמוֹס וּבִקְנֻקְנָתוֹס
 וּבְכָל דְּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא אֵין כּוֹתֵבִין לֹא בְּמִשְׁקִין וְלֹא
 בְּמִי פִירוֹת וְלֹא בְּכָל דְּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קִימָא עַל הַכֹּל
 כּוֹתֵבִין עַל הָעֵלָה שֶׁל זֵית וְעַל הַקֶּרֶן שֶׁל פֶּרֶה וְנוֹתֵן לָהּ
 אֶת הַפֶּרֶה עַל יָד שֶׁל עֶבֶד וְנוֹתֵן לָהּ אֶת הָעֶבֶד רַבִּי יוֹסִי
 הַגָּלִילִי אוֹמֵר אֵין כּוֹתֵבִין לֹא עַל דְּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים
 וְלֹא עַל הָאוֹכְלִים:

^ד אֵין כּוֹתֵבִין בְּמַחְבֵּר לְקֶרְקַע כְּתָבוֹ בְּמַחְבֵּר תִּלְשׁוֹ
 וְנִחְתָּמוּ וְנִתְּנוּ לָהּ כָּשֵׁר רַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל עַד שֶׁתֵּהָא
 כְּתִיבָתוֹ וְנִחְתָּמוֹ בְּתִלְשׁוֹשׁ רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בִּתְרִיא אוֹמֵר

אין כותבין לא על הנר המחוק ולא על הדפתרא מפני
שהוא יכול להזדיף וחכמים מכשירין:

ה הכל כשרין לכתוב את הגט אפילו חרש שוטה וקטן.
האשה כותבת את גטה והאיש כותב את שוברו שאין
קיום הגט אלא בחותמיו הכל כשרין להביא את הגט.
חוץ מחרש שוטה וקטן וסומא ונכרי:

י קבל הקטן והגדיל חרש ונתפקח סומא ונתפתח.
שוטה ונשתפה נכרי ונתגיר פסול אבל פקח ונתחרש.
וחזר ונתפקח פתוח ונסתמא וחזר ונתפתח שפוי
ונשתטה וחזר ונשתפה כשר זה הכלל כל שתחלתו
וסופו בדעת כשר:

י אף הנשים שאינן נאמנות לומר מת בעלה נאמנות
להביא את גטה חמותה ובת חמותה וצרתה ויבמתה
ובת בעלה מה בין גט למיתה שהכתב מוכיח האשה
עצמה מביאה את גטה ובלבד שהיא צריכה לומר בפני
נכתב ובפני נחתם

פרק ג

כָּל גֵּט שֶׁנִּכְתַּב שְׁלֹא לְשׁוּם אִשָּׁה פָּסוּל כִּי־צַד הָיָה עוֹבֵר
 בְּשׁוּק וְשָׁמַע קוֹל סוֹפְרִים מְקַרִּין אִישׁ פְּלוֹנִי מִגֶּרֶשׁ
 אֶת פְּלוֹנִית מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי וְאָמַר זֶה שְׁמִי וְזֶה שֵׁם אִשְׁתִּי
 פָּסוּל לְגֶרֶשׁ בּוֹ יִתֵּר מִכֵּן כָּתַב לְגֶרֶשׁ (בּוֹ) אֶת אִשְׁתּוֹ
 וְנִמְלֵךְ מִצָּאוֹ בֶּן עִירוֹ וְאָמַר לוֹ שְׁמִי כְּשֶׁמָּדָּ וְשֵׁם אִשְׁתִּי
 כְּשֵׁם אִשְׁתְּךָ פָּסוּל לְגֶרֶשׁ בּוֹ יִתֵּר מִכֵּן הָיוּ לוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים
 וְשִׁמּוּתֵיהֶן שְׁווֹת כָּתַב לְגֶרֶשׁ בּוֹ אֶת הַגְּדוּלָּה לֹא יִגֶּרֶשׁ בּוֹ
 אֶת הַקִּטְנָה יִתֵּר מִכֵּן אָמַר לְלִבְלָר כָּתוּב לְאִיזָה שְׁאֲרָצָה
 אֲגֶרֶשׁ פָּסוּל לְגֶרֶשׁ בּוֹ:

ב הַכּוֹתֵב טוֹפְסִי גִטִּין צָרִיךְ שְׁיַנִּיחַ מְקוֹם הָאִישׁ וּמְקוֹם
 הָאִשָּׁה וּמְקוֹם הַזְּמַן שְׁטָרֵי מְלוּה צָרִיךְ שְׁיַנִּיחַ מְקוֹם
 הַמְלוּה מְקוֹם הַלְוּוּה מְקוֹם הַמַּעוֹת וּמְקוֹם הַזְּמַן שְׁטָרֵי
 מִקַּח צָרִיךְ שְׁיַנִּיחַ מְקוֹם הַלּוֹקַח וּמְקוֹם הַמוֹכֵר וּמְקוֹם
 הַמַּעוֹת וּמְקוֹם הַשְׁדָּה וּמְקוֹם הַזְּמַן מִפְּנֵי הַתְקַנָּה רַבִּי
 יְהוּדָה פּוֹסֵל בְּכֶלֶן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְכַשִּׁיר בְּכֶלֶן חוּץ מִגִּטֵּי
 נָשִׁים שֶׁנֶּאֱמַר וְכָתַב לָהּ (לְשָׁמָּה):

ג הַמְּבִיא גֵט וְנֶאֱבַד הַיָּמִינוֹ מִצָּאוֹ לְאַלְתֵּר כָּשֶׁר וְאִם
 לֹא פָּסוּל מִצָּאוֹ בַּחֲפִיסָה אוֹ בְּדִלְסָקְמָא אִם מִכִּירוֹ
 כָּשֶׁר הַמְּבִיא גֵט וְהִנִּחוֹ זָקֵן אוֹ חוּלָה נֹתְנֵנוּ לָהּ
 בְּחֻזְקָת שְׁהוּא קָיָם בֵּת יִשְׂרָאֵל הַנִּשְׁוֹאָה לִכְהֵן וְהִלָּךְ
 בַּעֲלָהּ לַמְּדִינָה הֵיטָּם אוֹכֵלֶת בְּתֵרוּמָה בְּחֻזְקָת שְׁהוּא קָיָם

השולח חטאתו ממדינת הים מקריבין אותה בחזקת
שהוא קיים:

י' שלשה דברים אמר רבי אלעזר בן פרטא לפני חכמים.
וקימו את דבריו. על עיר שהקיפה פרקום. ועל הספינה
המטרפת בים. ועל היוצא לדון שהן בחזקת קימין. אבל
עיר שכבשה פרקום. וספינה שנאבדה בים. והיוצא
להרג. נותנים עליהם חמרי חיים וחמרי מיתים. בת
ישראל לכהן ובת כהן לישראל. לא תאכל בתרומה:

ה' המביא גט בארץ ישראל וחלה. הרי זה משלחו ביד
אחר. ואם אמר לו טול לי הימנה חפץ פלוני. לא ישלחנו
ביד אחר. שאין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר:

י' המביא גט ממדינת הים וחלה. עושה בית דין ומשלחו.
ואומר לפניהם בפני נכתב ובפני נחתם. ואין שליח אחרון
צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. אלא אומר שליח
בית דין אני:

י' המלוה מעות את הכהן ואת הלוי ואת העני. להיות
מפריש עליהן מחלקן. מפריש עליהן בחזקת שהן קימין.
ואינו חושש שמא מת הכהן. או הלוי. או העשיר העני.
מתו. צריך לטול רשות מן היורשין. אם הלזה בפני בית
דין. אינו צריך לטול רשות מן היורשין:

ה' המניח פירות להיות מפריש עליהן תרומה ומעשרות.
 מעות להיות מפריש עליהן מעשר שני. מפריש עליהן
 בחזקת שהן קימין. אם נאבדו. הרי זה חושש מעת לעת.
 דברי רבי אלעזר בן שמוע. רבי יהודה אומר בשלשה
 פרקים בודקין את היין. בקדים של מוצאי החג. ובהוצאת
 סמדר. ובשעת כניסת מים בבסר:

יום יב

פרק ד

השולח גט לאשתו והגיע בשליח. או ששלח אחריו
 שליח. ואמר לו גט שנתי לך בטל הוא. הרי
 זה בטל. קדם אצל אשתו. או ששלח אצלה שליח. ואמר
 לה גט ששלחתי לך בטל הוא. הרי זה בטל. אם משהגיע
 גט לידה. שוב אינו יכול לבטלו:

ב' בראשונה היה עושה בית דין במקום אחר ומבטלו.
 התקין רבן גמליאל הזקן שלא יהו עושין בן מפני תקון
 העולם. בראשונה היה משנה שמו ושמה. שם עירו ושם
 עירה. התקין רבן גמליאל הזקן שיהא כותב איש פלוני.
 וכל שם שיש לו. אשה פלונית וכל שם שיש לה. מפני
 תקון העולם:

ג' אין אלמנה נפרעת מנכסי יתומים. אלא בשבועה. נמנעו
 מלהשביעה. התקין רבן גמליאל הזקן שתהיה נודרת

לִיתּוּמִים כָּל מָה שִׁירְצוּ וְגוֹבָה כְּתוּבָתָהּ הָעֵדִים חוֹתָמִים
עַל הַגֵּט מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם הַלֵּל הַתִּקּוּן פְּרוֹזְבוֹל מִפְּנֵי
תִקּוּן הָעוֹלָם:

ד' עֶבֶד שֶׁנִּשְׁבָּה וּפְדָאוּהוּ אִם לָשׁוּם עֶבֶד יִשְׁתַּעֲבֹד אִם
לָשׁוּם בֶּן חוֹרִין לֹא יִשְׁתַּעֲבֹד רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר
בֵּין כֶּד וּבֵין כֶּד יִשְׁתַּעֲבֹד עֶבֶד שֶׁעָשָׂא רַבּוֹ אֶפְסוֹתִיקִי
לְאַחֲרִים וְשִׁחְרָרוּ שׁוֹרֵת הַדִּין אֵין הָעֶבֶד חַיִּיב כָּלוּם אֵלֹא
מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם כּוֹפִין אֶת רַבּוֹ וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ בֶּן חוֹרִין
וְכוֹתֵב שְׁטֵר עַל דָּמְיוֹ רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֵינוֹ
כוֹתֵב אֵלֹא מִשְׁחָרְרוֹ:

ה' מִי שֶׁחָצִיו עֶבֶד וְחָצִיו בֶּן חוֹרִין עוֹבֵד אֶת רַבּוֹ יוֹם אֶחָד
וְאֶת עַצְמוֹ יוֹם אֶחָד דְּבָרֵי בֵית הַלֵּל אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שְׁמַאי
תִּקְנִיתֶם אֶת רַבּוֹ וְאֶת עַצְמוֹ לֹא תִקְנִיתֶם לִישָׁא שְׁפָחָה
אֵינוֹ יָכוֹל שֶׁפֶכֶר חָצִיו בֶּן חוֹרִין בֵּת חוֹרִין אֵינוֹ יָכוֹל שֶׁפֶכֶר
חָצִיו עֶבֶד לְבָטֵל וְהֵלֵךְ לֹא נִבְרָא הָעוֹלָם אֵלֹא לְפָרִיָּה
וְרִבְיָה שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תִהְיֶה בְּרָאָה לְשִׁבְתָּ יִצְרָה אֵלֹא מִפְּנֵי
תִקּוּן הָעוֹלָם כּוֹפִין אֶת רַבּוֹ וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ בֶּן חוֹרִין וְכוֹתֵב
שְׁטֵר עַל חָצִי דָּמְיוֹ וְחִזְרוּ בֵית הַלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדִבְרֵי בֵית
שְׁמַאי:

ו' הַמוֹכֵר עֶבְדוֹ לַנֶּכְרִי אוֹ לְחוּצָה לָאָרֶץ יָצָא בֶּן חוֹרִין אֵין
פוֹדִין אֶת הַשְּׁבוּיִם יֵתֵר עַל כְּדֵי דְמִיָּהֶן מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם
וְאֵין מִבְּרִיחִין אֶת הַשְּׁבוּיִין מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם רַבֵּן שִׁמְעוֹן

בן גמליאל אומר מפני תקנת השבויין אין לזקחין ספרים
תפלין ומזוזות מן הנכרי יותר על כדי דמיהן מפני תקון
העולם:

^ז המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר. משום
גדר לא יחזיר. רבי יהודה אומר כל גדר שיזעו בו רבים
לא יחזיר. ושלם ידעו בו רבים יחזיר. רבי מאיר אומר
כל גדר שצריך חקירת חכם לא יחזיר. ושאנו צריך
חקירת חכם יחזיר. אמר רבי אליעזר לא אסרו זה אלא
מפני זה. אמר רבי יוסי בר יהודה מעשה בצידון באחד
שאמר לאשתו קונם (אם) איני מגרשך וגרשה. והתירו
לו חכמים שיחזירנה מפני תקון העולם:

^ח המוציא את אשתו משום אילונית. רבי יהודה אומר לא
יחזיר וחכמים אומרים יחזיר. נשאת לאחר והיו לה בנים
הימנו והיא תובעת כתובתה. אמר רבי יהודה אומר לה
שתקו תיד יפה ליד מדבוריך:

^ט המוכר את עצמו ואת בניו לנכרים אין פודין אותו.
אבל פודין את הבנים לאחר מיתת אביהן. המוכר את
שדהו לנכרים (וחזר ולקחה ממנו ישראל) הלוקח מביא
(ממנו) בכורים. מפני תקון העולם:

פרק ה

הַנִּזְקִים שְׁמִין לָהֶם בְּעִידִית. וּבַעַל חֹב בְּבִינוּנִית.
וּכְתוּבַת אִשָּׁה בְּזִבּוּרִית. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אֶף
כְּתוּבַת אִשָּׁה בְּבִינוּנִית:

^א אֵין נִפְרָעִין מִנִּכְסִים מְשַׁעֲבָדִים. בַּמָּקוֹם שֶׁיֵּשׁ נִכְסִים בְּנִי
חֹרִין. וְאִפְּלוּ הֵן זִבּוּרִית. אֵין נִפְרָעִין מִנִּכְסֵי יְתוּמִים. אֶלָּא
מִן הַזִּבּוּרִית:

^ב אֵין מוֹצִיאִין לֶאֱכִילַת פִּירוֹת. וּלְשִׁבַּח קִרְקָעוֹת. וְלִמְזוֹן
הָאִשָּׁה וְהַבָּנוֹת. מִנִּכְסִים מְשַׁעֲבָדִים. מִפְּנֵי תִקּוֹן הָעוֹלָם.
הַמוֹצִיא מְצִיָּאָה לֹא יִשְׁבַּע מִפְּנֵי תִקּוֹן הָעוֹלָם:

^ד יְתוּמִים שֶׁסָּמְכוּ אֶצֶל בַּעַל הַבֵּית. אוֹ שֶׁמָּנָה לָהֶן אֲבִיהֶן
אֶפְסָרוּפּוֹס. חֵיִיב לַעֲשׂוֹת פִּירוֹתֵיהֶם. אֶפְסָרוּפּוֹס שֶׁמָּנָהוּ
אָבִי יְתוּמִים יִשְׁבַּע. מְנוּהוּ בֵּית דִּין לֹא יִשְׁבַּע. אָבִא
שָׂאוֹל אוֹמֵר חֲלוּף הַדְּבָרִים. הַמְטַמֵּא וְהַמְדַּמֵּעַ וְהַמְנַסֵּךְ.
בְּשׁוֹגֵג פָּטוֹר. בְּמִזִּיד חֵיִיב. הַפְּהָגִים שֶׁפָּגְלוּ בַּמִּקְדָּשׁ מִזִּידִין
חֵיִיבִין:

^ה הָעֵיד רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גִּדְגָּדָה. עַל הַחֲרָשֶׁת שֶׁהִשְׁיֵאָה
אָבִיהָ שֶׁהָיָא יוֹצֵאָה בְּגִט. וְעַל קִטְנָה בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁאָת
לִכְהֵן שֶׁאוֹכֵלַת בְּתָרוּמָה. וְאִם מֵתָה. בַּעֲלָהּ יוֹרְשָׁהּ. וְעַל
הַמְרִישׁ הַגָּזוּל שֶׁבָּנָאוּ בְּבִירָה. שֶׁיִּטּוֹל אֶת דָּמֵיו מִפְּנֵי

תִּקְנַת הַשָּׁבִים. וְעַל חֲטָאת הַגְּזוּלָה שֶׁלֹּא נֹדְעָה לְרַבִּים
שֶׁהִיא מִכִּפָּרַת מִפְּנֵי תִקּוּן הַמִּזְבֵּחַ:

י לֹא הָיָה סִקְרִיקוֹן בִּיהוּדָה בַּהֲרוּגֵי הַמִּלְחָמָה. מִהֲרוּגֵי
הַמִּלְחָמָה וְאֵילָךְ יֵשׁ בָּהּ סִקְרִיקוֹן. בֵּיצֵד. לָקַח מִסִּקְרִיקוֹן
וְחִזָּר וְלָקַח מִבַּעַל הַבֵּית. מִקְחוֹ בָטֹל. מִבַּעַל הַבֵּית וְחִזָּר
וְלָקַח מִסִּקְרִיקוֹן. מִקְחוֹ קָיָם. לָקַח מִן הָאִישׁ. וְחִזָּר וְלָקַח
מִן הָאִשָּׁה. מִקְחוֹ בָטֹל. מִן הָאִשָּׁה. וְחִזָּר וְלָקַח מִן הָאִישׁ.
מִקְחוֹ קָיָם. זֶה מִשְׁנֵה רֵאשׁוֹנָה. בֵּית דִּין שֶׁל אַחֲרֵיהֶן אָמְרוּ.
הַלּוֹקֵחַ מִסִּקְרִיקוֹן נוֹתֵן לְבָעָלִים רְבִיעַ. אִימָתִי. בְּזִמְנָן שֶׁאֵין
בִּידָן לָקַח. אֲבָל יֵשׁ בִּידָן לָקַח. הֵן קוֹדֵמִין לְכָל אָדָם. רַבִּי
הוֹשִׁיב בֵּית דִּין וְנִמְנָנוּ שֶׁאֵם שֶׁהָתָה בְּפָנֵי סִקְרִיקוֹן שְׁנַיִם
עָשָׂר חֹדֶשׁ כָּל הַקּוֹדֵם (לָקַח) זֹכֶה. אֲבָל נוֹתֵן לְבָעָלִים
רְבִיעַ:

י חֲרַשׁ רוֹמִזוּ וְנִרְמְזוּ. בֵּן בְּתִירָא אוֹמֵר קוֹפֵץ וְנִקְפָּץ
בְּמַטְלָטָלִים. הַפְּעוּטוֹת מִקְחָן מִקְחָן וּמִמִּכְרָן מִמִּכְרָן
בְּמַטְלָטָלִים:

י" וְאֵלּוּ דְּבָרִים אָמְרוּ מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. כֹּהֵן קוֹרֵא רֵאשׁוֹן.
וְאַחֲרָיו לוֹי. וְאַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. מְעַרְבִין
בְּבֵית יִשָּׁן מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. בּוֹר שֶׁהוּא קְרוֹב לְאַמָּה.
מִתְמַלֵּא רֵאשׁוֹן מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. מְצוּדוֹת חֲתָה וְעוֹפּוֹת
וְדָגִים. יֵשׁ בָּהֶם מְשׁוּם גָּזֵל. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. רַבִּי יוֹסִי
אוֹמֵר גָּזֵל גָּמוֹר. מְצִיאַת חֲרַשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן יֵשׁ בָּהֶם מְשׁוּם

גִּזְלִי. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר גִּזְלִי גָּמֹר. עֲנִי
הַמִּנְקֶף בְּרֹאשׁ הַזֵּית מֵה שֶׁתַּחֲתָיו גִּזְלִי. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם.
רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר גִּזְלִי גָּמֹר. אֵין מִמַּחֲזִין בְּיַד עֲנִי גִזְלִי. בְּלֶקֶט
שִׁכְחָה וּפָאָה. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם:

^ט מִשְׁאֲלַת אִשָּׁה לַחֲבֵרְתָּהּ הַחֲשׂוּדָה עַל הַשְּׂבִיעִית נִפְה
וּכְבָּרָה וְרִיחִים וְתִנּוֹר. אֲבָל לֹא תָבוֹר וְלֹא תִטָּחֵן עִמָּה.
אִשָּׁת חֵבֶר מִשְׁאֲלַת לֹאִשָּׁת עִם הָאָרֶץ נִפְה וּכְבָּרָה.
וּבִזְרָת וְטוֹחֲנָת וּמִרְקָדָת עִמָּה. אֲבָל מִשְׁתַּטִּיל הַמַּיִם לֹא
תִגַּע אֶצְלָהּ לְפִי שֶׁאֵין מִחֲזִיקִין יָדֵי עוֹבְדֵי עֲבִירָה. וְכֵלָן
לֹא אָמְרוּ אֶלָּא מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. וּמִחֲזִיקִין יָדֵי נָכָרִים
בְּשִׁבְעִית. אֲבָל לֹא יָדֵי יִשְׂרָאֵל. וְשׂוֹאֲלִין בְּשִׁלּוּמֵן מִפְּנֵי
דְרָכֵי שְׁלוֹם:

פרק ו

הָאֹמֵר הִתְקַבֵּל גִּט זֶה לְאִשְׁתִּי. אוֹ הוֹלֵךְ גִּט זֶה לְאִשְׁתִּי.
אִם רָצָה לְהַחֲזִיר יַחֲזִיר. הָאִשָּׁה שְׁאִמְרָה
הִתְקַבֵּל לִי גִטִּי. אִם רָצָה לְהַחֲזִיר לֹא יַחֲזִיר. לְפִיכָךְ אִם
אָמַר לוֹ הַבֵּעַל אֵי אִפְשִׁי שֶׁתִּתְקַבֵּל לָהּ. אֶלָּא הוֹלֵךְ וְתָן לָהּ.
אִם רָצָה לְהַחֲזִיר יַחֲזִיר. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר אִף
הָאוֹמֶרֶת טוֹל לִי גִטִּי. אִם רָצָה לְהַחֲזִיר לֹא יַחֲזִיר:

^כ הָאִשָּׁה שְׁאִמְרָה הִתְקַבֵּל לִי גִטִּי. צָרִיכָה שְׁתֵּי כֶּתִי עֲדִים.
שְׁנַיִם שְׁאוּמְרִים בְּפָנֵינוּ אִמְרָה. וְשְׁנַיִם שְׁאוּמְרִים בְּפָנֵינוּ
קִבֵּל וְקָרַע. אֶפִּילוּ הֵן הָרֵאשׁוֹנִים וְהֵן הָאַחֲרוֹנִים. אוֹ אֶחָד

מִן הָרֵאוּשׁוֹנִים וְאֶחָד מִן הָאַחֲרוֹנִים וְאֶחָד מִצְטָרֵף עִמָּהֶן.
נַעֲרָה הַמְּאוּרְסָה הִיא וְאָבִיהָ מְקַבֵּלִין אֶת גִּטָּהּ. רַבִּי יְהוּדָה
אֹמֵר אֵין שְׁתֵּי יָדִים זֹכוֹת בְּאַחַת. אֲלֵא אָבִיהָ מְקַבֵּל אֶת
גִּטָּהּ בְּלִבָּד. וְכָל שְׂאִינָה יְכוּלָה לְשַׁמּוֹר אֶת גִּטָּהּ. אֵינָה
יְכוּלָה לְהַתְּגַרֵּשׁ:

א קִטְנָה שְׂאֵמְרָה הִתְקַבֵּל לִי גִטִּי. אֵינוּ גִט עַד שְׂיַגִּיעַ
גִּט לַיָּדָה. לְפִיכָךְ אִם רָצָה הַבַּעַל לְהַחְזִיר יַחְזִיר. שְׂאִין
קָטָן עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ. אָבֵל אִם אָמַר לוֹ אָבִיהָ. צֵא וְהִתְקַבֵּל
לְבִתִּי גִטָּה. אִם רָצָה לְהַחְזִיר לֹא יַחְזִיר. הָאוֹמֵר תָּן גִּט זֶה
לְאִשְׁתִּי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. וְנִתְּנוּ לָהּ בְּמָקוֹם אַחֵר פָּסוּל. הָרִי
הִיא בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. וְנִתְּנוּ לָהּ בְּמָקוֹם אַחֵר כְּשֶׁר. הָאִשָּׁה
שְׂאֵמְרָה הִתְקַבֵּל לִי גִטִּי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. וְקִבְּלוּ לָהּ בְּמָקוֹם
אַחֵר פָּסוּל. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְכַשִּׁיר. הֵבֵא לִי גִטִּי בְּמָקוֹם
פְּלוֹנִי. וְהֵבִיאוּ לָהּ מִמָּקוֹם אַחֵר כְּשֶׁר:

ב הֵבֵא לִי גִטִּי. אוֹכֶלֶת בְּתֵרוּמָה עַד שְׂיַגִּיעַ גִּט לַיָּדָה.
הִתְקַבֵּל לִי גִטִּי. אֲסוּרָה לֶאֱכֹל בְּתֵרוּמָה מִיָּד. הִתְקַבֵּל לִי
גִטִּי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. אוֹכֶלֶת בְּתֵרוּמָה עַד שְׂיַגִּיעַ גִּט לְאוֹתוֹ
מִקּוֹם. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹסֵר מִיָּד:

ג הָאוֹמֵר כָּתְבוּ גִט וְתָנוּ לְאִשְׁתִּי. גִּרְשׁוּהָ. כָּתְבוּ אֶגְרָת
וְתָנוּ לָהּ. הָרִי אֵלָיו יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ. פְּטְרוּהָ. פְּרִנְסוּהָ. עָשׂוּ
לָהּ כְּנִימוֹס. עָשׂוּ לָהּ כְּרָאוּי. לֹא אָמַר כָּלוּם. בְּרֵאוּשׁוֹנָה
הָיוּ אוֹמְרִים הִיִּצֵּא בְּקוֹלָר. וְאָמַר כָּתְבוּ גִט לְאִשְׁתִּי. הָרִי

אלו יכתבו ויתנו. חזרו לומר אף המפרש והיוצא בשירא.
רבי שמעון שזורי אומר אף המסכן:

י מי שהיה משלך בבור. ואמר כל השומע את קולי יכתוב
גט לאשתי. הרי אלו יכתבו ויתנו. הבריא שאמר כתבו
גט לאשתי. רצה לשחק בה. מעשה בבריא אחד שאמר
כתבו גט לאשתי ועלה לראש הגג ונפל ומת. אמר רבן
שמעון בן גמליאל אמרו חכמים אם מעצמו נפל. הרי זה
גט. אם הרוח דחאתו אינו גט:

י אמר לשנים. תנו גט לאשתי. או לשלשה. כתבו גט
ותנו לאשתי. הרי אלו יכתבו ויתנו. אמר לשלשה תנו גט
לאשתי. הרי אלו יאמרו לאחרים ויכתבו. מפני שעשאן
בית דין. דברי רבי מאיר. וזו הלכה העלה חנניה איש
אונז מביית האסורין מקבל אני באומר לשלשה. תנו גט
לאשתי שיאמרו לאחרים ויכתבו. מפני שעשאן בית דין.
אמר רבי יוסי גומינו לשליח אף אנו מקבלין. שאפילו
אמר לבית דין הגדול שבירושלים. תנו גט לאשתי
שילמדו ויכתבו ויתנו לה. אמר לעשרה כתבו גט לאשתי.
אחד כותב ושנים חותמין. כלכם כתבו. אחד כותב וכלם
חותמין. לפיכך אם מת אחד מהן. הרי זה גט בטל:

פרק ז

מי שֶׁאַחֲזוּ קְרִדִּיקוֹסִים וְאָמַר כְּתָבוּ גִּט לְאִשְׁתִּי לֹא אָמַר
 כָּלוּם אָמַר כְּתָבוּ גִּט לְאִשְׁתִּי וְאַחֲזוּ קְרִדִּיקוֹסִים וְחִזְרָא
 וְאָמַר אֵל תִּכְתְּבוּ אֵין דְּבָרֵיו הָאֲחֵרוֹנִים כָּלוּם גִּשְׁתַּתְק
 וְאָמְרוּ לוֹ נִכְתּוּב גִּט לְאִשְׁתֶּךָ וְהִרְכִּין בְּרָאשׁוֹ בּוֹדֵקִין אוֹתוֹ
 שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים אִם אָמַר עַל לֹא לֹא וְעַל הֵן הֵן הִרִי אֵלָיו
 יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ:

ב אָמְרוּ לוֹ נִכְתּוּב גִּט לְאִשְׁתֶּךָ וְאָמַר לָהֶן כְּתוּבוֹ אָמְרוּ
 לְסוֹפֵר וְכָתַב וְלַעֲדִים וְחִתְּמוּ אֵף עַל פִּי שֶׁכְּתוּבוֹהוּ
 וְחִתְּמוּהוּ וְנִתְּנוּהוּ לוֹ וְחִזְרָא וְנִתְּנוּ לָהּ הִרִי הִגִּט בְּטֵל עַד
 שִׁיאֲמַר לְסוֹפֵר כְּתוּב וְלַעֲדִים חִתּוּמוֹ:

ג זֶה גִּטְךָ אִם מֵתִי זֶה גִּטְךָ אִם מֵתִי מִחֲלִי זֶה זֶה גִּטְךָ
 לְאַחֵר מִיָּתָה לֹא אָמַר כָּלוּם מֵהַיּוֹם אִם מֵתִי מֵעַכְשָׁיו
 אִם מֵתִי הִרִי זֶה גִּט מֵהַיּוֹם וְלְאַחֵר מִיָּתָה גִּט וְאֵינוֹ גִּט
 וְאִם מֵת חוֹלָצֶת וְלֹא מִתְּיַבֶּמֶת זֶה גִּטְךָ מֵהַיּוֹם אִם מֵתִי
 מִחֲלִי זֶה וְעַמֵּד וְהִלֵּךְ בְּשׁוּק וְחָלָה וּמֵת אוֹמְדִין אוֹתוֹ אִם
 מִחֲמַת חֲלִי הִרְאִשׁוֹן מֵת הִרִי זֶה גִּט וְאִם לֹא אֵינוֹ גִּט:

ד לֹא תִתְיַחַד עִמּוֹ אֶלָּא בְּפָנֵי עֲדִים אֶפִּילוּ עֶבֶד אֶפִּילוּ
 שִׁפְחָה חוּץ מִשִּׁפְחָתָה מִפְּנֵי שְׁלֵבָה גִּס בָּהּ מָה הִיא
 בְּאוֹתָן הַיָּמִים רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּאִשְׁתִּי אִישׁ לְכָל דְּבָרֶיהָ
 רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מְגוּרֶשֶׁת וְאֵינָה מְגוּרֶשֶׁת:

ה הרי זה גטף על מנת שתתני לי מאתים וזו הרי זו מגורשת ותתן על מנת שתתני לי מכאן ועד שלשים יום אם נתנה לו בתוך שלשים יום מגורשת ואם לאו אינה מגורשת אמר רבן שמעון בן גמליאל מעשה בצידון באחד שאמר לאשתו הרי זה גטף על מנת שתתני לי אצטליתי ואבדה אצטליתו ואמרו חכמים תתן לו את דמיה:

י הרי זה גטף על מנת שתשמשי את אבא על מנת שתניקי את בני כמה היא מניקתו שתי שנים רבי יהודה אומר שמונה עשר חודש מת הבן או שמת האב הרי זה גטף הרי זה גטף על מנת שתשמשי את אבא שתי שנים על מנת שתניקי את בני שתי שנים מת הבן (או שמת האב) או שאמר האב אי אפשי שתשמשי שלא בהקפדה אינו גטף רבן שמעון בן גמליאל אומר כזה גטף כלל אמר רבן שמעון בן גמליאל כל עכבה שאינה הימנה הרי זה גטף:

י הרי זה גטף אם לא באתי מכאן עד שלשים יום והיה הולך מיהודה לגליל הגיע לאנטיפטרס וחזר בטל תנאו הרי זה גטף אם לא באתי מכאן עד שלשים יום והיה הולך מגליל ליהודה והגיע לכפר עותנאי וחזר בטל תנאו הרי זה גטף אם לא באתי מכאן עד שלשים יום והיה הולך למדינת הים והגיע לעכו וחזר בטל תנאו הרי זה גטף:

זֶה גִּטָּךְ כָּל זְמַן שְׁאֵעָבֹר מִכְּנֻגְד פְּנִיךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם. הִיָּה הוֹלֵךְ וּבָא הוֹלֵךְ וּבָא. הוּאִיל וְלֹא נִתְיַחַד עִמָּה הָרִי זֶה גִּט:

ח הָרִי זֶה גִּטָּךְ אִם לֹא בָאתִי מִכָּאן וְעַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. וּמֵת בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ אֵינוֹ גִּט. הָרִי זֶה גִּטָּךְ מֵעַכְשָׁיו אִם לֹא בָאתִי מִכָּאן וְעַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ וּמֵת בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ הָרִי זֶה גִּט:

ט אִם לֹא בָאתִי מִכָּאן עַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. כָּתְבוּ וּתְנוּ גִט לְאִשְׁתִּי. כָּתְבוּ גִט בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. וְנָתַנּוּ לְאַחֵר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. אֵינוֹ גִּט. כָּתְבוּ וּתְנוּ גִט לְאִשְׁתִּי. אִם לֹא בָאתִי מִכָּאן עַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. כָּתְבוּ בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. וְנָתַנּוּ לְאַחֵר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. אֵינוֹ גִּט. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר כִּזֶּה גִט. כָּתְבוּ בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. וְנָתַנּוּ לְאַחֵר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ וּמֵת. אִם הִגִּט קֹדֶם לְמִיתָה הָרִי זֶה גִט. וְאִם מִיתָה קֹדְמָה לְגִט. אֵינוֹ גִט. וְאִם אֵין יָדוּעַ זֶה הִיא שְׁאֵמְרוּ מְגוּרָשֶׁת וְאֵינָה מְגוּרָשֶׁת:

פרק ח

הַזֹּרֵק גֵּט לְאִשְׁתּוֹ וְהָיָא בְּתוּךְ בֵּיתָהּ אֹךְ בְּתוּךְ חֲצָרָהּ.
הָרִי זֶה מְגוּרָשֶׁת. זֶרֶק לָהּ בְּתוּךְ בֵּיתוֹ אֹךְ בְּתוּךְ
חֲצֵירוֹ. אֶפִּילוּ הוּא עָמָה בְּמִטָּה. אֵינָה מְגוּרָשֶׁת. לְתוּךְ
חִיקָהּ אֹךְ לְתוּךְ קִלְתָּהּ. הָרִי זֶה מְגוּרָשֶׁת:

ב אָמַר לָהּ כְּנָסִי שְׂטֵר חוּב זֶה אֹךְ שֶׁמִּצָּאָתוֹ מֵאֲחוֹרָיו.
קוֹרְאָה וְהָרִי הוּא גְטָה. אֵינֹה גֵּט עַד שִׁיאֲמַר לָהּ הָא גִּטִּי.
נָתַן בִּידָהּ וְהָיָא יִשְׁנָה. נְעוּרָה קוֹרְאָה וְהָרִי הוּא גְטָה. אֵינֹה
גֵּט עַד שִׁיאֲמַר לָהּ הָא גִּטִּי. הֵייתָה עוֹמֶדֶת בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים
וְזָרְקוּ לָהּ. קְרוֹב לָהּ מְגוּרָשֶׁת. קְרוֹב לוֹ אֵינָה מְגוּרָשֶׁת.
מִחֲצָה עַל מִחֲצָה. מְגוּרָשֶׁת וְאֵינָה מְגוּרָשֶׁת:

ג וְכֵן לְעֵגֶן קְדוּשִׁין וְכֵן לְעֵגֶן הַחוּב. אָמַר לוֹ בְּעַל חוּבוֹ
זֶרֶק לִי חוּבִי וְזָרְקוּ לוֹ. קְרוֹב לְמַלְוָה זָכָה הַלְוָה. קְרוֹב
לְלֹוֶה הַלְוָה חֵיִיב. מִחֲצָה עַל מִחֲצָה שְׁנֵיהֶם יִחְלֹקוּ. הֵייתָה
עוֹמֶדֶת עַל רֹאשׁ הַגֶּג. וְזָרְקוּ לָהּ. כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ לְאֹוִיר הַגֶּג.
הָרִי זֶה מְגוּרָשֶׁת. הוּא מְלֻמָּעָה וְהָיָא מְלֻמָּטָה וְזָרְקוּ לָהּ.
כִּיּוֹן שֶׁיֵּצֵא מִרִשּׁוֹת הַגֶּג. נִמְחַק אֹךְ נִשְׂרָף הָרִי זֶה מְגוּרָשֶׁת:

ד בֵּית שְׁמָאִי אוֹמְרִים פּוֹטֵר אָדָם אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגֵט יֶשֶׁן.
וּבֵית הֵלֵל אוֹסְרִין וְאִיזְהוּ גֵּט יֶשֶׁן. כָּל שֶׁנִּתְיַחַד עָמָה. אַחֵר
שֶׁכָּתְבוּ לָהּ:

ה כתב לשום מלכות שאינה הוגנת. לשום מלכות מדי. לשום מלכות יון. לבגן הבית. לחרבן הבית. היה במזרח וכתב במערב. במערב וכתב במזרח. תצא מזה ומזה. וצריכה גט מזה ומזה. ואין לה לא כתובה. ולא פירות. ולא מזונות. ולא בלאות. לא על זה ולא על זה. אם נטלה מזה ומזה תחזיר. והולד ממזר מזה ומזה. ולא זה וזה מטמאין לה. ולא זה וזה זכאין. לא במציאתה ולא במעשה ידיה. ולא בהפרת נדריה. היתה בת ישראל נפסלת מן הכהנה. בת לוי מן המעשר. בת כהן מן התרומה. ואין יורשיו של זה ויורשיו של זה. יורשין כתובתה. ואם מתו. אחיו של זה ואחיו של זה. חולצין ולא מיבמין. שנה שמו ושמה. שם עירו ושם עירה. תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה:

י כל העריות שאמרו צרותיהן מותרות. הלכו הצרות האלו ונשארו. ונמצאו אלו אילוניות תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה:

י הכונס את יבמתו. והלכה צרתה ונשאת לאחר. ונמצאת זאת שהיא אילונית. תצא מזה ומזה. וכל הדרכים האלו בה:

ח כתב סופר גט לאיש ושובר לאשה. וטעה ונתן גט לאשה ושובר לאיש. ונתנו זה לזה. ולאחר זמן הרי הגט יוצא מיד האיש. ושובר מיד האשה. תצא מזה ומזה. וכל

הַדְּרָכִים הָאֵלּוּ בָּהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם לְאַלְתֵּר יֵצֵא
 אִין זֶה גֵּט. וְאִם לְאַחֵר זָמַן יֵצֵא. הֲרִי זֶה גֵּט. לֹא כָּל הַיָּמֵנוּ
 מִן הָרֵאשׁוֹן לְאַבְדּוֹ זְכוּתוֹ שֶׁל שְׁנִי. כָּתַב לְגֵרֶשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ
 וְנִמְלַךְ. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים פְּסָלָהּ מִן הַכֹּהֲנָה. וּבֵית הַלֵּל
 אוֹמְרִים אֵף עַל פִּי שֶׁנִּתְּנוּ לָהּ עַל תְּנָאִי. וְלֹא נַעֲשֶׂה הַתְּנָאִי
 לֹא פְסָלָהּ מִן הַכֹּהֲנָה:

^ט הַמְּגֵרֶשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ. וְלָנָה עֲמוּ בְּפִנְדָּקִי. בֵּית שְׁמַאי
 אוֹמְרִים אֵינָה צְרִיכָה הַיָּמֵנוּ גֵּט שְׁנִי. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים
 צְרִיכָה הַיָּמֵנוּ גֵּט שְׁנִי. אֵימַתִּי בְּזָמַן שֶׁנִּתְּגַרְשָׁה מִן
 הַנְּשׁוּאִין. וּמוֹדִים בְּנִתְּגַרְשָׁה מִן הָאִירוּסִין שְׁאֵינָה צְרִיכָה
 הַיָּמֵנוּ גֵּט שְׁנִי. מִפְּנֵי שֶׁאֵין לָבוּ גֵּט בָּהּ. כְּנֶסֶה בְּגֵט קֶרַח.
 תֵּצֵא מִזֶּה וּמִזֶּה. וְכָל הַדְּרָכִים הָאֵלּוּ בָּהּ:

^י גֵּט קֶרַח. הַכֹּל מִשְׁלִימִין עָלָיו. וְדַבְּרִי בֶן נָגַס. רַבִּי עֲקִיבָא
 אוֹמֵר אִין מִשְׁלִימִין עָלָיו אֲלֵא קְרוּבִים הָרֵאשׁוֹן לְהַעֲדִיד
 בְּמָקוֹם אַחֵר. וְאֵיזָהוּ גֵט קֶרַח. כָּל שֶׁקִּשְׁרִיו מִרְבִּין מֵעֲדִיו:

פרק ט

הַמְגֵרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ. וְאָמַר לָהּ הֲרִי אֶת מִתְרַת לְכָל
 אָדָם אֶלָּא לְפִלּוֹנִי. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִתִּיר. וְחֲכָמִים
 אוֹסְרִין. בִּיצֵד יַעֲשֶׂה. יִטְלֶנּוּ הַיִּמָּנָה וַיַּחְזֹר וַיִּתְּנֶנּוּ לָהּ.
 וַיֹּאמֶר לָהּ הֲרִי אֶת מִתְרַת לְכָל אָדָם. וְאִם כָּתְבוּ בְּתוֹכּוֹ.
 אֵף עַל פִּי שֶׁחָזַר וּמָחָקוּ פָּסוּל:

ב הֲרִי אֶת מִתְרַת לְכָל אָדָם. אֶלָּא לְאָבָא וּלְאָבִיד. לְאָחִי
 וּלְאָחִיד. לְעֶבֶד וּלְנִכְרִי. וּלְכָל מִי שֶׁאֵין לָהּ עָלָיו קְדוּשִׁין
 כְּשֶׁר. הֲרִי אֶת מִתְרַת לְכָל אָדָם. אֶלָּא אֶלְמָנָה לְכַהֵן גָּדוֹל.
 גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכַהֵן הַדְּיוּט. מִמְּזֵרָה וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל.
 בֵּת יִשְׂרָאֵל לְמִמְזֹר וּלְנִתִּין. וּלְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ לָהּ עָלָיו קְדוּשִׁין.
 אֶפִּילוּ בַּעֲבִירָה פָּסוּל:

ג גּוֹפּוֹ שֶׁל גֵּט. הֲרִי אֶת מִתְרַת לְכָל אָדָם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
 וְדִין דִּיהֵי לִיכִי מִנְּאִי. סֵפֶר תְּרוּכִין וְאַגְרָת שְׁבוּקִין וְגֵט
 פְּטוּרִין. לְמַהֲדָּה לְהַתְנַסְכָּא לְכָל גָּבֵר דְּתַצְבִּיין. גּוֹפּוֹ שֶׁל גֵּט
 שֶׁחָרוּר. הֲרִי אֶת בֶּן חוֹרִין. הֲרִי אֶת לְעֶצְמָד:

ד שְׁלֹשָׁה גִטִּין פְּסוּלִין. וְאִם נִשְׁאֵת הַיּוֹלֵד כְּשֶׁר. כָּתְבָהּ בְּכֶתֶב
 יָדוֹ וְאֵין עָלָיו עֵדִים. יֵשׁ עָלָיו עֵדִים וְאֵין בּוֹ זָמֶן. יֵשׁ בּוֹ זָמֶן
 וְאֵין בּוֹ אֶלָּא עַד אֶחָד. הֲרִי אֵלּוּ שְׁלֹשָׁה גִטִּין פְּסוּלִין. וְאִם
 נִשְׁאֵת הַיּוֹלֵד כְּשֶׁר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֵף עַל פִּי שֶׁאֵין עָלָיו
 עֵדִים אֶלָּא שֶׁנִּתְּנָה לָהּ בְּפָנֶי עֵדִים כְּשֶׁר. וְגוֹבָה מִנְּכָסִים

מִשְׁעֲבָדִים שֶׁאֵין הָעֲדִים חֹתְמִין עַל הַגֵּט אֶלָּא מִפְּנֵי תַקוּן
הָעוֹלָם:

ה' שְׁנַיִם שֶׁשָּׁלְחוּ שְׁנֵי גֵטִין שְׂוִין וְנִתְעַרְבוּ. נֹתֵן שְׁנֵיהֶם לְזוֹ
וְשְׁנֵיהֶם לְזוֹ. לְפִיכֹךְ אִם נֶאֱבַד אֶחָד מֵהֶן. הָרִי הַשְּׁנִי בְטֵל.
חֻמְשָׁה שֶׁכָּתְבוּ כָּלֵל בְּתוֹךְ הַגֵּט. אִישׁ פְּלוֹנִי מְגֵרֵשׁ פְּלוֹנִית.
וּפְלוֹנִי פְּלוֹנִית וְהָעֲדִים מְלֻמָּטָה. כֵּלָן כְּשֶׁרִין. וְיִנָּתֵן לְכָל
אֶחָת וְאֶחָת. הִיא כְּתוּב טַפָּס לְכָל אֶחָת וְאֶחָת וְהָעֲדִים
מְלֻמָּטָה. אֵת שֶׁהָעֲדִים נִקְרִין עֲמוּ כָּשֶׁר:

י' שְׁנֵי גֵטִין שֶׁכָּתְבוּן זֶה בְּצַד זֶה. וְשְׁנֵי עֲדִים עֲבָרִים בָּאִים
מִתַּחַת זֶה לְתַחַת זֶה. וְשְׁנֵי עֲדִים יְוֹנִים בָּאִים מִתַּחַת זֶה
לְתַחַת זֶה. אֵת שֶׁהָעֲדִים הָרֵאשׁוֹנִים נִקְרָאִים עֲמוּ כָּשֶׁר.
עַד אֶחָד עֲבָרִי וְעַד אֶחָד יְוֹנִי. וְעַד אֶחָד עֲבָרִי וְעַד אֶחָד
יְוֹנִי. בָּאִין מִתַּחַת זֶה לְתַחַת זֶה שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִין:

י' שִׁיר מְקַצֵּת הַגֵּט. וְכָתְבוּ בְּדֶף הַשְּׁנִי וְהָעֲדִים מְלֻמָּטָה
כָּשֶׁר. חֲתָמוּ עֲדִים בְּרֹאשׁ הַדֶּף. מִן הַצֵּד וּמֵאַחֲרָיו. בְּגֵט
פָּשוּט פְּסוּל. הַקִּיף רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה בְּצַד רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה.
וְהָעֲדִים בְּעֶמְצֵעַ שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִים. סוּפוֹ שֶׁל זֶה בְּצַד סוּפוֹ
שֶׁל זֶה. וְהָעֲדִים בְּאַמְצֵעַ אֵת שֶׁהָעֲדִים נִקְרִין עֲמוּ כָּשֶׁר.
רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה בְּצַד סוּפוֹ שֶׁל זֶה. וְהָעֲדִים בְּאַמְצֵעַ. אֵת
שֶׁהָעֲדִים נִקְרִין בְּסוּפוֹ כָּשֶׁר:

ה' גֵּט שֶׁכָּתְבוּ עֲבָרִית וְעֲדִיו יְוֹנִית. יְוֹנִית וְעֲדִיו עֲבָרִית. עַד
אֶחָד עֲבָרִי וְעַד אֶחָד יְוֹנִי. כָּתַב סוּפֵר וְעַד. כָּשֶׁר. אִישׁ

פְּלוֹנִי עַד כָּשֶׁר בֶּן אִישׁ פְּלוֹנִי (עַד כָּשֶׁר אִישׁ פְּלוֹנִי
 בֶּן אִישׁ פְּלוֹנִי) וְלֹא כָּתַב עַד כָּשֶׁר וְכָד הָיוּ נִקְיֵי הַדַּעַת
 שְׁבִירוּשָׁלַיִם עוֹשִׂין כָּתַב חֲנִיכָתוֹ וְחִנִּיכָתָהּ כָּשֶׁר גִּט
 מַעֲשֶׂה בְּיִשְׂרָאֵל כָּשֶׁר וּבִנְכָרִים פָּסוּל וּבִנְכָרִים חוֹבְטִין
 אוֹתוֹ וְאוֹמְרִים לוֹ עֲשֵׂה מָה שִׁישְׂרָאֵל אוֹמְרִים לָךְ וְכָשֶׁר:

^ט יֵצֵא שָׁמָּה בְּעִיר מְקֻדָּשֶׁת הָרִי זֶה מְקֻדָּשֶׁת מְגוֹרָשֶׁת
 הָרִי זֶה מְגוֹרָשֶׁת וּבִלְבָד שְׁלֹא יִהְיֶה שָׁם אִמְתָּלָא אִיזוּ הִיא
 אִמְתָּלָא גֵרֵשׁ אִישׁ פְּלוֹנִי אֶת אִשְׁתּוֹ עַל תְּנָאִי זֶרֶק לָהּ
 קְדוּשָׁיָהּ סָפֵק קְרוֹב לָהּ סָפֵק קְרוֹב לוֹ זֶה הִיא אִמְתָּלָא:

^י בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים לֹא יִגְרֵשׁ אָדָם אֶת אִשְׁתּוֹ אֶלָּא
 אִם כֵּן מֵצֵא בָּהּ דְּבַר עֲרוּהָ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי מֵצֵא בָּהּ עֲרוּת
 דְּבַר וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֶפִּילוּ הַקְדִּיחָהּ תִּבְשִׁילוּ שֶׁנֶּאֱמַר
 כִּי מֵצֵא בָּהּ עֲרוּת דְּבַר רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֶפִּילוּ מֵצֵא
 אַחֲרֵת נָאָה הֵימָּנָה שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה אִם לֹא תִמָּצֵא חֵן
 בְּעֵינָיו: סליק

מסכת סוטה

פרק א

הַמִּקְנָא לְאַשְׁתּוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִקְנָא לָהּ עַל פִּי שְׁנַיִם וּמִשְׁקָה עַל פִּי עַד אֶחָד אוֹ עַל פִּי עֶצְמוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר מִקְנָא לָהּ עַל פִּי שְׁנַיִם וּמִשְׁקָה עַל פִּי שְׁנַיִם:

^א בִּיצֵד מִקְנָא לָהּ אָמַר לָהּ בִּפְנֵי שְׁנַיִם אֶל תִּדְבְּרִי עִם אִישׁ פְּלוֹנִי וְדַבְּרָה עִמּוֹ עַדִּין הִיא מִתְּרַת לְבֵיתָהּ וּמִתְּרַת לְאֹכֹל בְּתֵרוּמָה נִכְנָסָה עִמּוֹ לְבֵית הַסֵּתֶר וְשָׁהָתָה עִמּוֹ כְּדִי טְמֵאָה אֲסוּרָה לְבֵיתָהּ וְאֲסוּרָה לְאֹכֹל בְּתֵרוּמָה וְאִם מֵת חוֹלָצַת וְלֹא מִתִּיבַמַּת:

^ג וְאִלּוּ אֲסוּרוֹת מִלְּאֹכֹל בְּתֵרוּמָה הָאוֹמֶרֶת טְמֵאָה אֲנִי לָךְ וְשָׁבָאוּ עֲדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה וְהָאוֹמֶרֶת אֲנִי שׁוֹתָהּ וְשִׁבְעָלָהּ אֵינּוּ רוֹצֶה לְהַשְׁקוֹתָהּ וְשִׁבְעָלָהּ בָּא עָלֶיהָ בְּדֶרֶךְ בִּיצֵד עוֹשָׂה לָהּ מוֹלִיכָה לְבֵית דִּין שֶׁבָּאוּתוֹ מְקוֹם וּמוֹסְרִין לוֹ שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים שְׁמָא יָבֹא עָלֶיהָ בְּדֶרֶךְ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בֶּעָלָה נֶאֱמַן עָלֶיהָ:

^ד הָיוּ מַעֲלִין אוֹתָהּ לְבֵית דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבִירוּשָׁלַיִם וּמֵאֵימִין עָלֶיהָ בְּדֶרֶךְ שְׁמֵאֵימִין עַל עַדִי נִפְשׁוֹת וְאוֹמְרִים לָהּ בְּתִי הִרְבָּה יֵין עוֹשָׂה הִרְבָּה שְׁחוֹק עוֹשָׂה הִרְבָּה יִלְדוֹת עוֹשָׂה הִרְבָּה שְׂכָנִים הִרְעִים עוֹשִׂים עָשִׂי לְשִׁמּוֹ הַגָּדוֹל שֶׁנִּכְתַּב

בְּקִדְשָׁהּ שֶׁלֹּא יִמָּחָה עַל הַמֵּים. וְאוֹמְרִים לְפָנֶיהָ דְּבָרִים
שֶׁאֵינָהּ כְּדִי לְשׁוּמְעָן. הִיא וְכָל מִשְׁפַּחַת בֵּית אָבִיהָ:

ה' אִם אָמְרָה טְמֵאָה אָנִי. שׁוֹבֶרֶת כְּתוּבָתָהּ וְיוֹצֵאתָ.
וְאִם אָמְרָה טְהוֹרָה אָנִי. מַעְלִין אוֹתָהּ לְשַׁעַר הַמִּזְרָח.
שֶׁעַל פֶּתַח שַׁעַר נִקְנֹר. שֶׁשָּׁם מִשְׁקִין אֶת הַסּוֹטוֹת.
וּמִטְהַרִּין אֶת הַיּוֹלְדוֹת. וּמִטְהַרִּין אֶת הַמִּצְוֹרְעִים. וְכֵהֵן
אוֹחִז בְּבִגְדֶיהָ. אִם נִקְרָעוּ נִקְרָעוּ. וְאִם נִפְרָמוּ נִפְרָמוּ. עַד
שֶׁהוּא מְגַלָּה אֶת לְבָהּ. וְסוֹתֵר אֶת שַׁעְרָהּ. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר אִם הָיָה לְבָהּ נָאָה. לֹא הָיָה מְגִלָּהּ. וְאִם הָיָה שַׁעְרָהּ
נָאָה. לֹא הָיָה סוֹתֶרוֹ:

י' הֵיחָתָה מִכֶּסֶה בְּלִבָּנִים. מִכֶּסֶה בְּשַׁחֲזֹרִים. הָיָה עָלֶיהָ
כָּלִי זָהָב וְקַטְלִיאוֹת. נִזְמִים וְטַבָּעוֹת. מַעֲבִירִם מִמֶּנָּה כְּדִי
לְנוֹלָה. וְאַחֵר כֵּךְ מִבִּיא חֶבֶל מִצָּרִי וְקוֹשֵׁר לְמַעְלָה מִדִּדְיָהּ.
וְכָל הַרוֹצֶה לְרֹאוֹת. בָּא לְרֹאוֹת חוּץ מִעֲבָדֶיהָ וְשִׁפְחוֹתֶיהָ.
מִפְּנֵי שֶׁלִּבָּהּ גָּס בָּהֶן. וְכָל הַנָּשִׁים מִתְּרוֹת לְרֹאוֹתָהּ.
שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּנּוֹסְרוּ כָּל הַנָּשִׁים וְלֹא תַעֲשִׂינָהּ כְּזִמְתָּכָנָה:

י' בַּמֶּדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד בָּהּ מוֹדֵדִין לוֹ. הִיא קִשְׁטָה אֶת
עַצְמָהּ לַעֲבִירָה. הַמָּקוֹם נוֹלָה. הִיא גִלְתָּה אֶת עַצְמָהּ
לַעֲבִירָה. הַמָּקוֹם גִּלָּה עָלֶיהָ. הִירָד הַתַּחֲלִילָה בַּעֲבִירָה
תַּחֲלָה. וְאַחֵר כֵּךְ הַבֶּטֶן. וְשֶׁאֵר כָּל הַגּוֹף לֹא פִּלֵּט:

ח' שֶׁמִּשּׁוֹן הֵלֶךְ אַחֵר עֵינָיו. לְפִיכֵךְ נִקְרוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת עֵינָיו.
שֶׁנֶּאֱמַר וַיֵּאחֲזוּהוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּנְקְרוּ אֶת עֵינָיו. אֲבָשָׁלוּם

נִתְּגָאָה בְּשַׁעְרוֹ. לְפִיכֹךְ נִתְּלָה בְּשַׁעְרוֹ. וּלְפִי שָׁבָא עַל
 עֶשֶׂר פְּלִגְשֵׁי אָבִיו. לְפִיכֹךְ נִתְּנָה בּוֹ עֶשֶׂר לְנָבִיאוֹת. שְׁנֵאמַר
 וַיִּסְבּוּ עֶשְׂרֵה נְעָרִים נוֹשְׂאֵי כָּלִי יוֹאֵב. וּלְפִי שְׁגָנֵב שְׁלֹשָׁה
 לְבָבוֹת. לֵב אָבִיו. וְלֵב בֵּית דִּין. וְלֵב יִשְׂרָאֵל. שְׁנֵאמַר וַיִּגְנֹב
 אֲבִשְׁלוֹם אֶת לֵב אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל. לְפִיכֹךְ נִתְּקְעוּ בּוֹ שְׁלֹשָׁה
 שְׁבָטִים. שְׁנֵאמַר וַיִּקַּח שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים בְּכַפּוֹ וַיִּתְּקֵם בְּלֵב
 אֲבִשְׁלוֹם:

ט וְכֵן לַעֲנִין הַטּוֹבָה. מְרִים הַמְּתִינָה לַמֶּשֶׁה שְׁעָה אַחַת.
 שְׁנֵאמַר וַתִּתְּצֵב אַחוֹתָיו מֵרְחוֹק. לְפִיכֹךְ נִתְּעַכְּבוּ לָהּ
 יִשְׂרָאֵל שְׁבַעַת יָמִים בְּמַדְבָּר שְׁנֵאמַר וְהָעָם לֹא נָסַע עַד
 הָאֶסֶף מְרִים יוֹסֵף זָכָה לְקַבֹּר אֶת אָבִיו. וְאֵין בְּאַחֲיוֹ גְּדוֹל
 מִמֶּנּוּ. שְׁנֵאמַר וַיַּעַל יוֹסֵף לְקַבֹּר אֶת אָבִיו וְגוֹמֵר. וַיַּעַל עִמּוֹ
 גַּם רָכֵב וְגַם פָּרָשִׁים. מִי לָנוּ גְּדוֹל מִיוֹסֵף. שְׁלֹא נִתְּעַסֵּק
 בּוֹ אֱלֹא מֹשֶׁה. מֹשֶׁה זָכָה בְּעֲצָמוֹת יוֹסֵף. וְאֵין בְּיִשְׂרָאֵל
 גְּדוֹל מִמֶּנּוּ. שְׁנֵאמַר וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. מִי
 לָנוּ גְּדוֹל מִמֹּשֶׁה שְׁלֹא נִתְּעַסֵּק בּוֹ אֱלֹא הַמָּקוֹם. שְׁנֵאמַר
 וַיִּקְבֹּר אוֹתוֹ בְּאֶגְיֵא. לֹא עַל מֹשֶׁה בְּלִבְדָּא אָמְרוּ. אֱלֹא עַל
 כָּל הַצְּדִיקִים. שְׁנֵאמַר וְהִלֵּךְ לִפְנֵיךְ צִדְקָךְ כְּבוֹד יי יֵאֲסַפְּךָ:

פרק ב

הָיָה מְבִיא אֶת מִנְחָתָהּ בְּתוֹךְ כְּפִיפָהּ מִצָּרִית וְנוֹתְנָה
עַל יָדֶיהָ בְּדִי לִיגָעָה כָּל הַמִּנְחוֹת תַּחֲלֹתָן וְסוֹפָן
בְּכָלִי שָׂרֵת וְזוֹ תַּחֲלֹתָהּ בְּכָפִיפָהּ מִצָּרִית וְסוֹפָהּ בְּכָלִי
שָׂרֵת כָּל הַמִּנְחוֹת טְעוֹנוֹת שֶׁמֶן וּלְבוֹנָה וְזוֹ אֵינָה טְעוֹנָה
לֹא שֶׁמֶן וְלֹא לְבוֹנָה כָּל הַמִּנְחוֹת בָּאוֹת מִן הַחֲטִיץ וְזוֹ
בָּאָה מִן הַשְּׁעוּרִין מִנְחַת הָעֶמֶר אֲף עַל פִּי שֶׁבָּאָה מִן
הַשְּׁעוּרִין הִיא הֵיחָד בָּאָה גֵּרֶשׁ וְזוֹ בָּאָה קֶמַח רֶבֶן
גְּמָלִיאל אוֹמֵר כָּשֶׁם שֶׁמַּעֲשִׂיהָ מַעֲשֶׂה בְּהֶמָּה כֵּךְ קָרְבָּנָה
מֵאֵכָל בְּהֶמָּה:

^ב הָיָה מְבִיא פִּילִי שֶׁל חֶרֶס חֲדָשָׁה וְנוֹתֵן לְתוֹכָהּ חֲצִי לֹזַג
מִמֶּיךָ מִן הַכִּיּוֹר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר רְבִיעִית כָּשֶׁם שֶׁמֶמַּעַט
בְּכֶתֶב כֵּךְ מִמַּעַט בְּמִים נִכְנָס לְהִיכָל וּפָנָה לִימִינוֹ וּמִקּוֹם
הָיָה שֶׁם אִמָּה עַל אִמָּה וְטַבְּלָא שֶׁל שִׁישׁ וְטַבְּעַת הֵיחָד
קְבוּעָה בָּהּ וּכְשֶׁהוּא מַגְבִּיָּהּ נוֹטֵל עֵפֶר מִתַּחֲתֶיהָ וְנוֹתֵן
בְּדִי שִׁירָאָה עַל פְּנֵי הַמִּים שֶׁנֶּאֱמַר וּמִן הָעֶפֶר אֲשֶׁר יִהְיֶה
בְּקֶרֶקַע הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל הַמִּים:

^ג בָּא לוֹ לְכַתּוֹב אֶת הַמְּגִלָּה מֵאִיזָה מְקוֹם הוּא כּוֹתֵב
מֵאֵם לֹא שָׁכַב אִישׁ וְגוֹמֵר וְאֵת כִּי שְׁטִית תַּחַת אִישׁ
וְגוֹמֵר וְאֵינוֹ כּוֹתֵב וְהַשְּׁבִיעַ הַכֹּהֵן אֶת הָאִשָּׁה וְכוֹתֵב יִתֵּן
יְי אֹתָךְ לְאֵלָה וְלִשְׁבָּעָה וּבָאוּ הַמִּים הַמְּאָרְרִים הָאֵלֶּה
בְּמַעֲיָד לְצָבוֹת בֶּטָן וְלִנְפִיל יֶרֶךְ וְאֵינוֹ כּוֹתֵב וְאִמָּרָה

הַאִשָּׁה אָמֵן. אָמֵן. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר לֹא הָיָה מִפְּסִיק. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר כָּל עֲצָמוֹ אֵינוֹ כּוֹתֵב. אֶלֶּא יִתֵּן יְיָ אוֹתָךְ לְאֵלֶּה
וּלְשִׁבְעָה וְגוֹמֵר. וּבָאוּ הַמֵּיִם הַמֵּאָרְרִים הָאֵלֶּה בְּמַעֲיָד
וְגוֹמֵר. וְאֵינוֹ כּוֹתֵב וְאִמְרָה הַאִשָּׁה אָמֵן. אָמֵן:

ד' אֵינוֹ כּוֹתֵב לֹא עַל הַלּוּחַ. וְלֹא עַל הַנִּיר. וְלֹא עַל
הַדְּפִתָּרָא. אֶלֶּא עַל הַמַּגְלָה. שֶׁנֶּאֱמַר בְּסִפְרִי. וְאֵינוֹ כּוֹתֵב
לֹא בְּקוֹמוֹס. וְלֹא בְּקִנְיָנוֹס. וְלֹא בְּכָל דְּבַר שְׂרוּשָׁם אֶלֶּא
בְּדִיוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר וּמָחָה. כָּתֹב שִׁיכּוֹל לְהַמְּחֹת:

ה' עַל מָה הִיא אוֹמֶרֶת אָמֵן. אָמֵן. אָמֵן עַל הָאֵלֶּה. אָמֵן
עַל הַשְּׁבוּעָה. אָמֵן מֵאִישׁ זֶה. אָמֵן מֵאִישׁ אֲחֵר. אָמֵן שֶׁלֹּא
שְׁטִיתִי אֲרוּסָה וּנְשׂוּאָה. וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם וּכְנוּסָה. אָמֵן שֶׁלֹּא
נִטְמַאתִי. וְאִם נִטְמַאתִי יָבֹאוּ בִּי. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אָמֵן
שֶׁלֹּא נִטְמַאתִי. אָמֵן שֶׁלֹּא אֶטְמָא:

ו' הַכֹּל שְׁוִין שְׂאִין מִתְּנָה עִמָּה. לֹא עַל קוֹדֵם שֶׁתִּתְאַרֵס
וְלֹא מֵאַחֵר שֶׁתִּתְגַּרֵּשׁ. נִסְתָּרָה לְאַחֵר וְנִטְמַאת וְאַחֵר כִּד
הַחֲזִירָה. לֹא הָיָה מִתְּנָה עִמָּה. זֶה הַכֹּל כָּל שֶׁתִּבְעַל וְלֹא
תָהִא אֲסוּרָה לוֹ. לֹא הָיָה מִתְּנָה עִמָּה:

פרק ג

הָיָה נוֹטֵל אֶת מִנְחָתָהּ מֵתוֹךְ כְּפִיפָה מִצָּרִית וְנוֹתְנָה
לְתוֹךְ כְּלִי שָׂרֵת וְנוֹתְנָה עַל יָדֶיהָ וְכֵהֵן מְנִיחַ אֶת
יָדוֹ מִתַּחְתֶּיהָ וּמְנִיפָה:

^א הַנִּיף וְהַגִּישׁ קִמֵּץ וְהִקְטִיר וְהִשְׁאָר נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים הָיָה
מִשְׁקָה וְאַחֵר כֶּךָ מִקְרִיב אֶת מִנְחָתָה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
מִקְרִיב אֶת מִנְחָתָה וְאַחֵר כֶּךָ הָיָה מִשְׁקָה שֶׁנֶּאֱמַר וְאַחֵר
יִשְׁקָה אֶת הָאִשָּׁה אֶת הַמֵּים אִם הִשְׁקָה וְאַחֵר כֶּךָ הִקְרִיב
אֶת מִנְחָתָה כְּשֶׁרָה:

^ב עַד שֶׁלֹּא נִמְחָקָה הַמְּגִלָּה אִמְרָה אֵינִי שׁוֹטָה מְגִלְתָּה
נִגְנָזָה וּמִנְחָתָה מִתְפָּזֶרֶת עַל הַדָּשָׁן וְאִין מְגִלְתָּה כְּשֶׁרָה
לְהִשְׁקוֹת בָּהּ שׁוֹטָה אַחֲרֵת נִמְחָקָה הַמְּגִלָּה וְאִמְרָה
טְמֵאָה אֵינִי הַמֵּים נִשְׁפָּכִין וּמִנְחָתָה מִתְפָּזֶרֶת (עַל הַדָּשָׁן).
נִמְחָקָה הַמְּגִלָּה וְאִמְרָה אֵינִי שׁוֹטָה מְעַרְעָרִין אוֹתָהּ
וּמִשְׁקִין אוֹתָהּ בְּעַל כְּרָחָה:

^ג אֵינָה מְסַפֶּקֶת לְשִׁתּוֹת עַד שֶׁפָּנְיָהּ מוֹרִיקוֹת וְעֵינֶיהָ
בוֹלְטוֹת וְהִיא מִתְמַלְאָה גְדִין וְהֵם אוֹמְרִים הוֹצִיאֶנָּה
(הוֹצִיאֶנָּה) שֶׁלֹּא תִטְמָא אֶת הָעֶזְרָה אִם יֵשׁ לָהּ זְכוּת
הֵיטָהּ תּוֹלָה לָּהּ יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה שְׁנָה אַחַת יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה
שְׁתֵּי שָׁנִים יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה שְׁלֹשׁ שָׁנִים מִכָּאן אָמַר בֶּן
עֲזַאי חֵיב אָדָם לִלְמַד אֶת בֵּיתוֹ תוֹרָה שֶׁאִם תִּשְׁתָּה תִדָּע
שֶׁהַזְכוּת תּוֹלָה לָּהּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר כָּל הַמְּלָמֵד אֶת

בתו תורה. כאלו למדה תפלות. רבי יהושע אומר רוצה
אשה בקב ותפלות. מתשעה קבין ופרישות. הוא היה
אומר חסיד שוטה. ורשע ערום. ואשה פרושה. ומכות
פרושין. הרי אלו מכלי עולם:

ה רבי שמעון אומר אין זכות תולה במים המרים.
ואם אתה אומר הזכות תולה במים המאריים. מדה
אתה את המים בפני כל הנשים השותות. ומוציא אתה
שם רע. על הטהורות ששתו. שאומרים טמאות הן.
אלא שתלתה להן זכות. רבי אומר הזכות תולה במים
המאריים. אינה יולדת ואינה משבחת. אלא מתגונה
והולכת. לסוף היא מתה באותה מיתה:

י נטמאה מנחתה עד שלא קדשה בכלי. הרי היא ככל
המנחות ותפדה. ואם משקדשה בכלי. הרי היא ככל
המנחות ותשרף. ואלו שמנחותיהן נשרפות. האומרת
טמאה אני לך. ושבאו לה עדים שהיא טמאה. והאומרת
איני שותה. ושבעלה אינו רוצה להשקותה. ושבעלה בא
עליה בדרך. וכל הנשואות לכהנים. מנחותיהן נשרפות:

י בת ישראל שנשאת לכהן. מנחתה נשרפת. וכהנת
שנשאת לישראל. מנחתה נאכלת. מה בין כהן לכהנת.
מנחת כהנת נאכלת. ומנחת כהן אינה נאכלת. כהנת
מתחללת. ואין כהן מתחלל. כהנת מטמאה למתים. ואין

כֹּהֵן מְטַמֵּא לַמֵּתִים. כֹּהֵן אוֹכֵל בִּקְדָּשֵׁי קֳדָשִׁים. וְאֵין כֹּהֵנָת
אוֹכֵלֶת בִּקְדָּשֵׁי קֳדָשִׁים:

ח מה בין איש לאשה. האיש פורע ופורם. ואין האשה פורעת ופורמת. האיש מדיר את בנו בנזיר. ואין האשה מדרת את בנה בנזיר. האיש מגלח על נזירות אביו. ואין האשה מגלחת על נזירות אביה. האיש מוכר את בתו. ואין האשה מוכרת את בתה. האיש מקדש את בתו. ואין האשה מקדשת את בתה. האיש נסקל ערום. ואין האשה נסקלת ערומה. האיש נתלה. ואין האשה נתלית. האיש נמכר בגנבתו. ואין האשה נמכרת בגנבתה:

פרק ד

אֲרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם. לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָה.
שֶׁנֶּאֱמַר אֲשֶׁר תִּשָּׁטֵה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁה.
פָּרַט לְאֲרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם. אֶלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה
וְחִלּוּצָה לְכֹהֵן הַדְּיוּט. מִמְּזֻרָת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל. וּבֵת
יִשְׂרָאֵל לְמִמְזָר וּלְנִתִּין. לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָה:

ב וְאֵלּוּ לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָה. הָאוֹמֶרֶת טְמֵאָה
אֲנִי (לָד). וְשָׁבְאוּ לָהּ עֲדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה. וְהָאוֹמֶרֶת אֲנִי
שׁוֹתָה. וְשָׁבְעָלָה אִינוּ רוֹצֶה לְהִשְׁקוּתָהּ. וְשָׁבְעָלָה בָּא
עָלֶיהָ בַּדֶּרֶךְ. נוֹטְלַת כְּתוּבָתָהּ וְלֹא שׁוֹתָה. מֵתוּ בַּעֲלֶיהָ
עַד שֶׁלֹּא שָׁתוּ. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים נוֹטְלוֹת כְּתוּבָה וְלֹא

שׁוֹתוֹת. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת
בְּתוֹבָה:

^ג מֵעֲבֶרֶת חֲבִירוֹ וּמִיִּנְקַת חֲבִירוֹ. לֹא שׁוֹתָה וְלֹא נוֹטְלָה
בְּתוֹבָה. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים יָכוֹל הוּא
לְהַפְרִישָׁהּ. וּלְהַחֲזִירָהּ לְאַחַר זְמַן. אִילוּגִית וְזִקְנָה וְשֹׁאִינָה
רְאוּיָה לִלְדוֹ. לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת בְּתוֹבָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר יָכוֹל הוּא לִישָׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת. וּלְפָרוֹת וּלְרַבּוֹת
הֵימָנָה. וּשְׂאֵר כָּל הַנָּשִׁים אוֹ שׁוֹתוֹת אוֹ לֹא נוֹטְלוֹת
בְּתוֹבָה:

^ד אִשָּׁת כַּהֵן שׁוֹתָה. וּמִתְּרַת לְבַעֲלָהּ. אִשָּׁת סָרִיס שׁוֹתָה.
עַל יְדֵי כָּל הָעֲרִיּוֹת מְקַנֵּין. חוּץ מִן הַקָּטָן. וּמִמִּי שֹׁאִינֵנו אִישׁ:
^ה וְאֵלּוּ שְׁבִית דִּין מְקַנֵּין לָהֶן. מִי שֶׁנִּתְחַרֵּשׁ בַּעֲלָהּ. אוֹ
נִשְׁתַּטָּה. אוֹ שֶׁהָיָה חָבוּשׁ בְּבֵית הָאֶסְוָרִין. לֹא לְהִשְׁקוּתָהּ
אָמְרוּ אֱלָא לְפֻסְלָהּ מִכְּתוּבָתָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֵף
לְהִשְׁקוּתָהּ. לְכַשְׂיֵצָא בַּעֲלָהּ מִבֵּית הָאֶסְוָרִין יִשְׁקָנָה:

פרק ה

כֵּשֶׁם שֶׁהַמִּים בּוֹדְקִין אוֹתָהּ כִּךְ הַמִּים בּוֹדְקִין אוֹתוֹ.
 שְׁנֵאמַר וּבָאוּ וּבָאוּ כֵּשֶׁם שֶׁאֲסוּרָה לִבְעַל כִּךְ
 אֲסוּרָה לִבְעֵל. שְׁנֵאמַר נִטְמְאָה וְנִטְמְאָה דְּבָרֵי רַבִּי
 עֲקִיבָא. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כִּךְ הִיא דּוֹרֵשׁ זְכָרֶיהָ בֶּן הַקָּצֵב.
 רַבִּי אוֹמֵר שְׁנֵי פְעָמִים הָאֲמוּרִים בַּפֶּרְשָׁה אִם נִטְמְאָה
 נִטְמְאָה אֶחָד לִבְעַל וְאֶחָד לִבְעֵל:

בּו בִּיּוֹם דָּרֵשׁ רַבִּי עֲקִיבָא וְכָל כָּלִי חָרֵשׁ אֲשֶׁר יָפוּל
 מֵהֶם אֵל תּוֹכוֹ. כָּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא אֵינוֹ אוֹמֵר טָמֵא.
 אֵלֹא יִטְמָא לְטָמֵא אֲחֵרִים לִמַּד עַל כֵּכָר שְׁנֵי שְׁמִטָּמָא
 אֶת הַשְּׁלִישִׁי. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִי יִגְלֶה עֶפֶר מֵעֵינָיו רֶבֶן
 יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי שֶׁהֵיטָּא אוֹמֵר עֲתִיד דּוֹר אַחֵר לְטִהַר כֵּכָר
 שְׁלִישִׁי שְׁאִין לוֹ מִקְרָא מִן הַתּוֹרָה שֶׁהוּא טָמֵא וְהִלָּא
 עֲקִיבָא תִּלְמִידָדּוּ מִבֵּיא לוֹ מִקְרָא מִן הַתּוֹרָה שֶׁהוּא טָמֵא.
 שְׁנֵאמַר כָּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא:

גּ בּו בִּיּוֹם דָּרֵשׁ רַבִּי עֲקִיבָא וּמִדּוֹתֶם מַחוּץ לָעִיר אֶת
 פְּאֵת קִדְמָה אֲלֵפִים בָּאֲמָה וְגוֹמֵר. וּמִקְרָא אַחֵר אוֹמֵר
 מִקִּיר הָעִיר וְחוּצָה אֶלֶף אֲמָה סָבִיב. אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר
 אֶלֶף אֲמָה שֶׁכֶּבֶר נֶאֱמַר אֲלֵפִים אֲמָה. וְאִי אֶפְשָׁר לוֹמַר
 אֲלֵפִים אֲמָה שֶׁכֶּבֶר נֶאֱמַר אֶלֶף אֲמָה. הָא כֵּיצֵד. אֶלֶף
 אֲמָה מִגֶּרֶשׁ וְאֲלֵפִים אֲמָה תְּחוּם שַׁבָּת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּנוֹ

שֶׁל רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי אוֹמֵר. אֶלֶף אִמָּה מִגֶּרֶשׁ. וְאַלְפִים
אִמָּה שְׂדוֹת וּכְרָמִים:

ד' בּוֹ בַּיּוֹם דָּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָא אֲזִי יֵשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לֵי יִיאָמְרוּ לֵאמֹר. שְׂאִין תִּלְמוּד לֹמֵד
לֵאמֹר. וּמָה תִּלְמוּד לֹמֵר לֵאמֹר. מְלָמֵד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל
עֹנִיִּין אַחֲרָיו שֶׁל מֹשֶׁה עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר. כְּקוֹרְאִין אֶת
הַהֵלֵל. אֲשִׁירָה לֵי כִי גָאָה גָאָה. לְכֹךְ נֶאֱמַר לֵאמֹר. רַבִּי
נִחְמֶיָה אוֹמֵר כְּקוֹרְיִין אֶת שְׁמַע. וְלֹא כְּקוֹרְיִין אֶת הַהֵלֵל:

ה' בּוֹ בַּיּוֹם דָּרַשׁ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן הוֹרְקָנוֹס לֹא עָבַד אֵיזוֹב אֶת
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲלֵא מֵאַהֲבָה. שְׁנֵאֲמַר הֵן יִקְטִלֵנִי לוֹ
אֵיחֹל. וְעַדִּין הַדָּבָר שְׁקוּל. לוֹ אֲנִי מְצַפֶּה. אוֹ אֲנִי מְצַפֶּה.
תִּלְמוּד לֹמֵר עַד אֲגֻעַ לֹא אֶסִּיר תּוֹמָתִי מִמֶּנִּי. מְלָמֵד
שְׁמֵאֲהָבָה עָשָׂה. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִי יִגְלֶה עֶפֶר מֵעֵינַיִךְ
רִבֵּן יוֹחֲנָן בֶּן זִפְאִי. שֶׁהָיִיתָ דּוֹרֵשׁ כָּל יָמֶיךָ שְׁלֹא עָבַד
אֵיזוֹב אֶת הַמָּקוֹם אֲלֵא מִירָאָה. שְׁנֵאֲמַר אִישׁ תָּם וַיֵּשֶׁר
יֵרָא אֱלֹהִים וְסָר מֵרַע. וְהֵלֵא יְהוֹשֻׁעַ תִּלְמִיד תִּלְמִידֶיךָ לִמַּד
שְׁמֵאֲהָבָה עָשָׂה:

פרק ו

מִי שֶׁקָּנָא לְאִשְׁתּוֹ וְנִסְתָּרָהּ אֶפִּילוּ שָׁמַע מֵעוֹף הַפּוֹרֶחַ.
יֹצִיא וַיִּתֵּן כְּתוּבָה דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
אוֹמֵר עַד שִׁישְׂאוּ וַיִּתְּנוּ בָּהּ מוֹזְרוֹת בִּלְבָנָה:

^ב אָמַר עַד אֶחָד אָנִי רְאִיתִיהָ שְׁנִטְמַאת לֹא הָיְתָה שׁוֹתָה.
וְלֹא עוֹד אֶלָּא אֶפִּילוּ עֶבֶד אֶפִּילוּ שִׁפְחָה הָרִי אֵלּוּ נְאֻמִּין
אֶף לְפוֹסְלָה מִכְּתוּבָתָהּ חֲמוּתָה וְצָרְתָה וַיִּבְמַתָּה וּבֵת
בְּעָלָה הָרִי אֵלּוּ נְאֻמֹּת וְלֹא לְפוֹסְלָה מִכְּתוּבָתָה אֶלָּא
שֶׁלֹּא תִשְׁתָּה:

^ג שֶׁהָיָה בְּדִין וּמָה אִם עֵדוֹת רֵאשׁוֹנָה שָׂאִין אוֹסְרֶתָה
אֶסּוּר עוֹלָם אֵינָה מִתְקַיֶּמֶת בְּפָחוֹת מִשְׁנַיִם עֵדוֹת
אַחֲרוֹנָה שְׂאוֹסְרֶתָה אֶסּוּר עוֹלָם אֵינּוּ דִּין שֶׁלֹּא תִתְקַיֵּם
בְּפָחוֹת מִשְׁנַיִם תִּלְמוּד לֹמֵר וְעַד אֵין בָּהּ כָּל עֵדוֹת שִׁישׁ
בָּהּ קָל וְחֹמֶר לְעֵדוֹת הָרֵאשׁוֹנָה מַעֲתָהּ וּמָה אִם עֵדוֹת
אַחֲרוֹנָה שְׂאוֹסְרֶתָה אֶסּוּר עוֹלָם הָרִי הִיא מִתְקַיֶּמֶת
בְּעַד אֶחָד עֵדוֹת הָרֵאשׁוֹנָה שָׂאִין אוֹסְרֶתָה אֶסּוּר עוֹלָם
אֵינּוּ דִּין שֶׁתִּתְקַיֵּם בְּעַד אֶחָד תִּלְמוּד לֹמֵר כִּי מִצָּא בָּהּ
עֲרוֹת דְּבָר וּלְהֵלֵךְ הוּא אוֹמֵר עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים יָקוּם דְּבָר.
מָה דְּבָר הָאֶמּוּר לְהֵלֵךְ עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אֶף כָּאֵן עַל פִּי
שְׁנַיִם עֵדִים:

^ד עַד אוֹמֵר נְטִמַּאת וְעַד אוֹמֵר לֹא נְטִמַּאת אִשָּׁה אוֹמֶרֶת
נְטִמַּאת וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת לֹא נְטִמַּאת הָיְתָה שׁוֹתָה אֶחָד

אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת היתה שוטה.
שנים אומרים נטמאת ואחד אומר לא נטמאת לא
היתה שוטה:

פרק ז

אֵלּוּ נֶאֱמְרִין בְּכָל לָשׁוֹן פֶּרֶשֶׁת סוּטָה וְיִדּוּי מַעֲשֶׂה.
קְרִיאַת שְׁמַע וְתַפְלָה וּבִרְכּוֹת הַמְּזוֹן וּשְׁבוּעַת
הָעֵדוּת וּשְׁבוּעַת הַפְּקָדוֹן:

^ב וְאֵלּוּ נֶאֱמְרִין בְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ מִקְרָא בְּכוּרִים וְחִלְצָה.
בְּרָכוֹת וּקְלָלוֹת בִּרְכַּת כֹּהֲנִים וּבְרָכוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל וּפֶרֶשֶׁת
הַמִּלֵּךְ וּפֶרֶשֶׁת עֲגֻלָּה עֲרוּפָה וּמִשׁוּחַ מִלְחָמָה בְּשָׁעָה
שֶׁמִּדְּבַר אֵל הָעָם:

^ג מִקְרָא בְּכוּרִים כִּיְצַד וְעִנִּית וְאִמְרַת לִפְנֵי יי אֱלֹהֶיךָ.
וּלְהֵלֵן הוּא אוֹמֵר וְעָנּוּ הַלּוּיִם וְאָמְרוּ מָה (עֲנִיָּה הָאִמּוּרָה)
לְהֵלֵן בְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ אִם כָּאֵן בְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ:

^ד חִלְצָה כִּיְצַד וְעִנִּיתָ וְאִמְרָה וּלְהֵלֵן הוּא אוֹמֵר וְעָנּוּ
הַלּוּיִם וְאָמְרוּ מָה עֲנִיָּה הָאִמּוּרָה לְהֵלֵן בְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.
אִם כָּאֵן בְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר וְעִנִּיתָ וְאִמְרָה
כִּכָּה עַד שֶׁתֹּאמַר בְּלָשׁוֹן הַזֶּה:

^ה בְּרָכוֹת וּקְלָלוֹת כִּיְצַד כִּיּוֹן שֶׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיַּרְדֵּן
וּבָאוּ אֶל הַר גְּרִזִּים וְאֵל הַר עֵיבֵל שֶׁבְּשִׁמְרוֹן שֶׁבְּצֵד שְׁכָם.
שֶׁבְּאַצֵּל אֱלֹוֵי מוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר הֲלֹא הִמָּה בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן

וְגוֹמֵר. וְלֵהֲלֹךְ הוּא אוֹמֵר וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאֶרֶץ עַד מְקוֹם שָׁכָם. עַד אֵלּוֹן מוֹרָה. מָה אֵלּוֹן מוֹרָה הָאֲמוֹר לֵהֲלֹךְ שָׁכָם. אִף אֵלּוֹן מוֹרָה הָאֲמוֹר כָּאֵן שָׁכָם. שְׁשָׁה שְׁבָטִים עָלוּ לְרֹאשׁ הַר גְּרִזִּים. וְשְׁשָׁה שְׁבָטִים עָלוּ לְרֹאשׁ הַר עֵיבָל. וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְהָאֲרֹזִים עֹמְדִים לְמִטָּה בְּאֲמָצֵעַ. הַכֹּהֲנִים מְקִיפִין אֶת הָאֲרֹזִים. וְהַלְוִיִּם אֶת הַכֹּהֲנִים. וְכָל יִשְׂרָאֵל מִכָּאֵן וּמִכָּאֵן. שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל יִשְׂרָאֵל וְזִקְנָיו וְשׁוֹטְרָיו וְשׁוֹפְטָיו עֹמְדִים מִזֶּה וּמִזֶּה לְאֲרֹזִים וְגוֹמֵר. הִפְכוּ פְּנֵיהֶם כָּלִפִּי הַר גְּרִזִּים. וּפְתַחוּ בִּבְרָכָה בְּרוּךְ הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יַעֲשֶׂה פֶסֶל וּמִסֵּכָה. וְאֵלּוֹ וְאֵלּוֹ עֹנִין אָמֵן. הִפְכוּ פְּנֵיהֶם כָּלִפִּי הַר עֵיבָל. וּפְתַחוּ בִּקְלָלָה אֲרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל וּמִסֵּכָה. וְאֵלּוֹ וְאֵלּוֹ עֹנִין אָמֵן. עַד שֶׁגֹּמְרִים בְּרָכוֹת וּקְלָלוֹת. וְאַחֵר כֵּךְ הִבִּיאוּ אֶת הָאֲבָנִים. וּבָנוּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְסִדּוּהוּ בְּסִיד. וְכָתְבוּ עָלָיו אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה בְּשִׁבְעִים לָשׁוֹן. שֶׁנֶּאֱמַר בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְנָטְלוּ אֶת הָאֲבָנִים וּבָאוּ וְלָנוּ בַּמָּקוֹמִן:

י בְּרֶכֶת כֹּהֲנִים כִּי־צַד. בַּמִּדִּינָה אוֹמְרִים אוֹתָהּ שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת. וּבַמִּקְדָּשׁ בְּרָכָה אַחַת. בַּמִּקְדָּשׁ אוֹמֵר אֶת הַשֵּׁם כְּכֹתְבוֹ. וּבַמִּדִּינָה בְּכַנּוּיָו. בַּמִּדִּינָה כֹהֲנִים נוֹשְׂאִים אֶת יְדֵיהֶן כְּנֶגֶד כְּתֻפֵּיהֶן. וּבַמִּקְדָּשׁ עַל גְּבִי רֹאשִׁיהֶן. חוּץ מִכֶּהֱן גָּדוֹל שְׂאִינוֹ מִגְבִּיָּהּ אֶת יָדָיו לְמַעַלָּה מִן הָעֵץ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף כֶּהֱן גָּדוֹל מִגְבִּיָּהּ אֶת יָדָיו לְמַעַלָּה מִן הָעֵץ. שֶׁנֶּאֱמַר וַיֵּשֶׂא אֶהֱרֹן אֶת יָדָיו אֶל הָעָם וַיְבָרֶכֶם:

י ברכות כהן גדול כיצד חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנו לסגן והסגן נותנו לכהן גדול וכהן גדול עומד ומקבל (וקורא עומד) וקורא אחרי מות ואף בעשור וגולל את התורה ומניחה בחיקו ואומר יותר ממה שקריתי לפניכם כתוב כאן ובעשור שבחומש הפקדים קורא על פה ומברך עליה שמנה ברכות על התורה ועל העבודה ועל ההודיה ועל מחילת העון ועל המקדש ועל ישראל ועל הכהנים ועל שאר התפלה:

ח פירשת המלך כיצד מוצאי יום טוב הראשון של חג בשמיני במוצאי שביעית עושין לו בימה של עץ בעזרה והוא יושב עליה שנאמר מקץ שבע שנים במועד וגומר חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנו לסגן והסגן (נותנו) לכהן גדול וכהן גדול נותנו למלך והמלך עומד ומקבל וקורא יושב אגריפס המלך עמד וקבל וקרא עומד ושבחוהו חכמים וכשהגיע ללא תוכל לתת עליך איש נכרי זלגו עיניו דמעות אמרו לו אל תתירא אגריפס אחינו אתה אחינו אתה (אחינו אתה) וקורא מתחלת אלה הדברים עד שמע ושמע והיה אם שמע עשר תעשר כי תכלה לעשר ופירשת המלך וברכות וקללות עד שגומר כל הפרשה ברכות שכהן גדול מברך אותן המלך מברך אותן אלא שנותן של רגלים תחת מחילת העון:

פרק ח

מְשֻׁנַּח מִלַּחֲמָה בְּשָׁעָה שֶׁמְדַבֵּר אֶל הָעַם בְּלִשׁוֹן
הַקֹּדֶשׁ הִיא מְדַבֵּר. שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה בְּקִרְבְּכֶם אֶל
הַמִּלְחָמָה. וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן. זֶה כֹּהֵן מְשֻׁנַּח מִלַּחֲמָה. וְדַבֵּר אֶל
הָעַם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. וְאֹמֵר עֲלֵיהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר.
עַל אוֹיְבֵיכֶם וְלֹא עַל אֲחֵיכֶם. לֹא יְהוּדָה עַל שְׁמֵעוֹן.
וְלֹא שְׁמֵעוֹן עַל בְּנֵימִין. שְׁאֵם תִּפְּלוּ בִידֵם יִרְחֲמוּ עֲלֵיכֶם.
כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקְוֹמוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר נִקְּבוּ בְּשֵׁמוֹת וַיַּחֲזִיקוּ
בַשְּׂבִיָּה וְכָל מַעֲרֻמֶּיהֶם הִלְבִּישׁוּ מִן הַשָּׁלָל. וַיִּלְבִּישׁוּם
וַיַּגִּיעִלוּם וַיֹּאכִילוּם וַיִּשְׁקוּם וַיְסַכּוּם וַיַּנְהִילוּם בַּחֲמוּרִים
לְכָל כּוֹשֵׁל. וַיָּבִיאוּם יְרִיחוֹ עִיר הַתְּמָרִים אֶצֶל אֲחֵיהֶם.
וַיָּשׁוּבוּ שׁוֹמְרוֹן. עַל אוֹיְבֵיכֶם אַתֶּם הוֹלְכִים שְׁאֵם תִּפְּלוּ
בִידֵם אֵין מִרְחָמִים עֲלֵיכֶם. אֵל יֵרֶךְ לְבַבְכֶם. אֵל תִּירָאוּ
וְאֵל תַּחֲפוּזוּ וְגוֹמֵר. אֵל יֵרֶךְ לְבַבְכֶם. מִפְּנֵי צַהֲלַת סוֹסִים.
וְצַחֲצוּחַ תְּרֻבוֹת. אֵל תִּירָאוּ מִפְּנֵי הַגָּפֶת תְּרִיסִין. וְשִׁפְעַת
הַקֶּלָּגְסִין. אֵל תַּחֲפוּזוּ. מִקּוֹל הַקֶּרְנוֹת. אֵל תַּעֲרֹצוּ. מִפְּנֵי קוֹל
צִוְחוֹת. כִּי יִי אֱלֹהֵיכֶם הַהוּלֵךְ עִמָּכֶם. הֵן בָּאִין בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל
בָּשָׂר וְדָם. וְאַתֶּם בָּאִים בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם. פְּלִשְׁתִּים בָּאוּ
בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל גְּלִית. מָה הָיָה סוּפוֹ לְסוּף נָפַל בַּחֲרָב (וְהֵם)
נָפְלוּ עִמּוֹ. בְּנֵי עֵמּוֹן בָּאוּ בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל שׁוּבָד. מָה הָיָה סוּפוֹ
לְסוּף נָפַל בַּחֲרָב. וְהֵם נָפְלוּ עִמּוֹ. (אֲבָל) אַתֶּם אֵי אַתֶּם
כֵּן. כִּי יִי אֱלֹהֵיכֶם הַהוּלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם וְגוֹמֵר. זֶה
מַחֲנֶה הָאָרוֹן:

^ב וַדְּבָרוּ הַשּׁוֹטְרִים אֶל הָעָם לֵאמֹר. מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית חֹדֶשׁ וְלֹא חָנְכוּ יָלְדָּה וַיָּשׁוּב לְבֵיתוֹ וְגוֹמֵר. אֶחָד הַבּוֹנֶה בֵּית הַתְּבִין. בֵּית הַבֶּקֶר. בֵּית הָעֵצִים. בֵּית הָאוֹצְרוֹת. אֶחָד הַבּוֹנֶה. וְאֶחָד הַלּוֹקֵחַ. וְאֶחָד הַיּוֹרֵשׁ. וְאֶחָד שֹׁנֵת לֹא מִתְּנָה. וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כָּרֶם וְלֹא חָלְלוּ וְגוֹמֵר. אֶחָד הַנוֹטֵעַ הַכָּרֶם. וְאֶחָד הַנוֹטֵעַ חֲמֶשֶׁת אֵילָנֵי מֶאֱכָל. וְאֶפִּילוּ מִחֲמֶשֶׁת מִיָּנִין. אֶחָד הַנוֹטֵעַ. וְאֶחָד הַמְּבַרֵּךְ. וְאֶחָד הַמְּרַכִּיב. וְאֶחָד הַלּוֹקֵחַ. וְאֶחָד הַיּוֹרֵשׁ. וְאֶחָד שֹׁנֵת לֹא מִתְּנָה. וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אָרַשׁ אִשָּׁה וְגוֹמֵר. אֶחָד הַמְּאַרֵּס אֶת הַבֵּתוּלָה. וְאֶחָד הַמְּאַרֵּס אֶת הָאֵלְמָנָה. וְאֶפִּילוּ שׁוֹמְרֵת יָבָם. וְאֶפִּילוּ שְׁמַע שְׁמַת אַחִיו בַּמִּלְחָמָה חֹזֵר וּבָא לוֹ. כָּל אֵלּוּ שׁוֹמְעִים דְּבָרֵי כֹהֵן מַעֲוָרָכִי הַמִּלְחָמָה וְחוֹזְרִין וּמִסְפִּיקִין מֵיָּם וּמִזֶּן וּמִתְקַנִּין אֶת הַדְּרָכִים:

^ג וְאֵלּוּ שְׂאִינָן חוֹזְרִין. הַבּוֹנֶה בֵּית שְׁעָר אֶכְסָדְרָה וּמִרְפֶּסֶת. הַנוֹטֵעַ אַרְבָּעָה אֵילָנֵי מֶאֱכָל. וְחֲמֶשֶׁת אֵילָנֵי סָרֵק. הַמְּחֹזֵר אֶת גְּרוּשָׁתוֹ. אֵלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכֹהֵן הַדְּיוֹט. מִמְּזֻרָת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל. בֵּת יִשְׂרָאֵל לְמִמְזֹר וּלְנִתְיָן. לֹא הָיָה חוֹזֵר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף הַבּוֹנֶה בֵּית עַל מְכוּנּוֹ. לֹא הָיָה חוֹזֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִף הַבּוֹנֶה בֵּית לְבָנִים בְּשָׂרוֹן. לֹא הָיָה חוֹזֵר:

^ד וְאֵלּוּ שְׂאִין זִזִין מִמְּקוֹמָן. בָּנָה בֵּית וְחָנְכוּ. נָטַע כָּרֶם וְחָלְלוּ. הִנּוּשָׂא אֶת אֲרוּסָתוֹ. הַכּוֹנֵס אֶת יְבָמָתוֹ. שֹׁנֵאֵמֵר נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת. לְבֵיתוֹ זֶה בֵּיתוֹ. יִהְיֶה. זֶה

כִּרְמוֹ. וְשִׁמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ. זֹאת אִשְׁתּוֹ. אֲשֶׁר לָקַח לְהִבְיָא
אֶת יְבִמְתּוֹ. אֵינָן מִסְפִּיקִין (לָהֶם) מִים וּמִזֶּזֶן. וְאֵינָן מִתְקַנְנִין
אֶת הַדְּרָכִים:

ה' וַיִּסְפּוּ הַשּׁוֹטְרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם וְגוֹמֵר. רַבִּי עֲקִיבָא
אוֹמֵר הִירָא וְרַדְּ הַלֵּבב כַּמְשָׁמְעוּ. שְׂאִינוּ יָכוֹל לַעֲמֹד
בְּקִשְׁרֵי הַמִּלְחָמָה וְלִרְאוֹת חֶרֶב שְׁלוֹפָה. רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְלִי
אוֹמֵר הִירָא וְרַדְּ הַלֵּבב זֶהוּ הַמִּתְיָרָא מִן הָעֵבִירֹת שֶׁבִּידּוֹ.
לְפִיכֹךְ תִּלְתֶּה לֹּז הַתּוֹרָה אֶת כָּל אֵלֹו שֶׁיַּחֲזֹר בַּגִּלְלָן.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֶלְמָנָה לִכְהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לִכְהֵן
הַדְּיוֹט. מִמְּזֹרֶת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל. בֵּת יִשְׂרָאֵל לְמַמְזֵר
וּלְנִתִּין. הִרִי הוּא הִירָא וְרַדְּ הַלֵּבב:

י' וְהָיָה כְּכֹלֹת הַשּׁוֹטְרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם. וּפָקְדוֹ שָׂרִי
צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם. וּבִעֲקָבוֹ שֶׁל עִם מַעֲמִידִין זְקִיפִין
לְפָנֵיהֶם. וְאַחֲרֵים מֵאַחֲזֹרֵיהֶם. וּכְשִׁילִין שֶׁל בְּרִזָּל בִּידֵיהֶן.
וְכָל הַמִּבְקֵשׁ לַחֲזֹר הָרְשׁוֹת בְּיָדָם לְקַפֵּחַ אֶת שׁוֹקֵיו.
שֶׁתַּחֲלֹת גִּיסָה נִפְלָה. שֶׁנֶּאֱמַר נָס יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי פִלְשְׁתִּים.
וְגַם מִגִּפָּה גְדוֹלָה הָיְתָה בָּעָם. וְלֹהֶלֶן הוּא אוֹמֵר וַיִּנּוֹסוּ
אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִפָּנֵי פִלְשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים וְגוֹמֵר:

י' בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּמִלְחָמַת הָרְשׁוֹת. אֲבָל בְּמִלְחָמַת
מִצְוָה. הַכֹּל יוֹצְאִים אֶפִּילוֹ חֶתֶן מִחֲדָרוֹ וְכֹלָה מִחֻפְתָּהּ.
אִמֵּר רַבִּי יְהוּדָה בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּמִלְחָמַת מִצְוָה.

אבל במלחמת חובה הכל יוצאין אפילו חתן מחדרו וכלה
מחפתה:

פרק ט

עגלה ערופה בלשון הקדש שנאמר כי ימצא חלל
באדמה ויצאו זקניו ושפטיה שלשה מבית דין
הגדול שבירושלים היו יוצאין רבי יהודה אומר חמשה
שנאמר זקניו שנים ושופטיה שנים ואין בית דין שקול
מוסיפין עליהם עוד אחד:

^ב נמצא טמון בגל או תלוי באילן או צף על פני המים
לא היו עורפין שנאמר באדמה ולא טמון בגל נופל ולא
תלוי באילן בשדה ולא צף על פני המים נמצא סמוך
לספר או לעיר שרבה גוים או לעיר שאין בה בית דין
לא היו עורפין אין מודדין אלא מעיר שיש בה בית דין
נמצא מכון בין שתי עירות שתיהן מביאות שתי עגלות
דברי רבי אליעזר (וחכמים אומרים עיר אחת מביאה
עגלה ערופה ואין שתי עירות מביאות שתי עגלות) ואין
ירושלים מביאה עגלה ערופה:

^ג נמצא ראשו במקום אחד וגופו במקום אחר מוליכין
הראש אצל הגוף דברי רבי אליעזר רבי עקיבא אומר
הגוף אצל הראש:

י מאין היו מוֹדִדִין רבי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִטְבוּרוֹ רבי עקיבא
אוֹמֵר מִחוּטְמוֹ רבי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר מִמָּקוֹם
שֶׁנֶּעֱשָׂה חָלָל מִצְוָאוֹ:

ה נפֿטְרוּ זִקְנֵי יְרוּשָׁלַיִם וְהִלְכוּ לָהֶן זִקְנֵי אוֹתָהּ הָעִיר
מִבֵּי־אֵין עֲגֻלַת בָּקָר אֲשֶׁר לֹא עֶבֶד בָּהּ אֲשֶׁר לֹא מִשְׁכָּה
בְּעוֹל וְאֵין הַמוֹם פּוֹסֵל בָּהּ וּמוֹרִידִים אוֹתָהּ לְנַחֵל אֵיתָן
וְאֵיתָן כִּמְשֻׁמְעוֹ קָשָׁה אִף עַל פִּי שְׂאִינוֹ אֵיתָן כֶּשֶׁר
וְעוֹרְפִין אוֹתָהּ בְּקוֹפִיץ מֵאַחֲרֶיהָ וּמְקוֹמָהּ אֲסוּר מִלְזוּרְעַ
וּמִלְעֲבוֹד וּמוֹתֵר לְסָרוֹק שֵׁם פִּשְׁתָּן וּלְנֹקֶר שֵׁם אַבְנִים:

י זִקְנֵי אוֹתָהּ הָעִיר רוֹחֲצִין אֶת יְדֵיהֶן בְּמִים בְּמָקוֹם
עֲרִיפְתָּהּ שֶׁל עֲגֻלָּה וְאוֹמְרִים יְדֵינוֹ לֹא שָׁפְכוּ אֶת הַדָּם
הַזֶּה וְעֵינֵינוֹ לֹא רָאוּ וְכִי עַל דַּעְתָּנוּ עָלְתָהּ שְׁזַקְנֵי בֵּית
דִּין שׁוֹפְכֵי דָמִים הֵן אֵלָּא שְׁלֹא בֹא לְיַדֵּינוּ וּפְטָרְנוּהוּ
בְּלֹא מִזוֹן וְלֹא רְאִינוּהוּ וְהִנַּחְנוּהוּ (בְּלֹא לִוְיָהּ) וְהִכְהִנִּים
אוֹמְרִים כִּפּוּר לַעֲמֹד יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פָּדִיתָ יִי וְאַל תִּתֵּן דָּם
נָקִי בְּקֶרֶב עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ צָרִיכִים לִזְמַר וְנִכְפָּר לָהֶם
הַדָּם אֵלָּא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מִבְּשָׂרָתָן אֵימָתִי שֶׁתַּעֲשׂוּ כָכָה
הַדָּם מִתְכַּפֵּר לָהֶם:

י נִמְצָא הַהוֹרֵג עַד שֶׁלֹא נִעְרְפָה הָעֲגֻלָּה תֵּצֵא וְתִרְעָה
בְּעֶדְרִי מִשְׁנַעְרְפָה הָעֲגֻלָּה תִּקְבֵּר בְּמָקוֹמָהּ שֶׁעַל סֶפֶק
בָּאָה מִתַּחֲלָתָה כִּפְרָה סֶפְקָה וְהִלְכָה לָהּ נִעְרְפָה הָעֲגֻלָּה
וְאַחֵר כִּד נִמְצָא הַהוֹרֵג הָרִי זֶה יִהְרֵג:

ח עד אחד אומר ראיתי את ההורג ועד אחד אומר לא ראיתי אשה אומרת ראיתי ואשה אומרת לא ראיתי היו עורפין עד אחד אומר ראיתי ושנים אומרים לא ראיתי היו עורפין שנים אומרים ראינו ואחד אומר להן לא ראיתם לא היו עורפין:

ט משרבו הרצחנים בטלה עגלה ערופה משבא אלעזר בן דינאי ותחינה בן פרישה (בן פרישה) היה נקרא חזרו לקרותו בן הרצחן משרבו המנאפים פסקו המים המרים ורבן יוחנן בן זכאי הפסיקו שנאמר לא אפקוד על בנותיכם כי תזנינה ועל כלותיכם כי תנאפנה כי הם וגומר משמת יוסי בן יעזר איש צרידה ויוסי בן (יוחנן) איש ירושלים בטלו האשכולות שנאמר אין אשכול לאכול בכורה אותה נפשי:

י יוחנן כהן גדול העביר הודית המעשר אף הוא בטל את המעוררין ואת הנוקפין עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים ובמימי אין אדם צריך לשאול על הדמאי:

יא משבטלה סנהדרין בטל השיר מבית המשתאות שנאמר בשיר לא ישתו יין וגומר:

יב משמתו גביאים הראשונים בטלו אורים ותמים משחרב בית המקדש בטל השמיר ונפת צופים ופסקו אנשי אמנה שנאמר הושיעה יי כי גמר חסיד וגומר רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי יהושע מיום

שְׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֵין יוֹם שָׁאִין בּוֹ קָלְלָהּ. וְלֹא יֵרֵד
הַטֵּל לְבָרְכָהּ. וְנִטְלָ טַעַם הַפִּירוֹת. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר אֵף נִטְלָ
שֶׁמֶן הַפִּירוֹת:

י" רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אֹמֵר הִטְהָרָה נִטְלָה אֶת הַטַּעַם
וְאֶת הָרִיחַ. הַמַּעֲשֻׂרוֹת נִטְלוּ אֶת שֶׁמֶן הַדָּגָן. (וְחֻכְמִים
אֹמְרִים הַזֵּנוֹת וְהַכֹּשֵׁפִים כָּלוּ אֶת הַכֹּל):

י" בַּפּוֹלְמוֹס שֶׁל אֶסְפָּסִינוֹס גָּזְרוּ עַל עֲטָרוֹת חֲתָנִים וְעַל
הָאִירוֹס. בַּפּוֹלְמוֹס שֶׁל טִיטוֹס גָּזְרוּ עַל עֲטָרוֹת כָּלוֹת.
וְשֶׁלֹא יִלְמַד אָדָם אֶת בְּנוֹ יוֹנִית. בַּפּוֹלְמוֹס הָאֲחֵרוֹן גָּזְרוּ
שֶׁלֹא תֵצֵא הַכֹּלָה בְּאֶפְרַיִם בְּתוֹךְ הָעִיר. וְרַבּוֹתֵינוּ הִתִּירוּ
שֶׁתֵּצֵא הַכֹּלָה בְּאֶפְרַיִם בְּתוֹךְ הָעִיר:

טו' מִשְׁמַת רַבִּי מֵאִיר בִּטְלוּ מוֹשְׁלֵי מְשָׁלִים. מִשְׁמַת בֶּן עֲזַאי
בִּטְלוּ הַשְּׂקָדִים. מִשְׁמַת בֶּן זֹמָא בִּטְלוּ הַדִּרְשָׁנִים. מִשְׁמַת
רַבִּי יְהוֹשֻעַ פָּסְקָה טוֹבָה מִן הָעוֹלָם. מִשְׁמַת רַבֶּן שִׁמְעוֹן
בֶּן גַּמְלִיאֵל בָּא גּוֹבְאִי. וְרַבּוֹ צָרוֹת. מִשְׁמַת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן
עֲזַרְיָה פָּסַק הָעֶשֶׂר מִן הַחֻכְמִים. מִשְׁמַת רַבִּי עֲקִיבָא בִּטְלָ
כְּבוֹד הַתּוֹרָה. מִשְׁמַת רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא בִּטְלוּ אֲנָשִׁי
מַעֲשֵׂה. מִשְׁמַת רַבִּי יוֹסִי קִטְנוּטָא פָּסְקוּ חֲסִידִים וְלָמָּה
נִקְרָא שְׁמוֹ קִטְנוּטָא. שֶׁהָיָה קִטְנוּטָן שֶׁל חֲסִידִים. מִשְׁמַת
רַבֶּן יוֹחָנָן בֶּן זָכָאי בִּטְלָ זִיו הַחֻכְמָה. מִשְׁמַת רַבֶּן גַּמְלִיאֵל
הַזֶּקֶן בִּטְלָ כְבוֹד הַתּוֹרָה. וּמִתָּה טְהָרָה וּפְרִישוֹת. מִשְׁמַת

רבי ישמעאל בן פאבי בטל זיו הכהנה. משמת רבי בטלה
עונה ויראת חטא:

בריייתא

רבי פינחס בן יאיר אומר משחרב בית המקדש בושו
חברים ובני חורין וחפו ראשם. ונדלדלו אנשי
מעשה. וגברו בעלי זרוע ובעלי לשון. ואין דורש ואין
מבקש ואין שואל. על מי לנו להשען על אבינו שבשמים.
רבי אליעזר הגדול אומר. מיום שחרב בית המקדש שרו
חכימא למיהוי כספריא. וספריא כחזנא. וחזנא כעמא
דארעא. ועמא דארעא אזלא ודלדלה. ואין שואל ואין
מבקש. על מי יש להשען על אבינו שבשמים. בעקבות
משיחא חצפא יסגא. ויקר יאמיר. הגפן תתן פריה. והיין
ביקר. והמלכות תהפך למינות. ואין תוכחה. בית ועד
יהיה לזנות. והגליל יחרב. והגבלן ישום. ואנשי הגבול
יסובבו מעיר לעיר ולא יחננו. וחכמת סופרים תסרח.
ויראי חטא ימאסו. והאמת תהא נעדרת. נערים פני
זקנים ילבינו. זקנים יעמדו מפני קטנים. בן מנול אב. בת
קמה באמה. כלה בחמותה. אויבי איש אנשי ביתו. פני
הדור כפני הכלב. הבן אינו מתבייש מאביו. ועל מי יש
לנו להשען על אבינו שבשמים:

עד כאן בנוסחא בבלי וירושלמי היא במשנה וכן גירסת רש"י
ובספר אחר כולה ברייתה היא

רַבִּי פִּינְחָס בֶּן יֶאֱיר אָמַר זְרִיזוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי נְקִיּוֹת.
וְנְקִיּוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי טְהָרָה. וְטְהָרָה מְבִיאָה לַיָּדִי
פְּרִישוֹת. וּפְרִישוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי קְדוּשָׁה. וְקְדוּשָׁה מְבִיאָה
לַיָּדִי עֲנוּה. וְעֲנוּה מְבִיאָה לַיָּדִי יִרְאַת חֶטָּא. וְיִרְאַת חֶטָּא
מְבִיאָה לַיָּדִי חֲסִידוֹת. וְחֲסִידוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.
וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מְבִיאָה לַיָּדִי תַּחֲיִית הַמֵּתִים. וְתַחֲיִית הַמֵּתִים
בָּאָה עַל יְדֵי אֱלֹהֵינוּ זְכוֹר לְטוֹב אָמֵן: סליק

מסכת נדרים

פרק א

כָּל כְּנוּי נְדָרִים כְּנִדְרִים וְחֲרָמִים כְּחֲרָמִים וְשִׁבּוּעוֹת
כְּשִׁבּוּעוֹת וְנִזְירוֹת כְּנִזְירוֹת הָאוֹמֵר לְחִבְרֵי מוֹדַרְנִי
מִמֶּךָּ מִפְּרִשְׁנִי מִמֶּךָּ מְרוּחֲקָנִי מִמֶּךָּ שְׂאִינִי אוֹכֵל לָךְ
שְׂאִינִי טוֹעֵם לָךְ אָסוּר מְנוּדָה אֲנִי לָךְ רַבִּי עֲקִיבָא הִיא
חוֹכֵךְ בָּזָה לְהַחֲמִיר כְּנִדְרֵי רְשָׁעִים נֶדֶר בְּנִזִּיר וּבִקְרָבָן
וּבְשִׁבּוּעָה כְּנִדְרֵי כָשָׁרִים לֹא אָמַר כָּלוּם כְּנִדְבוֹתָם נֶדֶר
בְּנִזִּיר וּבִקְרָבָן:

ב הָאוֹמֵר לְחִבְרֵי קוֹנֵם קוֹנֵחַ קוֹנֵס הָרִי אֵלּוּ כְּנוּיָן
לְקִרְבָּן חֶרֶק חֶרֶף חֶרֶף הָרִי אֵלּוּ כְּנוּיָם לְחֶרֶם גִּזִּיק
גִּזִּיחַ פְּזִיחַ הָרִי אֵלּוּ כְּנוּיָן לְנִזְירוֹת שְׁבוּתָה שְׁקוּקָה נֶדֶר
בְּמוֹתָה הָרִי אֵלּוּ כְּנוּיָן לְשִׁבּוּעָה:

ג הָאוֹמֵר לֹא חוֹלִין לֹא אוֹכֵל לָךְ לֹא כָשֶׁר וְלֹא דָכִי טְהוֹר
וְטָמֵא נוֹתֵר וּפְגוּל אָסוּר כְּאִמָּרָא כְּדִירִים כְּעֵצִים
כְּאִשִּׁים כְּמִזְבֵּחַ כְּהִיכָל כִּירוּשָׁלַיִם נֶדֶר בְּאֶחָד מִכָּל
מִשְׁמָשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ אֵף עַל פִּי שְׁלֹא הַזִּכִּיר קִרְבָּן הָרִי זֶה
נֶדֶר קִרְבָּן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הָאוֹמֵר יְרוּשָׁלַיִם לֹא אָמַר
כָּלוּם:

ד הָאוֹמֵר קִרְבָּן עוֹלָה מִנְחָה חֲטָאת תּוֹדָה שְׁלָמִים
שְׂאִינִי אוֹכֵל לָךְ אָסוּר רַבִּי יְהוּדָה מְתִיר הַקִּרְבָּן כְּקִרְבָּן:

קָרְבֵּן שְׂאוּכַל לֶךְ. אָסוּר. לְקָרְבֵּן לֹא אוֹכַל לֶךְ. רַבִּי מֵאִיר
אוֹסֵר. הָאֹמֵר לַחֲבִירוֹ קוֹנֵם פִּי מִדֶּבֶר עִמָּךְ. יָדִי עוֹשֶׂה
עִמָּךְ. רַגְלִי מְהַלֶּכֶת עִמָּךְ. אָסוּר:

פרק ב

וְאֵלּוּ מִתְּרִין חוֹלִין שְׂאוּכַל לֶךְ. כְּבֶשֶׂר חֲזִיר. כַּעֲבוֹדַת
כּוֹכָבִים. כְּעוֹרוֹת לְבוּבִין. כְּנַבְלוֹת. (כְּטֶרְפוֹת).
כְּשִׁקְצִים. (כְּרֻמָּשִׁים). כְּחֶלֶת אֶהָרִן וְכִתְרוֹמָתוֹ מִתֵּר.
הָאֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ הִרִי אֶת עָלִי כְּאַמָּא. פּוֹתֵחִין לוֹ פֶּתַח
מִמָּקוֹם אֲחֵר. שְׁלֹא יָקַל רֹאשׁוֹ לְכַךְ. קוֹנֵם שְׂאִינִי יִשּׁוֹן.
שְׂאִינִי מִדֶּבֶר. שְׂאִינִי מִהֵלֶךְ. הָאֹמֵר לְאִשָּׁה קוֹנֵם שְׂאִינִי
מִשְׁמֶשֶׁד. הִרִי זֶה בְּלֹא יַחַל דְּבָרוֹ. שְׁבוּעָה שְׂאִינִי יִשּׁוֹן.
שְׂאִינִי מִדֶּבֶר. שְׂאִינִי מִהֵלֶךְ אָסוּר:

^א קָרְבֵּן לֹא אוֹכַל לֶךְ. הַקָּרְבֵּן שְׂאוּכַל לֶךְ. לֹא קָרְבֵּן לֹא
אוֹכַל לֶךְ. מִתֵּר. שְׁבוּעָה לֹא אוֹכַל לֶךְ. שְׁבוּעָה שְׂאוּכַל
לֶךְ. לֹא שְׁבוּעָה לֹא אוֹכַל לֶךְ. אָסוּר. זֶה חֹמֶר בְּשְׁבוּעוֹת
מִבְּנֵדְרִים. וְחֹמֶר בְּנֵדְרִים מִבְּשְׁבוּעוֹת. בִּיצֵד. אָמַר קוֹנֵם
סִכָּה שְׂאִינִי עוֹשֶׂה. לֹוֹב שְׂאִינִי נוֹטֵל. תְּפִילִין שְׂאִינִי מְנִיחַ.
בְּנֵדְרִים אָסוּר. בְּשְׁבוּעוֹת מִתֵּר. שְׂאִין נִשְׁבָּעִין לַעֲבוֹר עַל
הַמִּצְוֹת:

^ב יֵשׁ נֶדֶר בְּתוֹךְ נֶדֶר. וְאִין שְׁבוּעָה בְּתוֹךְ שְׁבוּעָה. בִּיצֵד.
אָמַר הֲרִינִי נָזִיר אִם אוֹכַל. הֲרִינִי נָזִיר אִם אוֹכַל וְאָכַל.

חייב על כל אחת ואחת. שבועה שלא אוכל. שבועה שלא אוכל ואכל. אינו חייב אלא אחת:

ד סתם נדרים להחמיר ופירושם להקל. כיצד. אמר הרי עלי כבשר מליח. כיון נסד. אם של שמים נדר. אסור. ואם של עבודת אלילים מתר. ואם סתם אסור. הרי עלי כחרם אם כחרם של שמים אסור. ואם כחרם של כהנים מתר. ואם סתם אסור. הרי עלי כמעשר אם כמעשר בהמה נדר אסור. ואם של דגן מתר. ואם סתם אסור. הרי עלי כתרומה. אם כתרומת הלשכה נדר אסור. ואם של גזרן מתר. ואם סתם אסור. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר סתם תרומה ביהודה אסורה. ובגליל מותרת. שאין אנשי גליל מכירין את תרומת הלשכה. סתם חרמים ביהודה מתרין ובגליל אסורין. שאין אנשי גליל מכירין את חרמי הכהנים:

ה נדר בחרם. ואמר לא נדרתי אלא בחרמו של ים. בקרבן ואמר לא נדרתי אלא בקרבנות של מלכים. הרי עצמי קרבן. ואמר לא נדרתי אלא בעצם שהנחתי לי להיות נזיר בו. קונם אשתי נהנית לי. ואמר לא נדרתי אלא מאשתי הראשונה שגרשתי. על כלן אין נשאלים להם. ואם נשאלו עונשין אותן. ומחמירין עליהם. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים פותחין להן פתח ממקום אחר ומלמדן אותם כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדרים:

פרק ג

אֲרֻבָּעָה נְדָרִים הִתִּירוּ חֲכָמִים. נְדָרֵי זִירוּזִין. וְנְדָרֵי הַבָּאִי.
 וְנְדָרֵי שְׁגָגוֹת. וְנְדָרֵי אוֹנָסִים. נְדָרֵי זִירוּזִין.
 כִּיצַד. הִיא מוֹכֵר חֶפֶץ. וְאָמַר קוֹנָם שְׁאֵינִי פּוֹחֵת לָךְ מִן
 הַסֵּלַע. וְהִלָּה אוֹמֵר קוֹנָם שְׁאֵינִי מוֹסִיף לָךְ עַל הַשֶּׁקֶל.
 שְׁנֵיהֶם רוֹצִים בְּשִׁלְשָׁה דִּינָרִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר
 אִף הַרוּצָה לְהַדִּיר אֶת חֲבִירוֹ שִׁיאֲכַל אֶצְלוֹ. אוֹמֵר (כָּל)
 נֶדֶר שְׁאֵנִי עֲתִיד לְדוֹר הוּא בָטֹל. וּבִלְבָד שִׁיְהֵא זְכוּר
 בְּשַׁעַת הַנֶּדֶר:

ב נְדָרֵי הַבָּאִי. אָמַר קוֹנָם אִם לֹא רָאִיתִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה כִּיּוֹצְאִי
 מִצָּרִים. אִם לֹא רָאִיתִי נָחַשׁ כְּקוֹרֶת בֵּית הַבֵּד. נְדָרֵי שְׁגָגוֹת
 אִם אֲכַלְתִּי וְאִם שְׁתִּיתִי. וְנִזְכָּר שְׁאֲכַל וְשָׁתָה. שְׁאֵינִי אוֹכֵל
 וְשְׁאֵינִי שׁוֹתָה. וְשָׁכַח וְאֲכַל וְשָׁתָה. אָמַר קוֹנָם אֲשֶׁתִּי
 נִהְיִית לִי שְׁגָגָה אֶת כִּיסִּי וְשֶׁהִפְתָּה אֶת בְּנִי. וְנוֹדַע שְׁלֹא
 הִפְתָּו. וְנוֹדַע שְׁלֹא גָנַבְתָּו. רָאָה אוֹתָן אוֹכְלִים תְּאֲנִים.
 וְאָמַר הֲרִי הֵן עָלֶיכֶם קֶרֶבֶן. וְנִמְצְאוּ אֲבִיו וְאֶחָיו וְהָיוּ עִמָּהֶן
 אַחֲרֵים. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים הֵן מִתְּרִין. וּמָה שְׁעִמָּהֶם
 אֲסוּרִים. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים אֵלּוּ וְאֵלּוּ מִתְּרִין:

ג נְדָרֵי אוֹנָסִים. הִדִּירוּ חֲבִירוֹ שִׁיאֲכַל אֶצְלוֹ. וְחָלָה הוּא אוֹ
 שְׁחָלָה בָנוּ. אוֹ שֶׁעָכְבוּ נִהַר. הֲרִי אֵלּוּ נְדָרֵי אוֹנָסִין:

ד נוֹדְרִין לַהוֹרָגִים. וְלַחֲרָמִין. וְלַמּוֹכְסִין. שֶׁהִיא תְּרוּמָה אִף
 עַל פִּי שְׁאִינָה תְּרוּמָה. שֶׁהֵן שֶׁל בֵּית הַמֶּלֶךְ. אִף עַל פִּי

שאינן של בית המלך. בית שמאי אומרים בכל נזדרין
חוץ מבשבועה. ובית הלל אומרים אף בשבועה. בית
שמאי אומרים לא יפתח לו בנדר. ובית הלל אומרים אף
יפתח לו. בית שמאי אומרים במה שהוא מדירו. ובית
הלל אומרים אף במה שאינו מדירו. כיצד אמרו לו אמור
קונם אשתי נהנית לי. ואמר קונם אשתי ובני נהנין לי.
בית שמאי אומרים אשתו מתרת ובניו אסורין. ובית הלל
אומרים אלו ואלו מתרין:

הרי נטיעות האלו קרבן. אם אינן נקצצות טלית זו קרבן
אם אינה נשרפת. יש להן פדיון. הרי נטיעות האלו קרבן
עד שיקצצו. טלית זו קרבן עד שתשרף אין להן פדיון:

הנזדר מיורדי הים מתר ביושבי היבשה. מיושבי
היבשה אסור ביורדי הים. שיורדי הים בכלל יושבי
היבשה. לא כאלו שהולכין מעכו ליפו אלא במי שדרכו
לפרש:

הנזדר מרואי החמה אסור אף בסומין. שלא נתבון זה
אלא למי שהחמה רואה אותו:

הנזדר משחורי הראש אסור בקרחין ובעלי שיבות.
ומתר בנשים ובקטנים. שאין נקראין שחורי הראש אלא
אנשים:

^ט הַנּוֹדֵר מִן הַיְלּוּדִים מִתֵּר בְּנִלּוּדִים. (מִן הַנּוֹלָדִים אֲסוּר בְּיְלּוּדִים). רַבִּי מֵאִיר מִתֵּר אֶף בְּיְלּוּדִים. וַחֲכָמִים אֹמְרִים לֹא נִתְכַּוֵּן זֶה אֲלָא בְּמִי שֶׁדִּרְכוֹ לְהוֹלִיד:

הַנּוֹדֵר מִשּׁוּבְתֵי שַׁבָּת אֲסוּר בְּיִשְׂרָאֵל. (וְאֲסוּר) בְּבוֹתִים. מֵאוֹכְלֵי שׁוּם אֲסוּר בְּיִשְׂרָאֵל וְאֲסוּר בְּבוֹתִים. מַעוּלֵי יְרוּשָׁלַיִם. אֲסוּר בְּיִשְׂרָאֵל. וּמִתֵּר בְּבוֹתִים:

^{טז} קוֹנֵם שְׂאִינִי נִהְנֶה לְבָנִי נָח. מִתֵּר בְּיִשְׂרָאֵל וְאֲסוּר בְּאוֹמוֹת. שְׂאִינִי נִהְנֶה לְזֶרַע אַבְרָהָם. אֲסוּר בְּיִשְׂרָאֵל וּמִתֵּר בְּאוֹמוֹת. שְׂאִינִי נִהְנֶה לְיִשְׂרָאֵל. לֹקַח בְּיֹתֵר וּמוֹכֵר בְּפָחוֹת. שִׁישְׂרָאֵל נִהְנִין לִי. לֹקַח בְּפָחוֹת וּמוֹכֵר בְּיֹתֵר. (אִם שׁוֹמֵעִין לוֹ). שְׂאִינִי נִהְנֶה לָהֶן וְהֵן לִי. יִהְנֶה לְאוֹמוֹת. קוֹנֵם שְׂאִינִי נִהְנֶה לְעֶרְלִים מִתֵּר בְּעֶרְלֵי יִשְׂרָאֵל. וְאֲסוּר בְּמוּלֵי גוֹיִם. קוֹנֵם שְׂאִינִי נִהְנֶה לְמוּלִים. אֲסוּר בְּעֶרְלֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִתֵּר בְּמוּלֵי אוֹמוֹת הָעוֹלָם. שְׂאִין הָעֶרְלָה קְרוּיָה אֲלָא לְשֵׁם גוֹיִם. שְׁנָאֵמַר כִּי כָל הַגּוֹיִם עֶרְלִים וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל עֶרְלֵי לֵב. וְאוֹמַר וְהָיָה הַפְּלִשְׁתִּי הָעֶרֶל הַזֶּה. וְאוֹמַר פֶּן תִּשְׁמַחְנָה בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים פֶּן תַּעֲלוּזְנָה בְּנוֹת הָעֶרְלִים. (רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמַר מֵאוֹסָה הָעֶרְלָה שֶׁנִּתְגַּנְּנוּ בָּהּ הָרָשָׁעִים. שְׁנָאֵמַר כִּי כָל הַגּוֹיִם עֶרְלִים וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל עֶרְלֵי לֵב). רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמַר גְּדוּלָה מִלָּה שֶׁנִּכְבְּרָתוֹ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה בְרִיתוֹת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר גְּדוּלָה מִלָּה שֶׁדוּחָה אֶת הַשַּׁבָּת הַחֲמוּרָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קֶרְחָה אוֹמַר גְּדוּלָה מִלָּה שֶׁלֹּא נִתְּלָה לוֹ לְמֹשֶׁה הַצַּדִּיק

עליה מלא שעה. רבי נחמיה אומר גדולה מילה שדוחה את הנגעים. רבי אומר גדולה מילה שכל המצות שעשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד שמל. שנאמר התהלך לפני והיה תמים. דבר אחר גדולה מילה שאלמלא היא לא ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו. שנאמר כה אמר יי אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת:

יום יג

פרק ד

אין בין המדר הנאה מחבירו. למדר הימנו מאכל. אלא דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אכל נפש. המדר מאכל מחבירו. לא ישאלנו נפה וכברה וריחים ותנור. אבל משאיל לו חלוק וטבעת וטלית ונזמים. וכל דבר שאין עושים בו אכל נפש. מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור:

^א המדר הנאה מחבירו. שוקל את שקלו. ופורע את חובו ומחזיר לו את אבידתו. מקום שנוטלים עליה שכר תפול הנאה להקדש:

^ב ותורם את תרומתו ומעשרותיו לדעתו. ומקריב עליו קני זבין. קני זבות. קני יולדות. חטאות ואשמות. ומלמדו מדרש הלכות ואגדות. (אבל) לא ילמדנו מקרא. אבל

מִלְמַד הוּא אֶת בָּנָיו (וְאֵת בְּנוֹתָיו) מִקְרָא וְזֶן אֶת אִשְׁתּוֹ
וְאֵת בָּנָיו אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא חַיֵּב בְּמִזְנוּתָיו וְלֹא יִזְוֶן אֶת
בְּהֶמְתּוֹ בֵּין טִמְאָה בֵּין טְהוֹרָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר זֶן
הַטִּמְאָה וְאִינוֹ זֶן אֶת הַטְהוֹרָה אָמְרוּ לוֹ מַה בֵּין טִמְאָה
לְטְהוֹרָה אָמַר לָהֶן שֶׁהַטְהוֹרָה נִפְשָׁה לְשָׁמַיִם וְגוֹפָה שְׁלוֹ
וְטִמְאָה נִפְשָׁה וְגוֹפָה לְשָׁמַיִם אָמְרוּ לוֹ אֵף הַטִּמְאָה
נִפְשָׁה לְשָׁמַיִם וְגוֹפָה שְׁלוֹ שְׂאֵם יִרְצָה הָרִי הוּא מוֹכְרָה
לְגוֹיִם אוֹ מֵאֲכִילָה לְכָלֵּבִים:

י' הַמְדָּר הִנָּא מַחְבִּירוֹ וְנִכְנָס לְבִקְרוֹ עוֹמֵד אֲבָל לֹא
יוֹשֵׁב וּמִרְפָּאֵהוּ רְפוּאָת נֶפֶשׁ אֲבָל לֹא רְפוּאָת מָמוֹן
וְרוֹחֵץ עִמּוֹ בְּאִמְבָּטִי גְדוּלָּה אֲבָל לֹא בְקִטְנָה וְיִשֵּׁן עִמּוֹ
בְּמִטָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בִּימּוֹת הַחֲמָה אֲבָל לֹא בִימּוֹת
הַגְּשָׁמִים מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְהִינֵהוּ וּמִסֵּב עִמּוֹ עַל הַמִּטָּה וְאוֹכֵל
עִמּוֹ עַל הַשְּׁלֶחָן אֲבָל לֹא מִן הַתְּמָחוּי אֲבָל אוֹכֵל הוּא
מִן הַתְּמָחוּי הַחוּזָר לֹא יֹאכֵל עִמּוֹ מִן הָאֲבוֹס שְׁלִפְנֵי
הַפּוֹעֲלִים וְלֹא יַעֲשֶׂה עִמּוֹ בְּאֶמֶן דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְחֻכְמַיִם
אוֹמְרִים עוֹשֶׂה הוּא בְּרַחוּק מִמֶּנּוּ:

ה' הַמְדָּר הִנָּא מַחְבִּירוֹ לִפְנֵי שְׁבִיעִית לֹא יוֹרֵד לְתוֹךְ
שְׂדֵהוּ וְאִינוֹ אוֹכֵל מִן הַנּוֹטוֹת וּבְשִׁבְעִית אִינוֹ יוֹרֵד לְתוֹךְ
שְׂדֵהוּ אֲבָל אוֹכֵל הוּא מִן הַנּוֹטוֹת נָדָר הֵימָנוּ מֵאֲכָל
לִפְנֵי שְׁבִיעִית יוֹרֵד לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ וְאִינוֹ אוֹכֵל מִן הַפִּירוֹת
וּבְשִׁבְעִית יוֹרֵד וְאוֹכֵל:

י המִדֵּר הַנָּאָה מִחֲבִירוֹ. לֹא יִשְׁאִלְנוּ. וְלֹא יִשְׁאֵל מִמֶּנּוּ.
 לֹא יִלְוֶנוּ וְלֹא יִלוּה מִמֶּנּוּ. וְלֹא יִמְכּוֹר לוֹ. וְלֹא יִקַּח מִמֶּנּוּ.
 אָמַר לוֹ הַשְׂאִילֵנִי פֶרֶתְךָ. אָמַר לוֹ אֵינָה פְנוּיָה. אָמַר קוֹנָם
 שְׂדֵי שְׂאִינִי חוֹרֵשׁ בָּהּ לְעוֹלָם. אִם הָיָה דֶּרֶכּוֹ לְחֵרוֹשׁ. הוּא
 אָסוּר וְכָל אָדָם מוֹתְרִין. וְאִם אֵין דֶּרֶכּוֹ לְחֵרוֹשׁ. הוּא וְכָל
 אָדָם אָסוּרִין:

י המִדֵּר הַנָּאָה מִחֲבִירוֹ. וְאֵין לוֹ מָה יֹאכֵל. הוֹלֵךְ אֶצֶל
 הַחֲנוּנִי וְאוֹמֵר. אִישׁ פְּלוֹנִי מִדֵּר מִמֶּנִּי הַנָּאָה. וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה
 אֶעֱשֶׂה. הוּא נוֹתֵן לוֹ. וּבֹא וְנוֹטֵל מִזֶּה. הִיא בֵּיתוֹ לְבָנוֹת.
 גִּדְּרוּ לְגִדּוֹר. שְׂדֵהוּ לְקִצּוֹר. הוֹלֵךְ אֶצֶל הַפּוֹעֲלִים וְאוֹמֵר.
 אִישׁ פְּלוֹנִי מִדֵּר מִמֶּנִּי הַנָּאָה. וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה אֶעֱשֶׂה. הֵם
 עוֹשִׂים עִמּוֹ. וּבָאִין וְנוֹטְלִין שְׂכָר מִזֶּה:

י"ה הָיוּ מְהֻלְכִין בְּדֶרֶךְ וְאֵין לוֹ מָה יֹאכֵל. נוֹתֵן לְאַחַר לְשֵׁם
 מִתְּנָה. וְהֵלָה מוֹתֵר בָּהּ. אִם אֵין עִמָּהֶם אַחֵר. מֵנִיחַ עַל
 הַסֵּלַע אוֹ עַל הַגֶּדֶר וְאוֹמֵר הִרִי הֵן מְפַקְרִין לְכָל מִי
 שִׁיחֲפוּץ. וְהֵלָה נוֹטֵל וְאוֹכֵל. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר:

פרק ה

הַשּׁוֹתֵפִין שֶׁנִּדְּרוּ הֵנָּה זֶה מִזֶּה. אֲסוּרִין לִכְנֵס לְחֹצֵר.
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אֹמֵר זֶה נִכְנָס לְתוֹךְ
 שְׁלוֹ. וְזֶה נִכְנָס לְתוֹךְ שְׁלוֹ. וּשְׁנֵיהֶם אֲסוּרִים לְהַעֲמִיד שָׁם
 רִיחִים וְתַנּוּר. וּלְגַדֵּל תְּרֻנְגוּלִים. הִיא אֶחָד מֵהֶם מִדֶּר
 הֵנָּה מַחְבִּירוֹ. לֹא יִכְנֵס לְחֹצֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב
 אֹמֵר יָכוֹל הוּא לֵאמֹר לוֹ. לְתוֹךְ שְׁלִי אֲנִי נִכְנָס. וְאֲנִי נִכְנָס
 לְתוֹךְ שְׁלָךְ. וְכוּפִין אֶת הַנּוֹדֵר לַמְּכֹרֵת אֶת חֻלְקוֹ:

^ב הִיא אֶחָד מִן הַשּׁוֹק מִדֶּר מֵאֶחָד מֵהֶם הֵנָּה. לֹא יִכְנֵס
 לְחֹצֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אֹמֵר יָכוֹל הוּא לֵאמֹר לוֹ.
 לְתוֹךְ שֶׁל חֵבֶרֶדְךָ אֲנִי נִכְנָס. וְאֲנִי נִכְנָס לְתוֹךְ שְׁלָךְ:

^ג הַמִּדֵּר הֵנָּה מַחְבִּירוֹ. וַיֵּשׁ לוֹ מֶרְחָץ וּבֵית הַבַּד מִשְׁכָּרִים
 בָּעִיר. אִם יֵשׁ לוֹ בֵּהֶן תְּפִיסַת יָד אֲסוּר. אִין לוֹ בֵּהֶן תְּפִיסַת
 יָד מוֹתֵר. הָאֹמֵר לְחַבֵּירוֹ קוֹנֵם לְבֵיתָךְ שְׂאִינִי נִכְנָס. וְשִׁדְךָ
 שְׂאִינִי לֹקַחַת מֵת אוֹ שְׁמִכְרָה לְאַחֵר מוֹתֵר. קוֹנֵם לְבֵית זֶה
 שְׂאִינִי נִכְנָס. שְׂדֶה זוֹ שְׂאִינִי לֹקַחַת מֵת אוֹ מְכָרָה לְאַחֵר.
 אֲסוּר:

^ד הָרִינִי עָלֶיךָ חֶרֶם. הַמִּדֵּר אֲסוּר. הָרִי אֶת עָלִי חֶרֶם הַנּוֹדֵר
 אֲסוּר. הָרִינִי עָלֶיךָ וְאֶת עָלִי. שְׁנֵיהֶם אֲסוּרִין. וּשְׁנֵיהֶם
 מוֹתֵרִים בְּדָבָר שֶׁל עוֹלֵי בָּבֶל. וְאֲסוּרִים בְּדָבָר שֶׁל אוֹתָהּ
 הָעִיר:

ה ואיזהו דבר של עולי בבל. כגון הר הבית והעזרות והבזר שבאמצע הדרך. ואיזהו דבר של אותה העיר. כגון הרחוב והמרחץ ובית הכנסת והתבה והספרים. והכותב חלקו לנשיא. רבי יהודה אומר אחד כותב לנשיא. ואחד כותב להדיוט. מה בין כותב לנשיא לכותב להדיוט. שהכותב לנשיא אינו צריך לזכות. והכותב להדיוט צריך לזכות. וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה צריכין לזכות. לא דברו בנשיא אלא בהוזה. רבי יהודה אומר אין אנשי הגליל צריכין לכתוב שכבר כתבו אבותיהם על ידיהם:

י המדר הנאה מחבירו. ואין לו מה יאכל. נותן לאחר לשום מתנה. והלה מותר בה. מעשה באחד בבית חורון שהיה אביו מדר הימנו הנאה. והיה משיא את בנו. ואמר לחבירו חצר וסעודה נתונים לך במתנה. ואינו לפניך אלא כדי שיבא אבא. ויאכל עמנו בסעודה. אמר לו אם שלי הם. הרי הם מקדישים לשמים. אמר (לו) לא נתתי לך את שלי. שתקדישם לשמים. אמר לו לא נתת לי את שלך. אלא שתהא אתה ואביך אוכלים ושותים ומתרצים זה לזה. ויהא עון תלוי בראשו. (וכשבא דבר לפני חכמים אמרו) כל מתנה שאינה שאם הקדישה תהא מקדשת אינה מתנה:

פרק ו

הַנוֹדֵר מִן הַמְבָּשָׁל מוֹתֵר בְּצָלִי וּבְשָׁלוֹק. אָמַר קוֹנָם
תְּבַשִּׁיל שְׂאִינִי טוֹעִם. אָסוּר בְּמַעֲשֵׂה קִדְרָה
רָדִי. וּמוֹתֵר בְּעֵבָהּ. וּמוֹתֵר בְּבִיצַת טְרִמִּיטָה. וּבִדְלַעַת
הֶרְמוּצָה:

ב הַנוֹדֵר מִמַּעֲשֵׂה קִדְרָה אֵינוֹ אָסוּר אֱלֹא מִמַּעֲשֵׂה
רְתִיחָתָהּ. אָמַר קוֹנָם הַיּוֹרֵד לְקִדְרָה שְׂאִינִי טוֹעִם. אָסוּר
בְּכָל הַמֵּתַבְּשָׁלִין בַּקִּדְרָה:

ג מִן הַכְּבוּשׁ. אֵינוֹ אָסוּר אֱלֹא מִן הַכְּבוּשׁ שֶׁל יֶרֶק. כְּבוּשׁ
שְׂאִינִי טוֹעֵם אָסוּר בְּכָל הַכְּבוּשִׁים. מִן הַשָּׁלוֹק. אֵינוֹ אָסוּר
אֱלֹא מִן הַשָּׁלוֹק שֶׁל בֶּשָׂר. שָׁלוֹק שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בְּכָל
הַשָּׁלוֹקִים. מִן הַצָּלִי. אֵינוֹ אָסוּר אֱלֹא מִן הַצָּלִי שֶׁל בֶּשָׂר
(דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה). צָלִי שְׂאִינִי טוֹעֵם אָסוּר בְּכָל הַצָּלוּיִן.
מִן הַמְּלִיחַ. אֵינוֹ אָסוּר אֱלֹא מִן הַמְּלִיחַ שֶׁל דָּג. מְלִיחַ
שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בְּכָל הַמְּלוּחִים:

ד דָּג דָּגִים שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בֵּהֶן בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטָנִים.
בֵּין מְלוּחִים בֵּין טְפִלִּים. בֵּין חֲיִין בֵּין מְבָשָׁלִין. וּמוֹתֵר
בְּטָרִית טְרוּפָה וּבִצִּיר. הַנוֹדֵר מִן הַצִּחָנָה אָסוּר בְּטָרִית
טְרוּפָה. וּמוֹתֵר בִּצִּיר וּבְמוֹרִיס. הַנוֹדֵר מִטָּרִית טְרוּפָה
אָסוּר בִּצִּיר וּבְמוֹרִיס:

ה' הנזדר מן החלב מותר בקום ורבי יוסי אוסר מן הקום
מותר בחלב אבא שאול אומר הנזדר מן הגבינה אסור
בה בין מלוחה בין טפילה:

י' הנזדר מן הבשר מותר ברטב ובקפה ורבי יהודה
אוסר אמר רבי יהודה מעשה ואסר (עלי) רבי טרפון
בצים שנתבשלו עמו אמרו לו וכן הדבר אימתי בזמן
שיאמר בשר זה עלי שהנזדר מן הדבר ונתערב באחר
אם יש בו בנותן טעם אסור:

י' הנזדר מן היין מותר בתבשיל שיש בו טעם יין אמר
קונם יין זה שאיני טועם ונפל לתבשיל אם יש בו בנותן
טעם הרי זה אסור הנזדר מן הענבים מותר ביין מן
הזיתים מותר בשמן אמר קונם זיתים וענבים אלו שאיני
טועם אסור בהן וביוצא מהן:

ח' הנזדר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות
מותר בחמץ סתוניות רבי יהודה בן בתירה אומר כל
ששם תולדתו קרויה עליו ונדר הימנו אסור אף ביוצא
הימנו וחכמים מתירין:

ט' הנזדר מן היין מותר ביין תפוחים מן השמן מותר
בשמן שומשמן מן הדבש מותר בדבש תמרים
מן החמץ מותר בחמץ סתוניות מן הכרישין מותר
בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה מפני שהוא
שם לווי:

הַנּוֹדֵר מִן הַכְּרוּב אָסוּר בְּאַסְפָּרְגוֹס. מִן הָאֶסְפָּרְגוֹס מוֹתֵר בְּכְרוּב. מִן הַגְּרִיסִין אָסוּר בַּמִּקְפָּה. וְרַבִּי יוֹסִי מַתִּיר. מִן הַמִּקְפָּה מוֹתֵר בַּגְּרִיסִין. מִן הַמִּקְפָּה אָסוּר בְּשׁוּם. וְרַבִּי יוֹסִי מַתִּיר. מִן הַשּׁוּם מוֹתֵר בַּמִּקְפָּה. מִן הָעֵדָשִׁים אָסוּר בְּאַשְׁשִׁימִים. וְרַבִּי יוֹסִי מַתִּיר. מִן הָאֲשִׁשִּׁים מוֹתֵר בְּעֵדָשִׁים. חֲטָה (חֲטִים) שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בָּהֶן בֵּין קֶמַח בֵּין פֶּת. גְּרִיס גְּרִיסִין שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בָּהֶן בֵּין חֵיז בֵּין מְבַשְּׁלִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר קוֹנֵם גְּרִיס אוֹ חֲטִים שְׂאִינִי טוֹעֵם מוֹתֵר לְכֹס חֵיז:

פרק ז

הַנּוֹדֵר מִן הַיֶּרֶק מוֹתֵר בְּדִלּוּעִין וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹסֵר. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָא. וְהֵלֵא אוֹמֵר אָדָם לְשִׁלּוּחוֹ. קַח לִי יֶרֶק. וְהוּא אוֹמֵר לֹא מְצֵאתִי אֶלָּא דִּלּוּעִין. אָמַר לָהֶם בֶּן הַדְּבָר. אוֹ שְׂמָא אוֹמֵר הוּא לֹא מְצֵאתִי אֶלָּא קֶטְנִית. אֶלָּא שֶׁהַדִּלּוּעִים בְּכֻלָּל יֶרֶק (וְקֶטְנִית אֵינוֹ בְּכֻלָּל יֶרֶק). וְאָסוּר בְּפֹל הַמְצָרִי לַח. וּמוֹתֵר בִּיבֶשׁ:

הַנּוֹדֵר מִן הַדֶּגֶן אָסוּר בְּפֹל הַמְצָרִי יָבֵשׁ דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מִחֲמַשֶּׁת הַמִּינִין. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר הַנּוֹדֵר מִן הַתְּבוּאָה אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מִחֲמַשֶּׁת הַמִּינִין. אָבֵל (הַנּוֹדֵר) מִן הַדֶּגֶן אָסוּר בְּכֹל וּמוֹתֵר בְּפִירוֹת הָאֵילָן וּבִיֶּרֶק:

ג הַנּוֹדֵר מִן הַכֹּסוֹת מוֹתֵר בְּשֶׁק וּבִירֵיעָה וּבִחְמִלָה אָמַר
 קוֹנֵם צָמַר עוֹלָה עָלָיו מוֹתֵר לְהַתְּכֹסוֹת בְּגִיזֵי צָמַר פֶּשֶׁתָּן
 עוֹלָה עָלָיו מוֹתֵר לְהַתְּכֹסוֹת בְּאַנִּיצֵי פֶשֶׁתָּן רַבִּי יְהוּדָה
 אָמַר הַכֹּל לְפִי הַנּוֹדֵר טָעַן וְהִזִּיעַ וְהָיָה רִיחוֹ קָשָׁה אָמַר
 קוֹנֵם צָמַר וּפִשְׁתִּים עוֹלִים עָלָיו מוֹתֵר לְהַתְּכֹסוֹת וְאַסּוּר
 לְהַפְשִׁיל לְאַחֲרָיו:

ד הַנּוֹדֵר מִן הַבֵּית מוֹתֵר בְּעֵלְיָה דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר וַחֲכָמִים
 אֹמְרִים עָלֶיהָ בְּכָלֵל הַבֵּית הַנּוֹדֵר מִן הָעֵלְיָה מוֹתֵר בַּבֵּית:

ה הַנּוֹדֵר מִן הַמָּטָה מוֹתֵר בְּדֶרֶגֶשׁ דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר
 וַחֲכָמִים אֹמְרִים דֶּרֶגֶשׁ בְּכָלֵל מָטָה הַנּוֹדֵר מִדֶּרֶגֶשׁ מוֹתֵר
 בַּמָּטָה הַנּוֹדֵר מִן הָעִיר מוֹתֵר לַכֶּנֶס לְתַחוּמָהּ שֶׁל עִיר
 וְאַסּוּר לַכֶּנֶס לְעִבּוּרָהּ אָבֵל הַנּוֹדֵר מִן הַבֵּית אָסּוּר מִן
 הָאֶגֶף וּלְפָנָיו:

ו קוֹנֵם פִּירוֹת הָאֵלוֹ עָלָיו קוֹנֵם הֵן עַל פִּי קוֹנֵם הֵן לְפִי
 אָסּוּר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן שְׂאִינִי אוֹכֵל וְשְׂאִינִי טוֹעֵם
 מוֹתֵר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן בְּדָבָר שֶׁזָּרְעוּ כָּלָה אָבֵל
 בְּדָבָר שְׂאִין זָרְעוּ כָּלָה אָפִילוּ גְדוּלֵי גְדוּלִין אָסּוּרִין:

ז הָאֹמֵר לְאַשְׁתּוֹ קוֹנֵם מַעֲשֵׂה יְדִיד עָלָיו קוֹנֵם הֵן עַל פִּי
 קוֹנֵם הֵן לְפִי אָסּוּר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן שְׂאִינִי אוֹכֵל
 שְׂאִינִי טוֹעֵם מוֹתֵר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן בְּדָבָר שֶׁזָּרְעוּ
 כָּלָה אָבֵל בְּדָבָר שְׂאִין זָרְעוּ כָּלָה אָפִילוּ גְדוּלֵי גְדוּלִין
 אָסּוּרִין

ח שאת עושה איני אוכל עד הפסח. שאת עושה איני מתכסה עד הפסח. עשתה לפני הפסח מותר לאכול ולהתכסות אחר הפסח. שאת עושה עד הפסח איני אוכל. ושאת עושה עד הפסח איני מתכסה. עשתה לפני הפסח אסור לאכול ולהתכסות אחר הפסח:

ט שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך עד החג. הלכה לפני הפסח. אסורה בהנאתו עד הפסח. אחר הפסח בלא יחל דברו. שאת נהנית לי עד החג אם תלכי לבית אביך עד הפסח. והלכה לפני הפסח אסורה בהנאתו עד החג. ומותרת לילך אחר הפסח:

פרק ח

קונם יין שאיני טועם היום. אינו אסור אלא עד שתחשוך. שבת זו אסור בכל השבת. ושבת שעברה. חדש זה. אסור בכל החדש. וראש חדש להבא. שנה זו. אסור בכל השנה. וראש השנה לעתיד לבא. שבוע זה. אסור בכל השבוע. ושביעית שעברה. ואם אמר יום אחד. שבת אחד. חדש אחד. שנה אחת. שבוע אחד. אסור מיום ליום:

כ עד הפסח. אסור עד שיגיע. עד שיהא. אסור עד שיצא. עד לפני הפסח. רבי מאיר אומר אסור עד שיגיע. רבי יוסי אומר עד שיצא:

ג עד הקציר. עד הבציר. עד המסיק. אינו אסור אלא עד שיגיע. זה הכלל. כל שזמנו קבוע ואמר עד שיגיע אסור עד שיגיע. אמר עד שיהא אסור עד שיצא. וכל שאין זמנו קבוע. בין אמר עד שיהא בין אמר עד שיגיע אינו אסור אלא עד שיגיע:

ד עד הקיץ. עד שיהא הקיץ. עד שיתחילו העם להכניס בכללות. עד שיעבור הקיץ. עד שיקפלו המקצועות. עד הקציר עד שיתחיל העם לקצור קציר חטים אבל לא קציר שעורים. הכל לפי (מקום) נדרו. אם היה בהר בהר. ואם היה בבקעה בבקעה:

ה עד הגשמים. עד שיהיו הגשמים. עד שתדד רביעה שניה. רבן שמעון בן גמליאל אומר עד שיגיע זמנה של רביעה. עד שיפסקו גשמים. עד שיצא ניסן בלוי. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר עד שיעבור הפסח. קונם יין שאיני טועם השנה. נתעברה השנה אסור בה ובעבורה. עד ראש אדר. עד ראש אדר הראשון. עד סוף אדר. עד סוף אדר ראשון. רבי יהודה אומר קונם יין שאיני טועם עד שיהא הפסח. אינו אסור אלא עד לילי הפסח. שלא נתכון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לשתות יין:

ו אמר קונם בשר שאיני טועם עד שיהא הצום. אינו אסור אלא עד לילי הצום שלא נתכון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול בשר. רבי יוסי בנו אומר אמר

קונם שום שאיני טועם עד שתהא שבת אינו אסור אלא
עד לילי שבת שלא נתכון זה אלא עד שעה שדרך בני
אדם לאכול שום:

האומר לחבירו קונם שאיני נהנה לך אם אין אתה בא
וגוטל לבניך כור אחד של חטין ושתי חביות של יין הרי
זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם ויאמר לו כלום
אמרת אלא מפני כבודי זהו כבודי וכן האומר לחבירו
קונם שאתה נהנה לי אם אין אתה בא וגותן לבני כור
אחד של חטין ושתי חביות של יין רבי מאיר אומר אסור
עד שיתן וחכמים אומרים אף זה יכול להפר את נדרו
שלא על פי חכם ויאמר לו הרי אני כאלו התקבלתי היו
מסרבין בו לשא בת אחותו ואמר קונם שהיא נהנית לי
לעולם וכן המגרש את אשתו ואמר קונם אשתי נהנית
לי לעולם הרי אלו מותרות להנות לו שלא נתכון זה
אלא לשום אישות היתה מסרב בחבירו שיאכל אצלו
אמר קונם לביתך שאיני נכנס טפת צונן שאיני טועם
לך מותר לכנס לביתו ולשתות ממנו צונן שלא נתכון
זה אלא לשום אכילה ושתייה:

פרק ט

רבי אליעזר אומר פותחין לאדם בכבוד אביו ואמו.
 וחכמים אוסרין. אמר רבי צדוק עד שפותחין לו
 בכבוד אביו ואמו. יפתחו לו בכבוד המקום (אמרו לו)
 אם בן אין נדרים. מודים חכמים לרבי אליעזר בדבר
 שבינו לבין אביו ואמו. שפותחין לו בכבוד אביו ואמו:

^ב ועוד אמר רבי אליעזר פותחים בנולד. וחכמים אוסרין.
 כיצד. אמר קונם שאיני נהנה לאיש פלוני ונעשה סופר.
 או שהיה משיא את בנו (בקרוב) ואמר אלו הייתי יודע
 שהוא נעשה סופר. או שהיה משיא את בנו בקרוב.
 לא הייתי נודר. קונם לבית זה שאיני נכנס. ונעשה בית
 הכנסת אמר אלו הייתי יודע שהוא נעשה בית הכנסת.
 לא הייתי נודר. רבי אליעזר מתיר. וחכמים אוסרין:

^ג רבי מאיר אומר יש דברים שהן כנולד ואינן כנולד
 וחכמים מודים לו. כיצד. אמר קונם שאיני נושא את
 פלונית. שאביה רע. אמרו לו מת. או שעשה תשובה.
 קונם לבית זה שאיני נכנס שהכלב רע בתוכו. או שהנחש
 בתוכו. אמרו לו מת הכלב. או שנהרג הנחש. הרי הן
 כנולד ואינן כנולד וחכמים מודים לו:

^ד ועוד אמר רבי מאיר פותחים לו מן הכתוב שבתורה
 ואומרים לו. אלו היית יודע. שאתה עובר על לא תקום.
 ועל לא תטור. ועל לא תשנא את אחיך בלבבך. ואהבת

לְרַעָךְ כַּמוֹד וְחִי אַחִיד עִמָּךְ. (שָׁמָּא) יַעֲנִי וְאִין אַתָּה יָכוֹל
לְפָרְנָסוֹ. אָמַר אֵלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא בֶן. לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר.
הָרִי זֶה מוֹתֵר:

ה' פּוֹתְחִין לְאָדָם בְּכְתוּבַת אִשְׁתּוֹ. וּמַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁנֵדֵר
מֵאִשְׁתּוֹ הִנָּאָה. וְהִיתָה כְּתוּבָתָה אַרְבַּע מֵאוֹת דִּינָרִים.
וּבָאָה לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא וְחִיבוּ לָתֵן לָהּ כְּתוּבָתָהּ. אָמַר לוֹ
רַבִּי. שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת דִּינָרִין הֵנִיחַ אָבָא. וְנָטַל אַחִי אַרְבַּע
מֵאוֹת. וְאֲנִי אַרְבַּע מֵאוֹת. לֹא דִיָּה שֶׁתִּטּוֹל הִיא מֵאֲתִים.
וְאֲנִי מֵאֲתִים. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא אֲפִילוֹ אַתָּה מוֹכֵר שְׁעָר
רֹאשְׁךָ. אַתָּה נוֹתֵן לָהּ כְּתוּבָתָהּ. אָמַר לוֹ אֵלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ
שֶׁהוּא בֶן לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר וְהִתִּירָה רַבִּי עֲקִיבָא:

י' פּוֹתְחִין בְּיָמִים טוֹבִים וּבְשַׁבָּתוֹת. בְּרֹאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים.
אוֹתָן הַיָּמִים מוֹתֵרִים. וְשָׂאֵר כָּל הַיָּמִים אֲסוּרִין. עַד שֶׁבָּא
רַבִּי עֲקִיבָא וְלָמַד. שֶׁהַנֵּדֵר שֶׁהִתֵּר מְקַצֵּתוֹ הִתֵּר כָּלּוּ:

י' בִּיצֵד. אָמַר קוֹנֵם שְׂאִינִי נִהְיָה לְכָלְכֶם. הִתֵּר אֶחָד מֵהֶן.
הִתֵּרוּ כָּלָן. שְׂאִינִי נִהְיָה לְזֶה וְלָזֶה. הִתֵּר הָרֹאשׁוֹן הִתֵּרוּ
כָּלָן. הִתֵּר הָאֲחֵרוֹן. הָאֲחֵרוֹן מוֹתֵר וְכָלָן אֲסוּרִין. (הִתֵּר
הָאֲמֻצָּעִי. הֵימְנוּ וְלִמְטָה מוֹתֵר. הֵימְנוּ וְלִמְעָלָה אֲסוּר.)
שְׂאִינִי נִהְיָה לְזֶה קֶרְבֵּן. וְלָזֶה קֶרְבֵּן. צְרִיכִין פֶּתַח לְכָל אֶחָד
וְאֶחָד:

ה' קוֹנֵם יֵין שְׂאִינִי טוֹעֵם שֶׁהֵינִי רֹעַ לְמַעַם. אָמְרוּ לוֹ וְהִלֵּא
הַמְּיוֹשָׁן יִפֶּה לְמַעַם. הוֹתֵר בְּמִיוֹשָׁן. וְלֹא בְּמִיוֹשָׁן בְּלִבָּד

הותר. אלא בכל היין. קונם בצל שאיני טועם שהבצל רע ללב. אמרו לו הכפרי יפה ללב. התר בכפרי. ולא בכפרי בלבד התר אלא בכל הבצלים. מעשה היה והתירו רבי מאיר בכל הבצלים:

^ט פותחין לאדם בכבוד עצמו ובכבוד בניו. אומרים לו אלו היית יודע שלמחר יהיו אומרים עליך. כך היא וסתו של פלוני מגרש את נשיו. ועל בנותיך יהיו אומרים בנות גרושה הן. מה ראתה אמן של אלו להתגרש. ואמר אלו הייתי יודע שכן לא הייתי נודר. הרי זה מותר:

^י קונם שאיני נושא את פלונית כעורה. והרי היא נאה. שחורה. והרי היא לבנה. קצרה. והרי היא ארכה. מותר בה. לא מפני שהיא כעורה ונעשית נאה. שחורה ונעשית לבנה. קצרה ונעשית ארכה. אלא שהנדר טעות. ומעשה באחד שנדר מבית אחותו הנאה. והכניסוה לבית רבי ישמעאל ויפוג. אמר לו רבי ישמעאל בני מזו נדרת. אמר לו לאו. והתירו רבי ישמעאל. באותה שעה בכה רבי ישמעאל ואמר בנות ישראל נאות הן. אלא שהעניות מנולתן. וכשמת רבי ישמעאל היו בנות ישראל נושאות קינה. ואמרו בנות ישראל אל רבי ישמעאל בכינה. וכן הוא אומר בשאול בנות ישראל אל שאול בכינה:

פרק י

נֶעֱרָה הַמְּאוֹרְסָה אֲבִיהָ וּבִעְלָהּ מִפִּירִין נִדְרֶיהָ. הַפֶּר
הָאֵב וְלֹא הַפֶּר הַבֵּעַל. הַפֶּר הַבֵּעַל וְלֹא הַפֶּר הָאֵב
אֵינוֹ מוֹפֵר. וְאִין צָרִיד לֹאמַר שְׁקִים אֶחָד מֵהֶן:

בִּמַּת הָאֵב לֹא נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לְבֵעַל. מַת הַבֵּעַל
נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לָאֵב. בְּזֶה יָפָה כַּח הָאֵב מִכַּח הַבֵּעַל.
בְּדַבָּר אַחֵר יָפָה כַּח הַבֵּעַל מִכַּח הָאֵב שֶׁהַבֵּעַל מִפֶּר בְּבִגְרָה
וְהָאֵב אֵינוֹ מִפֶּר בְּבִגְרָה:

גִּנְדָּרָה וְהִיא אֲרוּסָה נִתְגַּרְשָׁה בּוֹ בַּיּוֹם. נִתְאַרְסָה בּוֹ בַּיּוֹם
אֲפִילוּ לְמֵאָה. אֲבִיהָ וּבִעְלָהּ הָאֲחֵרוֹן מִפִּירִין נִדְרֶיהָ. זֶה
הַכֹּל. כָּל שֶׁלֹּא יֵצֵא לְרְשׁוּת עֲצָמָה שְׁעָה אַחַת. אֲבִיהָ
וּבִעְלָהּ הָאֲחֵרוֹן מִפִּירִין נִדְרֶיהָ:

דִּדְרָךְ תִּלְמִידֵי חֻכְמִים עַד שֶׁלֹּא הִיָּתָה בְּתוֹ יוֹצֵאָהּ
מֵאֶצְלוֹ. אוֹמֵר לָהּ. כָּל נִדְרִים שֶׁנִּדְרַתְּ בְּתוֹךְ בֵּיתִי. הֲרִי הֵן
מוֹפְרִין. וְכֵן הַבֵּעַל עַד שֶׁלֹּא תִכְנַס לְרְשׁוּתוֹ. אוֹמֵר לָהּ כָּל
נִדְרִים שֶׁנִּדְרַתְּ. עַד שֶׁלֹּא תִכְנַסִּי לְרְשׁוּתִי הֲרִי הֵן מוֹפְרִין.
שְׁמִשְׁתַּכְנַס לְרְשׁוּתוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְהַפֵּר:

הִ בּוֹגֶרֶת שֶׁשֶּׁהָתָה שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ וְאֶלְמָנָה שְׁלֹשִׁים יוֹם
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הוּאִיל וּבִעְלָהּ חֵיִב בְּמִזְוֹנוֹתֶיהָ יָפָר.
וְחֻכְמִים אוֹמְרִים אִין הַבֵּעַל מִפֶּר עַד שֶׁתִּכְנַס לְרְשׁוּתוֹ:

י' שוּמְרֵת יָבֵם בֵּין לַיָּבֵם אֶחָד בֵּין לְשְׁנֵי יָבָמִין רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 אוֹמֵר יִפָּר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לְאֶחָד אָבֵל לֹא לְשְׁנַיִם רַבִּי
 עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא לְאֶחָד וְלֹא לְשְׁנַיִם. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 מָה. אִם אִשָּׁה שֶׁקָּנָה הוּא לְעַצְמוֹ. הֲרִי הוּא מִפְּרֵי נִדְרֶיהָ.
 אִשָּׁה שֶׁהִקְנוּ לָזֶה מִן הַשָּׁמַיִם. אֵינוּ דִין שִׁיפֹר נִדְרֶיהָ. אָמַר
 לֹא רַבִּי עֲקִיבָא לֹא. אִם אִמְרַת בְּאִשָּׁה שֶׁקָּנָה הוּא לְעַצְמוֹ.
 שָׂאִין לְאַחֲרִים בָּהּ רְשׁוּת. תֹּאמַר בְּאִשָּׁה שֶׁהִקְנוּ לָזֶה מִן
 הַשָּׁמַיִם. שִׁישׁ לְאַחֲרִים בָּהּ רְשׁוּת. אָמַר לֹא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
 עֲקִיבָא. דְּבָרִיד בְּשְׁנֵי יָבָמִין מָה אֶתָּה מְשִׁיב עַל יָבֵם אֶחָד.
 אָמַר לֹא אֵין הִיבָמָה גְּמוּרָה לַיָּבֵם. כְּשֶׁם שֶׁהָאֲרוּסָה גְּמוּרָה
 לְאִשָּׁה:

י' הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ כָּל הַנִּדְרִים שֶׁתְּדוּרִי מִכָּאן עַד שְׁאֲבֵא
 מִמָּקוֹם פְּלוּנִי. הֲרִי הֵן קִיָּמִים. לֹא אָמַר כָּלוּם. הֲרִי הֵן
 מוֹפְרִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מוֹפֵר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ
 מוֹפֵר. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אִם הִפֵּר נִדְרִים שֶׁבָּאוּ לְכָלֵל
 אֲסוּר. לֹא יִפָּר נִדְרִים שֶׁלֹּא בָּאוּ לְכָלֵל אֲסוּר. אָמְרוּ לֹא
 הֲרִי הוּא אוֹמֵר אִשָּׁה יְקִימֵנוּ וְאִשָּׁה יִפְרֵנוּ. אֵת שֶׁבָּא
 לְכָלֵל הָקֵם בָּא לְכָלֵל הִפֵּר. לֹא בָּא לְכָלֵל הָקֵם לֹא בָּא
 לְכָלֵל הִפֵּר:

ח' הַפֶּרֶת נִדְרִים כָּל הַיּוֹם. יֵשׁ בְּדָבָר לְהַקֵּל וּלְהַחְמִיר. כִּי־עַד.
 נִדְרָה בְּלִילִי שֶׁבֶת. יִפָּר בְּלִילִי שֶׁבֶת. וּבִיּוֹם הַשַּׁבָּת עַד
 שֶׁתַּחֲשֹׁד. נִדְרָה עִם חֲשֻׁכָה. מִפֶּר עַד שֶׁלֹּא תַחֲשֹׁד. שָׂאֵם
 חֲשֻׁכָה וְלֹא הִפֵּר אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּר:

פרק יא

וְאֵלּוּ נִדְרִים שֶׁהוּא מִפֶּר. דְּבָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן עֲנוּי נֶפֶשׁ.
אִם אֶרְחָץ וְאִם לֹא אֶרְחָץ אִם אֶתְקַשֵּׁט וְאִם לֹא
אֶתְקַשֵּׁט. אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֵין אֵלּוּ נִדְרֵי עֲנוּי נֶפֶשׁ:

^ב וְאֵלּוּ הֵם נִדְרֵי עֲנוּי נֶפֶשׁ. אָמְרָה קוֹנָם פִּירוֹת הָעוֹלָם
עָלֶי. הֲרִי זֶה יָכוֹל לְהַפֵּר. פִּירוֹת מְדִינָה (זו) עָלֶי. יָבִיא לָהּ
מִמְדִּינָה אַחֶרֶת. פִּירוֹת חֲנוּנִי זֶה עָלֶי. אֵינּוּ יָכוֹל לְהַפֵּר.
וְאִם לֹא הִיָּתָה פִּרְנָסָתוֹ אֵלֶּא מִמֶּנּוּ הֲרִי זֶה יִפֹּר. דְּבָרֵי רַבִּי
יוֹסִי:

^ג קוֹנָם שְׂאִינִי נֶהְנֶה לִבְרִיּוֹת אֵינּוּ יָכוֹל לְהַפֵּר. וְיָכוֹלָה הִיא
לִיהֲנוֹת בְּלֶקֶט וּבִשְׂכָחָה. וּבִפְאָה. קוֹנָם כֹּהֲנִים וְלוֹיִם נֶהְנִים
לִי יִטְלוּ עַל כָּרְחוֹ. כֹּהֲנִים אֵלּוּ וְלוֹיִם אֵלּוּ נֶהְנִים לִי יִטְלוּ
אַחֲרֵיהֶם:

^ד קוֹנָם שְׂאִינִי עוֹשֶׂה עַל פִּי אָבָא. וְעַל פִּי אָבִיךָ. וְעַל פִּי
אֶחָי. וְעַל פִּי אֶחָיךָ אֵינּוּ יָכוֹל לְהַפֵּר. שְׂאִינִי עוֹשֶׂה עַל פִּיךָ
אֵינּוּ צָרִיךְ לְהַפֵּר. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר יִפֹּר. שְׂמָא תַעֲדִיף
עָלָיו יוֹתֵר מִן הָרְאוּי לוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גּוּרִי אוֹמֵר יִפֹּר.
שְׂמָא יִגְרַשְׁנָה וְתֵהִי אֲסוּרָה לַחֲזוֹר לוֹ:

^ה נִדְרָה אֲשֶׁתּוֹ. וְסָבוֹר שֶׁנִּדְרָה בָּתּוֹ. נִדְרָה בָּתּוֹ. וְסָבוֹר
שֶׁנִּדְרָה אֲשֶׁתּוֹ. נִדְרָה בְּנִזִּיר. וְסָבוֹר שֶׁנִּדְרָה בְּקֶרְבֶּן. נִדְרָה
בְּקֶרְבֶּן. וְסָבוֹר שֶׁנִּדְרָה בְּנִזִּיר. נִדְרָה מִן הַתְּאֵנִים. וְסָבוֹר

שְׁנֵי דָּרָה מִן הָעֲנָבִים. נִדְרָה מִן הָעֲנָבִים וְסָבוּר שְׁנֵי דָּרָה מִן
הַתְּאֵנִים הִרִי זֶה יַחֲזֹר וַיִּפֹּר:

^י אָמְרָה קוֹנֵם תְּאֵנִים וְעֲנָבִים אֵלּוּ שְׂאִינִי טוֹעֶמֶת. קַיִם
לְתְּאֵנִים. כֻּלּוֹ קַיִם. הֵפֵר לְתְּאֵנִים אֵינּוּ מוֹפֵר. עַד שִׁיפֹר אֶף
לְעֲנָבִים. אָמְרָה קוֹנֵם תְּאֵנִים שְׂאִינִי טוֹעֶמֶת וְעֲנָבִים שְׂאִינִי
טוֹעֶמֶת הִרִי אֵלּוּ שְׁנֵי נִדְרִים:

^י יוֹדֵעַ אֲנִי שֵׁישׁ נִדְרִים אֲבָל אֵינִי יוֹדֵעַ שֵׁישׁ מְפִירִין. יִפֹּר.
יוֹדֵעַ אֲנִי שֵׁישׁ מְפִירִין. אֲבָל אֵינִי יוֹדֵעַ שְׁזֶה נִדֵּר. רַבִּי מֵאִיר
אוֹמֵר לֹא יִפֹּר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים יִפֹּר:

^ח הַמְדִּיר הִנָּא מִחֲתָנּוּ. וְהוּא רוֹצֵה לְתֵת לְבִתּוֹ מַעוֹת.
אוֹמֵר לָהּ הִרִי הַמַּעוֹת הָאֵלּוּ נְתוּנִין לָךְ בְּמִתְנָה. וּבִלְבָד
שְׁלֹא יִהְיֶה לְבַעַלְיָךְ רְשׁוּת בָּהֶן. אֲלֹא מֶה שְׂאֵת נוֹשֵׂאת
וְנוֹתֶנֶת בְּפִיד:

^ט וְנִדֵּר אֶלְמָנָה וּגְרוּשָׁה יָקוּם עָלֶיהָ. בִּיצֵד אָמְרָה הִרִינִי
נִזִּירָה לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם אֶף עַל פִּי שְׁנֵשֵׂאת בְּתוֹךְ
שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵינּוּ יָכוֹל לְהִפֹּר. נִדְרָה וְהִיא בְּרִשׁוּת הַבַּעַל.
מִפֵּר לָהּ. בִּיצֵד. אָמְרָה הִרִינִי נִזִּירָה לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם
אֶף עַל פִּי שְׁנֵתְאֲרַמְלָה אוֹ נִתְגַּרְשָׁה. בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם
הִרִי זֶה מוֹפֵר. נִדְרָה בּוֹ בְּיוֹם נִתְגַּרְשָׁה בּוֹ בְּיוֹם. הַחֲזִירָה
בּוֹ בְּיוֹם. אֵינּוּ יָכוֹל לְהִפֹּר. זֶה הַכֹּל כֹּל שִׁיִּצְאָה לְרִשׁוּת
עֲצָמָה שָׁעָה אַחַת אֵינּוּ יָכוֹל לְהִפֹּר:

י' תשע נערות נדריהן קימין. בוגרת והיא יתומה. נערה בוגרת והיא יתומה. נערה שלא בגרה והיא יתומה. בוגרת ומת אביה. נערה בוגרת ומת אביה. נערה שלא בגרה. ומת אביה. נערה שמת אביה. ומשמת אביה בגרה. בוגרת ואביה קים (נערה בוגרת ואביה קים). רבי יהודה אומר אף המשיא בתו הקטנה ונתאלמנה או נתגרשה וחזרה אצלו. עדין היא נערה:

י"א קונם שאיני נהנית לאבא ולאביד. אם עושה אני על פיד. שאיני נהנית לך אם עושה אני על פי אבא ועל פי אביד. הרי זה יפר:

י"ב בראשונה היו אומרים שלש נשים יוצאות ונטולות כתובה. האומרת טמאה אני לך. שמים ביני לבינך. נטולה אני מן היהודים. חזרו לומר שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר. ומקלקלת את בעלה. אלא האומרת טמאה אני לך. תביא ראיה לדבריה. שמים ביני לבינך. יעשו דרך בקשה. נטולה אני מן היהודים. יפר חלקו ותהא משמשתו. ותהא נטולה מן היהודים: סליק

מסכת נזיר

פרק א

כָּל כַּנּוּי נְזִירוֹת. כַּנּוּיֹת. הָאוֹמֵר אֵהָא הָרִי זֶה נְזִיר.
אוֹ אֵהָא נָוָה. נְזִיר. נְזִיק. נְזִיחַ. פְּזִיחַ. הָרִי זֶה נְזִיר.
הָרִינִי כְּזֶה. הָרִינִי מְסַלְסֵל. הָרִינִי מְכַלְכֵּל. הָרִי עָלִי לְשִׁלּוּחַ
פְּרַע. הָרִי זֶה נְזִיר. הָרִי עָלִי צְפוּרִים. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר נְזִיר.
וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ נְזִיר:

^ב הָרִינִי נְזִיר מִן הַחֲרָצָנִים וּמִן הַזִּגִּים וּמִן הַתְּגִלְחָת. וּמִן
הַטְּמֵאָה. הָרִי זֶה נְזִיר. וְכָל דְּקִדּוּקֵי נְזִירוֹת עָלָיו. הָרִינִי
כְּשִׁמְשׁוֹן. כִּבְּן מְנוּחַ. כִּבְּעַל דְּלִילָה. כִּמִּי שֶׁעָקַר דְּלִתּוֹת
עֲזָה. כִּמִּי שֶׁנִּקְרוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת עֵינָיו. הָרִי זֶה נְזִיר שִׁמְשׁוֹן.
מֵה בֵּין נְזִיר עוֹלָם לְנְזִיר שִׁמְשׁוֹן. נְזִיר עוֹלָם הַכְּבִיד שֶׁעָרוֹ
מִיֶּקֶל בְּתַעֲר. וּמֵבִיא שְׁלֵשׁ בְּהֵמוֹת. וְאִם נִטְמָא מֵבִיא
קֶרֶבֶן טְמֵאָה. נְזִיר שִׁמְשׁוֹן הַכְּבִיד שֶׁעָרוֹ אֵינוֹ מִיֶּקֶל. וְאִם
נִטְמָא אֵינוֹ מֵבִיא קֶרֶבֶן טְמֵאָה:

^ג סֵתָם נְזִירוֹת שְׁלֹשִׁים יוֹם. אָמַר הָרִינִי נְזִיר אַחַת גְּדוּלָּה.
הָרִינִי נְזִיר אַחַת קֶטְנָה. אֶפִּילוֹ מִכָּאן וְעַד סוֹף הָעוֹלָם. נְזִיר
שְׁלֹשִׁים יוֹם. הָרִינִי נְזִיר יוֹם אֶחָד. הָרִינִי נְזִיר וְשָׁעָה אַחַת.
הָרִינִי נְזִיר אַחַת וּמַחְצָה. הָרִי זֶה נְזִיר שְׁתֵּים. הָרִינִי נְזִיר
שְׁלֹשִׁים יוֹם וְשָׁעָה אַחַת. נְזִיר שְׁלֹשִׁים וְאַחַד יוֹם. שְׁאֵין
נִזְזָרִים לְשָׁעוֹת:

י הריני נזיר כשער ראשיי וכעפר הארץ וכחול היס הרי זה נזיר עולם ומגלח אחת לשלשים יום רבי אומר אין זה מגלח אחת לשלשים יום ואיזה שמגלח אחת לשלשים יום האומר הרי עלי נזירות כשער ראשיי וכעפר הארץ וכחול היס:

ה הריני נזיר מלא הבית או מלא הקפה בודקין אותו אם אמר אחת גדולה נזרתי נזיר שלשים יום ואם אמר סתם נזרתי רואין את הקפה באלו היא מלאה חרדל ונזיר כל ימיו:

י הריני נזיר מכאן עד מקום פלוני אומדים כמה ימים מכאן עד מקום פלוני אם פחות משלשים יום נזיר שלשים יום ואם לאו נזיר כמנן הימים:

י הריני נזיר כמנן ימות החמה מונה נזירות כמנן ימות החמה אומר רבי יהודה מעשה היה וכיון שהשלים מת:

פרק ב

הַרִינִי נָזִיר מִן הַגְּרוּגָרוֹת. וּמִן הַדְּבִילָה. בֵּית שְׁמַאי
 אוֹמְרִים נָזִיר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים אֵינוֹ נָזִיר. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה אֵף כְּשֶׁאָמְרוּ בֵּית שְׁמַאי לֹא אָמְרוּ. אֶלָּא
 בְּאוֹמֵר הָרִי הֵן עָלִי כְּקֶרֶבֶן:

אָמַר אֲמָרָה פָּרָה זֶה הַרִינִי נָזִירָה אִם עוֹמֶדֶת (אֲנִי). אָמַר
 הַדֵּלֶת הַזֶּה. הַרִינִי נָזִיר אִם נִפְתַּח אֲנִי. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
 נָזִיר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים אֵינוֹ נָזִיר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה. אֵף
 כְּשֶׁאָמְרוּ בֵּית שְׁמַאי לֹא אָמְרוּ. אֶלָּא בְּאוֹמֵר הָרִי פָּרָה זֶה
 קֶרֶבֶן עָלִי. אִם עוֹמֶדֶת הִיא:

מִזְגוּ לוֹ אֶת הַכּוֹס. וְאָמַר הַרִינִי נָזִיר מִמֶּנּוּ. הָרִי זֶה נָזִיר.
 מַעֲשֵׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁהִיתָה שְׂכוּרָה. וּמִזְגוּ לָהּ אֶת הַכּוֹס.
 וְאָמְרָה הַרִינִי נָזִירָה מִמֶּנּוּ. אָמְרוּ חֲכָמִים לֹא נִתְכַּוְּנָה זֶה.
 אֶלָּא לֹאֹמֵר הָרִי הוּא עָלִי קֶרֶבֶן:

הַרִינִי נָזִיר. עַל מְנַת שְׂאֵהָא שׁוֹתָה יַיִן וּמִטְמֵא לְמַתִּים.
 הָרִי זֶה נָזִיר. וְאָסוּר בְּכֻלָּן. יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁיֵּשׁ נְזִירוֹת. אֲבָל אֲנִי
 יוֹדֵעַ שֶׁהַנָּזִיר אָסוּר בַּיַּיִן. הָרִי זֶה אָסוּר. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מַתִּיר.
 יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהַנָּזִיר אָסוּר בַּיַּיִן. אֲבָל סָבוּר הֵייתִי שְׁחֲכָמִים
 מַתִּירִין לִי. מִפְּנֵי שְׂאֵין אֲנִי יָכוֹל לַחְיוֹת אֶלָּא בַּיַּיִן. אוֹ מִפְּנֵי
 שְׂאֵנִי קוֹבֵר אֶת הַמַּתִּים. הָרִי זֶה מוֹתֵר. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹסֵר:

ה' הריני נזיר ועלי לגלח נזיר. ושמע חבירו ואמר ואני ועלי לגלח נזיר. אם היו פקחים מגלחים זה את זה. ואם לאו מגלחים נזירים אחרים:

י' הרי עלי לגלח חצי נזיר. ושמע חבירו ואמר. ואני ועלי לגלח חצי נזיר. זה מגלח נזיר שלם. וזה מגלח נזיר שלם. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים זה מגלח חצי נזיר. וזה מגלח חצי נזיר:

י' הריני נזיר לכשיהיה לי בן. ונולד לו בן. הרי זה נזיר. נולד לו בת טומטום ואנדרוגינוס. אינו נזיר. אם אמר כשאראה (כשיהיה) לי ולד. אפילו נולד לו בת טומטום ואנדרוגינוס. הרי זה נזיר:

ח' הפילה אשתו אינו נזיר. רבי שמעון אומר יאמר. אם היה בן קימא. הרי אני נזיר חובה. ואם לאו. הרי אני נזיר נדבה. חזרה וילדה. הרי זה נזיר. רבי שמעון אומר יאמר. אם הראשון בן קימא הראשון חובה. וזו נדבה. ואם לאו הראשון נדבה. וזו חובה:

ט' הריני נזיר ונזיר כשיהיה לי בן. התחיל מונה את שלו. ואחר כך נולד לו בן. משלים את שלו. ואחר כך מונה את של בנו. הריני נזיר כשיהיה לי בן ונזיר. התחיל מונה את שלו. ואחר כך נולד לו בן. מניח את שלו ומונה את של בנו. ואחר כך משלים את שלו:

י הריני נזיר לכשיהא לי בן ונזיר מאה יום נולד לו בן
עד שבועים לא הפסיד כלום לאחר שבועים (יום) סותר
שבועים שאין תגלחת פחות משלשים יום:

פרק ג

מי שאמר הריני נזיר מגלח (יום) שלשים ואחד ואם
גלח ליום שלשים יצא הריני נזיר שלשים יום אם
גלח ליום שלשים לא יצא:

ב מי שנזר שתי נזירות מגלח את הראשונה יום שלשים
ואחד ואת השניה יום שלשים ואחד ואם גלח את
הראשונה יום שלשים מגלח את השניה יום שלשים ואם
גלח יום שלשים חסר אחד יצא וזו עדות העיד רבי פפאי
על מי שנזר שתי נזירות שאם גלח את הראשונה יום
שלשים מגלח את השניה יום שלשים ואם גלח (יום)
שלשים חסר אחד יצא שיום שלשים עולה לו מן המנין:

ג מי שאמר הריני נזיר נטמא יום שלשים סותר את
הכל רבי אליעזר אומר אינו סותר אלא שבועה הריני
נזיר שלשים יום נטמא יום שלשים סותר את הכל:

ד הריני נזיר מאה יום נטמא יום מאה סותר את הכל
רבי אליעזר אומר אינו סותר אלא שלשים נטמא יום
מאה ואחד סותר שלשים יום רבי אליעזר אומר אינו
סותר אלא שבועה:

ה' מי שֶׁנֶזֶר וְהוּא בְּבֵית הַקְּבֵרוֹת אֶפִּילוּ הָיָה שֵׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵין עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנּוּן וְאִינוּ מְבִיא קֶרֶבֶן טְמֵאָה יֵצֵא וְנִכְנָס עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנּוּן וּמְבִיא קֶרֶבֶן טְמֵאָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לֹא בּוֹ בַּיּוֹם שֶׁנֶּאֱמַר וְהַיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים יָפְלוּ עַד שֶׁיְהִיוּ לוֹ יָמִים רִאשׁוֹנִים:

י' מי שֶׁנֶזֶר נְזִירוֹת הִרְבָּה וְהַשְׁלִים אֶת נְזִירוֹתָיו וְאַחֵר כִּדְּבָא לְאַרְץ בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים נְזִיר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים נְזִיר בִּתְחִלָּה מַעֲשֶׂה בְּהִלְנֵי הַמִּלְכָּה שֶׁהֵלֵךְ בָּנָה לְמִלְחָמָה וְאָמְרָה אִם יָבֹא בְּנֵי מִן הַמִּלְחָמָה בְּשָׁלוֹם אָהָא נְזִירָה שְׁבַע שָׁנִים וּבֹא בָנָה מִן הַמִּלְחָמָה וְהִיתָה נְזִירָה שְׁבַע שָׁנִים וּבִסּוֹף שְׁבַע שָׁנִים עָלְתָה לְאַרְץ וְהוֹרוּהָ בֵּית הַלֵּל שֶׁתְּהֵא נְזִירָה עוֹד שְׁבַע שָׁנִים אַחֲרוֹת וּבִסּוֹף שְׁבַע שָׁנִים נְטִמְאָתָה וְנִמְצְאָתָה נְזִירָה עֹשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֹא הִיתָה נְזִירָה אֶלָּא אַרְבַּע עָשָׂר שָׁנָה:

י' מי שֶׁהָיוּ שְׁתֵּי כַּתֵּי עֲדִים מְעִידוֹת אוֹתוֹ אֵלּוּ מְעִידִים שֶׁנֶזֶר שְׁתֵּים וְאֵלּוּ מְעִידִים שֶׁנֶזֶר חֲמֵשׁ בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים נְחָלְקָה הָעֲדוֹת וְאֵין כָּאֵן נְזִירוֹת וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים יֵשׁ בְּכָלֵל חֲמֵשׁ שְׁתֵּים שֶׁיְהֵא נְזִיר שְׁתֵּים:

פרק ד

מי שְׁאָמַר הֲרִינִי נָזִיר. וְשָׁמַע חֲבִירוֹ וְאָמַר וְאֲנִי וְאֲנִי (וְאֲנִי). כֻּלָּם נָזִירִים. הֵתֵר הָרֹאשׁוֹן הִתְּרוּ כֻּלָּן. הֵתֵר הָאֲחֵרוֹן הָאֲחֵרוֹן מוֹתֵר. וְכֻלָּם אֲסוּרִין. אָמַר הֲרִינִי נָזִיר וְשָׁמַע חֲבִירוֹ וְאָמַר פִּי כִפְיוֹ וּשְׁעָרֵי כְשָׁעָרוֹ. הֲרִי זֶה נָזִיר. הֲרִינִי נָזִיר וְשָׁמַע אֶשְׁתּוֹ וְאָמְרָה וְאֲנִי מִפֶּר אֶת שְׁלָה וְשָׁלוֹ קָיָים. הֲרִינִי נָזִירָה וְשָׁמַע בַּעֲלָה וְאָמַר וְאֲנִי אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּר:

ב הֲרִינִי נָזִיר וְאֶתִּי. וְאָמְרָה אֲמֵן. מִפֶּר אֶת שְׁלָה וְשָׁלוֹ קָיָים. הֲרִינִי נָזִירָה וְאֶתִּי. וְאָמַר אֲמֵן. אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּר:

ג הָאִשָּׁה שֶׁנִּדְרָה בְּנָזִיר. וְהִיתָה שׁוֹתָה בַּיֵּין וּמִטְמָאָה לַמֵּתִים. הֲרִי זֶה סוּפָגֶת אֶת הָאֲרֻבָּעִים. הִפָּר לָהּ בַּעֲלָה. וְהִיא לֹא יֵדְעָה שֶׁהִפָּר לָהּ בַּעֲלָה. וְהִיתָה שׁוֹתָה בַּיֵּין וּמִטְמָאָה לַמֵּתִים. אֵינָה סוּפָגֶת אֶת הָאֲרֻבָּעִים. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר אִם אֵינָה סוּפָגֶת אֶת הָאֲרֻבָּעִים תִּסְפֹּג מִכֶּת מִרְדּוֹת:

ד הָאִשָּׁה שֶׁנִּדְרָה בְּנָזִיר וְהִפְרִישָׁה אֶת בְּהֶמְתָּהּ. וְאַחֵר כֶּךָ הִפָּר לָהּ בַּעֲלָה. אִם שָׁלוֹ הִיתָה בְּהֶמְתָּהּ. תֵּצֵא וְתִרְעָה בַּעֲדָהּ. אִם שְׁלָה הִיתָה בְּהֶמְתָּהּ. הַחֲטָאת תָּמוֹת. וְהַעוֹלָה תִּקְרַב עוֹלָה. וְהַשְּׁלָמִים יִקְרְבוּ שְׁלָמִים. וְנֶאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד. וְאֵינָן טְעוּנִין לָחֶם. הֵיוּ לָהּ מַעוֹת סְתוּמִים יִפְלוּ לְנִדְבָהּ. מַעוֹת מְפוֹרָשִׁים. דְּמֵי חֲטָאת יִלְכוּ לִים הַמֶּלֶח. לֹא נִהְיִים

ולא מוֹעֵלִים בָּהֶן. דְּמִי עוֹלָה יָבִיאוּ עוֹלָה וּמוֹעֵלִים בָּהֶן.
דְּמִי שְׁלָמִים יָבִיאוּ שְׁלָמִים. וְנֶאֱכָלִים לְיוֹם אֶחָד. וְאֵינָן
טְעוּנִין לַחֵם:

ה' נִזְרַק עָלֶיהָ אֶחָד מִן הַדָּמִים. אֵינָהּ יְכוּלָה לְהַפִּיר. רַבִּי עֲקִיבָא
אוֹמֵר אֲפִילוּ נִשְׁחָטָה עָלֶיהָ אַחַת מִכָּל הַבְּהֵמוֹת. אֵינָהּ
יְכוּלָה לְהַפִּיר. בְּמָה דְּבָרִים אָמֹרִים בְּתַגְלִיחַת הַטְּהָרָה. אֲבָל
בְּתַגְלִיחַת הַטְּמֵאָה יִפְרֹשֶׁהוּא יְכוּל לֹאמַר אִי אֶפְשִׁי בְּאִשָּׁה
מִנּוֹלָתָה. רַבִּי אוֹמֵר אֵף בְּתַגְלִיחַת הַטְּהָרָה יִפְרֹשֶׁהוּא יְכוּל
לֹאמַר אִי אֶפְשִׁי בְּאִשָּׁה מִגְּלִיחַת:

י' הָאִישׁ מִדִּיר אֶת בְּנוֹ בְּנִזְיֹר. וְאֵין הָאִשָּׁה מִדִּירָתָא
בְּנָה בְּנִזְיֹר. כִּי־צָד גִּלַּח אוֹ שִׁגְלָחוּהוּ קְרוּבִיו. מִיחָה אוֹ
שְׁמִיחוֹ קְרוּבִיו. הֵיטָה לֹא בְּהֵמָה מִפְּרִשְׁתָּ. הַחֲטָאֵת תָּמוֹת.
וְהָעוֹלָה תִּקְרַב עוֹלָה. וְהַשְּׁלָמִים יִקְרְבוּ שְׁלָמִים. וְנֶאֱכָלִין
לְיוֹם אֶחָד. וְאֵינָן טְעוּנִין לַחֵם. הֵיוּ לוֹ מַעוֹת סְתוּמִים. יִפְּלוּ
לְגִדְבָה. מַעוֹת מִפּוֹרְשִׁין. דְּמִי חֲטָאֵת יִלְכוּ לִים הַמֶּלֶח.
לֹא נִהְגִּין וְלֹא מוֹעֵלִים. דְּמִי עוֹלָה יָבִיאוּ עוֹלָה וּמוֹעֵלִין
בָּהֶן. דְּמִי שְׁלָמִים יָבִיאוּ שְׁלָמִים. וְנֶאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד. וְאֵינָן
טְעוּנִין לַחֵם:

י' הָאִישׁ מִגְּלַח עַל נְזִירוֹת אָבִיו. וְאֵין הָאִשָּׁה מִגְּלַחַת עַל
נְזִירוֹת אָבִיהָ. כִּי־צָד מִי שֶׁהָיָה אָבִיו נְזִיר וְהַפְּרִישׁ מַעוֹת
סְתוּמִים עַל נְזִירוֹתָיו וּמֵת. וְאָמַר הָרִינִי נְזִיר עַל מִנַּת
שִׁגְלָחַת עַל מַעוֹת אָבִיא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָרִי אֵלָיו יִפְּלוּ

לַגְדָּבָהּ שֶׁאֵין זֶה מְגַלַּח עַל נְזִירוֹת אָבִיו וְאִיזְהוּ שֶׁמְגַלַּח
עַל נְזִירוֹת אָבִיו מִי שֶׁהָיָה הוּא וְאָבִיו נְזִירִים וְהַפְּרִישׁ
אָבִיו מְעוֹת סְתוּמִּים לְנְזִירוֹתוֹ וּמֵת זֶה הוּא שֶׁמְגַלַּח עַל
נְזִירוֹת אָבִיו:

פרק ה

בֵּית שִׁמְאִי אוֹמְרִים הֶקְדֵּשׁ טְעוֹת הֶקְדֵּשׁ וּבֵית הֵלֵל
אוֹמְרִים אֵינוֹ הֶקְדֵּשׁ בִּיצֵד אָמַר שׁוֹר שְׁחוֹר שִׁיֵּצֵא
מִבֵּיתִי רֹאשׁוֹן הֵרִי הוּא הֶקְדֵּשׁ וַיֵּצֵא לָבֶן בֵּית שִׁמְאִי
אוֹמְרִים הֶקְדֵּשׁ וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֵינוֹ הֶקְדֵּשׁ:

ב דִּינָר זֶה־ב שִׁיעֵלָה בְּיַד־י רֹאשׁוֹן הֵרִי הוּא הֶקְדֵּשׁ וְעֵלָה
שֶׁל כֶּסֶף בֵּית שִׁמְאִי אוֹמְרִים הֶקְדֵּשׁ וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים
אֵינוֹ הֶקְדֵּשׁ חֲבִית שֶׁל יַיִן שֶׁתַּעֲלֶה בְּיַד־י רֹאשׁוֹנָה הֵרִי
הִיא הֶקְדֵּשׁ וְעֵלָתָה שֶׁל שֶׁמֶן בֵּית שִׁמְאִי אוֹמְרִים הֶקְדֵּשׁ
וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֵינוֹ הֶקְדֵּשׁ:

ג מִי שֶׁנָּדָר בְּנֶזֶר וְנִשְׁאַל לַחֲכָם וְאָסְרוּ מִזְנֶה מִשְׁעָה
שֶׁנָּדָר נִשְׁאַל לַחֲכָם וְהִתִּירוּ הִיתָה לוֹ בְּהֵמָה מִפְּרִשְׁתִּי
תֵּצֵא וְתִרְעָה בְּעֶדֶר אָמְרוּ בֵּית הֵלֵל לְבֵית שִׁמְאִי אֵי אַתֶּם
מוֹדִים בָּזֶה שֶׁהוּא הֶקְדֵּשׁ טְעוֹת שֶׁתֵּצֵא וְתִרְעָה בְּעֶדֶר
אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שִׁמְאִי אֵי אַתֶּם מוֹדִים בְּמִי שֶׁטָּעָה וְקָרָא
לְתַשְׁיַעֲי עֲשִׂירִי וְלַעֲשִׂירִי תַשְׁיַעֲי וּלְאַחַד עָשָׂר עֲשִׂירִי
שֶׁהוּא מִקְדֵּשׁ אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הֵלֵל לֹא הַשְׁבֵּט קִדְשׁוֹ
וּמָה יָאֵלוּ טָעָה וְהִנִּיחַ אֶת הַשְׁבֵּט עַל שְׁמִינִי וְעַל שְׁנִים

עֶשֶׂר שְׁמָא עָשָׂה כָּלוּם אֶלָּא כָּתוּב שֶׁקֹּדֶשׁ אֶת הָעֲשִׁירִי.
הוא קֹדֶשׁ אֶת הַתְּשִׁיעִי וְאֶת הָאֶחָד עֶשֶׂר:

ד' מִי שֶׁנָּדָר בְּנִזִּיר וְהֵלֵךְ לְהֵבִיא אֶת בְּהֶמְתּוֹ וּמִצָּאָה
שֶׁנִּגְנְבָה אִם עַד שֶׁלֹּא נִגְנְבָה בְּהֶמְתּוֹ נִזִּיר הָרִי זֶה נִזִּיר.
וְאִם מִשֶּׁנִּגְנְבָה בְּהֶמְתּוֹ נִזִּיר אֵינוֹ נִזִּיר וְזוֹ טְעוֹת טָעָה נְחוּם
הַמִּדִּי כִּשְׁעָלוֹ נִזִּירִין מִן הַגּוֹלָה וּמִצָּאוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ חֶרֶב.
אָמַר לָהֶם נְחוּם הַמִּדִּי אֱלוֹ הֵייתֶם יוֹדְעִים שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ
עַתִּיד לִיחָרֵב הֵייתֶם נֹזְרִים אָמְרוּ לוֹ לֹא וְהִתִּירָן נְחוּם
הַמִּדִּי וּכְשָׁבָא הַדָּבָר אֶצֶל חֲכָמִים אָמְרוּ לוֹ כֹּל שֶׁנִּזִּיר עַד
שֶׁלֹּא חֶרֶב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִזִּיר וּמִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֵינוֹ
נִזִּיר:

ה' הָיוּ מְהֻלְכִין בַּדֶּרֶךְ וְאֶחָד בָּא כְּגִגְדִין אָמַר אֶחָד מֵהֶן.
הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה פְּלוּנִי וְאֶחָד אָמַר הָרִינִי נִזִּיר שְׁאִין זֶה
פְּלוּנִי הָרִינִי נִזִּיר שְׁאֶחָד מִכֶּם נִזִּיר שְׁאִין אֶחָד מִכֶּם
נִזִּיר שְׁשְׁנֵיכֶם נִזִּירִים שְׁכָּלְכֶם נִזִּירִים בֵּית שְׁמָאִי אוֹמְרִים
כָּלֶם נִזִּירִים וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֵינוֹ נִזִּיר אֶלָּא מִי שֶׁלֹּא
נִתְקַיְמוּ דְּבָרָיו וְרַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר אֵין אֶחָד מֵהֶם נִזִּיר:

ו' הִרְתִּיעַ לְאַחֲרָיו אֵינוֹ נִזִּיר רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר יֹאמַר אִם
הָיָה כַּדְּבָרִי הָרִינִי נִזִּיר חוֹבָה וְאִם לֹא הָרִינִי נִזִּיר נִדְּבָה:

ז' רָאָה אֶת הַכּוֹי וְאָמַר הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה חֵיהָ הָרִינִי נִזִּיר
שְׁאִין זֶה חֵיהָ הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה בְּהֶמָּה הָרִינִי נִזִּיר שְׁאִין זֶה
בְּהֶמָּה הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה חֵיהָ וּבְהֶמָּה הָרִינִי נִזִּיר שְׁאִין זֶה

לא חִיָּה וְלֹא בְּהֶמָּה. הֲרִינִי נָזִיר שֶׁאֶחָד מֵכֶּם נָזִיר. שְׂאִין
אֶחָד מֵכֶּם נָזִיר. (שְׂשֻׁנֵיכֶם נְזִירִים.) שְׂכַלְכֶם נְזִירִים. הֲרִי
כֻלָּם נְזִירִים:

פרק ו

שְׁלֹשָׁה מִיָּנִים אֲסוּרִים בְּנָזִיר. הַטְּמֵאָה. וְהַתְּגַלְחָת.
וְהַיּוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן. וְכֹל הַיּוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן מִצֵּטְרָפִין
זֶה עִם זֶה. וְאִינוּ חֲזִיב עַד שִׁיאֲכַל מִן הָעֲנָבִים כְּזִית. מִשְׁנָה
רִאשׁוֹנָה עַד שִׁישְׁתָּה רְבִיעִית יֵין. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֲפִילוּ
שָׂרָה פָתוּ בֵּין וַיֵּשׁ בָּהּ כְּדִי לְצַרֵּף כְּזִית חֲזִיב:

^ב וְחֲזִיב עַל הַיֵּין מִפְּנֵי עֲצָמוֹ. וְעַל הָעֲנָבִים בְּפְנֵי עֲצָמוֹ. וְעַל
הַחֲרָצִים בְּפְנֵי עֲצָמוֹ. וְעַל הַזִּגִּים בְּפְנֵי עֲצָמוֹ. רַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר אִינוּ חֲזִיב עַד שִׁיאֲכַל שְׁנֵי חֲרָצִים וְזֶגֶן. אֵלּוּ
הֵן הַחֲרָצִים. וְאֵלּוּ הֵן הַזִּגִּים. הַחֲרָצִים אֵלּוּ הַחִיצוֹנִים.
הַזִּגִּים אֵלּוּ הַפְּנִימִים. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
שֶׁלֹּא תִטָּעָה כְּזוֹג שֶׁל בְּהֶמָּה. הַחִיצוֹן זוֹג. וְהַפְּנִימִי עֲנָבִל:

^ג סֵתֵם נְזִירוֹת שְׁלֹשִׁים יוֹם. גִּלַּח אוֹ שְׁגַלְחוּהוּ לְסֻטִּים.
סוֹתֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם. נָזִיר שְׁגַלַּח בֵּין כְּזוֹג בֵּין בְּתֵעֵר.
אוֹ שֶׁסִּפְסַף כָּל שְׁהוּא חֲזִיב. נָזִיר חוּפֵף וּמִפְסָפֵס. אֲבָל
לֹא סוֹרֵק. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר לֹא יְחוּף בְּאֲדָמָה. מִפְּנֵי
שִׁמְשֻׁרֶת אֶת הַשֹּׁעֵר:

י נזיר שהיה שותה יין כל היום. אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תשתה. אל תשתה. והוא שותה. חייב על כל אחת ואחת. היה מגלח כל היום אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תגלח. אל תגלח. והוא מגלח. חייב על כל אחת ואחת. היה מטמא למתים כל היום אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תטמא. אל תטמא. והוא מטמא. חייב על כל אחת ואחת:

ה שלשה מינין אסורין בנזיר. הטומאה. והתגלחת. והיוצא מן הגפן. חמר בטמאה ובתגלחת. מביוצא מן הגפן. שהטמאה והתגלחת סותרין. והיוצא מן הגפן אינו סותר. חמר ביוצא מן הגפן. מבטמאה ובתגלחת. שהיוצא מן הגפן לא התר מכללו. וטמאה ותגלחת התרו מכללן. בתגלחת מצוה. ובמת מצוה. וחמר בטמאה ובתגלחת. שהטמאה סותרת את הכל. וחיבים עליה קרבן. ותגלחת אינה סותרת אלא שלשים יום. ואין חייבין עליה קרבן:

י תגלחת הטמאה ביצד. היה מזה בשלישי ובשביעי ומגלח בשביעי. ומביא קרבנותיו בשמיני. ואם גלח בשמיני. מביא קרבנותיו בו ביום. דברי רבי עקיבא. אמר לו רבי טרפון מה בין זה למצורע. אמר לו זה טהרתו תלויה בימיו. ומצורע טהרתו תלויה בתגלחתו. ואינו מביא קרבנותיו. אלא אם כן היה מעורב שמש:

י' תגלחת הטהרה כיצד היה מביא שלש בהמות חטאת עולה ושלמים ושוחט את השלמים ומגלח עליהם דברי רבי יהודה רבי אליעזר אומר לא היה מגלח אלא על החטאת שהחטאת קודמת בכל מקום ואם גלח על אחת משלשתן יצא:

ח' רבן שמעון בן גמליאל אומר הביא שלש בהמות ולא פירש הראויה לחטאת תקרב חטאת לעולה תקרב עולה לשלמים תקרב שלמים היה נוטל שער ראש נזרו ומשלח תחת הדוד ואם גלח במדינה (לא) היה משלח תחת הדוד במה דברים אמורים בתגלחת הטהרה אבל בתגלחת הטמאה לא היה משלח תחת הדוד רבי מאיר אומר הכל משלחין תחת הדוד חוץ מן הטמא שבמדינה בלבד:

ט' היה מבשל את השלמים או שולקן הפהו נוטל את הזרוע בשלה מן האיל וחלת מצה אחת מן הסל ורקיק מצה אחד ונותן על כפי הנזיר ומניפן ואחר כך התר הנזיר לשתות יין ולטמא למתים רבי שמעון אומר בין שנוזק עליו אחד מן הדמים התר הנזיר לשתות בין ולהטמא למתים:

י' גלח על הזבח ונמצא פסול תגלחתו פסולה וזבחו לא עלו לו גלח על החטאת שלא לשמה ואחר כך הביא קרבנותיו לשמן תגלחתו פסולה וזבחו לא עלו לו גלח

על העולה ועל השלמים שלא לשמן. ואחר כך הביא קרבנותיו לשמן. תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו. רבי שמעון אומר אותו הזבח לא עלה לו. אבל שאר זבחים עלו לו. ואם גלח על שלשתן. ונמצא אחד מהן כשר. תגלחתו כשרה. ויביא שאר הזבחים:

^א מי שנזרק עליו אחד מן הדמים. ונטמא. רבי אליעזר אומר סותר את הכל. וחכמים אומרים יביא שאר קרבנותיו ויטהר. אמרו לו מעשה במרים התרמודית. שנזרק עליה אחד מן הדמים. ובאו ואמרו לה על בתה שהיתה מסכנת. והלכה ומצאה שמתה. ואמרו חכמים. תביא שאר קרבנותיה ויטהר:

פרק ז

כהן גדול ונזיר. אינן מטמאין בקרוביהן אבל מטמאין למת מצוה. היו מהלכין בדרך ומצאו מת מצוה. רבי אליעזר אומר יטמא כהן גדול ואל יטמא נזיר. וחכמים אומרים יטמא נזיר ואל יטמא כהן גדול. אמר להם רבי אליעזר יטמא כהן שאינו מביא קרבן על טמאתו. ואל יטמא נזיר שהוא מביא קרבן על טמאתו. אמרו לו יטמא נזיר שאין קדושתו קדושת עולם. ואל יטמא כהן שקדושתו קדושת עולם:

^ב על אלו טמאות הנזיר מגלח. על המת. ועל כזית מן המת. ועל כזית נצל. ועל מלא תרוד רקב. על השדרה

וְעַל הַגְּלָגֶלֶת וְעַל אֶבֶר מִן הַמֵּת וְעַל אֶבֶר מִן הַחַי שִׁישׁ
 עָלָיו בֶּשֶׂר פָּרָאִי וְעַל חֲצִי קֶבַע עֲצָמוֹת וְעַל חֲצִי לֹוֹג דָּם.
 וְעַל מִגְעָן וְעַל מִשְׁאֵן וְעַל אֶהָלִין וְעַל עֵצִים כְּשֶׁעֹזְרָה וְעַל
 מִגְעוֹ וְעַל מִשְׁאוֹ. עַל אֵלוֹ הַנְּזִיר מְגַלַּח וּמִזָּה בְּשִׁלְיֵשִׁי
 וּבִשְׁבִיעִי וְסוֹתֵר אֶת הַקּוֹדֵמִים וְאֵינוֹ מִתְחִיל לְמִנּוֹת אֶלָּא
 עַד שִׁיטְהֵר. (וּמֵבִיא אֶת קֶרְבָּנוֹתָיו):

^ג אֲבָל הַסְּכָכוֹת וְהַפְּרָעוֹת וּבֵית הַפָּרֶס וְאֶרֶץ הָעַמִּים
 וְהַגְּלָל וְהַדֶּפֶק וּרְבִיעִית דָּם וְאֶהָל וְרוֹבַע עֲצָמוֹת וְכֻלָּם
 הַנּוֹגְעִים בַּמֵּת וַיְמִי סִפְרוֹ וַיְמִי גָמְרוֹ. עַל אֵלוֹ אֵין הַנְּזִיר
 מְגַלַּח וּמִזָּה בְּשִׁלְיֵשִׁי וּבִשְׁבִיעִי וְאֵינוֹ סוֹתֵר אֶת הַקּוֹדֵמִים
 וּמִתְחִיל וּמוֹנֶה מִיד וְקֶרְבָּן אֵין לוֹ. בְּאַמֶּת (אָמְרוּ) יְמֵי הַזֶּבַע
 וְהַזָּבָה וַיְמִי הִסְגְּרוּ שֶׁל מְצוּרָע. הָרִי אֵלוֹ עוֹלִין לוֹ:

^ד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל טְמֵאָה מִן הַמֵּת
 שֶׁהַנְּזִיר מְגַלַּח עָלֶיהָ. חִיִּבִּין עָלֶיהָ עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ. וְכָל
 טְמֵאָה מִן הַמֵּת שֶׁאֵין הַנְּזִיר מְגַלַּח עָלֶיהָ. אֵין חִיִּבִּין עָלֶיהָ
 עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ. אָמַר רַבִּי מֵאִיר לֹא תִהְיֶה זֶה קֶלֶה מִן
 הַשָּׂרִץ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא דִּנְתִּי לִפְנֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. מָה אִם
 עֵצִים כְּשֶׁעֹזְרָה שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא אָדָם בְּאֶהָל. הַנְּזִיר מְגַלַּח עַל
 מִגְעוֹ וְעַל מִשְׁאוֹ. רְבִיעִית דָּם שֶׁהוּא מְטַמֵּא אָדָם בְּאֶהָל.
 אֵינוֹ דִּין שִׁיָּהָ הַנְּזִיר מְגַלַּח עַל מִגְעָה וְעַל מִשְׁאָה. אָמַר
 לִי מָה זֶה עֲקִיבָא. אֵין דִּינִין כָּאֵן מִקַּל וְחֹמֶר. וְכִשְׁבָּאתִי
 וְהִרְצֵתִי דְּבָרִים לִפְנֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אָמַר לִי יִפָּה אִמְרָתִי.
 אֶלָּא כֵּן אָמְרוּ הַלֵּכָה:

פרק ח

שני נזירים שאמר להן אחד ראיני אחד מכס שנטמא ואיני יודע איזה מכס מגלחין ומביאין קרבן טמאה וקרבן טהרה ואומר אם אני הוא הטמא קרבן טמאה שלי וקרבן טהרה שלך ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טמאה שלך וסופרין שלשים יום ומביאין קרבן טהרה ואומר אם אני הוא הטמא קרבן טמאה שלי וקרבן טהרה שלך וזה קרבן טהרתי ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טמאה שלך וזה קרבן טהרתי מת אחד מהן אמר רבי יהושע יבקש אחד מן השוק שידור כנגדו בנזיר ואומר אם טמא הייתי הרי אתה נזיר ואם טהור הייתי הרי אתה נזיר אחר שלשים יום וסופרין שלשים יום ומביאין קרבן טמאה וקרבן טהרה ואומר אם אני הוא הטמא קרבן טמאה שלי וקרבן טהרה שלך ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טמאה בספק וסופרים שלשים יום ומביאין קרבן טהרה ואומר אם אני (הוא) הטמא קרבן טמאה שלי וקרבן טהרה שלך וזה קרבן טהרתי ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טמאה בספק וזהו קרבן טהרתי אמר לו בן זומא ומי שומע לו שידור כנגדו בנזיר אלא מביא חטאת העוף ועולה בהמה ואומר אם טמא הייתי החטאת מחובתי והעולה נדבה ואם טהור הייתי העולה מחובתי והחטאת בספק

וְסוֹפֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמֵבִיא קֶרֶבֶן טְהָרָה וְאוֹמֵר אִם טָמֵא
הָיִיתִי הָעוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה נִדְבָה וְזוֹ חֹבֶה וְאִם טָהוֹר הָיִיתִי
הָעוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה חֹבֶה וְזוֹ נִדְבָה וְזֶה שָׂאֵר קֶרֶבְנִי אָמַר
רַבִּי יְהוֹשֻעַ נִמְצָא זֶה מֵבִיא קֶרֶבְנוֹתָיו לַחֲצָאִים אֲבָל הוֹדוּ
לוֹ חֲכָמִים לְבֵן זֹמָא:

^ב נָזִיר שֶׁהָיָה טָמֵא בְּסֶפֶק וּמִחֻלָּט בְּסֶפֶק אֹכֵל בִּקְדָּשִׁים
אַחֵר שְׁשִׁים יוֹם וְשׁוֹתֶה יַיִן וּמִטָּמֵא לַמֵּתִים אַחֵר מֵאָה
וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁתְּגַלַּחַת הַנֶּגַע דּוֹחָה תְּגַלַּחַת הַנָּזִיר בְּזֶמֶן
שֶׁהוּא וְדֹאֵי אֲבָל בְּזֶמֶן שֶׁהוּא סֶפֶק אֵינָה דּוֹחָה:

פרק ט

הַגּוֹזִים אֵין לָהֶם נְזִירוֹת נָשִׁים וְעֶבְדִּים יֵשׁ לָהֶן נְזִירוֹת
חֹמֶר בְּנָשִׁים מִבְּעֶבְדִּים שֶׁהוּא כּוֹפֶה אֶת עֶבְדּוֹ
וְאֵינוֹ כּוֹפֶה אֶת אִשְׁתּוֹ חֹמֶר בְּעֶבְדִּים מִבְּנָשִׁים שֶׁהוּא
מִפֶּר נְדָרֵי אִשְׁתּוֹ וְאֵינוֹ מִפֶּר נְדָרֵי עֶבְדּוֹ הִפֵּר לְאִשְׁתּוֹ
הִפֵּר עוֹלָמִית הִפֵּר לְעֶבְדּוֹ יֵצֵא לַחֲרוֹת וּמִשְׁלִים נְזִירוֹתוֹ
עֶבֶר מִכְּנָגֶד פָּנָיו רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר לֹא יִשְׁתֶּה וְרַבִּי יוֹסִי
אוֹמֵר יִשְׁתֶּה:

^ב נָזִיר שֶׁגָּלַח וְנִדְעַע לוֹ שֶׁהוּא טָמֵא אִם טָמֵא יְדוּעָה
סוֹתֵר וְאִם טָמֵא הִתְהוּם אֵינוֹ סוֹתֵר אִם עַד שֶׁלֹּא גָלַח
בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ סוֹתֵר בִּיעֵד יֵרֵד לְטָבֹל בַּמַּעֲרָה וְנִמְצָא
מֵת צָף עַל פִּי הַמַּעֲרָה טָמֵא נִמְצָא מְשַׁקֵּעַ בְּקֶרֶקַע

הַמַּעֲרָה יֵרֵד לְהַקֵּר טְהוֹר לְטָהָר מִטְמְאָת מֵת טָמֵא שְׁחִזְקָת טָמֵא טָמֵא וְחִזְקָת טְהוֹר טְהוֹר שְׂרָגְלִים לְדַבֵּר:

א הַמוֹצֵא מֵת בִּתְחִלָּה מִשְׁכָּב כְּדָרְכוֹ נוֹטְלוֹ וְאֵת תְּבוּסָתוֹ מִצָּא שְׁנַיִם נוֹטְלִין וְאֵת תְּבוּסָתָן מִצָּא שְׁלֹשָׁה אִם יֵשׁ בֵּין זֶה לָזֶה מֵאַרְבַּע אַמּוֹת וְעַד שְׁמוֹנֶה הָרִי זֶה שְׁכוֹנַת קְבָרוֹת בּוֹדֵק הֵימָנוּ וְלַהֲלֹץ עֲשָׂרִים אָמָּה מִצָּא אֶחָד בְּסוֹף עֲשָׂרִים אָמָּה בּוֹדֵק הֵימָנוּ וְלַהֲלֹץ עֲשָׂרִים אָמָּה שְׂרָגְלִים לְדַבֵּר שְׁאֵלוּ מִתְחִלָּה מִצָּאוֹ נוֹטְלוֹ וְאֵת תְּבוּסָתוֹ:

ד כָּל סֶפֶק נִגְעִים בִּתְחִלָּה טְהוֹר עַד שֶׁלֹּא נִזְקַק לְטַמְּאָה מִשְׁנִזְקַק לְטַמְּאָה סֶפֶקוֹ טָמֵא בְּשִׁבְעָה דְּרָכִים בּוֹדֵקִין אֵת הַזָּב עַד שֶׁלֹּא נִזְקַק לְזִיבָה בְּמֵאֶכָּל וּבְמִשְׁתָּהּ בְּמִשְׁאֵי וּבְקִפִּיצָהּ וּבְחֻלִּי וּבְמִרְאָהּ וּבִהְרָהוֹר מִשְׁנִזְקַק לְזִיבָה אֵין בּוֹדֵקִין אוֹתוֹ אֲנָסוֹ וְסִפְקוֹ וְשִׁכְבָּת זָרְעוֹ טָמֵאִין שְׂרָגְלִים לְדַבֵּר הַמֶּכֶּה אֵת חֲבִירוֹ וְאַמְדוּהוּ לְמִיתָהּ וְהִקְלָה מִמֶּה שֶׁהָיָה וְלֵאחֶר מִכָּאן הַכְּבִיד וּמֵת חֲתִיב רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר פְּטוֹר שְׂרָגְלִים לְדַבֵּר:

ה נָזִיר הָיָה שְׂמוּאֵל כְּדַבְּרֵי רַבִּי נְהוֹרָאִי שֶׁנֶּאֱמַר וּמוֹרָה לֹא יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ נֶאֱמַר בְּשִׁמְשׁוֹן מוֹרָה וְנֶאֱמַר בְּשִׁמְשׁוּאֵל מוֹרָה מֵה מוֹרָה הָאֲמוֹרָה בְּשִׁמְשׁוֹן נָזִיר אֵף מוֹרָה הָאֲמוֹרָה בְּשִׁמְשׁוּאֵל נָזִיר אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְהֵלֵא אֵין מוֹרָה אֲלֵא שֶׁל בֶּשֶׂר וְדָם אָמַר לוֹ רַבִּי נְהוֹרָאִי וְהֵלֵא כִּכְר נֶאֱמַר:

וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל אֵיךְ אֵלֶיךָ וְשָׁמַע שְׂאוּל וְהָרַגְנִי שְׂפָכָר הָיָה
עָלָיו (מִזְרָא) שֶׁל בָּשָׂר וְדָם: סליק

אחר השלמת כל מסכתא ומסכתא יאמר זה שלש פעמים

ויועיל לשכחה בעזרת השם יתברך:

הִדְרֵן עֲלֵךְ מִסְכָּת (פלוני) וְהִדְרֵךְ עֲלֵן דְּעֵתֵן עֲלֵךְ מִסְכָּת (פלוני) וְדַעְתָּךְ
עֲלֵן לֹא נִתְנָשִׁי מִינֵךְ מִסְכָּת (פלוני) וְלֹא תִתְנָשִׁי מִינֵן לֹא בְּעֵלְמָא הִדִּין
וְלֹא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי:

ואחר כל יאמר

יְהִי רְצוֹן מִלְפָּנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא תוֹרְתֵךְ אוֹמְנוֹתָנוּ
בְּעוֹלָם הַזֶּה וְתֵהֵא עִמָּנוּ לְעוֹלָם הַבָּא חֲנֻנִיָּה בְּרַ פֶּפֶא רָמִי בְּרַ פֶּפֶא
נַחֲמֵן בְּרַ פֶּפֶא אֲחֵא בְּרַ פֶּפֶא אֲבֵא מְרִי בְּרַ פֶּפֶא רַפָּרְם בְּרַ פֶּפֶא
רְכִישׁ בְּרַ פֶּפֶא סָרְחַב בְּרַ פֶּפֶא אֲדָא בְּרַ פֶּפֶא דְרוֹ בְּרַ פֶּפֶא:

הָעֶרֶב נָא יי אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרְתֵךְ בְּפִינוּ וּבְפִיפִיּוֹת עִמָּךְ בֵּית
יִשְׂרָאֵל וְנִהְיָה אֲנַחְנוּ בְּלָנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ וְצִאֲצֵאֵי עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל יִרְאִי
שְׁמֵךְ וְלִזְמַדֵּי תוֹרְתֵךְ:

מֵאִיבֵי תַחֲכֻמֵּי מִצּוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי:

יְהִי לְבִי תָמִיד בְּחֻקֶּיךָ לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ:

לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פְּקוּדֶיךָ כִּי בָם חִיֵּיתִנִּי:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה לְמַדְנִי חֻקֶּיךָ: